

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ
ทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับ
ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE DEVELOPMENT OF LEARNING MODEL USING PLSEK'S
CREATIVE THINKING PROCESS AND STERNBERG'S TRIARCHIS THEORY
OF HUMAN INTELLIGENCE TO ENHANCE CREATIVE NARRATIVE WRITING
ABILITIES OF UNDERGRADUATE STUDENTS**

**By
Miss. Kingkarn Buranasinvattanakul**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2016

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญา สามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” เสนอโดยนางสาวกิ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุรณ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล โพธิ์เย็น
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุรณ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

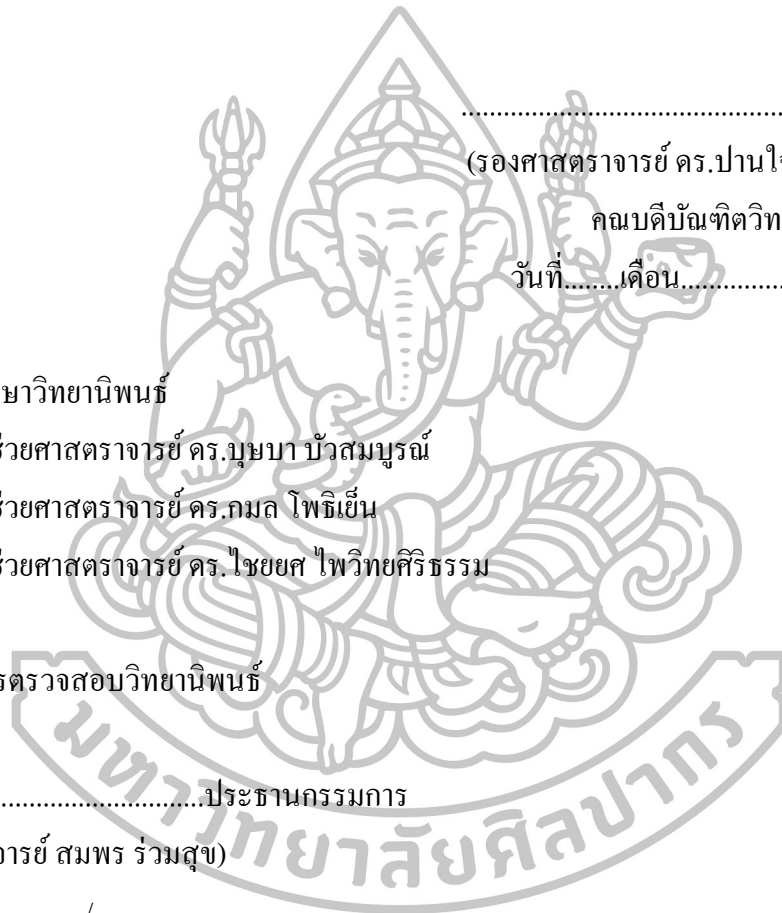
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล โพธิ์เย็น)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

...../...../.....

57255905: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้ภาษาไทย / กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek / ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg / การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

กึ่งทฤษฎี บรูณสินวัตินกุล: การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.นุชญา บัวสมบูรณ์ ผศ.ดร.กมล โพธิ์เย็น และ ผศ.ดร.ไชยยศ ไวกฤษิทธิธรรม. 347 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนรู้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต การวิจัยเป็นการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) แบบแผนการวิจัยแบบการจำลองการทดลอง (Pre - Experimental Design) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองแบบกลุ่มเดียวที่วัดแบบทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (The One Group Pretest – Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg 2) คู่มือการใช้รูปแบบ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การวัด 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t - test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อนความคิด ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ขั้นที่ 5 ขั้นพากเพียรสร้างสรรค์ และ 4) การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบ ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

57255905: MAJOR : CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORDS: INSTRUCTIONAL MADEL / PLSEK'S CREATIVE THINKING PROCESS / TRIARCHIS THEORY /
CREATIVE NARRATIVE WRITING

KINGKARN BURANASINVATTANAKUL: THE DEVELOPMENT OF LEARNING MODEL USING PLSEK'S
CREATIVE THINKING PROCESS AND STERNBERG'S TRIARCHIS THEORY OF HUMAN INTELLIGENCE TO
ENHANCE CREATIVE NARRATIVE WRITING ABLITIES OF UNDERGRADUATE STUDENTS. THESIS ADVISORS:
ASST. PROF. BUSABA BUASOMBOON, Ph.D., ASST. PROF. KAMOL PHOYEN, Ed.D., AND ASST. PROF. CHAIYOS
PAIWITHAYASIRITHAM, Ed.D. 347 pp.

The purposes of this research were to: 1) construct a learning model by using Plsek's creative thinking concept and Sternberg's Triarchis theory of human intelligence to enhance creative narrative writing. 2) study the effectiveness of learning model by using Plsek's creative thinking concept and Sternberg's Triarchis theory of human intelligence to enhance creative narrative writing. The research was a pre-experimental study, involving the one group pretest – posttest design. The sample in this research consists of thirty second-year undergraduate students majoring in the Thai language from the Faculty of Education, Silpakorn University. The sample was collected by simple random sampling. The research instruments were 1) learning model by using Plsek's creative thinking concept and Sternberg's Triarchis theory of human intelligence to enhance creative narrative writing. 2) handbook for a learning model 3) lesson plans 4) creative narrative writing test and writing criteria. 5) satisfaction questionnaire and reflective journal. The data is analyzed by using mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t- test dependent and content analysis.

The findings of this study are as follows:

1. Regarding the learning model by employing Plsek's creative thinking concept and Sternberg's Triarchis theory of human intelligence to enhance creative narrative writing of undergraduate students, this model consists of four components which are; 1) principle of learning model 2) objective of learning model 3) learning activity (consisting of 5 steps, which are; (i) activating ideas – finding out more information; (ii) preparing for production; (iii) Relatively integrating the ideas; (iv) creating the written work; and (v) creatively innovating the written work) and 4) evaluation of learning model.

2. The findings according to effectiveness of the learning model are as follows;

2.1 The average post- test score of creative narrative writing abilities of the subjects are significantly higher than that of the pre-test score at .05 level.

2.2 With regards to the satisfaction of undergraduate students towards Plsek's creative thinking concept and Sternberg's Triarchis theory of human intelligence to enhance creative narrative writing, the students are highly satisfied with the Plsek's concept and Sternberg's Triarchis theory.

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2016

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับ ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิง สร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจน ความรัก และความเมตตา จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล โพธิ์เย็น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุน ตรวจสอบเนื้อหาและกระบวนการวิจัย ตลอดจนระยะเวลาของ การดำเนินการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เพียรชอบ รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง อาจารย์ ดร.พรชาดา สุวัธนวนิช อาจารย์ชัยมิตร แสงกระจ่าง และอาจารย์โชคชัย บัณฑิต ที่กรุณาสละ เวลาให้สัมภาษณ์ แนะนำ และอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เพียรชอบ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ กู่วิภาคารวรรณ รองศาสตราจารย์วัลลภา วิทยารักษ์ รองศาสตราจารย์จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ คู่วิภาคาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา และอาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม ที่กรุณาสละเวลาอันมี ค่าในการตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ผกาศรี เข็นบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑนา วัฒนถนอม อาจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูลย์ อาจารย์ ดร.ยุวี ผลพันธ์ อาจารย์ ดร.ภทรพร ยุทธภรณ์พินิจ และอาจารย์ ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เด่นดาว ชลวิทย์ อาจารย์ ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง อาจารย์ พิณเพชร บูรณภิญโญ อาจารย์เนตรนภา วรวงษ์ และอาจารย์จริญญาพร สวอนภานุสรณ์ ที่กรุณาสละเวลาให้ สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยใน การกลั่นกรองความรู้จนประสบความสำเร็จในวันนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดา ผู้เป็นพลัง และแรงใจอันยิ่งใหญ่ในการศึกษา และทำวิจัย ครั้งนี้อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ และขอขอบใจลูกศิษย์ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ตลอดจนเป็นแรงผลักดันในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณแต่บิดา มารดา คณาจารย์ ผู้รู้ทุกท่าน ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สารบัญ

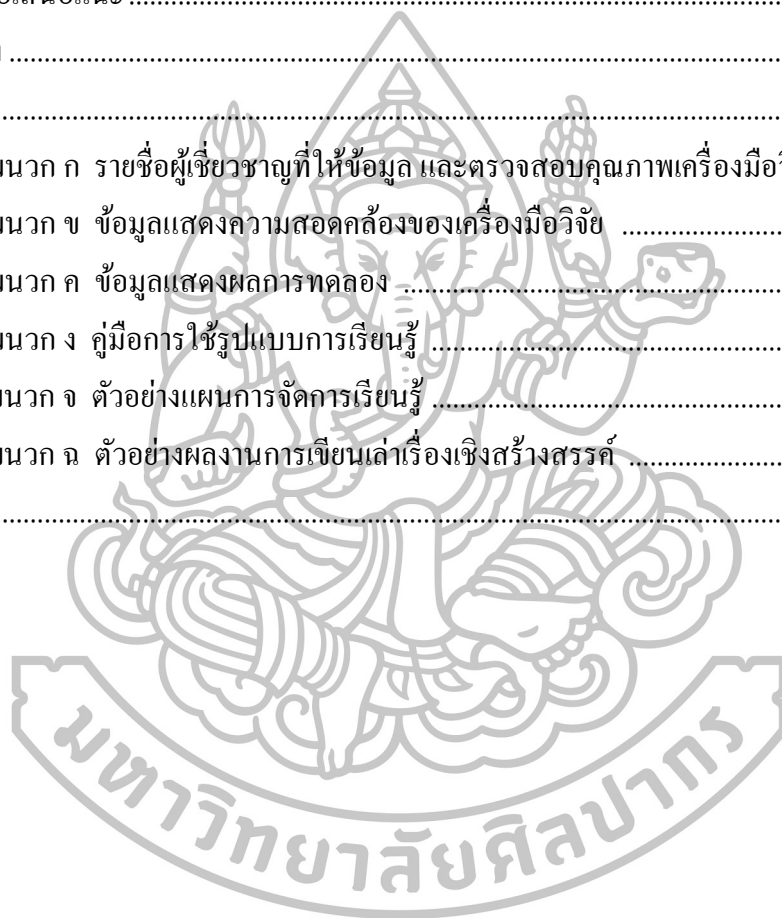
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมา และสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
คำถามการวิจัย	11
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
สมมติฐานการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่จะได้รับ	15
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555	18
คำอธิบายรายวิชา	18
รูปแบบการเรียนรู้	18
ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้	19
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้	21
ประเภทของรูปแบบการเรียนรู้	23
การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	25
การออกแบบระบบการเรียนการสอน	27

บทที่	หน้า
ความคิดสร้างสรรค์	29
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	29
ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์	31
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	32
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	34
กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	39
ทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg	43
ความเป็นมาของทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบ	43
รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg .	55
หลักการสอนตามแนวทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg	66
แผนผังความคิด	71
แนวคิดของแผนผังความคิด	71
ความหมายของแผนผังความคิด	72
กลวิธีการเขียนแผนผังความคิด	72
ประโยชน์ของแผนผังความคิด	75
แผนผังความคิดกับการสอนเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนผังความคิด	83
การเขียนเชิงสร้างสรรค์	84
ความคิดสร้างสรรค์กับการเขียน	84
ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์	86
ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์	88
กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์	92
หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	95
การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์	101
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	108

บทที่	หน้า
การเขียนเล่าเรื่อง	111
ความหมายของการเล่าเรื่อง	111
จุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่อง	113
ความหมายของการเขียนเล่าเรื่อง	114
จุดมุ่งหมายของการเขียนเล่าเรื่อง	116
ลักษณะของการเขียนเล่าเรื่อง	117
องค์ประกอบของการเขียนเล่าเรื่อง	118
ประเภทของการเขียนเล่าเรื่อง	119
แนวทางของการเขียนเล่าเรื่อง	120
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเล่าเรื่อง	124
3 วิธีดำเนินการวิจัย	127
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)	
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	128
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Development- D ₁ ;	
Design and Development)	139
ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ (Research – R ₂ : Implement)	159
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ (Development – D ₂ : Evaluation)	164
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	168
ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	
ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้าง	
ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ	
ปริญญาบัณฑิต	169
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิด	
สร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg	
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ	
ปริญญาบัณฑิต	240

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 255
	สรุปผลการวิจัย 256
	อภิปรายผลการวิจัย 257
	ข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลอง 271
	ข้อเสนอแนะ 272
	รายการอ้างอิง 274
	ภาคผนวก 289
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 290
	ภาคผนวก ข ข้อมูลแสดงความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย 296
	ภาคผนวก ค ข้อมูลแสดงผลการทดลอง 302
	ภาคผนวก ง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ 305
	ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ 328
	ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างผลงานการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 343
	ประวัติผู้วิจัย 347

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ 20
2	สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 22
3	สังเคราะห์ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ 31
4	การสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการจำ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ 57
5	ตัวอย่างการนำรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล 61
6	สังเคราะห์ประโยชน์ของแผนผังความคิด 78
7	สังเคราะห์ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 87
8	สังเคราะห์ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 91
9	สังเคราะห์เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 106
10	สังเคราะห์ความหมายการเล่าเรื่อง 112
11	สังเคราะห์ความหมายการเขียนเล่าเรื่อง 116
12	สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 138
13	แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ 150
14	สรุปวิธีการดำเนินวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ 156
15	หน่วยการจัดการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงเรียน 160
16	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ 163
17	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ การเรียนรู้ 166
18	แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 170
19	ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิด สร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต 188

ตารางที่	หน้า
20	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้..... 197
21	ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 206
22	แสดงผลการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่อง เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน 207
23	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิด สร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต 219
24	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ ของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 224
25	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิด สร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต 227
26	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 232
27	การแสดงผลการพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 234
28	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎี เชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถใน การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 235

ตารางที่	หน้า
29	การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนั้ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 237
30	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 240
31	คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ระหว่างการทดลองจากการวัด 6 ครั้ง 241
32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาทุกกลุ่มตัวอย่าง 244
33	แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ 246
34	การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 297
35	การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 298
36	การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นแบบคำถามปลายเปิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 299
37	การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 300
38	การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 301

ตารางที่	หน้า
39 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ก่อน และ หลังการทดลอง	303
40 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ระหว่างการทดลอง จำนวน 6 ครั้ง	304
41 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คะแนนพัฒนาการเฉลี่ยความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงเวลา .	305

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิด และรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 10
2	โครงสร้างพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Plsek 41
3	รูปแบบกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ 42
4	โครงสร้างทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ 44
5	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ชนิดของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ 49
6	ความสัมพันธ์ของการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ 53
7	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 127
8	สรุปขั้นตอนการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามแบบแผนการวิจัย (Research : R ₁) . 137
9	สรุปขั้นตอนการพัฒนา (Development: D ₁) การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ . 155
10	แบบแผนการทดลอง 161
11	ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek 174
12	ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg 177
13	ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan 180
14	หลักการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 181
15	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 183
16	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 186

แผนภาพที่	หน้า
17	ผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนรู้สู่หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ ... 194
18	ผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้สู่ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญา สามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่อง เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 196
19	รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎี เชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อสร้างเสริมความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 201
20	รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎี เชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อสร้างเสริมความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 218
21	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล 241
22	คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง 242
23	คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่าง การจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง 243
24	พัฒนาการความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่าง การจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง 245

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การเขียนจัดเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสารเพราะการเขียนจะเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ เนื่องจากจะมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร ดังนั้นถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ ความคิดในการเขียนแล้วการถ่ายทอดในการสื่อสารก็บกพร่องด้วยคุณค่าตามไปด้วย ดังที่สิวกานท์ ปทุมสูติ (2548: 19) กล่าวว่า

ภาษาเป็นดั่งอารมณ์ที่หุ้มห่อนำพาสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร เป็นเสมือนสะพานที่ทอดข้ามจากฟากฝั่งของความคิดหนึ่งไปยังอีกฟากฝั่งความคิดหนึ่ง หรืออาจจะเปรียบได้กับกระแสธารอันห่อหุ้มมวลมัจฉาแห่งอารมณ์ ความรู้สึก ความนึก ความคิด ความมีชีวิต และจิตวิญญาณ ได้อาศัยแหวกว่ายเพื่อผ่านไปสู่อุดมงาม

การเขียนนั้นเป็นทักษะที่ยาก และซับซ้อนมากที่สุด เนื่องจากในการเขียนแต่ละครั้งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนการสรุปความคิดก่อนที่จะลงมือเขียน รวมถึงการเลือกใช้ถ้อยคำ และการนำถ้อยคำ ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงเพื่อลำดับความคิดให้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงต้องประกอบด้วยกระบวนการ 2 ขั้นตอนที่สำคัญด้วยกัน ได้แก่ ขั้นตอนการคิด และขั้นตอนการเขียน ทั้งสองขั้นตอนนี้จะไม่สามารถแยกจากกันได้ (สิทธา พิณีภูวณล, 2526: 1)

การเขียนยังเป็นทักษะที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการสื่อสาร เพราะจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามแบบแผน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องอาศัยความสามารถในการใช้หลักสุนทรียศาสตร์เพื่อปรุงแต่งให้เกิดความงดงามทางวรรณศิลป์ หรือศิลปะการใช้ถ้อยคำให้สละสลวย ดังที่ ชนะ เวชกุล (2524: 5) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิชาที่เป็นศาสตร์ และศิลป์ เพราะศาสตร์จะหมายถึงวิชาที่มีหลักการ มีทฤษฎี ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ จึงจะเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนศิลป์นั้นจะหมายถึง ความงดงามในการใช้ภาษาอันจะทำให้ภาษานั้นเกิดรส และการที่ผู้เขียนจะสามารถใช้ศิลป์ในการสร้างผลงานการเขียนออกมาให้เกิดความงดงาม และสร้างอารมณ์สะท้อนใจให้แก่ผู้อ่านได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะต้องมีความคิดที่แปลกใหม่ สามารถคิดแปลง ปรับเปลี่ยนจากประเด็น หรือมุมมองเดิม ๆ ที่เคยมีอยู่ให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่า

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จัดเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่แสดงปัญญา และด้วยการใช้ศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาได้ตรงกับที่คิดอย่างชัดเจนจนคนอ่านสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง และเกิดความรู้สึกนิยมยกย่องนับถือ (ชนะ เวชกุล, 2524: 1) ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการถ่ายทอดความคิด และเรื่องราวที่อาศัยความรู้ ประสบการณ์ จินตนาการของผู้เขียน ด้วยสำนวนภาษาที่สละสลวย มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ก่อให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 6; ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์, 2537: 53; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545: 4; ประภาศรี สีหอำไพ, 2531: 1; อัจฉรา ชิวพันธ์, 2548: 2; ประภาศรี สีหอำไพ, ผู้แปล, 2544: 24)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้อง มีลักษณะสำคัญ 3 ประการด้วยกัน (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2533: 33; กรมวิชาการ, 2536: 311; กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542: 23; เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 8 -16; ประภาศรี สีหอำไพ, 2531: 2-3) กล่าวคือ (1) ความคิดในการนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่ หรือ เกิดจากการนำเสนอต่อยอดเนื้อหาเดิม หรือที่มีอยู่เขียนต่อกัน ไปแบบความเรียง แต่นำมาผสมผสานกับความคิดใหม่ด้วยจินตนาการผ่านความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้เขียน (2) การใช้ภาษา ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม สอดคล้องกับรูปแบบ หรือประเภทของงานเขียนนั้น ๆ สื่อความหมายได้ชัดเจน และทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ หรือความรู้สึกร่วมกับผู้เขียนได้โดยผ่านทางทำนองการเขียนที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน (3) เกิดคุณค่า และคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน งานเขียนที่สร้างสรรค์ควรสรรสร้างคุณค่าทางอารมณ์ หรือความคิดแก่ผู้อ่าน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นกระบวนการพัฒนาสมองทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ สมองซีกซ้าย (Left Hemisphere) ทำหน้าที่ในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การใช้ตรรกศาสตร์ และการใช้ภาษา ทั้งด้านการอ่าน และการเขียน ในขณะที่สมองซีกขวา (Right Hemisphere) ทำหน้าที่ของการใช้ความเข้าใจ การจินตนาการเป็นภาพ มีสุนทรียะซาบซึ้งในศิลปะต่าง ๆ และสามารถคิดสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ ได้ (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 32; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545: 5; Sperry, 1981: 46 – 65) แสดงให้เห็นว่า คนเราจะผลิตงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามแบบแผน การเรียบเรียง และการลำดับความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม มีความสมเหตุสมผล แต่ในขณะเดียวกันก็จะต้องมีความสามารถในการคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าทั้งกลวิธีการนำเสนอ และการใช้ศิลปะถ้อยคำที่สามารถถ่ายทอดจินตนาการที่แปลกใหม่นั้นออกมาสู่สายตาผู้อื่นด้วยการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ ดังที่บุณย์เสนอ ตริวิจิตร (2550: 6) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกิดสาระด้านวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนของความมีเหตุมีผล หรือการใช้สมองซีกซ้าย และในส่วนของความสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งเป็นส่วนของการคิดสร้างสรรค์ หรือการใช้สมองซีกขวาอย่างสมดุล

การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นความจำเป็นแก่ชีวิต และเป็นส่วนหนึ่งของ กลไกในการพัฒนาการศึกษา (บันลือ พฤษะวัน, 2533: 9) เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้อง อาศัยทั้งทักษะในการเรียนรู้ และความกล้าที่จะทำให้เกิดความแตกต่างในการแสดงออกเพื่อ ถ่ายทอดความคิดนั้นให้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ความเห็นของ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2557: 40 - 41) ที่กล่าวว่า การศึกษาไทยในยุคปัจจุบันควรเน้น ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ ตระหนักในความสำคัญของการเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่าง ลึกซึ้ง เพื่อสร้างประกายความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ โดยมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องตามทุกอย่างจากประเทศที่เจริญแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดได้ต้องอาศัยคนในสังคมที่มี ความกล้าที่จะคิดสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ การคิดสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ได้นั้นต้องอาศัย ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในศาสตร์นั้น ๆ

ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้น จำเป็นจะต้องสอดแทรกอยู่ในการสอนในทุกเนื้อหาวิชาที่ ปรากฏอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนซึ่งในการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยนั้น ความคิด สร้างสรรค์ของพวกเราจะสามารถฝึกฝน และพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยผ่านการเรียนรู้ในหัวข้อ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะการเขียนของ ผู้เรียนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จัดเป็นทักษะที่มีความยาก และง่ายอยู่ในตัว (Sharples, 1999: 3) เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยการคิดเป็นจุดเริ่มต้น และสรรหาข้อมูลต่าง ๆ ในการเขียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาคิดต่อยอด และจัดลำดับเชื่อมโยงความสัมพันธ์ความคิดนั้นให้ เป็นระบบด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ผู้เขียนจะต้องถ่ายทอดความคิดนั้นให้แตกต่างไปจากเดิม ด้วยการผลิตผลงานที่มีคุณค่า และมีพลัง (ฉัฐกาญจน์ นาคนาวล, 2552: 208; Sharples, 1999: 3)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมิได้เป็นเรื่องของการใช้ความคิดเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัย วิธีการต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความคิดจนนำไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม ในขณะที่ Appletgated (1949: 3 - 6) ได้เสนอแนะว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรบรรจุไว้ใน หลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เนื่องจาก การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น เครื่องมือทางสังคมที่จำเป็น และช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดง ความคิดอย่างอิสระทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือใน การช่วยให้ผู้สอนสามารถค้นพบความสามารถ และกระตุ้นพรสวรรค์ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้

แม้ว่ารายวิชาภาษาไทยทุกหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาจะบรรจุรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่พบว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอนในด้านเนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตจากสถาบันต่าง ๆ (กมลพัทธ์ โปธิ์ทอง, จริญญาพร สวายนานุสรณ์, เคนดาว ชลวิทย์, เนตรนภา วรวงษ์ และพิณเพชร บุรณภิญโญ, สัมภาษณ์, 2559) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เกิดจากผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มักคิดว่าเป็นทักษะที่ยากและน่าเบื่อ เนื่องจากต้องมีการฝึกปฏิบัติทุกชั่วโมง ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ และจินตนาการในการเขียนเรื่องราวที่แปลกใหม่

ในด้านการใช้ภาษาพบว่า ผู้เรียนยังคงยึดติดกับรูปแบบ และกฎเกณฑ์ทางภาษามากเกินไป ทำให้ไม่สามารถใช้คำที่หลากหลายได้ และยังไม่สามารถเชื่อมโยง หรือลำดับความคิดได้ และประเด็นสำคัญที่สุดเกิดจากการจัดกิจกรรมการสอนเขียนที่เน้นแต่วิธีการบรรยาย และเมื่อปฏิบัติก็ไม่มีขั้นตอนอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้เรียนจึงไม่สามารถผลิตผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นนักศึกษานิสิตในสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านการเรียนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จนนำไปสู่การเขียนได้ และไม่แน่ใจว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะจัดเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจากผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีความเห็นว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเนื้อหาที่ยาก (Sternberg, 2009: XV) ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงทางความคิด และการลำดับความคิดที่ดี ผู้เรียนไม่รู้ว่า จะเขียนอะไร เขียนอย่างไร ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย และถูกบังคับให้อยู่ในกรอบของรูปแบบคำประพันธ์ที่ตนเองไม่ถนัด ส่วนปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียน ได้แก่ การสอนไม่ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ได้ อีกทั้งกิจกรรมยังไม่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ Sharples (1999: 4 - 5) และชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 183) ผู้สอนส่วนมากยังคงเลือกใช้วิธีสอนที่เน้นการบรรยาย ทำให้ผู้เรียนขาดการแสดงออกทางความคิด และขาดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดวิธีการอธิบาย และวิธีการที่ช่วยพัฒนาผู้ให้เกิดความสามารในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน

จากข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาของการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้สอนควรจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ และให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ในลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง กล่าวคือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการปฏิบัติ และเขียนสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นจำเป็นจะต้องมีรูปแบบ และกระบวนการขั้นตอนในการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และชัดเจน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ และจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ในด้านรูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek และทฤษฎีเขาวนปัญญาสามารถประกอบของ Sternberg นำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตได้ เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) เป็นแนวความคิดที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง และทำความคิดสร้างสรรค์นั้นให้เป็นรูปธรรม จนนำไปสู่การปฏิบัติ หรือพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้ โดยอาศัยกระบวนการทางจิตของมนุษย์ ซึ่งเริ่มจากกระบวนการรับรู้ และเข้าใจความหมายภายใต้โครงสร้างความรู้ หรือประสบการณ์เดิม จากนั้นสมองก็จะเกิดกระบวนการแปรผล เพื่อนำไปสู่การจดจำโดยนำความรู้ หรือประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ และจัดเก็บข้อมูลใหม่ที่ได้นั้นไว้ใช้ในการตัดสินใจ โดยกระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นต้องอาศัยหลักพื้นฐาน 3 ประการด้วยกัน ประการแรก ได้แก่ ความสนใจ (Attention) กล่าวคือ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้เมื่อคนเราให้ความสนใจ หรือมุ่งเน้นบางสิ่งบางอย่าง โดยทั่วไปมักเป็นสิ่งที่ถูกมองข้าม หรือไม่เคยคำนึงถึง หากเมื่อนำกลับมาทบทวนหรือพิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่งจะช่วยให้มองเห็นประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่มองข้าม ความสนใจในประเด็นนั้น ๆ ก็จะเกิดเป็นภายในจิตจากนั้นจึงพยายามขยาย และจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของประเด็นที่สนใจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

หลักประการที่สอง ได้แก่ การหลบหลีก (Escape) กล่าวคือ การหลบหลีกจากรูปแบบความคิดเดิมที่มีอยู่ในขณะนั้น หรือหลีกเลี่ยงจากกฎเกณฑ์ของกรอบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากแต่ความสนใจ (Attention) หรือการหลบหลีก (Escape) นั้นยังไม่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากตามธรรมชาติของกระบวนการทางจิตของมนุษย์มักจะปฏิเสธความคิดใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ จึงจำเป็นจะต้องมีหลักประการที่สาม คือ การเคลื่อนไหว (Movement) เป็นกระบวนการขับเคลื่อนความคิดด้วยการค้นหา และเชื่อมโยงความคิดของเราจากความรู้ หรือ

ประสบการณ์เดิม ให้เข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อจัดการ หรือดำเนินการให้ความคิดนั้นผลิตเป็นผลงาน หรือนวัตกรรม อันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ในครั้งนั้น ๆ ได้ในที่สุด

Plsek (1997: 71 – 72) ได้นำเสนอวงจรของกระบวนการที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่เปรียบเสมือนนาฬิกา โดยเริ่มจากตำแหน่ง 9.00 น. ซึ่งคล้ายกับชีวิตประจำวันทั่วไป โดยกระบวนการเริ่มต้นของการคิดสร้างสรรค์จะต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) พร้อมกับการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ หรือเกิดความล้มเหลว ซึ่งกระบวนการทางจิต จะสร้างแหล่งเก็บมโนทัศน์ต่าง ๆ ไว้ในความจำ จากนั้นเราจะสร้างความคิดใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เก็บในแหล่งเก็บข้างต้น เช่น ความคล้ายคลึงกัน การขยายจากมโนทัศน์ที่กำหนด การใช้คำสุ่ม การระดมความคิดแบบดั้งเดิม เป็นต้น แล้วจึงจะเกิดจากรวมความคิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของความคิดนั้นให้ชัดเจนมากขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจประเมินความคิดที่ดีที่สุด ที่สามารถนำมาใช้งานได้ แต่ก็มิใช่ทุกความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ได้ทั้งหมด จะต้องเป็นความคิดที่มีคุณค่า หรือก่อให้เกิดประโยชน์เท่านั้นจึงจะจัดได้ว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) ซึ่งกระบวนการคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบด้าน โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นจินตนาการ (Imagination) เมื่อสมองผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์เรียบร้อยแล้วก็นำความรู้ที่ได้กักเก็บไว้ในหน่วยความจำ ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดเดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้ 3) ขั้นการพัฒนา (Development) จะเป็นกระบวนการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากนั้นประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุด หรือความคิดที่ใช้งานได้แล้ว และ 4) ขั้นลงมือกระทำ (Action) จะเป็นการนำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง (Plsek, 1997: 116 – 158)

จะเห็นได้ว่ากระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างจินตนาการ และการวิเคราะห์ อีกทั้งยังเปิดกว้างทางความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จนสามารถนำความคิด หรือจินตนาการนั้นไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนเพื่อสร้างขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด

สร้างสรรค์ได้ หากแต่กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek เพียงแนวคิดเดียวนั้นยังไม่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ เนื่องจากกระบวนการของ Piasek ยังขาดแนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสามารถในการคิด และการวางแผนเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตหรือนวัตกรรมที่แปลกใหม่ออกมาได้ในที่สุด ผู้วิจัยจึงจะใช้ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เป็นแนวทางร่วมกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1985: 41 - 107) ประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 3 ส่วนได้แก่ (1) ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) ซึ่งเป็นความสามารถทางเชาวันปัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด (2) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) ซึ่งอธิบายถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา และ (3) ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ซึ่งอธิบายถึงความสามารถในทางเชาวันปัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของบุคคล

ทฤษฎีดังกล่าวนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุมซึ่งนับว่าเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญในการเข้าใจลักษณะการปฏิบัติทางสมอง (Intelligent Function) ของมนุษย์ในการประมวลผลข้อมูล (Information Processing Perspective) (กมลโพธิเย็น, 2547: 6) ทั้งนี้ Sternberg (1997) ได้ให้ความสำคัญการปฏิบัติทางสมอง โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกคิดในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาเป็นพื้นฐานทฤษฎีเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้เป็นระบบ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากทฤษฎีข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำเทคนิคแผนผังความคิด (Mind map) ที่เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออกมาช่วยในขั้นตอนของการคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการระดมสมอง โดยใช้จินตนาการเชื่อมโยงกับความคิด เพื่อให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดจากนามธรรมเป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นไปได้ และแตกต่างจากเดิมจากสิ่งที่เป็นอยู่ภายในระยะเวลาอันสั้น ดังที่ Buzan (2551: 134 - 135, 143) กล่าวว่า การสร้างแผนผังความคิดมิได้เพียงช่วยในเรื่องของการจดจำ และวิเคราะห์ข้อมูลได้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยการผสมผสานข้อมูลที่ได้รับจากสภาพภายนอก เช่น การบรรยาย หนังสือ วารสาร และสื่อต่าง ๆ กับข้อมูลที่สร้างขึ้นจากสภาพภายใน เช่น

การตัดสินใจ การวิเคราะห์ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้ได้แนวคิดหรือทางเลือกที่หลากหลาย จนนำไปสู่การตัดสินใจ

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ยังไม่มีการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาเป็นหลักสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า แนวคิด และทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนี้จะสามารถใช้เป็นหลักการในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ และนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จนนำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามทฤษฎี หรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ทิตานา แจมมณี, 2557: 222; Anderson, 1997: 521; Arends, 1997: 7; Kemp, Morrison and Ross, 1994: 4 – 5; Joyce and Weil, 2009: 68) โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

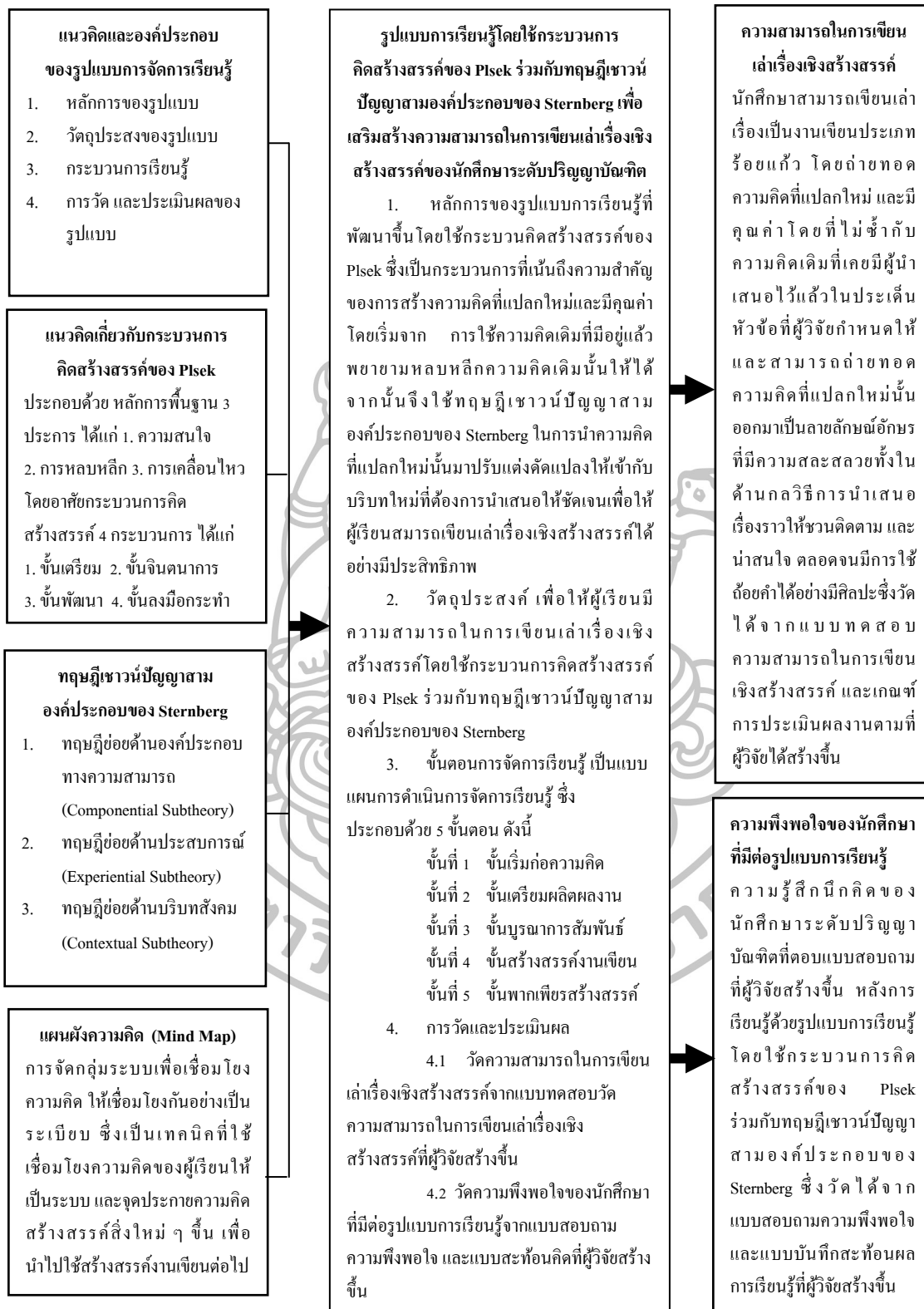
- 1) หลักการของรูปแบบซึ่งเป็นพื้นฐานความคิดในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
- 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบซึ่งเป็นเป้าหมายเฉพาะของรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะใด
- 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบวิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักการแนวคิดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
- 4) การวัด และประเมินผล การจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการวัด และประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่จะแสดงถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ **Plsek** (1997) แนวคิดนี้เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำให้เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ได้จึงจะมีคุณค่า โดยอาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การหลบหลีก (Escape) และการเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

3. ทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ **Sternberg** (1985) ได้อธิบายว่า โครงสร้างทางปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior) 2) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล 3) ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ต่างส่งผลต่อการทำงานของเขาวนปัญญาอย่างอิสระ ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการคิด 3 ประการ คือ (1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และ (3) ความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดเป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างภาพความคิดให้แก่ผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติงาน

4. แผนผังความคิดของ **Buzan** (1997) เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา ทั้งนี้แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และความคิดที่ชัดเจนขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหรือ การใช้ชีวิต โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเทคนิคในการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง เกิดประกายความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

จากการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังที่ปรากฏในแผนภาพที่ 1 และ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการสร้งรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีลักษณะ และองค์ประกอบอย่างไร

2. หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีประสิทธิผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ก่อน และหลังการสอน

2.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์สร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 9 สาขา มีนักศึกษาจำนวน 220 คน (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

2.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

3. เนื้อหา

เนื้อหาการเขียนเล่าเรื่อง ในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยมีคำอธิบายรายวิชา ดังนี้

หลักการใช้อ้อยคำ สำนวน โวหารและมารยาทในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกฝนการเขียนแบบต่าง ๆ การเขียนคำร้อง คำชี้แจง อนุทิน เล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็น แสดงความเสียใจ และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 12 คาบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek หมายถึง การอธิบายกระบวนการที่ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์ก่อเกิดเป็นรูปธรรมจนนำไปสู่การปฏิบัติ หรือพัฒนานวัตกรรมได้ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นจินตนาการ 3) ขั้นการพัฒนา และ 4) ขั้นลงมือกระทำ โดยอาศัยหลักพื้นฐาน 3 ประการในการเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) การหลบหลีก และ 3) การเคลื่อนไหว

ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg หมายถึง การอธิบายเขาวงกตปัญญาของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential Subtheory) ซึ่งเป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior) 2) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล 3) ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างภาพความคิดของผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติงาน

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง แบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการจัดระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek และทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg อันประกอบด้วย หลักการ เนื้อหา วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนเงื่อนไขในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อนความคิด เป็นขั้นตอนในการศึกษาหาข้อมูลในเรื่องที่จะเขียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนอย่างกว้าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ หรือประเด็นนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุดทั้งจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และการสืบค้นด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต
3. ผู้เรียนวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อในการเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน เป็นขั้นตอนของการระดมสมอง โดยใช้แผนผังความคิด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นแนวทางตลอดจนการขยายความคิดที่จะนำเสนอขึ้นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว
2. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุด เพื่อเชื่อมโยงความคิดนั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน

ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ โดยนำความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม เกี่ยวกับประเด็นหัวข้อที่จะเขียนที่มีอยู่เดิมแล้ว มาเชื่อมโยงกับความคิดใหม่ที่เกิดจากการตัดแปลง ปรับแต่งความคิด หรือประสบการณ์เดิมให้มีความแปลกใหม่ ออกไป แต่ยังคงเป็นความคิดที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยนำความคิดที่แปลกใหม่นั้นมาจัดทำเป็นโครงร่างในการเขียนอย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียน จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม
2. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนงานอย่างอิสระ ตามโครงร่างความคิดที่ได้จัดทำไว้แล้วเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้
2. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่ามี ความเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 5 ขั้นพากเพียรสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจสอบ พิจารณางานของตนเอง ว่ามีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในด้านใดบ้าง โดยพิจารณาการตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านความคิด และด้านการนำเสนอ โดยผู้สอนจะช่วยเสนอแนะแนวทางในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามหาทางตัดแปลง ปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่
2. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง นักศึกษาสามารถเขียนเล่าเรื่องซึ่งเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว โดยถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าโดยที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่เคยมีผู้นำเสนอไว้แล้วในประเด็นหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้ และสามารถถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่นั้นออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่มีความสละสลวยทั้งในด้านกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวให้ชวนติดตาม และน่าสนใจ ตลอดจนมีการใช้ถ้อยคำได้อย่างมีศิลปะซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การประเมินผลงานตามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

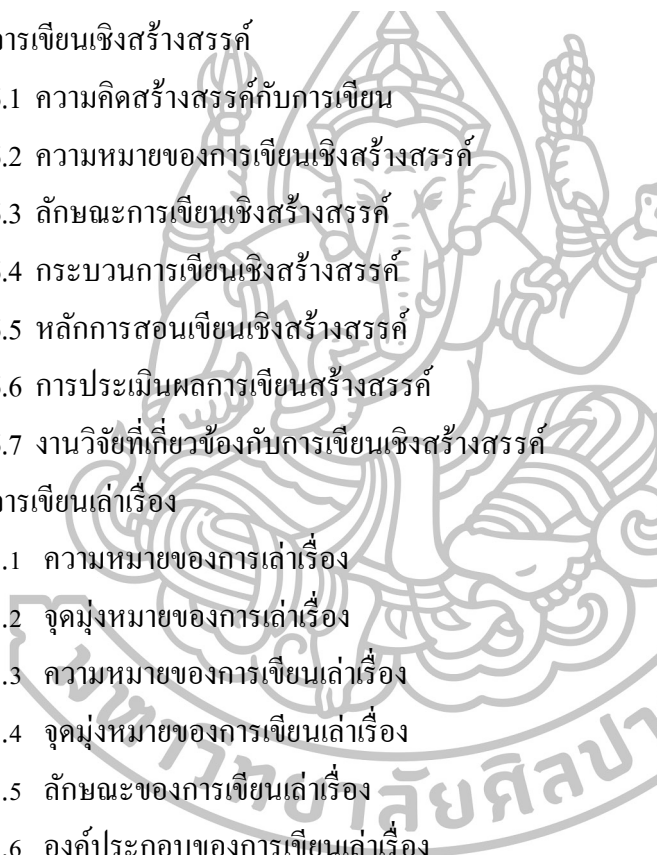
ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555) สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 1.1 คำอธิบายรายวิชา
2. รูปแบบการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้
 - 2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้
 - 2.3 ประเภทของรูปแบบการเรียนรู้
 - 2.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
 - 2.5 การออกแบบระบบการสอน
3. ความคิดสร้างสรรค์
 - 3.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
 - 3.2 ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์
 - 3.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
 - 3.4 การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
 - 3.5 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek
4. ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
 - 4.1 ความเป็นมาของทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
 - 4.2 รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
 - 4.3 หลักการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
 - 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

5. แผนผังความคิด
 - 5.1 แนวคิดของแผนผังความคิด
 - 5.2 ความหมายของแผนผังความคิด
 - 5.3 กลวิธีการเขียนแผนผังความคิด
 - 5.4 ประโยชน์ของแผนผังความคิด
 - 5.5 แผนผังความคิดกับการสอนเชื่อมโยงการคิดสร้างสรรค์
 - 5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนผังความคิด
 6. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.1 ความคิดสร้างสรรค์กับการเขียน
 - 6.2 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.3 ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.4 กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.5 หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.6 การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 6.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 7. การเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.1 ความหมายของการเล่าเรื่อง
 - 7.2 จุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่อง
 - 7.3 ความหมายของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.4 จุดมุ่งหมายของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.5 ลักษณะของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.6 องค์ประกอบของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.7 ประเภทของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.8 แนวทางของการเขียนเล่าเรื่อง
 - 7.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเล่าเรื่อง
-

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555)

สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยที่นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอน เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียน 5 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2555 ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 คำอธิบายรายวิชา

465258 การเขียนเพื่อการสื่อสาร (Writing for Communication)

หลักการใช้อ้อยคำ สำนวน โวหารและมารยาทในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกฝนการเขียนแบบต่าง ๆ การเขียนคำร้อง คำชี้แจง อนุทิน เล่าเรื่อง แสดงความยินดี แสดงความเสียใจ และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรดังกล่าว โดยนำหัวข้อเรื่อง “การเขียนเล่าเรื่อง” มาเป็นเนื้อหาในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้มุ่งเน้นให้ผู้เขียนมีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านกลวิธี การนำเสนอเรื่องราว และการใช้อ้อยคำอย่างมีศิลปะ ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีความแปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำเดิม ตลอดจนเป็นเรื่องราวที่มีคุณค่าต่อส่วนรวม

2. รูปแบบการเรียนรู้

นักการศึกษาได้บัญญัติคำว่า “Model of Teaching” ในภาษาไทย คือ รูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการสอน รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า “รูปแบบการเรียนรู้”

รูปแบบการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนต้องศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจอย่างชัดเจน เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดความรู้ ความสามารถตลอดจนทักษะต่าง ๆ ที่มีประสิทธิผลได้นั้น ต้องอาศัยแนวทางการจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้การเรียนการสอนนั้นเกิดสัมฤทธิ์ผล การศึกษารายละเอียดรูปแบบ การเรียนรู้ นับเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลของรูปแบบการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนตั้งไว้ ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2541: 140) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ คือ โครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนที่จะนำมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ทิสนา เขมมณี (2557: 221) ได้อธิบายความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง สภาพ หรือลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการ หรือขั้นตอนในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ รูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

Saylor, Alexander and Lewis (1981: 271) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง แบบ หรือแผนของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่าง เพื่อจุดเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Anderson (1997: 521) ได้อธิบายความหมายของรูปแบบการเรียนรู้โดยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องระบุแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้รูปแบบการเรียนรู้นั้นบรรลุตามผลที่ตั้งไว้

Joyce and Weil (2009: 7, 25) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึงแบบ หรือแผนที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม วิธีการคิด และวิธีการแสดงออกในการเรียนรู้ของตนเองให้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยรูปแบบการเรียนรู้นั้นต้องอยู่ภายใต้แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

ความหมายของ รูปแบบการเรียนรู้	บุญชม ศรีสะอาด (2541)	พิศนา แชมมณี (2557)	Sayler, Alexander and Lewis (1981)	Anderson (1997)	Joyce and Weil (2009)
รูปแบบ / แบบแผน / โครงสร้างที่ใช้เป็นแนวทางใน การเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓
มีจุดมุ่งหมาย / วัตถุประสงค์ เฉพาะของรูปแบบการเรียน การสอนนั้น ๆ	✓	✓	✓	-	✓
ใช้ทฤษฎี / แนวคิด / หลักการ ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการ จัดการเรียนการสอน	-	✓	-	✓	✓
มีกระบวนการสอน / ขั้นตอน / วิธีสอน และเทคนิคต่าง ๆ ที่ ช่วยให้การเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามทฤษฎี / แนวคิด / หลักการ	-	✓	-	-	-
ช่วยในการจัดเรียนการสอน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนในการดำเนินการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนสอน อันมีกระบวนการสอน หรือวิธีสอน และเทคนิคต่าง ๆ ตามแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามที่รูปแบบการเรียนรู้นั้นตั้งไว้

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

องค์ประกอบรูปแบบการเรียนรู้จะเป็นการแสดงถึงรายละเอียด และลักษณะจำเป็นที่จะต้องบรรจุไว้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ซึ่งมีด้วยกันหลายองค์ประกอบ ดังที่นักการศึกษาได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2557: 222) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยาย และอธิบายสภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบ หรือกระบวนการนั้น ๆ
4. การอธิบาย หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้จะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้ และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอด และความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้

Kemp, Morrison and Ross (1994: 4 – 5) ได้อธิบายว่า รูปแบบการเรียนรู้ควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. หลักการทฤษฎี และสภาพปัญหา
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การวัด และประเมินผล

Anderson (1997: 521) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. แนวคิด หรือทฤษฎีพื้นฐาน
2. วัตถุประสงค์
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

Arends (1997: 7) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. หลักการตามทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. วิธีสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

4. สิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

Joyce and Weil (2009: 68) ได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อ แนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบการเรียนรู้จะเป็นตัวกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการเรียนรู้

2. จุดประสงค์ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้

3. เนื้อหา คือ ส่วนที่ระบุเนื้อหา และกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้นั้น ๆ

4. กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเมื่อนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้

5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้	ทิสนา เขมมณี (2557)	Kemp, Morrison and Ross (1994)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2009)
ปรัชญา / ทฤษฎี / หลักการ / แนวคิด	✓	✓	✓	✓	✓
วัตถุประสงค์ / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	✓	✓	✓	✓	✓
เนื้อหา	-	✓	-	-	✓
กิจกรรมในการเรียนการสอน	-	✓	✓	-	✓
วิธีสอน / ขั้นตอนดำเนินการ	✓	-	-	✓	✓
สิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน	-	-	-	✓	-
การวัด และประเมินผล	✓	✓	-	-	✓

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น ต้องประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ คือ การนำปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มาใช้เป็นพื้นฐาน เป็นหลักแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ คือ เป้าหมายหรือการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อใช้รูปแบบการเรียนรู้นั้น

3. กระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ รวมถึงการเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดเรียงตามลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนการสอนแตกต่างกันไปแต่ต้องสอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

4. การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ คือ การประเมินผลที่เกิดว่ารูปแบบการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือไม่

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg อันประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

2.3 ประเภทของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ เกิดขึ้นจากนักการศึกษาได้ดำเนินการออกแบบ และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตนเองขึ้นหลายรูปแบบ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้จัดกลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยจัดหรือจำแนกตามประเภทไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2557: 224 - 271) ได้ศึกษาประมวลรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ และนำมาจัดแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด เช่น รูปแบบการเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Attainment Model) รูปแบบระบบพฤติกรรมของผู้เรียน (Behavioral Systems Models) รูปแบบเรียนการสอนเน้นความจำ (Mnemonics)

2. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นรูปแบบที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ เช่น รูปแบบการเรียนรู้โดยการชกค้ำ (Jurisprudential Model) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model)

3. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือ การแสดงออกต่าง ๆ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของ Harrow (Harrow's Instructional Model for Psychomotor Development) รูปแบบการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของ Davies (Davies' Instructional Model for Psychomotor Development)

4. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills) เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา กระบวนการทางสังคม หรือกระบวนการทำงานร่วมกัน เช่น รูปแบบการเรียนรู้กระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Instructional Model) รูปแบบการเรียนรู้กระบวนการคิดอุปนัย (Inductive Thinking Instructional Model)

5. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆกันโดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ทางตรง (Direct Instructional Model)

Joyce and Weil (2009: 24 - 34) ได้จัดกลุ่มของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านการประมวลข้อมูลสารสนเทศ (The Information Processing Family) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยมุ่งเน้นความสำคัญที่สมรรถภาพในการคิดและวิธีการในการพัฒนากระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด เช่น รูปแบบการเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Attainment) รูปแบบการเรียนรู้ การสอน การคิดเชิงอุปนัย (Inductive Thinking) รูปแบบการเรียนรู้การฝึกการคิดสืบสอบ (Inquiry Training) รูปแบบการเรียนรู้การจำ (Mnemonics)

2. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม (The Social Family: Building The Learning Community) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนานุคลิกในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ โดยใช้หลักการประนีประนอมในการแก้ปัญหา และการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมกับผู้อื่นโดยใช้หลักการประชาธิปไตย และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบสืบสอบจากกลุ่ม (Group Investigation) รูปแบบการเรียนรู้แบบชกค้ำ (Jurisprudential Inquiry)

3. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาตน (The Personal Family) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาตัวบุคคลโดยเน้นที่กระบวนการสร้าง และการพัฒนาตัวบุคคลทั้งทางด้านกายจิตใจ และอารมณ์ มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพการณ์รอบ ๆ ตัว เช่น รูปแบบการเรียนการสอนโดยอ้อม (Nondirective Teaching) รูปแบบการเรียนรู้การส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง (Enhancing Self-Esteem)

4. รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพฤติกรรมของผู้เรียน (The Behavioral Systems Family) รูปแบบการเรียนรู้นี้เน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยใช้หลักการของการให้สิ่งเร้า และการตอบสนอง เช่น รูปแบบการเรียนรู้แบบรอบรู้ (Mastery Learning) รูปแบบการเรียนรู้ทางตรง (Direct Instruction)

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบการเรียนรู้เกิดจากการจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนา ด้านพุทธิพิสัย รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาด้านจิตพิสัย รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนา ด้านทักษะพิสัย และรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาด้านการบูรณาการ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ Joyce and Weil (2009) มาพัฒนาในกระบวนการเรียนการสอนของผู้วิจัย เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดความสามารถในการแสวงหาความรู้ และนำข้อมูลที่ได้มาคิดวิเคราะห์ จนนำไปสู่กระบวนการคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อสามารถสร้างผลงานการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ในที่สุด ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาด้านการประมวลข้อมูลสารสนเทศ

2.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนใดก็ตาม จะสามารถพัฒนาให้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ได้นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้คำว่าระบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน หรือรูปแบบการเรียนรู้นั้นจะมีความหมายเหมือนกัน ทิศนา แคมมณี (2557: 199 - 204) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาการเรียนรู้อะไร หรือการสร้างระบบให้ชัดเจน
2. ศึกษาหลักการ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ หรือศึกษาค้นคว้ามาเพียงใด ย่อมสามารถกำหนดองค์ประกอบ เห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้รอบคอบขึ้น ซึ่งจะช่วยให้รูปแบบการเรียนรู้ หรือระบบนั้นมีพื้นฐานที่มั่นคงขึ้น
3. การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ผู้สอนค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้ระบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง หากผู้สอนคำนึงถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดองค์ประกอบ และจัดองค์ประกอบให้สัมพันธ์กัน การนำข้อมูลจริงมาใช้

ในการสร้างระบบ หรือพัฒนาการเรียนการสอนจะช่วยขจัดปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา หรืออุปสรรคนั้นด้วย

4. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ คือ การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่สามารถช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ

5. การจัดกลุ่มองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ การนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการคิดและดำเนินการในขั้นต่อไป

6. การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ยุ่ยาก และต้องใช้ความคิดรอบคอบมากผู้สร้างระบบต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณา

7. การจัดผังระบบรูปแบบการเรียนรู้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงผังจำลองขององค์ประกอบต่าง ๆ

8. การทดลองใช้ระบบรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น

9. การประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระบบ ใด ๆ แล้วได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

10. การปรับปรุงระบบรูปแบบการเรียนรู้ นำผลการทดลองใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

จากแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อาจต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างรูปแบบให้ชัดเจน มีการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ นอกจากนี้ ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง กำหนดองค์ประกอบและจัดกลุ่มขององค์ประกอบให้มองเห็นความสัมพันธ์กันมีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้นั้นด้วย

2.5 การออกแบบระบบการเรียนการสอน

การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design) หรือการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) หรือการออกแบบและพัฒนาการสอน (Instructional Design and Development) เป็นการใช้นวัตกรรมในการนำกระบวนการของวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักพื้นฐาน 4 ประการ (สัจจ อูทรานันท์, 2532: 6 -10; สุคนธ์ ภูริเวทย์, 2554: 105 -120; สุเทพ อ่วมเจริญ, 2557: 6 -20) ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านผู้เรียน คือ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียน เพื่อการออกแบบระบบการสอนให้เหมาะสม
2. วัตถุประสงค์ คือ ส่วนที่กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน
3. วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การกำหนดวิธีการและกำหนดกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การวัดและประเมินผล คือ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

การออกแบบการเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการ (Instructional Design as a Process) ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่คำนึงถึงเป้าหมายหลักของรูปแบบการเรียนรู้ ที่อาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนเพื่อให้คุณภาพของการสอนมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เป้าหมายการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการถ่ายโอนความรู้เพื่อสนองตอบความต้องการดังกล่าว เพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การออกแบบครอบคลุมถึงการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการสอน การทดสอบและประเมินคุณภาพการสอนและกิจกรรมของผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบระบบการเรียนการสอน จึงเป็นการนำวิธีการที่เป็นระบบมาใช้ในการออกแบบ การวางแผน การนำไปใช้ และการประเมินกระบวนการทั้งหมดของระบบการศึกษานั้น (กาญจนา कुमारักษ์, 2545: 7; กิดานันท์ มลิทอง, 2540: 22; Mcneil, 2014)

ดังนั้นการออกแบบการเรียนการสอนจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้สอน เนื่องจากทำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์การเรียนรู้ใด จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ใช้สื่อการสอนอะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด การออกแบบการเรียนการสอนอย่างถูกต้องตามหลักการย่อมช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา สอนได้อย่างมีแนวทางและมีเป้าหมาย และเป็นการสอนที่ทำให้คุณค่าแก่ผู้เรียน ฉะนั้นการออกแบบการเรียนการสอนช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนก็สามารถเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้

อย่างไรก็ดีในการออกแบบการสอนนั้นจำเป็นต้องคำนึงหลักการสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึง (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533: 29; Dick and Carey: 2009; Kumar: 2014) ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนต้องเริ่มจากจุดประสงค์การเรียนรู้และเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการประเมินผล การสื่อสารเรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้กับผู้เรียนทั้งทางตรง และทางอ้อมจะทำให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวเพื่อกระบวนการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผล
2. ต้องออกแบบให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้เรียน ในเหตุการณ์ทั้งหลายของการเรียนรู้ ควรออกแบบให้สอดคล้องกับความสามารถ และโครงสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย
3. จัดระดับการสอนให้สอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องจัดระบบของเนื้อหาความรู้ทั้งหมด ทั้งทางมโนทัศน์ หลักการและอื่นๆ ให้เป็นไปตามลำดับที่สอดคล้องกับระดับกระบวนการทางสมองของผู้เรียน และให้เอื้อต่อกระบวนการสมดุลของปัญญาทั้งทางด้าน การซึมซับ การปรับโครงสร้าง และการปรับตัว
4. ให้แรงจูงใจให้ผู้เรียน โดยการแนะนำเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับความสำคัญและประโยชน์ในอนาคต ความต้องการของผู้เรียน ทั้งความต้องการในปัจจุบันและความต้องการในอนาคต
5. ให้ความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ก่อนเรียน เพื่ออธิบายหรือเชื่อมโยงสิ่งที่เรียน และเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนมาแล้วในอดีต และในการกระตุ้น การใช้กลยุทธ์ด้านการเข้ารหัสของผู้เรียนเป็นอย่างดี
6. แยกกิจกรรมการเรียนการสอนที่ซับซ้อนออกเป็นหน่วยเล็กๆ ให้การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยย่อยนั้นประสบความสำเร็จเป็นลำดับขั้น ควรจัดกิจกรรมจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก หรือจากเรื่องที่เป็นรูปธรรมสู่นามธรรม
7. ใช้วิธีการต่าง ๆ ของการจัดรูปแบบความคิด เพื่อส่งเสริมระบบการรับรู้ให้แก่ผู้เรียน
8. จัดสารสนเทศที่สลับซับซ้อนให้อยู่ในโครงสร้างที่ง่ายต่อการจา จัดเนื้อหาข้อมูลความรู้ในลักษณะของตัวนารูปแบบการคิด การอธิบายด้วยภาพ การกำหนดสัญลักษณ์เพื่อช่วยจำ โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้เดิมจะช่วยในการขยายการเรียนรู้ การระลึกและการจำ
9. เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าใหม่ เหตุการณ์ที่เป็นไปได้ในทางบวกกับกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้การเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้ได้อีกด้วยตนเอง
10. การสอนที่มีกิจกรรมที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจอยู่เสมอ
11. ควรมีการประเมินความเข้าใจผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยมีการถามตอบระหว่างการสอน

12. ให้เวลาอย่างเพียงพอสำหรับกระบวนการทางปัญญา โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการโต้ตอบมีการสนทนาปัญหาระหว่างเรียน

13. ให้ผู้เรียนมีการวางแผนและฝึกปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนผ่าน การใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ และผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหมาย ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนและถ่ายโยงการเรียนรู้

14. ควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างทันที่ต่อการตอบสนองของผู้เรียน

15. แนวในการออกแบบการพัฒนาการสอนที่ดีที่สุด ไม่มีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น

ดังนั้นการออกแบบระบบการเรียนการสอน เป็นการนำรูปแบบของกระบวนการเชิงระบบ มาใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัย การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการเรียนรู้ ความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้สอนตั้งไว้ ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับ และวิธีการวัด และประเมินผลผู้เรียนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์นั้นหรือไม่

3. ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิด และมีส่วนช่วยในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น จำเป็นต้องอาศัยผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากแรงบันดาลใจ ความพากเพียร อุดสาหกรรม และความตั้งใจที่จะดำเนินการให้เกิดผลผลิตที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริง ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องที่บุคคลทั่วไปมักจะให้ความสำคัญ และมักจะมุ่งที่จะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในทุกคนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีสำคัญที่กล่าวถึงเรื่องความคิดสร้างสรรค์หลายประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการดึงเอาศักยภาพในความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนออกมา ซึ่งถือเป็นเรื่องท้าทายของผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายทัศนะ ได้แก่

ชาลนุรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546: 7) ได้อธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เรียกว่า ความคิดนอกขนาน ซึ่งทำให้เกิดความคิดใหม่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกิดการเรียนรู้ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองให้เกิดความคิดเชิงจินตนาการ ซึ่งเป็น

ลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์อันนำไปสู่การประดิษฐ์ หรือคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ หรือเพื่อ การแก้ไขปัญหา ซึ่งจะต้องอาศัยการบูรณาการจากประสบการณ์และความรู้ทั้งหมดที่ผ่านมา

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556: 4) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และเป็นความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ให้ความรู้สึกแปลกใหม่ ตื่นตาตื่นใจ ไม่เคยเห็นจากที่ไหนมาก่อน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เหมาะสมกว่าสิ่งที่มีอยู่เดิม

อารี พันธุ์ณี (2557: 7) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดใน ลักษณะอเนกนัยอันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลงปรุงแต่งจากความคิด เดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่ง ที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิด ความแปลกใหม่แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้ เป็นไปได้ หรือที่เรียกว่าจินตนาการประยุกต์นั่นเอง จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ ขึ้น

Torrance (1962: 16) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นความสามารถ ของบุคคลในความคิดสร้างสรรค์ผลิตผล หรือสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน

Wallach and Kogan (1965: 18) ได้อธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Association) กล่าวคือ เมื่อระลึกถึงสิ่งหนึ่งได้ก็จะเป็น สะพานให้ระลึกถึงสิ่งอื่นที่มีความสัมพันธ์กันได้อีก

Guilford (1967: 62) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการคิดแบบอเนกนัย คือ การคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะ ความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้สำเร็จด้วย ความคิดอเนกนัยนี้ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความละเอียดลออ (Elaboration)

จากการศึกษาความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 สังกะระห์ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของ ความคิดสร้างสรรค์	ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์ (2546)	เกรียงศักดิ์ เจริญวง ศักดิ์ (2556)	อารี พินธุ์ณี (2557)	Torrance (1962)	Wallach and Kogan (1965)	Guilford (1967)
การคิดที่หลากหลาย / การคิดแบบอนเอกนัย	✓	-	✓	-	-	✓
ความคิดใหม่ แปลก และแตกต่างไป จากเดิม	✓	✓	✓	✓	-	✓
เชื่อมโยง ความสัมพันธ์กับสิ่ง รอบตัว	✓	-	-	-	✓	-
เกิดจินตนาการ	✓	-	✓	-	-	-
อาศัยการบูรณาการ ความรู้ / ประสบการณ์ เดิม	✓	-	✓	-	-	-
นำไปสู่การประดิษฐ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ และความแปลกใหม่	✓	✓	✓	✓	-	✓

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าความหมายของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการคิดที่หลากหลาย อันเกิดจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จนกลายเป็นความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ ด้วยการผสมผสานความคิด ความรู้ ประสบการณ์เดิมของตน จนกลายเป็นชิ้นงานหรือผลิตภัณฑ์ให้คุณค่า มีความแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

3.2 ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตัวบุคคล ทั้งด้านความรู้ ประโยชน์ และแนวทางการแก้ปัญหา ดังที่ De Bono (1993: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ คือ การเสริมสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญเพราะคนจะใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลิตสิ่งใหม่ ๆ มีวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างมีกลยุทธ์รอบด้านอย่างลึกซึ้งไม่ใช่เฉพาะด้านการทำงานเท่านั้น แต่ความคิดสร้างสรรค์ยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หรือแม้กระทั่งชีวิตครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พินธุ์ณี (2545: 73-74) ที่กล่าว

ว่า ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้บุคคลใช้ความสามารถของตนในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ที่เป็นประการสำคัญ และส่งเสริมความมีภาวะสุขภาพจิตดีเป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะเด็กย่อมต้องการพื้นฐานทางสุขภาพจิตที่ดี เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาตนที่ดีต่อไป และเมื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวบุคคลแล้ว ก็จะเกิดการพัฒนาต่อยอดความรู้ ความคิดที่เป็นประโยชน์ จินนำไปสู่การพัฒนา สังคม และเศรษฐกิจ

ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความคิด จินตนาการในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าอันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

3.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ ภายใต้กระบวนการทำงานของระบบการคิดที่ผสมกับจินตนาการ จนกลายเป็นความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นการกำหนดว่าสิ่งใดคือความคิดสร้างสรรค์ควรพิจารณาจากองค์ประกอบที่นักวิชาการแต่ละท่านได้อธิบายไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556: 5 - 8) ได้กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นสิ่งใหม่ (New) สิ่งที่เกิดสร้างสรรค์ออกมานั้นต้องเป็นการคิดที่แหวกวงล้อมความคิดที่มีอยู่เดิม หรือที่เรียกว่าเป็นความคิดต้นแบบ (Original) ชนิดเกะก่อง ใหม่อุดด้าม ที่ไม่เคยคิดได้มาก่อน และไม่ได้ลอกเลียนแบบใคร แม้กระทั่งความคิดเดิม ๆ ของตนเอง
2. ต้องใช้การได้ (Workable) ความคิดที่เกิดจากการสร้างสรรค์ไม่ได้หยุดเพียงจินตนาการเพื่อฝัน แต่สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นจริงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตอบสนองวัตถุประสงค์ของการคิดได้เป็นอย่างดี
3. ต้องมีความเหมาะสม (Appropriate) แม้ว่าความคิดใหม่นั้นจะประกอบไปด้วยความแปลกใหม่ มีความคิดต้นแบบ แต่ต้องผสมผสานองค์ประกอบของความมีเหตุผล ความเหมาะสม และคุณค่าภายใต้มาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไปบางประการด้วย

Guilford (1967: 49) ได้อธิบายองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถทางสมองที่สามารถคิดได้กว้างไกลและหลายทิศทาง ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ อันแตกต่างจากความคิดปกติ ซึ่งอาจเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงหรือประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น ทั้งนี้ความคิดริเริ่มจะต้องอาศัยความกล้าคิดกล้าลอง เพื่อทดสอบความคิดของตนควบคู่กับการใช้จินตนาการหรือที่เรียกว่าจินตนาการประยุกต์ คือ ไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียวจำเป็นต้องคิดสร้าง และหาทางทำให้เกิดผลงานด้วยความคิดริเริ่มนั้นสามารถอธิบายได้ตามลักษณะดังนี้

1.1 ลักษณะทางกระบวนการ คือ เป็นกระบวนการคิด และสามารถแตกความคิดจากของเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ ที่ไม่ซ้ำกับของเดิม

1.2 ลักษณะของบุคคล คือ บุคคลที่มีความคิดริเริ่ม จะเป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก

1.3 ลักษณะทางผลิตผล ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มจะเป็นผลงานที่แปลกใหม่ไม่เคยปรากฏมาก่อน มีคุณค่าทั้งต่อตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำในเรื่องเดียวกันโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำ

2.2 ความคิดคล่องแคล่วด้านการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่ในการคิดหาถ้อยคำที่คล้ายกัน หรือเหมือนกันให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่จำกัด

2.3 ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expression Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลี หรือประโยคในการนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

3. ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภท หรือแนวของการคิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 ความยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถในการคิดที่หลากหลายอย่างอิสระ คนที่มีความยืดหยุ่นในด้านนี้จะสามารถนึกถึงประโยชน์ด้านต่าง ๆ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ในหลายแง่มุม

3.2 ความยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความยืดหยุ่นในด้านนี้ จะสามารถคิดได้หลายแง่มุมและไม่ซ้ำเกี่ยวกับการนำของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปดัดแปลงใช้เป็นประโยชน์อย่างหลากหลาย

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับรายละเอียดเพื่อขยายความคิดหลักให้ได้ความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งพัฒนาการของการของความคิดละเอียดลออขึ้นอยู่กับ

4.1 อายุ เด็กที่มีอายุมากจะมีความสามารถทางด้านนี้มากกว่าเด็กอายุน้อย

4.2 เพศ เด็กหญิงจะมีความสามารถมากกว่าเด็กชายในด้านความคิดละเอียดลออ

4.3 การสังเกต เด็กที่มีความสามารถด้านการสังเกตสูงจะมีความสามารถทางด้านความคิดละเอียดลออสูงด้วย

จากองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ต้องประกอบด้วย การคิดที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่เคยมีอยู่ แต่ก็จะต้องเป็นความคิดที่ตั้งอยู่บนความเป็นจริง นำไปใช้ประโยชน์ หรือสามารถสร้างผลผลิตทางความคิดในรูปแบบของชิ้นงานต่าง ๆ ได้ในที่สุด

3.4 การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

Williams (1972: 120-122) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

มิติที่ 1 เป็นมิติด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตร (Subject Matter Content) ในการคิดจำเป็นต้องมีสิ่งที่คิดหรือเนื้อหา ทั้งนี้ Williams แนะนำให้สอนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาต่อไปนี้ ได้แก่ ภาษาศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ดนตรี และศิลปะ เพราะมีเนื้อหาที่เอื้อให้คิดสร้างสรรค์โดยผู้สอนควรเลือกวิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา

มิติที่ 2 เป็นมิติด้านพฤติกรรมการสอนของครู (Teacher Behavior) กล่าวถึงวิธีสอน 17 วิธี ที่ครูสามารถเลือกมาใช้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ลักษณะผู้เรียน และสถานการณ์ต่าง ๆ การเลือกหลาย ๆ วิธี ทำให้ผู้เรียนคิดหลาย ๆ แบบ และมีความชำนาญในการคิด ซึ่งวิธีสอน 17 วิธี ได้แก่

1. Paradox คือ การสอนเกี่ยวกับความคิดเห็นในลักษณะความคิดเห็นซึ่งขัดแย้งในตัวเอง ความเห็นหรือความเชื่อที่ฟังมานานซึ่งความคิดเห็นข้อความหรือเหตุผลที่ประกอบสนับสนุนหรือคัดค้านข้อคิดเห็นนั้น ๆ เป็นการฝึกให้คิดในสิ่งที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิมที่เคยมี ดังนั้นในการสอนครูจึงกำหนดหรือให้นักเรียนรวบรวมและเลือกข้อคิดเห็น แล้วให้นักเรียนอภิปราย ได้ว่าที่หรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยก็ได้

2. Attribute คือ การสอนให้ผู้เรียนคิดพิจารณาถึงลักษณะ หรือคุณสมบัติที่ปรากฏอยู่ทั้งมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ ในลักษณะที่แปลกแตกต่างไปกว่าที่เคยคิด รวมทั้งลักษณะที่คาดไม่ถึงด้วย

3. Analogies คือ การอุปมาอุปไมย เปรียบเทียบลักษณะ สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เหมือนกัน คล้ายกัน แตกต่างหรือตรงกันข้าม

4. Discrepancies คือ การคิดพิจารณาความคลาดเคลื่อน หรือสิ่งที่ผิดปกติ ไม่สมบูรณ์ของข้อมูลความรู้ หรือสถานการณ์นั้น ๆ

5. Provocation Question คือ การใช้คำถามยั่วกระตุ้นความคิด การตั้งคำถามแบบปลายเปิดและเป็นคำถามที่ยั่ว และเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ชวนคิดค้นคว้าให้ได้ความหมายที่ลึกซึ้ง

สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คำตอบจากคำถามลักษณะเช่นนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว แต่มักจะเป็นคำถามที่มีหลายคำตอบขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ผู้เรียนนำมาสนับสนุน

6. Example of change คือ การคิดหาวิธีการหรือโอกาสที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คัดแปลง การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่คงสภาพมาเป็นเวลานานให้เป็นที่ไปในรูปแบบอื่น และเปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระ

7. Example of Habit คือ การฝึกให้นักเรียนเป็นคนที่มีความยืดหยุ่น ยอมรับ การเปลี่ยนแปลง คลายความยึดมั่นจากนิสัยที่เคยชิน หรือคลายความยึดติดจากแนวคิดเดิม ๆ เพื่อปรับตนเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ

8. Organized Random Search คือ การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสิ่งใหม่ กฎเกณฑ์ใหม่ โดยอาศัยโครงสร้างเดิมหรือกฎเกณฑ์เดิมที่เคยมีแต่พยายามพลิกแพลงให้แปลกแตกต่างไปจากเดิม

9. Tolerance for Ambiguity คือ การพัฒนาทักษะความสามารถที่จะศึกษาค้นคว้า เป็นการฝึกผู้เรียนมีความอดทนและพยายามที่จะค้นหาคำตอบต่อปัญหาที่กำกวม หรือมีความหมายเป็นสองนัยยะ

10. Intuitive Expression คือ การฝึกให้ผู้เรียนไวต่อการรับรู้ หรือ สิ่งต่าง ๆ จากประสาทสัมผัส และการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากจินตนาการภายในตนเอง

11. Adjustment for Development คือ การฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในการคิดแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนพิจารณาจากความผิดพลาดล้มเหลวที่เกิดขึ้น จากนั้นให้ผู้เรียนหาประโยชน์จากข้อผิดพลาดนั้น เป็นการฝึกที่ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมอง และแนวคิดที่หลากหลายมากขึ้น

12. Creative Person and Process คือ การให้ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ ที่มีความคิดสร้างสรรค์ โดยดูกระบวนการคิด ตลอดจนประสบการณ์ของเขาด้วย

13. Evaluate Situation คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวโน้มที่ตามมา โดยอยู่ภายใต้ความเป็นเหตุเป็นผล

14. Creative Reading Skill คือ การฝึกให้รู้จักคิด แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องที่อ่าน จากนั้นนำเรื่องไปจินตนาการขยายความคิดต่อได้

15. Creative Listening Skill คือ การฝึกให้เกิดความรู้สึกคิดในขณะที่ฟัง หลังจากฟังบทความ เรื่องราว คนตรี เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อคิด จินนำไปสู่การเชื่อมโยงในเรื่องอื่น ๆ ได้

16. Creative Writing Skill คือ การฝึกให้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการด้านการเขียนบรรยายหรือพรรณนา ให้เห็นภาพชัดเจน

17. Visualization Skill คือ การพัฒนาทักษะในการจินตนาการมองเห็นภาพในมิติต่าง ๆ จากนั้นแสดงความรู้สึก นึกคิดจากภาพในแง่มุม ใหม่ ๆ ไม่ซ้ำของเดิม

จะเห็นว่ากลวิธีการสอนทั้ง 17 วิธีของ Williams ได้สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์ ผลการศึกษาการวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับลักษณะการสอนอย่างสร้างสรรค์ จึงสามารถเป็นแหล่ง ความรู้ และวิธีการที่ผู้สอนจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ลักษณะของผู้เรียน และบริบท แวดล้อมได้อย่างคล่องตัว ซึ่งถือเป็นหลักพื้นฐานสำหรับผู้สอนในการเลือกจัดกิจกรรม เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ยิ่งผู้เรียนคิดได้หลายรูปแบบเท่าไร ก็จะมีความชำนาญในการคิดเพิ่มขึ้น การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ก็มากขึ้นตามไปด้วย

มิติที่ 3 มิติด้านพฤติกรรมของผู้เรียน (Learner Behavior) Williams ได้อธิบายพฤติกรรม ของผู้เรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกลวิธีการสอนของผู้สอนในการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนจะแสดง ความคิดสร้างสรรค์ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะการคิด (Cognitive) และด้านความรู้สึกทาง อารมณ์ (Affective)

1. ด้านลักษณะการคิด (Cognitive) ประกอบด้วยลักษณะการคิดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 Fluent Thinking คือ ความคิดคล่อง มีปริมาณในการคิดออกมาได้มากต่อเนื่อง และรวดเร็วเน้นปริมาณการคิดคำตอบที่เหมาะสมกับสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุด

1.2 Flexible Thinking คือ ความคิดยืดหยุ่น คำคำตอบได้หลายประเภท และหลาย ทิศทาง การคิดที่มีคุณภาพ คือมีทั้งการจัดกลุ่ม จัดระบบขยายพรมแดน และแตกแขนงออกไป

1.3 Originality คือ ความคิดริเริ่ม เป็นความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างจากธรรมดา ไม่ซ้ำกับความคิดของคนอื่น แต่ต้องเป็นคำตอบที่เหมาะสม ใช้จริงได้

1.4 Elaboration คือ ความคิดละเอียดลออ เป็นการอธิบายความหรือต่อเติมเสริมแต่ง ความคิดที่มีต่อสิ่งเร้าเดิมให้ละเอียด และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ด้านความรู้สึกทางอารมณ์ (Affective) ประกอบด้วยลักษณะอารมณ์ต่อไปนี้

2.1 Curiosity (Willingness) คือ ความอยากรู้ อยากรู้อะไร กระตือรือร้น เต็มใจที่จะ สืบเสาะหาข้อมูล และประสบการณ์ต่าง ๆ

2.2 Risk Taking (Courage) คือ ความกล้าเสี่ยง มีความกล้าที่จะทดลองทำสิ่งที่แปลก แตกต่างไปจากเดิม กล้าเดา กล้าคาดคะเน และทดสอบความสามารถของตนเอง

2.3 Complexity (Challenge) คือ ความต้องการสิ่งทีกระตุ้นท้าทายความคิด และ ความสามารถซึ่งมีลักษณะที่ซับซ้อน คลุมเครือ ยากต่อการทำความเข้าใจ

2.4 Imagination (Intuition) คือ ความคิดจินตนาการ ความพอใจที่จะคิดฝันหรือนึกภาพ สิ่งที่ยังไม่มีมาก่อน ยังไม่เกิดขึ้นหรือดูจะเป็นไปไม่ได้ เป็นลักษณะที่บุคคลต้องใช้ข้อมูลที่มี และ ความคิดเห็นของตนเองมาผสมผสานกัน และประยุกต์เป็นแนวคิด หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา จากการหยั่งรู้

นอกจากนี้ Gallagher, Jame and Shelagh (1994: 343-344) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. จัดหลักสูตรโดยเน้นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหาและครุควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนด้วย
2. ควรมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำ ปรีกษาแก่ผู้เรียนในการทำงาน หรือทำโครงการต่าง ๆ

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอน
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่าความจริงเป็นสิ่งที่ต้องค้นหามากกว่าที่จะคิดว่าความจริงเป็นสิ่งที่ต้องเปิดเผย

5. ครูจะต้องพัฒนาตนเองในด้านเนื้อหา และกลวิธีการสอน

นอกจากวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนแล้ว การสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ก็เป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ Feldhudsen and Triffinger (1980: 32) ได้ให้คำแนะนำการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. การสนับสนุน และเสริมสร้าง ความคิดที่แปลกใหม่ และแตกต่างจากคนอื่น ด้วยการตอบสนองความคิดของผู้เรียน
2. ให้ความ และ โอกาสแก่ผู้เรียนในการคิด เพราะความคิดสร้างสรรค์ก็ได้เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่อาจต้องอาศัยระยะเวลา
3. สร้างบรรยากาศ ของการเคารพ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่าง ผู้เรียนกับ ผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน
4. ฟัง และ หัวเราะ กับผู้เรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ให้อิสระ หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนรวมทางการเรียนรู้ และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วม หรือการสนับสนุนความคิดนั้น ๆ ของผู้เรียน
5. เปลี่ยนวิกฤติเป็น โอกาส เมื่อเกิดข้อผิดพลาด ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนตระหนักในข้อผิดพลาดนั้น และมองเห็นวิธีที่การแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น
6. นำสิ่งที่ผู้เรียนสนใจมาบูรณาการกับการเรียนการสอนเท่าที่จะเป็นไปได้
7. สนับสนุนความคิดที่หลากหลาย โดยผู้สอนมีหน้าที่ประสาน จัดเตรียม บริหารทรัพยากร ตลอดจนคอยเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Rogers (1954: 69 - 82) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนต้องเกิดจากการสร้างสถานการณ์ดังนี้

1. ความรู้สึกปลอดภัยทางจิต (Psychological Safety) ประกอบด้วยกระบวนการที่สัมพันธ์กัน 3 สิ่ง คือ

1.1 ยอมรับในคุณค่าของแต่ละบุคคลอย่างไม่มีเงื่อนไข ด้วยการยอมรับความสามารถของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพบคุณค่า หรือความหมายในตัวเอง กล้าที่จะลองและสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ โดยไม่ต้องมีผู้มากระตุ้น

1.2 สร้างบรรยากาศโดยไม่มีรางวัล และประเมินผลจากภายนอก เมื่อไม่มีรางวัลผลจากภายนอกหรือจากมาตรฐานอื่น ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอิสระ กล้าที่จะแสดงออกทางความคิด และเกิดการปฏิบัติได้อย่างสร้างสรรค์

1.3 ความเข้าใจ ครูต้องเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน โดยเข้าไปสู่โลกส่วนตัวของเขา และมองมันอย่างที่เขาเป็น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างสรรคงานต่าง ๆ ที่ต่างออกไป ซึ่งอาจเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับโลกส่วนตัวของผู้เรียนเอง

2. ความเป็นอิสระทางจิต (Psychological Freedom) คือการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิด จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง กล้าที่จะยอมรับกับความผิดพลาด จนนำไปสู่การประเมินตนเองหรือข้อผิดพลาดนั้น สุดท้ายผู้เรียนก็จะสามารถสร้างสรรคงานต่าง ๆ ขึ้นมาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจะเป็นไปอย่างราบรื่นนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการเตรียมความพร้อม และการเลือกกลวิธีการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสม จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องของการจัดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการคิดที่ไม่ต้องมีกรอบยึดติด มีอิสระในความคิด ก่อให้เกิดความท้าทาย ด้วยกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นระบบการศึกษาจึงควมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อเตรียมพร้อมกับความไม่แน่นอน เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ความคิดที่หลากหลาย ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงด้วยการนำความคิดสร้างสรรค์เข้ามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากแต่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนนั้นอาจมีอุปสรรคขัดขวาง หรือสกัดความคิดสร้างสรรค์นั้น ทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการคิดสร้างสรรค์ (ศรีสุรางค์ ทิณะกุล และคณะ, 2542: 23 - 24; กรมวิชาการ, 2535: 17-18) คือ การไม่กล้าที่จะแสดงออกถึงความคิดแปลกใหม่ของตน เพราะ

หัวหน้ากลัวต่อความล้มเหลว กลัวคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น การยึดติดกับความเคยชินในแบบเดิม ๆ หรือการเลียนแบบกันจนลืมความสามารถที่ตัวเองมีอยู่ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่จะทำให้บุคคลแต่ละคนขาดความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยเข้าใจพื้นฐานอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

3.5 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

Paul E. Plsek เป็นผู้อำนวยการสถาบันความคิดสร้างสรรค์ที่มีชื่อว่า AT&T Bell Laboratories (telecommunications R&D) และเป็นนักพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบในนานาประเทศ (Plsek, 2015) โดย Plsek ได้นำเสนอรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Model for The Processes of Creative Thinking) ในปี ค.ศ. 1997 อันเกิดจากการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์จากนักวิชาการต่าง ๆ จนกลายเป็นรูปแบบ หรือวงจรกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ขึ้น ซึ่งรูปแบบ หรือวงจรกระบวนการคิดสร้างสรรค์นี้มีลักษณะคล้ายกับนาฬิกาโดยเริ่มต้นกระบวนการคิดที่ตำแหน่ง 9:00 นาฬิกา เนื่องจาก Plsek (1997) ต้องการชี้ให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนมี และแฝงอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน ตลอดจนสามารถกระตุ้น และเพิ่มประสิทธิภาพความคิดนั้นให้เกิดเป็นรูปธรรม หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ตามกระบวนการคิดของ Plsek

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) เกิดจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง และสามารถทำความคิดสร้างสรรค์นั้นให้เป็นรูปธรรมจนนำไปสู่การปฏิบัติ หรือพัฒนานวัตกรรมได้ โดยอาศัยกระบวนการทางจิต 3 ประการ (Plsek, 1997: 32 – 47) ได้แก่ การรับรู้ (Perception) ความจำ (Memory) และการตัดสินใจ (Judgment) ทั้งนี้เริ่มต้นจากกระบวนการรับรู้ และเข้าใจ ความหมายอันเกิดขึ้นจากโครงสร้างความรู้ และประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้น เพื่อให้สมองแปรผล การรับรู้ไปสู่ความจำ (Memory) ซึ่งกระบวนการของความจำนี้ จะมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับกระบวนการรับรู้ กล่าวคือ เมื่อสมองรับรู้ข้อมูล (Encoding) หลังจากได้รับรู้สิ่งเร้าแล้ว ข้อมูลที่ถูกป้อนเข้าสู่สมองจะเกิดเป็นความจำระยะสั้น จากนั้นเมื่อสมองสามารถจัดเก็บข้อมูล (Storing) ได้อย่างเป็นระบบแล้ว ข้อมูลนี้ก็จะกลายเป็นความจำระยะยาวในที่สุด ซึ่งความจำระยะยาวที่เกิดขึ้นนี้จะช่วยเชื่อมโยงความรู้ หรือประสบการณ์เดิมให้เข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ (Judgment) ในการผลิตผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ออกมาได้ ในที่สุด ดังนั้นผลผลิตที่เกิดขึ้นมาใหม่นั้นจะเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของกระบวนการทางจิตของมนุษย์นั่นเอง

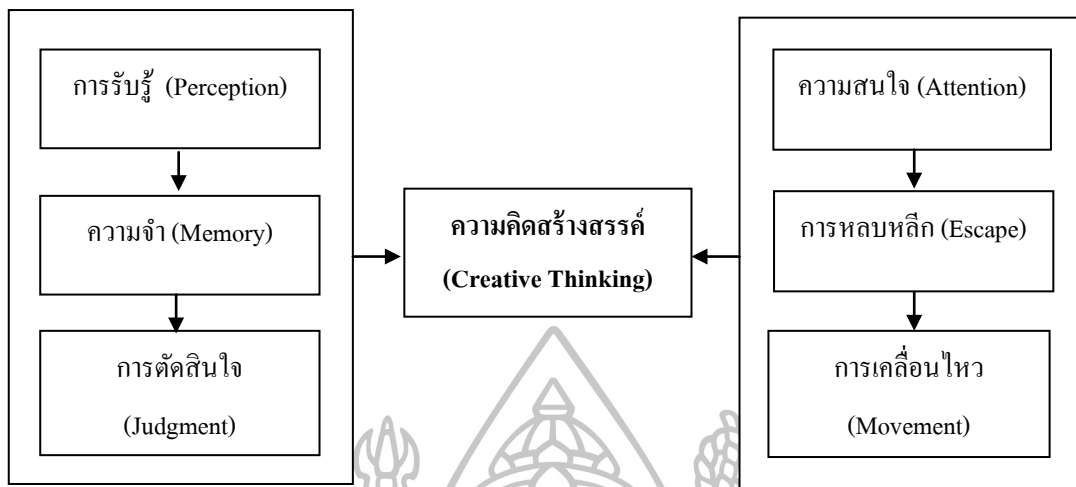
ทั้งนี้ Plsek (1997) ได้กล่าวว่า กระบวนการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยหลักพื้นฐาน 3 ประการ ในการเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Plsek, 1997: 83 -91) ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การหลบหนี (Escape) และการเคลื่อนไหว (Movement) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความสนใจ (Attention) Plsek (1997: 83 - 84) ได้กล่าวว่า วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างความคิดสร้างสรรค์ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการให้ความสนใจกับบางสิ่งบางอย่าง โดยทั่วไปแล้วความคิดสร้างสรรค์มักจะเกิดจากสิ่งที่เราไม่ได้ให้ความสนใจมาก่อน ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเกิดจากจุดตัดระหว่างความคิด 2 ด้าน ซึ่งเกิดจากสิ่งที่เราสนใจ และนำสิ่งที่สนใจมาพิจารณา จนเกิดเป็นความคิดใหม่ขึ้น

2. การหลบหนี (Escape) Plsek (1997: 84 - 85) ได้กล่าวว่า การหลบหนี คือ การพยายามหลบหนีรูปแบบการคิดที่คุ้นเคย หรือการหลีกเลี่ยงความคิดเดิม ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ อันจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ได้ในที่สุด

3. การเคลื่อนไหว (Movement) Plsek (1997: 91) อธิบายว่า การลงมือปฏิบัติเป็นกระบวนการขับเคลื่อนทางความคิดด้วยการค้นหา และเชื่อมโยงความคิด หรือประสบการณ์เดิมให้เข้ากับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่เพื่อดำเนินการให้ความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นผลิตผลงานออกมาเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ผลผลิตอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์นั้น ต้องอาศัยเทคนิคการระดมความคิด ด้วยการสร้างความคิดใหม่ ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้จะต้องไม่มีคำวิจารณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น และจะต้องเป็นการต่อยอดจากความคิดของผู้อื่นให้ขยายวงกว้างออกไป เพื่อให้เกิดความคิดแปลกใหม่ จนนำไปสู่การปฏิบัติได้ในที่สุด

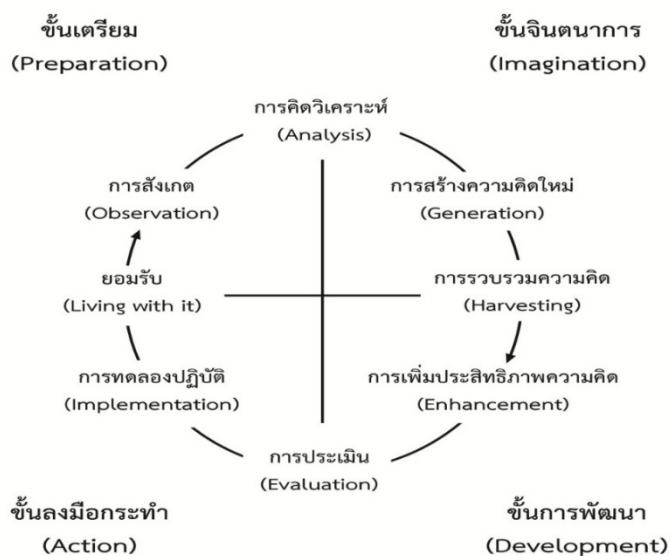
จะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการทางจิต 3 ประการ ได้แก่ การรับรู้ (Perception) ความจำ (Memory) และการตัดสินใจ (Judgment) และหลักพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การหลบหนี (Escape) การเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีส่วนช่วยให้เกิดความกระฉับกระฉวยด้านกระบวนการทำงานที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเกิดผลผลิตที่เป็นรูปธรรมในที่สุด และหากเข้าใจกรอบความคิดดังกล่าวนี้ อย่างชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถสร้างเครื่องมือใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีอยู่ได้ โดยไม่ต้องอาศัยพรสวรรค์แต่อย่างใด (Plsek, 1997: 91)

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Plsek

รูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Model for The Processes of Creative Thinking)

จากโครงสร้างพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Plsek ได้พัฒนาเป็นรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Model for The Processes of Creative Thinking) ขึ้นซึ่งวงจรความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เปรียบเสมือนนาฬิกา เริ่มต้นจากตำแหน่ง 9.00 น. เนื่องจากต้องการให้มีลักษณะคล้ายกับชีวิตประจำวันทั่วไปที่มักจะเริ่มต้นการดำเนินกิจกรรมประจำวันในชีวิตแต่ละวันตามเวลาดังกล่าว ทั้งนี้กระบวนการที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) พร้อมกับการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือสิ่งใดที่ทำให้ล้มเหลว ซึ่งกระบวนการทางจิต หรือกระบวนการคิดในลักษณะนี้ จะสร้างแหล่งเก็บมโนทัศน์ต่าง ๆ ไว้ในความจำ จากนั้นจะนำมาสร้างความคิดใหม่ให้ตรงกับความต้องการด้วยการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เก็บในแหล่งเก็บความจำข้างต้นด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น พิจารณาถึงความคล้ายคลึงกัน การขยายวงกว้างออกไปจากมโนทัศน์ที่กำหนดให้ การใช้คำสุ่มเพื่อให้เกิดปริมาณความคิดที่มากเพียงพอ การระดมความคิดแบบดั้งเดิมเพื่อให้เกิดความหลากหลาย เป็นต้น หัวใจสำคัญของกระบวนการนี้คือ การคิดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม กับประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกันจนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ขึ้น จากนั้นจึงรวบรวมรวบรวมความคิดที่ได้ เพื่อนำมาพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของความคิดนั้นให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจประเมินความคิดที่ดีที่สุดที่สามารถนำไปใช้งานได้ เพื่อสร้างผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบหนึ่งดังแผนภาพที่ 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 รูปแบบกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ (Model for The Processes of Creative Thinking)

ที่มา: Paul E. Plsek, **Creativity, innovation, and quality** (Milwaukee, Wis.: ASQC Quality Press, 1997), 72 – 72.

จากแผนภาพที่ 3 นี้ Plsek (1997: 115 - 181) ได้อธิบายถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Preparation) กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบรอบ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. ขั้นจินตนาการ (Imagination) เมื่อส่องผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์แล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้กักเก็บไว้ในหน่วยความจำ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดที่เดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้

3. ขั้นการพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากนั้นประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุด หรือความคิดที่ใช้งานได้

4. ขั้นลงมือกระทำ (Action) นำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อนำไปปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่าวงจรกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ต้องเกิดจากการรักษาสมดุลระหว่างจินตนาการ และการวิเคราะห์ โดยผ่านกระบวนการสังเกต การจดจำ การเชื่อมโยง และการคัดเลือก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ชัดเจน มีแนวคิดเป็นวิทยาศาสตร์ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรม หรือผลงานได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจนำรูปแบบกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีผู้ใดนำแนวคิดนี้มาพัฒนาเป็นงานวิจัยใดมาก่อน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา และนำแนวคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการเรียนรู้อารมณ์ในงานวิจัยครั้งนี้

4. ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

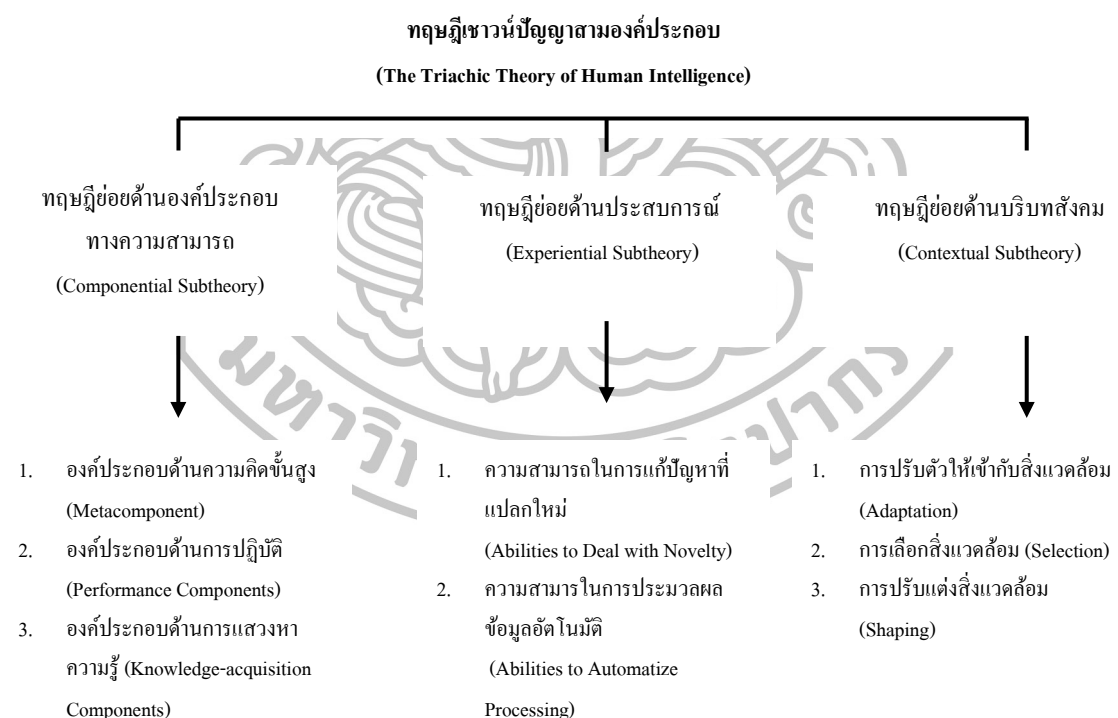
Robert Sternberg นักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงด้านสติปัญญาของมนุษย์ ได้เสนอทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบในปี ค.ศ. 1985 ซึ่งจัดเป็นทฤษฎีแนวใหม่ที่เน้นกระบวนการความสามารถของสมองที่ประกอบด้วยความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ความเป็นมาของทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ (The Triarchic Theory of Human Intelligence)

Robert Sternberg ผู้มีชื่อเสียงด้านสติปัญญาของมนุษย์ กล่าวว่า การพัฒนาวิหิตความสามารถของมนุษย์เป็นเรื่องซับซ้อนที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ และยังไม่มืเครื่องมือประเภทใด ๆ ที่สามารถวัดความสามารถของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุม และแม่นยำ เพราะความสามารถของมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ทางปัญญา ไม่ใช่สภาพทางกายภาพ Sternberg เป็นผู้ทำให้วงการการศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญาของมนุษย์ ได้พบข้อเท็จจริงหลายประการที่เป็นคุณประโยชน์ในทางปฏิบัติ ในการเสาะหา คัดเลือก และพัฒนาคนให้เหมาะสมกับศักยภาพของคนแต่ละคนมากกว่าเดิมหลายสิ่งอันเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาศัภยภาพมนุษย์ เช่น การยอมรับในความซับซ้อนของปัญญา มนุษย์ การบูรณาการของการวิเคราะห์พฤติกรรมทางปัญญาที่มีขั้นตอนหลายมิติขึ้น ความเข้าใจพฤติกรรมทางปัญญากว้างขึ้นอย่างมาก และด้านศักยภาพอันหลากหลายที่สามารถวัดโดยวิธีทดสอบเดี่ยว ๆ อย่งไรก็ตามทฤษฎีทั้งหลายยังมีข้อจำกัดในการวิจัย หรือสร้างเครื่องมือ เนื่องจากความซับซ้อน และความหลากหลายของคุณลักษณะทางปัญญา (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์, 2555: 46 - 47)

ในปีค.ศ.1985 Sternberg (1985: 41-42; 1999b: 489) ได้เสนอทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ หรือในชื่อภาษาไทยว่าทฤษฎีแห่งเชาวน์ปัญญาของมนุษย์ (The Triarchic Theory of Human Intelligence) หรือบางท่านอาจจะเรียกว่า ทฤษฎีสามเกลียวแห่งเชาวน์ปัญญา หรือบางครั้งก็จะมีผู้ให้ชื่อว่าทฤษฎีสามศร ซึ่ง กมล โพธิเย็น (2547: 52) ได้อธิบายความหมายของชื่อทฤษฎีไว้ดังนี้

คำว่า “Tri” มาจากคำว่า “Three” หมายถึง “สาม” และคำว่า “-archic” มาจากคำว่า “governed” หมายถึง “การควบคุม” ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบจึงเป็นทฤษฎีที่อธิบายเชาวน์ปัญญา หรือสมรรถภาพสมอง โดยแบ่งองค์ประกอบของเชาวน์ปัญญาออกเป็น 3 ส่วน หรือ 3 ทฤษฎีย่อย ได้แก่ ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ซึ่งแต่ละทฤษฎีย่อยอธิบายหน้าที่และการทำงานของเชาวน์ปัญญา หรือสมรรถภาพทางสมองได้ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 โครงสร้างทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ

ที่มา : Robert J .Sternberg, **Beyond IQ:A triarchic theory of human intelligence.** (New York: Cambridge University Press, 1985), 320.

ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบได้อธิบายถึงโครงสร้างทางปัญญาโดยวิเคราะห์จากกระบวนการทางสมองในการแสดงออกตามด้านต่าง ๆ ดังนั้นแต่ละทฤษฎีจึงมีหน่วยพื้นฐาน (Basic Unit of Analysis) ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางปัญญาไม่เหมือนกัน จากแผนภูมิโครงสร้างทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบข้างต้น สามารถอธิบายทฤษฎีย่อยตามองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้ (กมล โพธิ์เย็น, 2547: 53 – 67) ดังนี้

1. ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) โดย Sternberg (1985: 97 – 107) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ เป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior)

ดังนั้น ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ คือ กระบวนการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นซึ่งควบคุมการสร้างภาพในใจ (Internal Representation) หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้โดยกระบวนการนี้จะทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูล (Translate) จากประสาทสัมผัสไปยังมโนทัศน์ (Conceptual Representation) หรือส่งผ่านข้อมูลจากมโนทัศน์ในสมองไปยังอวัยวะต่าง ๆ (Motor Output) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถนั้นมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) ระยะเวลาในการดำเนินการ (Duration) 2) ความยาก (Difficulty) และ 3) ความเป็นไปได้ในการดำเนินการ (Probability of Execution) โดยคุณสมบัติทั้งหมดนี้เป็นอิสระต่อกันกล่าวคืองานบางอย่างใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานมีระดับความยากต่ำและการดำเนินการมีโอกาสผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในขณะที่งานบางอย่างใช้ระยะเวลาในการดำเนินการน้อยเสร็จเร็วแต่มีระดับความยากสูงและการดำเนินการมีโอกาสผิดพลาดได้บ่อยครั้งเป็นต้น (Sternberg, 1985: 98) นอกจากนี้องค์ประกอบของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถยังจำแนกตามลักษณะหน้าที่ได้ 3 ชนิดคือองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Meta - Components) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Components) (Sternberg, 1985: 99) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Meta - Components) เป็นองค์ประกอบการคิดตั้งการ (Executive process) ซึ่งใช้ในการวางแผนควบคุมการปฏิบัติงานและออกคำสั่งไปยังองค์ประกอบทางความสามารถชนิดอื่น ๆ ว่าควรทำอะไรและคอยติดตามผลป้อนกลับ (Feedback) จากองค์ประกอบทางความสามารถชนิดอื่น ๆ ว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างโดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรกับงานหรือปัญหานั้นเพื่อให้งานหรือการแก้ปัญหาดำเนินไปได้อย่างถูกต้องกระบวนการทำงานขององค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนย่อยๆ ได้ 7 ขั้นตอน (Sternberg, 1985: 97 - 107) ดังนี้

1.1.1 การระบุปัญหา เพื่อกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเราควรระบุสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงเสียก่อน

1.1.2 การจำกัดความปัญหา เมื่อสามารถระบุปัญหาที่แท้จริงได้แล้วจำเป็นต้องให้คำจำกัดความของปัญหานั้นด้วยเพราะหากไม่มีการให้คำจำกัดความปัญหา หรือคำจำกัดความปัญหานั้นคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงโอกาสในการแก้ปัญหาได้สำเร็จก็จะลดน้อยลง

1.1.3 การสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนของการวางแผนกลวิธีต่าง ๆ และวิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหาที่ซับซ้อนให้เห็นเป็นขั้นตอนยิ่งขึ้นหรือสังเคราะห์องค์ประกอบหลายชนิดที่มีความสัมพันธ์กันนำมาเชื่อมโยงกันเพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาซึ่งตัวอย่างของกลวิธีในการแก้ปัญหาที่พบบ่อยครั้ง เช่น การคิดนอกกรอบ (Divergent Thinking) เป็นการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาที่หลากหลายจากนั้นจึงใช้หลักการคิดเอกราย (Convergent Thinking) ซึ่งเป็นการคิดวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพียงกลวิธีเดียวในสภาพการณ์นั้น ๆ เป็นต้น

1.1.4 การจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Organizing Information) เป็นการจัดระเบียบข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จหรือการสร้างภาพในใจที่ช่วยในการกำหนดลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.1.5 การจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Allocation of Resources) คนส่วนใหญ่จะเผชิญหน้ากับปัญหาโดยอยู่ในขอบเขตของทรัพยากรที่จำกัดในด้านต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาในการแก้ปัญหางบประมาณเครื่องมือ ฯลฯ การแก้ปัญหาแต่ละปัญหาต้องใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ในปริมาณที่แตกต่างกันเช่นปัญหาบางปัญหาต้องอาศัยระยะเวลานานในการแก้ไขและต้องการเครื่องมือหลายชนิดในขณะที่บางปัญหาอาศัยทรัพยากรเพียงเล็กน้อยเท่านั้นทั้งนี้ประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรในการแก้ปัญหาจึงขึ้นอยู่กับความรู้ความชำนาญของแต่ละบุคคล

1.1.6 การตรวจสอบการแก้ปัญหา (Monitoring Problem Solving) การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้รู้แน่ชัดว่าขั้นตอนต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างถูกต้องและนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่เพราะหากพบว่ามีข้อบกพร่องเกิดขึ้นแล้ว การตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาก็จะช่วยให้เราสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทั่วทั้ง

1.1.7 การประเมินผลการแก้ปัญหา (Evaluation Problem Solving) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังจากการแก้ปัญหาสิ้นสุดลงเพื่อประเมินความสำเร็จและทบทวนการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งการประเมินผลการแก้ปัญหานี้จะทำให้สามารถตระหนักถึงปัญหาใหม่หรือกลวิธีใหม่ที่จะนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการแก้ปัญหาในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติหรือใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาโดยที่องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงตัดสินใจและควบคุมว่าจะต้องทำอะไรจากนั้นองค์ประกอบด้านการปฏิบัติมีหน้าที่ลงมือกระทำจริง ๆ ทั้งองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงและองค์ประกอบด้านการปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปด้วยกันเพราะองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จเนื่องจากเป็นเพียงการตัดสินใจแต่ยังไม่มีการปฏิบัติส่วนองค์ประกอบด้านการปฏิบัติเพียงอย่างเดียวก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้เช่นกันองค์ประกอบด้านการปฏิบัติจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อย 3 ประการ ดังนี้

1.2.1 การเข้ารหัส (Encoding Components) เป็นกระบวนการรับรู้สิ่งเร้า และเก็บข้อมูลใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและปริมาณของการเข้ารหัสขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาขั้นพื้นฐาน (Major Source of Intellectual Development) ซึ่งพบว่า การเข้ารหัสจะมีความละเอียดลออเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นของบุคคล แต่จะมีการดำเนินการเข้ารหัสคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ช้าลงเมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มขึ้นเพราะเมื่ออายุเพิ่มขึ้นการสร้างภาพในใจ (Representation) หรือสัญลักษณ์ต่างๆจะบ่อยมากขึ้นและเป็นไปอย่างซับซ้อนเช่นการเชื่อมโยง (Connection) เป็นการเข้ารหัสที่ซับซ้อนกว่าการรวมพจน์ (Combination) เป็นต้น

1.2.2 การรวม และการเปรียบเทียบ (Combination and Comparison Components) เป็นกระบวนการที่รวมหรือเปรียบเทียบข้อมูลต่างๆที่ได้รับเพื่อสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหา เช่นการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปเชิงเหตุผล (Liner Syllogism) เช่น “ถ้าจอห์นสูงกว่าบิลและบิลสูงกว่าฟิท ดังนั้นสรุปได้ว่าใครสูงที่สุด” จากคำถามนี้บุคคลจะสร้างภาพในใจ (Representation) เพื่อหาคำตอบของปัญหานี้โดยการจัดระบบโครงสร้างทางปัญญาเป็น 2 ส่วนส่วนแรกรับรู้ข้อมูลว่า “จอห์นสูงกว่าบิล” และส่วนที่สองรับรู้ข้อมูลว่า “บิลสูงกว่าฟิท” จากนั้นจะเกิดการรวมข้อมูล (Combination) เพื่อหาคำตอบว่าใครสูงที่สุด หรือการแก้ปัญหาแบบอุปมา-อุปไมย (Analogy) เช่น “เด็กผู้ชาย : เพศชาย; เด็กผู้หญิง : ...” ซึ่งบุคคลต้องหาคำตอบโดยการเปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะของเด็กผู้ชายเพศชายโดยพิจารณาว่าคำ 2 คำนี้สัมพันธ์กันอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางไปสู่คำตอบที่จะนำลงมาเติมในช่องว่างได้ว่าคำใดมีความสัมพันธ์กับคำว่า “เด็กผู้หญิง” ในลักษณะเดียวกันนี้

1.2.3 การตอบสนอง (Response Components) เป็นการพิจารณาระยะเวลาในการตอบสนองเมื่อบุคคลเผชิญกับงานหรือปัญหาซึ่งการตอบสนองจะแสดงถึงกระบวนการด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหา

1.3 องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge – Acquisition Components) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆซึ่งจำแนกออกเป็นองค์ประกอบย่อย 3 ประการคือ

1.3.1 การเลือกเข้ารหัส (Selective Encoding) เป็นการจัดแบ่งข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่บุคคลต้องการออกจากข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายนั้นเมื่อข้อมูลมากมายได้รับการนำเสนอในบริบทธรรมชาติข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่บุคคลต้องการก็จะปะปนอยู่กับข้อมูลอื่น ๆ ดังนั้นบุคคลจึงต้องพิจารณาเลือกเข้ารหัสเฉพาะข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของตน

1.3.2 การเลือกรวมพจน์ (Selective Combination) เป็นกระบวนการในการรวบรวมหลังจากการเลือกเข้ารหัสไปแล้วเพราะเพียงการเลือกเข้ารหัสนั้นยังไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปสรุปเป็นโครงสร้างความรู้ใหม่ได้ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการเลือกรวมพจน์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกันเพื่อเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมด

1.3.4 การเลือกเปรียบเทียบพจน์ (Selective Comparison) เป็นกระบวนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ดังนั้นหากบุคคลไม่ได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่บุคคลก็จะไม่สามารถดึงข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้และไม่สามารถมองเห็นภาพรวมได้

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Meta – Components) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge – Acquisition Components) สามารถแสดงได้ตามแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ชนิดของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทาง
ความสามารถ

ที่มา : Robert J .Sternberg, **Beyond IQ:A triarchic theory of human intelligence.** (New York:
Cambridge University Press, 1985), 109.

จากแผนภาพ	M	หมายถึง	องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Meta - Components)
	A	หมายถึง	การรับความรู้เข้าสู่ระบบความจำ (Acquisition)
	R	หมายถึง	การดึงความรู้จากระบบความจำ (Retrieval)
	T	หมายถึง	การถ่ายโยงความรู้ (Transfer)

โดย A, R, T เป็นหน้าที่ย่อยขององค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge –
Acquisition Components)

	P	หมายถึง	องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components)
--	---	---------	--

ลูกศรเส้นทึบคู่ \longrightarrow หมายถึง การกระตุ้นเส้นตรง (Direct
Activation) ขององค์ประกอบหนึ่งโดยองค์ประกอบอีกชนิดหนึ่ง

ลูกศรเส้นทึบเดี่ยว \longrightarrow หมายถึง การกระตุ้นทางอ้อม (Indirect
Activation) ขององค์ประกอบหนึ่งโดยองค์ประกอบอีกชนิดหนึ่ง และผลย้อนกลับทางอ้อม
(Indirect Feedback) จากองค์ประกอบหนึ่งไปยังองค์ประกอบอีกชนิดหนึ่งในลักษณะการมี
ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ลูกศรเส้นประ $-----\longrightarrow$ หมายถึง ผลย้อนกลับทางตรง (Direct
Feedback) จากองค์ประกอบหนึ่งไปยังองค์ประกอบอีกชนิดหนึ่ง

จากระบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยด้านต่าง ๆ นี้สามารถสรุปได้ว่า มีเพียงองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงเท่านั้นที่มีผลกระทบโดยตรงไปสู่การรับรู้เข้าสู่ระบบความจำ และดึงความจำนั้นไปใช้ในการถ่ายโยงเพื่อนำไปสู่องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันข้อมูลดังกล่าวก็จะส่งผลผลป้อนกลับมายังองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง ดังนั้นการควบคุมทั้งหมดจึงผ่านองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงไปยังระบบ และข้อมูลทั้งหมดจากระบบจะส่งตรงมายังองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงนี้โดยที่องค์ประกอบด้านอื่น ๆ สามารถกระตุ้นกันทางอ้อม และในขณะที่เดียวกันก็ได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยทางอ้อมเท่านั้น เช่น การรับข้อมูลเข้าสู่ระบบความจำ (Acquisition of Information) จะส่งผลต่อองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ หากเป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ และองค์ประกอบด้านการปฏิบัติโดยอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงซึ่งข้อมูลจากองค์ประกอบด้านการปฏิบัตินี้จะถูกกลั่นกรองโดยองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ และอยู่ภายใต้การดูแลขององค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงอีกเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าหัวใจของกระบวนการทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถจะอยู่ที่องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงมากกว่าส่วนอื่น เพราะเป็นส่วนที่ต้องริเริ่ม ตั้งการ และตรวจสอบการทำงานของกระบวนการอื่น ๆ ดังนั้น การวัดเชาวน์ปัญญาที่สูง หรือต่ำ ก็อาจตัดสินได้จากประสิทธิภาพของการตัดสินใจ การวางแผน กลวิธีต่าง ๆ ที่เกิดจากระบบส่วนนี้ ดังเช่นการแก้ปัญหาปริศนาอักษรไขว้ (Word Puzzle) นั้นเมื่อบุคคลตัดสินใจในการใช้กลวิธีในการแก้ปัญหา กลวิธีนั้นจะถูกกระตุ้นโดยตรงจากองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงที่รับผิดชอบการตัดสินใจส่งผ่านข้อมูลไปยังองค์ประกอบด้านการปฏิบัติซึ่งรับผิดชอบในการลงมือดำเนินการตามขั้นตอนของกลวิธี

จากนั้นการกระตุ้นจะถูกส่งผ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นข้อมูลให้องค์ประกอบด้านการปฏิบัติสามารถดำเนินการตามกลวิธีได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งองค์ประกอบด้านการปฏิบัติจะรายงานผลย้อนกลับมายังองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง เพื่อแสดงว่ากลวิธีนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดถ้าหากผลย้อนกลับระบุว่าไม่สำเร็จองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงอาจจะตัดสินใจเปลี่ยนกลวิธีซึ่งหากยังมีข้อบกพร่องอีกองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงก็จะมีการตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหา (Solution Monitoring) ต่อไปหรืออาจตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเป้าหมายในการแก้ปัญหาที่เป็นได้ (Sternberg, 1985: 108 - 111)

การทำงานขององค์ประกอบย่อยของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถนี้อาจอธิบายได้จากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเช่นเมื่อนาย ก. ต้องเขียนรายงาน นาย ก. จะใช้องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงในการตัดสินใจเลือกหัวข้อเรื่อง วางแผนโครงเรื่อง ตรวจสอบไวยากรณ์การเขียน และประเมินผลงานของตนเองว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ จากนั้น

จึงใช้องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้น และสุดท้ายจะเป็นหน้าที่ขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติในการลงมือเขียนรายงาน

ในทางปฏิบัติองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ด้านนี้ไม่ได้แยกจากกันอย่างเด็ดขาดเช่นเดียวกันกับการเขียนรายงาน ก่อนที่นาย ก. จะเริ่มเขียนได้จะต้องเริ่มจากการตัดสินใจเลือกหัวข้อเรื่องก่อน แล้วจึงศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งถ้าหากนาย ก. พบข้อมูลใหม่ ๆ การวางแผนโครงเรื่องก็อาจจะถูกเปลี่ยนแปลงได้ และสิ่งนี้จะส่งผลให้นายก. เปลี่ยนแปลงประเด็นที่จะต้องศึกษาด้วยสรุปได้ว่าองค์ประกอบย่อยด้านการคิดทั้ง 3 ด้านนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด (Sternberg, 1999b: 489)

2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) Sternberg (1985: 68 - 73) ได้อธิบายเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล กล่าวคือ เมื่อบุคคลเผชิญกับงาน หรือสถานการณ์ซึ่งแต่ละคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้แตกต่างกัน ดังนั้นการแสดงออกของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันด้วย ซึ่งลักษณะความแปลกใหม่ของงานสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ 1) งานที่บุคคลไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และงานที่บุคคลคุ้นเคย หรือได้รับการฝึกฝนจนชำนาญซึ่งการเผชิญหน้ากับงานที่ตนเองคุ้นเคยนี้จะทำให้บุคคลมีความคล่องในการปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานนั้นได้อย่างอัตโนมัติ (Automatic) หรือใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยในการจัดลำดับขั้นของงานและดำเนินการจนสำเร็จ 2) งานที่แปลกใหม่ (Novelty) จะทำให้บุคคลต้องใช้ความสามารถทางปัญญาในลักษณะที่แตกต่างไปจากงานที่บุคคลมีความคล่องในการปฏิบัติงานแล้ว

ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์นี้จะพิจารณาจากระดับของประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ (Abilities to Deal with Novelty) เป็นการพิจารณาความสามารถทางปัญญาเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ โนทัศน์ใหม่ที่ใช้ในการแก้ปัญหาเนื่องจากบุคคลต้องใช้การประมวลผลข้อมูลที่แตกต่างไปจากเดิมซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหา หรือการเรียนรู้สภาพการณ์ที่แปลกใหม่นี้มีกระบวนการ 2 ประการ (Sternberg, 1985: 69) คือ

2.1.1 การทำความเข้าใจในปัญหา (Comprehensive of The Task) คือ การเผชิญหน้ากับปัญหาที่บุคคลไม่เคยพบมาก่อน และพยายามเรียนรู้หรือทำความเข้าใจสภาพปัญหานั้น

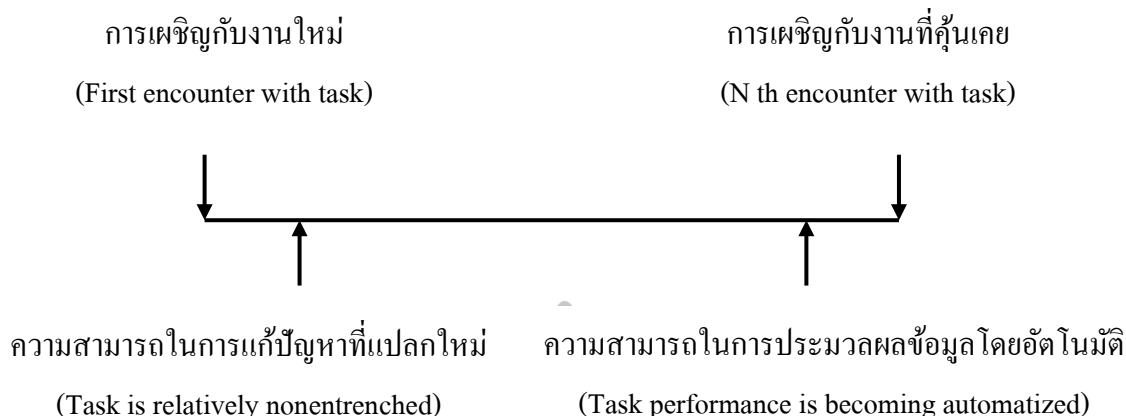
2.1.2 การดำเนินการแก้ปัญหาตามความเข้าใจ (Acting upon One' Comprehension of The Task) คือ เมื่อบุคคลนั้นพบกับปัญหาแปลกใหม่ และเมื่อบุคคลนั้นทำความเข้าใจกับปัญหานั้นแล้วบุคคลนั้นก็จะลงมือแก้ปัญหาตามความเข้าใจที่มีอยู่

2.2 ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Ability to Automatize Processing) จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเผชิญกับงานหรือสภาพการณ์เดิมหลาย ๆ ครั้งจนเกิดความคุ้นเคยหรือเกิดความชำนาญความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติก็จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ซึ่งความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติเป็นความสามารถที่บุคคลคิด และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพซึ่งบุคคลมีการประมวลผลข้อมูลที่แตกต่างกันอยู่ 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 การประมวลผลข้อมูลที่จำกัด (Controlled Processing) เป็น การประมวลผลข้อมูลที่ค่อนข้างช้า เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ใช้ความพยายามมาก อยู่ในขอบเขตข้อจำกัดของความจำระยะสั้นและต้องการการฝึกฝนน้อย

2.2.2 การประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Automatization) เป็น การประมวลผลข้อมูลที่ค่อนข้างเร็ว มีการประมวลผลข้อมูลได้หลายกระบวนการพร้อมกัน ใช้ความพยายามน้อย ไม่มีข้อจำกัดเนื่องจากความจำระยะสั้นส่วนใหญ่กระทำโดยจิตใต้สำนึก และต้องการการฝึกฝนเพื่อพัฒนามาก ดังนั้นบุคคลที่มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติที่มีประสิทธิภาพจะทำให้กำลังสมอง (Mental Resource) เหลือในการให้ความสนใจกับข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมา

จะเห็นได้ว่า การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ควรจะทำก่อนการประเมินความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการประเมินความสามารถทั้ง 2 ด้านนี้แตกต่างกัน ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่จะแสดงออกเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับงาน หรือสภาพการณ์ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนส่วนความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติจะแสดงออกเมื่อบุคคลเผชิญกับงานหรือสภาพการณ์ที่ตนคุ้นเคยและมีประสบการณ์มาก่อน (Sternberg, 1985: 73-74) ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติสามารถแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ของการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่
และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ

ที่มา : Robert J .Sternberg, **Beyond IQ:A triarchic theory of human intelligence.** (New York: Cambridge University Press, 1985), 74.

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบในส่วนทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์จัดเป็นการคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคนที่เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ก็จะสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารใหม่ให้มีรูปแบบ (Pattern) ที่สอดคล้องกับรูปแบบของความรู้เดิมที่มีอยู่ หรือสามารถปรับขยายโครงสร้างความรู้เดิมให้รับรู้ หรือประสบการณ์ได้โดยอัตโนมัติ

3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) Sternberg (1985: 45 -52) ได้กล่าวถึงเชาวน์ปัญญาในทฤษฎีย่อยนี้ว่าเป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ดังนั้นจึงเป็นการประยุกต์ใช้เชาวน์ปัญญาด้านต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันในบริบทของโลกแห่งความเป็นจริง (Real - Word Contexts) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

3.1 การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเป็นครั้งแรกบุคคลจะพยายามปรับตัวให้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนสามารถดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้อย่างราบรื่น

3.2 การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) เป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามปรับแต่งสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความสามารถความสนใจและความต้องการของตนเองเมื่อได้เผชิญกับสิ่งแวดล้อมนั้นระยะหนึ่งแล้ว

3.3 การเลือกสิ่งแวดล้อม (Selection) เป็นกระบวนการที่บุคคลตัดสินใจเลือกสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เหมาะสมกับตนเองเนื่องจากบุคคลไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือปรับแต่งสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับตนเองได้

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทั้ง 3 ประการนี้สามารถเปรียบเทียบได้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันเช่นเมื่อผู้เรียนคนหนึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นครั้งแรกเขาต้องพยายามที่จะศึกษากฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในโรงเรียนแห่งนี้เขาเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งแวดล้อมใหม่โดยการปรับตัว(Adaptation) ให้เข้ากับกฎเกณฑ์เหล่านั้นจากนั้นเขาก็พยายามปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) ให้เหมาะสมกับตนเองมากยิ่งขึ้นเช่นการเลือกวิชาเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ และในท้ายที่สุดถ้าหากเขาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือปรับแต่งสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเองได้เขาก็อาจจะตัดสินใจเลือกสิ่งแวดล้อมใหม่อีกแทน (Selection) เช่น การย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่น เป็นต้น (Sternberg, 1999b: 490 - 491)

สรุปได้ว่าทฤษฎีย่อยทั้ง 3 ทฤษฎีได้แก่ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคมซึ่งเป็นส่วนประกอบในการอธิบายทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบแห่งเขาวนปัญญาของมนุษย์นี้ต่างส่งผลต่อการทำงานของเขาวนปัญญาอย่างอิสระแต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีย่อยทั้ง 3 ทฤษฎีนี้ก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับสูง (Sternberg, 1985: 325 - 327) ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) กับทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) แสดงให้เห็นเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันซึ่งต้องใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ (Ability to Deal With Novelty) และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Ability to Automate Processing) ซึ่งในครั้งแรกที่บุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่บุคคลจะต้องใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่หลังจากนั้นจึงมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) การเลือกสิ่งแวดล้อม (Selection) การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) ให้มีความเหมาะสมกับตนยิ่งขึ้นในขณะเดียวกันความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติของบุคคลก็จะเกิดขึ้นด้วยซึ่งบุคคลจะแสดงให้เห็นความสามารถทั้ง 2 ด้านนี้ในรูปของพฤติกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันเช่นการอ่านหนังสือ การขับรถการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) กับทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) พิจารณาได้จากลักษณะของกระบวนการคือกระบวนการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) การเลือกสิ่งแวดล้อม (Selection) และการปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) จัดเป็นกระบวนการมหภาค (Macro -

Components) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการจุลภาค (Micro - Components) ได้แก่ กระบวนการย่อยของทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถซึ่งการทำงานของกระบวนการทั้ง 2 ลักษณะนี้แสดงออกให้เห็นในรูปของการรวมข้อมูลในสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นในวิถีทางที่เหมาะสมกับบริบทของพฤติกรรม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) กับทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) พิจารณาได้จากกระบวนการประมวลผลข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Meta - Components) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Components) ซึ่งใช้ในการเผชิญหน้ากับงานหรือปัญหาที่แปลกใหม่ (Novelty) จนกระทั่งเกิดความสนใจในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Automization) เพิ่มขึ้นเมื่อระยะเวลาผ่านไป

4.2 รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

1. การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg Sternberg (1997: 20) ได้อธิบายว่า ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีขอบเขตที่กว้างแต่เป็นระบบปิด กล่าวคือ ผู้เรียนจะถูกทดสอบ และประเมินความสามารถใน 2 ลักษณะเท่านั้น ได้แก่ ความสามารถในการจำ (Ability to Memorize Information) และความสามารถด้านการวิเคราะห์ (Ability to Analyze Information) ซึ่งผู้สอนมักจะติตราผู้เรียนที่มีความสามารถทั้งสองด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และตำ ว่าเป็นผู้เรียนที่เรียนอ่อน ไร้ความสามารถ ทั้ง ๆ ที่ในสภาพความเป็นจริงผู้เรียนเหล่านี้อาจมีความสามารถด้านอื่น ๆ ก็เป็นไปได้ เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดเชิงประยุกต์ เป็นต้น แต่พบว่าความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถด้านการคิดเชิงประยุกต์กลับไม่ได้รับความสนใจ หรือเอาใจใส่เท่าที่ควร เนื่องจากระบบการศึกษาไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญ สังเกตได้จากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Ability Test) ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ในการประเมินผลการเรียน หรือการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ มักมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถด้านการจำ และการวิเคราะห์เท่านั้น โดยเชื่อกันว่าแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เหล่านี้สามารถทำนายความสำเร็จด้านการเรียนได้อย่างสมเหตุสมผล ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะผู้สอนให้ความสำคัญ และเอาใจใส่กับความสามารถด้านการจำ และการวิเคราะห์ในชั้นเรียนนั่นเอง ดังนั้นผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการจำ และการวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับสูงจึงได้คะแนนดี ส่วนผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และด้านการคิดเชิงประยุกต์ (Practical Thinking) ซึ่งจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ถ้านำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้ากับชีวิตจริงของตนก็จะได้คะแนนต่ำจากการประเมินผลการเรียน

ระบบการศึกษาที่กล่าวมานี้เป็นการสูญเปล่า และเกิดผลเสียต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากกระบวนการให้คะแนน และการประเมินผลการเรียนเพราะผู้สอนจะให้รางวัล หรือคำชมเชยเฉพาะผู้เรียนบางส่วน แต่ผู้สอนมักจะขาดความเอาใจใส่กับผู้เรียนอีกหลายคนที่มีความสามารถในด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากด้านที่ผู้สอนต้องการประเมิน

Stenberg (1997: 21 อ้างถึงใน กมล โภธิเย็น, 2547: 63 -64) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ในระดับชั้นต่าง ๆ และรายวิชาต่าง ๆ นั้น ควรครอบคลุมความสามารถในทั้ง 4 ด้าน โดยแสดงตัวอย่างการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถเหล่านี้ได้ ดังตารางที่ 4 ซึ่งความสามารถทั้ง 4 ด้านที่กล่าวถึงนี้คือ

1. การระลึกข้อมูล (Recall) หรือการจำ (Memory) คือ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร
2. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) คือ ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบประเมินหรือตัดสินใจได้
3. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ ผู้เรียนสามารถประดิษฐ์คิดค้นจินตนาการ สมมติ ออกแบบสิ่งใหม่ๆ ได้
4. การคิดเชิงประยุกต์ (Practical Thinking) คือ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริงแสดงขั้นตอนของการปฏิบัติได้

ตารางที่ 4 การสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการจำ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และ การคิดเชิงประยุกต์

ชนิดของทักษะ (Type of skills)			
การจำ	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดเชิงประยุกต์
วิชาภาษาศาสตร์ บอกลักษณะของ อาการนาม	เปรียบเทียบหน้าที่ของ อาการนาม และหน้าที่ ของคำคุณศัพท์	สร้างประโยคโดยใช้ อาการนาม	ค้นหาอาการนามใน หนังสือพิมพ์ หรือ นิตยสาร และอธิบาย วิธีใช้
วิชาคณิตศาสตร์ จำสูตรคณิตศาสตร์ได้ เช่น ระยะทาง = อัตรา ความเร็ว x เวลา	แก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์โดยใช้ สูตรดังกล่าวได้	สร้างโจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์โดยใช้ สูตรดังกล่าวได้	แสดงการใช้สูตร ดังกล่าวในการ ประมาณระยะทาง ระหว่างเมืองที่ตนอยู่ ไปยังอีกเมืองหนึ่ง
วิชาสังคมศึกษา จำสาเหตุที่นำไปสู่ สงครามกลางเมืองของ สหรัฐอเมริกา	เปรียบเทียบความ เหมือนความแตกต่าง และประเมินความ ขัดแย้งในกลุ่ม ผู้สนับสนุน และผู้ คัดค้าน	เขียนเรียงความ เกี่ยวกับทัศนคติของ ทหาร หรือฝ่ายค้านใน ระหว่าง สงครามกลางเมือง	อภิปรายเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สงครามกลางเมืองใน ปัจจุบัน
วิชาวิทยาศาสตร์ จำชื่อของแบคทีเรียได้	วิเคราะห์การนำระบบ ภูมิคุ้มกันมาใช้ป้องกัน ภาวะการติดเชื้อจาก แบคทีเรีย	เสนอแนะวิธีเพิ่ม ภูมิคุ้มกันแบคทีเรีย โดยใช้ยาปฏิชีวนะ	เสนอแนะขั้นตอน 3 ขั้น ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อลด ภาวะติดเชื้อจาก แบคทีเรีย

ที่มา : Robert J .Sternberg, “What does it mean to be Smart?,” **Education Leadership** 3 (1997):
 20 - 24.

ดังนั้นหากผู้สอนอาศัยแนวคิดนี้ในการส่งเสริมความสามารถทางปัญญาทั้ง 4 ด้านของผู้เรียนไปพร้อมกัน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ก็จะหลากหลาย เกิดความสอดคล้องกันระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ การประเมินผล และความสามารถของผู้เรียน เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนต้องพบกับรูปแบบการเรียนรู้ และกิจกรรมที่ตนเองถนัด และไม่ถนัด จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ในแง่ที่ทำทนายมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านที่เป็นจุดเด่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ ในขณะที่เดียวกันการที่ต้องเผชิญกับกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัดซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้แก้ไขความสามารถด้านที่เป็นจุดบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้นอีกด้วย (Sternberg, 1994: 51)

ด้วยเหตุนี้เองในปี ค.ศ. 1998 Sternberg, Torff and Grigorenko (1998: 374 – 383) ได้ศึกษาวิจัยโดยการนำทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ (The Triarchic Theory of Human Intelligence) มาใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรมการสอนผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาเกรด 8 ในการเรียนภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยเยล (Yale University) และผู้เรียนชั้นประถมศึกษาเกรด 3 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบด้วยความเชื่อว่าความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) 2) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และ 3) การคิดเชิงประยุกต์ (Practical Thinking) ซึ่งการทดลองครั้งนี้ได้แบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม และจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาความสามารถในด้านที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่ 1 เน้นความสามารถด้านการจำ (Tradition - Instruction Group) กลุ่มที่ 2 เน้นความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ญาณ (Critical - Thinking Group) และกลุ่มที่ 3 เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ (Triarchic Group)

เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้มีการประเมินผู้เรียน 2 ลักษณะ ได้แก่ การประเมินความสามารถด้านการจำโดยใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Items) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับแบบทดสอบที่ใช้ในหลักสูตรปกติ และประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยแบบประเมินการแสดงออก (Performance - Based Items) และการรายงานตนเอง (Self-Report) สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาเกรด 3 ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้รูปแบบตามแนวทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพด้านการคิดได้เต็มที่ซึ่งสืบเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการ คือ

1. การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยอาศัยการเข้ารหัสข้อมูล (Encoding Information) ได้ใน 3 ลักษณะคือการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ซึ่งการเข้ารหัสข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลายจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ และการคิดของผู้เรียนควบคู่กัน

2. การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเอง และพัฒนาความสามารถทางการคิดด้านที่เป็นจุดเด่นของตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับกิจกรรมที่ตนเองถนัด และในขณะเดียวกันก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขปรับปรุงความสามารถทางการคิดด้านที่เป็นจุดอ่อนของตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัด

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบจึงเป็นการเตรียมความพร้อม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงแล้วมีสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนยังไม่เคยเรียนรู้มาก่อน ซึ่งนั่นไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่าผู้เรียนจะสามารถใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่ได้ดีเพียงใดในสถานการณ์เหล่านั้น และทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน (Sternberg, 1997: 359 - 360)

จะเห็นได้ว่าการนำแนวคิดทฤษฎีเซวาน์ปัญญาของ Sternberg มาเป็นพื้นฐานทฤษฎีในการสร้างรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สามารถช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบความสัมพันธ์ทางปัญญากระบวนการของสมองที่ต้องทำงานร่วมกันทั้ง 3 องค์ประกอบ อันได้แก่ ทฤษฎีย่อยองค์ประกอบทางความสามารถ ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ ทฤษฎีย่อยด้านบริบท เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ หรือประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ เชื่อมโยงกับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อผลิตงานเขียนที่สร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมตลอดจนการประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ (Sternberg, 1994: 47 - 51; 1997: 359) ดังนี้

2.1 ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดวิเคราะห์ (Analyze) การตัดสิน (Judge) การประเมิน (Evaluate) และการเปรียบเทียบ (Compare or Contrast) โดยสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ทางภาษา (Analytical Verbal) เป็นความสามารถในการให้ความหมายของคำใหม่โดยพิจารณาจากบริบทและประโยคที่กำหนดให้

2.1.2 การวิเคราะห์ทางปริมาณ (Analytical Quantitative) เป็นความสามารถในการพิจารณาจำนวนหรือตัวเลขตัวต่อไปจากอนุกรมตัวเลขที่กำหนดให้

2.1.3 การวิเคราะห์ทางรูปภาพ (Analytical Figural) หรือมิติสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาภาพต่อไปจากภาพที่กำหนดให้

2.1.4 การวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา (Analytical Problem) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของสิ่งที่กำหนดให้อย่างมีเหตุผล

2.2 ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creative) การออกแบบ (Design) การประดิษฐ์ (Invent) การริเริ่ม (Originate) และการจินตนาการ (Imagine) โดยสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 การคิดสร้างสรรค์ทางภาษา (Creative Verbal) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการใช้คำเปรียบเทียบกับภาษาที่มีความแปลกใหม่

2.2.2 การคิดสร้างสรรค์ทางปริมาณ (Creative Quantitative) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการจัดกระทำทางจำนวน โดยใช้สัญลักษณ์ที่แปลกใหม่ และบุคคลต้องใช้สัญลักษณ์ใหม่ร่วมกับจำนวนที่มีอยู่เดิมได้ถูกต้อง

2.2.3 การคิดสร้างสรรค์ทางรูปภาพ (Creative Figural) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของรูปภาพ โดยสามารถบอกภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของภาพที่กำหนดให้ได้

2.2.4 การคิดสร้างสรรค์ทางการแก้ปัญหา (Creative Problem) เป็นความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

2.3 ความสามารถด้านการคิดเชิงประยุกต์ (Practical Abilities) ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านบริบททางสังคม หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ (Use) การประยุกต์ (Apply) การนำไปใช้ (Implement) การนำความรู้ไปปฏิบัติจริง (Practice) โดยสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

2.3.1 การคิดประยุกต์ใช้ทางภาษา (Practical Verbal) เป็นความสามารถในการใช้เหตุผลสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

2.3.2 การคิดประยุกต์ใช้ทางปริมาณ (Practical Quantitative) เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

2.3.3 การคิดประยุกต์ใช้ทางรูปภาพ (Practical Figural) เป็นความสามารถในการใช้เส้นทางของสถานที่ที่มีอยู่ในแผนที่ หรือแผนผัง และตอบคำถามเกี่ยวกับการเดินทางไปยังจุดหมายที่ต้องการในแผนที่นั้น

2.3.4 การคิดประยุกต์ใช้ทางการแก้ปัญหา (Practical Problem) เป็นความสามารถในการระบุปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน และสามารถอธิบายแนวทางในการแก้ปัญหานั้นได้

ทั้งนี้ Sternberg and Spear - Swearing (1996: 67 อ้างถึงใน กมล โพธิ์เย็น, 2547: 67) ได้เสนอแนะการนำรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลรายวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) การคิดเชิงประยุกต์ (Practical Abilities) โดยสรุปได้เป็นตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการนำรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล

รายวิชา	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดเชิงประยุกต์
วิชาจิตวิทยา	เปรียบเทียบทฤษฎีความฝันของ Freud และ Plato	ออกแบบการทดลองเพื่อตรวจสอบทฤษฎีความฝัน	ใช้ทฤษฎีความฝันของ Freud วิเคราะห์ความฝันของตนเอง
วิชาชีววิทยา	ประเมินความตรงของทฤษฎีแบคทีเรียของภาวะโรคเรื้อรัง	ออกแบบการทดลองเพื่อตรวจสอบทฤษฎีแบคทีเรียของภาวะโรคเรื้อรัง	บอกได้ว่าทฤษฎีแบคทีเรียของภาวะโรคเรื้อรังเปลี่ยนแปลงวิธีการรักษาปกติอย่างไร
วิชาวรรณคดี	เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของตัวละครสองตัว	เขียนตอนจบของละครเรื่องนี้ใหม่	บอกข้อคิดที่ได้จากละคร และการนำไปใช้ในชีวิตจริง

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการนำรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล (ต่อ)

รายวิชา	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดเชิงประยุกต์
วิชาประวัติศาสตร์	อธิบายเหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งเยอรมันก่อตั้งพรรคนาซี	คิดวิธีที่จะกระตุ้นให้ญี่ปุ่นยอมจำนนโดยยุติการทิ้งระเบิด	บอกได้ว่าอะไรเป็นบทเรียนที่นาซีได้รับจากเหตุการณ์ปัจจุบันในบอสเนีย
วิชาคณิตศาสตร์	อธิบายวิธีการตรวจสอบรอยร้าวตามหลักคณิตศาสตร์	พิสูจน์ว่าทฤษฎีทางคณิตศาสตร์สามารถประยุกต์ใช้ในวิชาจิตวิทยา	บอกได้ว่าจะนำวิชาตรีโกณไปประยุกต์ใช้ในการก่อสร้างสะพานได้อย่างไร
วิชาศิลปะ	เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของน้ำหนักแสงในการวาดภาพของศิลปิน 2 ท่านได้	วาดภาพแสดงลำแสงหรือการแผ่รังสีของแสงได้	บอกได้ว่าจะสามารถจำลองการจัดแสงในรูปภาพมาใช้ในห้องของตนเองได้อย่างไร

ที่มา : Robert J .Sternberg and Spear-Swearling,L **Teaching for thinking.** (Washington D.C.: American Psychological Association, 1996), 67.

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ เป็นทฤษฎีที่ทำความเข้าใจพฤติกรรมทางปัญญาของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นพื้นฐานในการศึกษาความสามารถของบุคคลที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายในชีวิต โดยเรียกว่า สติปัญญาแห่งความสำเร็จ (Successful Intelligence) ประกอบด้วย ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) ความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) และความสามารถทางการคิดประยุกต์ใช้ (Practical Abilities) ซึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันจำเป็นต้องใช้ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้อย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตลอดเวลา ดังนั้นหากบุคคลใดมีความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทั้งสามด้านนี้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลนั้นย่อมประสบผลสำเร็จในชีวิตเช่นกัน

4.3 หลักการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

Sternberg (1998: 65 – 74 อ้างถึงใน กมล โปธิเย็น, 2547: 68 - 71) ได้เสนอหลักการ 12 ประการ เพื่อเป็นแนวทางในการนำทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถทางการคิด ในลักษณะต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพโดยมีหลักการดังนี้

1. เป้าหมายของการสอน คือ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีการจัดระบบความคิดที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถระลึกถึง (Retrieve) ข้อมูล หรือข้อความรู้ต่าง ๆ ได้ง่าย เมื่อต้องการ เนื่องจากผู้สอน จำเป็นต้องสอนเนื้อหาซึ่งเป็นองค์ความรู้ก่อน เพราะความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของการคิดในระดับสูงต่อไป ดังนั้นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ได้ เมื่อต้องการ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) คิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และคิดเชิงประยุกต์ (Practical Thinking) ซึ่งต่างไปจากการสอนแบบเดิมที่อาจทำให้ผู้เรียนรับความรู้แล้วเฉยชาไม่สามารถนำความรู้ที่นั่นมาใช้ประโยชน์ได้

2. การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความหมาย ผ่านกระบวนการคิดซึ่งมีประสิทธิภาพกว่าการใช้การท่องจำ ซึ่งครูสามารถใช้ได้กับการสอนทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น โดยมีแนวทางการสอนดังนี้

2.1 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ (Analyze) การเปรียบเทียบ (Compare and Contrast) การประเมิน (Evaluate) และการอธิบาย (Explain)

2.2 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Create) การออกแบบ (Design) การจินตนาการ (Imagine) การสมมติ (Suppose)

2.3 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดเชิงประยุกต์ (Practical Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ความรู้ (Use) การประยุกต์ความรู้ (Apply) การนำความรู้ไปปฏิบัติจริง (Implement)

3. การประเมินผล ควรครอบคลุมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ นอกเหนือไปจากการประเมินความสามารถด้านการจำ ดังนั้นผู้สอนควรใช้การประเมินหลาย ๆ วิธี เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเองว่า เขาได้เรียนรู้อะไรบ้าง

4. การสอน และการประเมินผล ควรช่วยให้ผู้เรียนระบุได้ว่า ตนเองมีความรู้ความสามารถด้านใดที่เป็นจุดเด่น และผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านนั้นอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self - Efficacy) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้

5. การสอน และการประเมินผล ควรช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจตรวจสอบ และแก้ไขจุดบกพร่องของตนเอง โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น รูปแบบการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ แม้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ได้ดีจากรูปแบบการสอนที่แตกต่างกัน แต่หากผู้เรียนต้องเรียนในรูปแบบที่ตนไม่ถนัด ก็จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ และความสามารถในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีขึ้น

6. การสอน และการประเมินผล ควรพัฒนาความสามารถด้านกระบวนการคิดขั้นสูง (Metacomponents) เพื่อพัฒนาวงจรการคิดแก้ปัญหา (Problem-Solving Cycle) ของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 6.1 การระบุปัญหา (Problem Identification)
- 6.2 การจำกัดความปัญหา (Problem Definition)
- 6.3 การสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหา (Formulation of Problem - Solving Strategies)
- 6.4 การสร้างตัวแทนของปัญหา และจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

(Formulation of Mental and External Representations and Organization of Problem and Their Associated Information)

- 6.5 การจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Allocation of Resources)
- 6.6 การตรวจสอบการแก้ปัญหา (Monitoring of Problem Solving)
- 6.7 การประเมินผลการแก้ปัญหา (Evaluation of Problem Solving)

7. การสอนควรจะครอบคลุมถึงการนำความรู้ไปใช้ในโอกาสที่แตกต่างกัน ดังนั้นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) ซึ่งประกอบด้วยการคิดย่อย ๆ ที่สำคัญ คือ

- 7.1 การเข้ารหัส (Encoding of Information)
- 7.2 การอนุมาน (Inference)
- 7.3 การสร้างแผนที่ความคิด (Mapping)
- 7.4 การประยุกต์ (Application)
- 7.5 การเปรียบเทียบความหลากหลาย (Comparing of Alternative)
- 7.6 การตอบสนอง (Response)

องค์ประกอบด้านการปฏิบัตินี้ ทำงานภายใต้การควบคุมของกระบวนการคิดขั้นสูง (Metacomponent) ในการแก้ปัญหาคิดเชิงเหตุผล และการตัดสินใจ และมีหน้าที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการแก้ปัญหาไปยังองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงด้วย

8. การสอนควรจะครอบคลุมถึงการนำความรู้ไปใช้ในโอกาสที่แตกต่างกันซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Component) ซึ่งประกอบไปด้วย

8.1 การเลือกเข้ารหัส (Selective Encoding)

8.2 การเลือกเปรียบเทียบพจน์ (Selective Comparison)

8.3 การเลือกรวมพจน์ (Selective Combination)

เนื่องจากความรู้ส่วนใหญ่ต้องเรียนรู้ภายใต้บริบท (Context) ที่แตกต่างกัน องค์ประกอบการแสวงหาความรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกรับข้อมูลที่ถูกต้องโดยการเลือกเข้ารหัสข้อมูลที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน และเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ากับข้อมูลเดิม จากนั้นจัดประเภทของข้อมูลใหม่ให้เป็นหมวดหมู่ โดยแต่ละหมวดหมู่ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

9. การสอน และการประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างภาพในใจ (Mental Representation) เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นในรูปของการใช้ภาษา (Verbal) ปริมาณ (Quantitative) และรูปภาพ (Figural) เช่นเดียวกับการรับข้อมูลโดยอาศัยการดู การฟัง หรือการอ่าน และส่งข้อมูลโดยอาศัย การเขียน หรือการพูด ดังนั้นผู้สอนควรสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย หรือไม่ควรสอนโดยเลือกใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น แต่ควรผสมผสานวิธีต่าง ๆ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และโอกาสนั้น ๆ ด้วย

10. การสอนที่ดีที่สุดควรคำนึงถึงความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งใหม่ และความแตกต่างของความสามารถในการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งความแปลกใหม่ (Novelty) ของเนื้อหาในระดับที่เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด และการเสริมสร้างความคล่องแคล่วในการประมวลผลข้อมูล จนกระทั่งผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติขึ้น

11. การสอนควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adapt to Environment) ปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shape to Environment) และเลือกสิ่งแวดล้อม (Select to Environment) ได้ ดังนั้นการจัดวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดต้องคำนึงถึงบริบทของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ และพบในชีวิตจริงด้วยเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะในการคิดเชิงประยุกต์ (Practical Intellectual Skill) และการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนด้วย

12. การสอน และการประเมินผลที่ดีควรมองภาพรวมของความสามารถทางปัญญา มากกว่าการแบ่งแยกออกเป็นแต่ละองค์ประกอบย่อย เนื่องจากองค์ประกอบทุกส่วนทำงานร่วมกัน ในการประมวลผลข้อมูล โดยองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Metacomponents) ทำหน้าที่กระตุ้น การทำงานขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) และองค์ประกอบด้านการ แสวงหาความรู้ (Knowledge – Acquisition Components) จากนั้นองค์ประกอบด้านการแสวงหา ความรู้ (Knowledge – Acquisition Components) ทำหน้าที่รายงานข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ไปยัง องค์ประกอบการคิดขั้นสูง (Metacomponents) และท้ายที่สุดองค์ประกอบต่าง ๆ ก็จะทำงานร่วมกัน อย่างอัตโนมัติ โดยการประยุกต์ผ่านประสบการณ์ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) ปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) และเลือกสิ่งแวดล้อม (Selection) เพราะทักษะด้านการคิดต้อง นำมาใช้ร่วมกันภายใต้บริบทของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลผู้เรียน ควรได้รับการพัฒนาทักษะทุกด้านร่วมกันเพราะ นอกจากผู้เรียนจะได้รับความรู้แล้ว การประสานงานของกระบวนการคิดด้านต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่า เขาจะสามารถนำ ความรู้นั้นไปใช้เมื่อไร และที่ใดด้วย

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีเชาวน์ปัญญา สามองค์ประกอบ ของ Sternberg ถือเป็นการเตรียมความพร้อมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญหน้า กับสถานการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากทฤษฎีดังกล่าวต้อง เกิดจากกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่มี ความจำเป็น อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำทฤษฎีดังกล่าว มาใช้เป็นพื้นฐานทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิง สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการระดมสมอง และแผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือสำคัญใน การจัดระบบการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ตลอดจนการประมวลผลกลั่นกรองข้อมูลที่ได้มาผลิตเป็นผลงานเขียนที่มี ความแปลกใหม่ และเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนเอง

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

กมล โปธิเย็น (2547) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้าง เสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีไตรอาร์จิก (The Triarchic Theory of Human Intelligence) และวิธีการแบบสแกฟโฟลด์ มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้าง เสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีไตรอาร์จิก (The Triarchic Theory of Human Intelligence) และวิธีการแบบ สแกฟโฟลด์ และ 2) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดย

เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทย และด้านการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นและของนักศึกษาที่เรียนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร จำนวน 90 คน แบ่งแบบสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้คะแนนความสามารถพื้นฐานทางการเขียนเป็นตัวควบคุม โดยแต่ละกลุ่มจะมีตัวอย่าง 30 คน การทดลอง 6 สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการสอน และสื่อการสอน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานการเขียน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการเขียนความเรียง 3) เกณฑ์การให้คะแนน และระดับความสามารถในการตรวจความเรียงภาษาไทย 4) แบบบันทึกผลการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหลักการคือการช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยการวางแผนความคิดอย่างเป็นระบบและชัดเจนก่อนที่จะลงมือเขียนและมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นตอนการเรียนรู้มี 6 ชั้น ได้แก่ 1) สร้างความน่าสนใจและให้เสรีในการฝึก 2) ใช้ประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ 3) สร้างความชัดเจนทางความคิด 4) ตรวจสอบทบทวนความคิด 5) ลงมือปฏิบัติงานตามผังโครงร่างความคิด 6) ตรวจสอบผลงานเพื่อการปรับปรุง การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีทั้งระหว่างและภายหลังการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า 2.1 คะแนนความสามารถด้านทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทยของกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 คะแนนความสามารถด้านทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทยของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3 คะแนนความสามารถด้านการคิดอย่างเป็นระบบของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.4 คะแนนความสามารถด้านการคิดอย่างเป็นระบบของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.5 การวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกผล การเรียนรู้ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบและพัฒนาความสามารถด้านทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทย

อันเป็นผลจากการที่ผู้เรียนได้สร้างแผนผังโครงร่างความคิดก่อนลงมือเขียน ได้มีปฏิสัมพันธ์ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือการเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน

สุปราณี จิราณรงค์ (2547) ได้พัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้วยการสอนตามแนวคิดของ Sternberg มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้วยการสอนตามแนวคิดของ Sternberg กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความสามารถในการคิด แผนการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของ Sternberg มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของ Sternberg มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอนทุกด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรีย์ เหล่มตระกูล (2549) ได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) สำหรับครูประจำการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) สำหรับครูประจำการ 2) ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) สำหรับครูประจำการ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอน และความสามารถในการใช้วิธีสอน และ 3) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสติปัญญาสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) ในบริบทของการพัฒนาครู โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูประจำการ โรงเรียนวัดหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอน 2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 3) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 4) แบบบันทึกการออกแบบการสอน 5) แบบประเมินสมรรถภาพการสอน และเกณฑ์การประเมินสมรรถภาพ การสอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) สำหรับครูประจำการ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม ลักษณะของผู้เข้าร่วมโปรแกรม

เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโปรแกรม เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอน กิจกรรมพัฒนาสมรรถภาพการสอน แผนการจัดกิจกรรม และโครงสร้างเวลา สื่อประกอบกิจกรรม และแหล่งการเรียนรู้ และการวัด และประเมินสมรรถภาพการสอน

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) พบว่า 2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์การสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม 2.2 ความสามารถในการออกแบบการสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม 2.3 ความสามารถในการใช้วิธีสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

3. ผลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสติปัญญาสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) ในบริบทของการพัฒนาครู พบว่า 3.1 ความคิดเห็นของครูประจำการที่มีต่อโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนที่พัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) พบว่า ในภาพรวมครูประจำการที่เข้าร่วม โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนในระดับมาก 3.2 ประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนที่พัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีสามศรต่อการพัฒนาครู พบว่า โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนนี้ให้ประโยชน์ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง และการจัดการเรียนการสอนของครูประจำการ และประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน 3.3 ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีสามศร (The Triarchic Theory of Human Intelligence) พบว่า ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ความสนใจใฝ่รู้ และความสมัครใจของครูประจำการ ความเชี่ยวชาญ และมนุษยสัมพันธ์ของวิทยากร และผู้ดำเนินการ และการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ทัศนคติทางลบที่มีต่อการพัฒนาครูอันเนื่องมาจากประสบการณ์เดิมจากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโครงการก่อน ๆ เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ และภาระงานของครูที่มีมาก

Sternberg and Grigorenko (1998) ได้พัฒนาการจัดรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ตามแนวทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาเกรด 3 และผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเกรด 8 ดำเนินการทดลองด้วยการสอนออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1) รูปแบบการสอนที่เน้นความสามารถด้านการจำ (Memory) 2) รูปแบบการสอนที่เน้นความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ (Critical Thinking) 3) รูปแบบการสอนที่เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงประยุกต์ (Analytical, Creative, Practical Thinking) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ (Multiple – choice items) แบบประเมินการแสดงออก (Performance base items) และแบบรายงานตนเอง (Self-report) สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาเกรด 3 ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ตามแนวทฤษฎีเชาวันปัญญาสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกคนได้แม้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีรูปแบบของความสามารถทางการคิดที่แตกต่างกัน

Sternberg (1999a) ได้ศึกษาการใช้ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบเพื่อทำความเข้าใจการประเมินเชาวันปัญญาของประชากรที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยงานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องของทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบที่มีต่อเชาวันปัญญาของมนุษย์เพื่อทำความเข้าใจ และประเมินเชาวันปัญญาของประชากรที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เชาวันปัญญาอาจมีความหมายต่างกันในกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกัน และการวัดเชาวันปัญญาอย่างคับแคบในรูปแบบตามประเพณีนิยม เป็นเรื่องไม่ยุติธรรมสำหรับคนในหมู่กว้างซึ่งการสร้างจำเป็นต้องชี้แนวทางเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมที่หลากหลาย 2) งานวิจัยในปัจจุบันควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างมาตรวัดเชาวันปัญญาที่กว้างขึ้น 3) ถึงเวลาแล้วที่การประเมินเชาวันปัญญาควรจะพัฒนาให้เหนือกว่าการวัดความฉลาดแบบดั้งเดิม

Brody (2003) ได้สร้างแบบทดสอบความสามารถทางทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบตามหลักโครงสร้างการสร้างเหตุผลสมผล โดยงานวิจัยนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์ทฤษฎีทางเลือกหนึ่งของหลาย ๆ งานวิจัยโดย Sternberg และเพื่อนร่วมวิจัยเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของแบบทดสอบความสามารถทางทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ ที่มีต่อความสัมพันธ์ของความสามารถพื้นฐานโดยทั่วไป (General – Intelligence หรือ g – Factor) และการทำความเข้าใจผลงานวิจัยของ Sternberg และเพื่อนร่วมวิจัย ประกอบด้วยความสัมพันธ์ 3 รูปแบบ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบความสามารถทางทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบกับการวัดความฉลาดด้านอื่น ๆ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบความสามารถทางทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ กับความสำเร็จทางวิชาการ และ 3) ความสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบความสามารถทางทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบจากการวิเคราะห์ดังกล่าวพบว่า ความสามารถพื้นฐานโดยทั่วไป (General – Intelligence หรือ g – factor) มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sternberg และเพื่อนร่วมวิจัย

5. แผนผังความคิด

แผนผังความคิด (Mind map) เป็นกลวิธีที่พัฒนาขึ้นโดย Tony Buzan นักคิด และนักเขียนชาวอังกฤษจากการเปิดตัวหนังสือ “ใช้หัวคิด” (Use Your Head) ในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งจัดเป็นเครื่องมือที่สำคัญระหว่างการคิดกับการถ่ายทอดเป็นถ้อยคำลงในกระดาษได้อย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิดของแผนผังความคิด

แผนผังความคิด (Mind map) เป็นกลวิธีที่พัฒนาขึ้นโดย Tony Buzan ที่เกิดปัญหาจากการอ่านหนังสือ การใช้สมองจดจำเนื้อหา และใช้ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์โจทย์ การแก้ปัญหา และทักษะด้านการเขียนไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เขาศึกษาคิดค้นวิธีการใช้สมองขึ้นมาด้วยการศึกษาศาสตร์ทุกแขนง ทั้งทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนรู้ของสมอง ภาษาสมอง การจำ การรับรู้ และการคิดสร้างสรรค์ (ธราเทพ แสงทับทิม, 2557: 12 – 14) Buzan สังสมความรู้จนเข้าใจกระบวนการทำงานสมอง และอธิบายว่า สมองมีกระบวนการทำงาน 5 ชั้น (สัญญาผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 15 - 16) คือ

1. การรับทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง
 2. การเก็บรักษา การจดจำ (ความสามารถในการเก็บข้อมูลไว้) และการเรียกความจำ (ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่เก็บไว้)
 3. การวิเคราะห์ การจำแนกแบบรูป และกระบวนการจัดการข้อมูล
 4. การแสดงผล การสื่อสารทุกรูปแบบ หรือการกระทำที่สร้างสรรค์ รวมไปถึงการคิด
 5. การควบคุม การอ้างอิงเทียบเคียงกับการทำงานของการคิด และการกระทำทั้งหมด
- หน้าที่ทั้ง 5 ประการนี้ต่างทำงานเกื้อกูลซึ่งกัน และกัน เช่น การรับข้อมูลจะง่ายขึ้นเมื่อเรามีความสนใจ และแรงจูงใจ และถ้าการรับข้อมูลนั้นเข้ากันได้กับลักษณะการทำงานของสมอง เมื่อการรับข้อมูลกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราก็จะเก็บรักษา และวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันประสิทธิภาพในการเก็บรักษา และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อาจจะช่วยเพิ่มความสามารถในการรับข้อมูลของเราด้วย

จะเห็นได้ว่า สมองจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมันได้ทำงานพร้อมกันอย่างกลมกลืน โดยการโยงใยของเซลล์ประสาทในสมองกว่าสิบล้านเซลล์ และแต่ละเซลล์มีการเชื่อมโยงกันด้วยส่วนที่เรียกว่าเดนไดรต์ (Dendrite) ซึ่งหมายถึง “โครงสร้าง หรือเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนต้นไม้ธรรมชาติ” ที่ยื่นออกไปรอบทิศทางเพื่อรับข้อมูลจากเซลล์อื่นๆ แต่จะมีเส้นหนึ่งที่มีขนาดยาวเป็นพิเศษเรียกว่าแอกซอน (Axon) ที่ใช้ส่งข้อมูลไปยังเซลล์ประสาทอื่นๆ ทั้งเดนไดรต์ (Dendrite) แอกซอน (Axon) มีการโยงใยภายในสมองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (สัญญาผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 4 - 5) ซึ่งการทำงานในสมองนี้ Buzan (สัญญาผลอนันต์

และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 37; ธราเทพ แสงทับทิม, 2557: 31 - 33) เรียกว่า Radiant Thinking หรือ การคิดแบบแผ่ขยายออก หรือการคิดเป็นรัศมี เกิดจากความเชื่อที่ว่าสมองของมนุษย์คิดแบบกระจายออกเป็นศูนย์กลาง เมื่อสมองเราได้รับปัญหาที่มีโจทย์ให้คิด ปัญหา หรือ โจทย์นั้นจะเปรียบเสมือนจุดศูนย์กลาง ส่วนคำตอบที่คิดได้ก็จะพุ่งออกจากศูนย์กลางแผ่ขยายไป โดยใช้ข้อมูลทั้งหมดที่สมองมีอยู่เกี่ยวกับเรื่องนั้น

ดังนั้นการถ่ายทอดทางความคิดด้วยการสื่อสารด้วยรูปแบบแผนผังความคิดสะท้อนให้เห็นถึงการคิดที่แผ่ขยายออก โดยแผนผังความคิดจะแผ่ขยายรัศมีออกจากภาพที่อยู่ตรงศูนย์กลางเสมอ แต่ละคำแต่ละภาพจะกลายเป็นศูนย์กลางรองรับความเชื่อมโยง วิธีการทำซึ่งเป็นห่วงโซ่ต่อกันไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในรูปแบบรูปเส้นแขนงกิ่งที่แผ่กระจายออกจากศูนย์กลางหลัก ถึงแม้แผนผังความคิดที่เขียนบนกระดาษจะมีลักษณะเป็นสองมิติ แต่เราสามารถนำเสนอได้ในหลากหลายมิติ ทั้งมิติของที่ว่าง เวลา และสี

5.2 ความหมายของแผนผังความคิด

Buzan (2016) ได้ให้ความหมายแผนผังความคิดไว้ในเว็บไซต์ www.mind-mapping.co.uk ว่า แผนผังความคิด คือ การแสดงถึงการคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา ทั้งนี้แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และความคิดที่ชัดเจนขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน หรือการใช้ชีวิต วิธีสร้างแผนผังความคิดเริ่มจาก การนำหัวข้อ หรือเรื่องที่สนใจ วางเป็นจุดเด่นตรงกลางภาพ จากนั้นประเด็นหลัก ๆ จะแผ่ขยายออกจากกลางภาพ เป็นกิ่งก้านสาขา แต่ละกิ่งก้านประกอบด้วยภาพ หรือคำที่เชื่อมโยงรายละเอียด ซึ่งรายละเอียดแต่ละส่วนจะค่อย ๆ แผ่กระจายออกมาแต่ละกิ่งก้าน กิ่งก้านต่าง ๆ จะสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันเป็น โครงสร้าง

ฉะนั้นแผนผังความคิดจะดูสมบูรณ์ และสวยงามขึ้นด้วยการใช้สี รูปภาพ รหัส และมิติ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ความสวยงาม และแสดงตัวตนของผู้เขียน สี รูปภาพ รหัส และมิติจะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จดจำที่ดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยให้สามารถเรียกข้อมูลเหล่านั้นออกมาอีกได้เป็นอย่างดี

5.3 กลวิธีการเขียนแผนผังความคิด

แผนผังความคิดจัดเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เรียบง่ายที่สุด มีรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ ด้วยการถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้อย่าง สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ ใช้การสื่อความหมายด้วยข้อความ และรูปภาพคล้าย ๆ การแตกกิ่งก้านของต้นไม้ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างทักษะในการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

อันเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้จัดระเบียบความคิดให้มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ Buzan (1997: 97 – 105; ัญญา ผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 79 – 105) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแผนผังความคิดโดยสรุปได้ดังนี้

1. ใช้การเน้นความสำคัญ (Use Emphasis) การเน้นความสำคัญจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการยกระดับความจำ และการสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น เทคนิคทุกอย่างที่ใช้ในการเน้นความสำคัญนี้สามารถนำไปใช้ได้กับการสร้างความเชื่อมโยงในกิ่งแก้วต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1.1 แก่นแกนควรเป็นรูปภาพเสมอ เพราะรูปภาพจะมีส่วนช่วยในการรับรู้ และกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดได้ง่าย และช่วยในเรื่องของการจดจำได้ประเด็นอย่างดี

หากจำเป็นต้องใช้คำ เป็นแก่นแกนของแผนผังความคิด ควรทำให้ “คำ” นั้นเป็นภาพได้ด้วยการใส่มิติ สี สัน และสิ่งดึงดูดความสนใจลงไปทีมนั้น

1.2 การใช้ภาพตลอดเวลาในการเขียนแผนผังความคิด จะเป็นการกระตุ้นความสมดุลระหว่างทักษะด้านสมอง ด้านการมองเห็น และการใช้ภาษา ซึ่งมีส่วนช่วยให้การเชื่อมโยงทางความคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ใช้ภาพตลอดเวลาในการเขียนแผนผังความคิดการใช้ภาพในทุกแห่งที่สามารถทำได้ นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายอย่างดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังจะสร้างการกระตุ้นที่สมดุลระหว่างทักษะ อันจะทำให้การรับรู้ด้วยสายตาของคุณมีประสิทธิภาพดีขึ้น

1.4 ภาพแก่นกลางควรใช้สีอย่างน้อยสามสีเสมอ เพราะสีจะช่วยกระตุ้นความจำ และความคิดสร้างสรรค์เนื่องจากสีจะช่วยเพิ่มชีวิตชีวาให้แก่รูปภาพและช่วยกระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดี

1.5 กิ่งก้านแต่ละกิ่งก้านควรประกอบด้วยภาพ หรือคำสำคัญที่เป็นสามมิติเพื่อสื่อความได้ง่าย และง่ายต่อการจดจำ โดยให้เส้นที่โยงใย และรูปภาพให้มีความหลากหลายลดหลั่นของขนาดเพื่อเป็นการบ่งชี้ความสำคัญของแต่ละข้อความ

1.6 ใช้พื้นที่ว่างอย่างมีระเบียบ การใช้พื้นที่ว่างอย่างเป็นระเบียบจะเพิ่มความชัดเจนของภาพมากขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ในการจัดลำดับชั้น และหมวดหมู่ และทำให้แผนผังความคิดเปิดกว้างเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลความคิดเข้าไป และยังเป็นสุนทรียภาพที่น่ามอง

1.7 ควรเว้นระยะระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของพื้นที่แผนผังความคิดให้เหมาะสม เพื่อให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย และง่ายต่อการเข้าใจ

2. ใช้การเชื่อมโยง (Use Association) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาความจำ และความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ช่วยประสานการทำงานของสมอง และความรู้สึกเข้าด้วยกัน เพราะการเชื่อมโยงมีส่วนช่วยให้เกิดความคิดที่ต่อเนื่อง และจัดลำดับความคิดให้เป็นระบบ ด้วยการแผ่ขยายความคิดตามกิ่งก้านสาขา

ต่าง ๆ โดยกิ่งก้านแต่กิ่งนั้นจะได้รับการเชื่อมโยงในลักษณะที่แตกต่างกันตามตำแหน่ง และ ความสำคัญของเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้วิธีการเชื่อมโยงสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

2.1 ใช้ลูกศรเมื่อต้องการต่อเชื่อมทั้งภายในกิ่งและข้ามแขนงกิ่งก้าน ลูกศรจะชี้ นำ สายตาให้เชื่อมส่วนใดส่วนหนึ่งของแผนผังความคิดกับส่วนอื่น ๆ โดยอัตโนมัติ ลูกศรอาจมี ลักษณะชี้ไปทิศทางเดียว มีหลายหัว และมีขนาด แบบ รูป และมิติต่างกัน หากแต่ลูกศรจะช่วยชี้ นำ และเชื่อมโยงความคิด ความสัมพันธ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

2.2 ใช้สี สีมีส่วนช่วยเพิ่มสมรรถนะการจดจำ และการสร้างสรรค์ การเลือกใช้สี เฉพาะเพื่อใช้กำหนดรหัส หรือในพื้นที่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งในแผนผังความคิดจะช่วยให้ การจดจำข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีขึ้น และจะเพิ่มปริมาณ และขยายขอบเขตในการเกิดความคิด สร้างสรรค์ รหัสสี และสัญลักษณ์ต่าง ๆ สามารถกำหนดขึ้นได้ทั้งโดยตัวบุคคล และกลุ่มบุคคล

2.3 ใช้รหัส ด้วยการกำหนดเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ต่าง เพราะรหัสจะมีส่วน ช่วยให้การทำงานสมองเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ในแผนผังความคิดเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีความชัดเจน (Be Clear) แผนผังความคิดจะต้องมีความชัดเจนต่าง ๆ ในประเด็น ต่อไปนี้

3.1 ใช้คำสำคัญ เพียงคำเดียว บนเส้นแต่ละเส้น เพราะคำคำเดียวแต่ละคำสามารถ สร้างความเชื่อมโยงได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด การวางคำคำเดียวไว้บนเส้นเส้นหนึ่งจะทำให้สร้าง ความเชื่อมโยงได้อย่างอิสระ ข้อความสำคัญ ๆ จะไม่มีการตกหล่นสูญหาย และความคิดทุกอย่างจะ อยู่ในสภาพเปิดกว้างเสมอ

3.2 ควรเขียนคำทุกคำที่เป็นการแสดงความคิดของผู้เขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย สั้น กระชับ และชัดเจน

3.3 เขียนคำคุณแจไว้บนเส้น หรือบนกิ่งเสมอ เพราะจะช่วยทำให้เกิดความเป็น ระเบียบเรียบร้อย สบายตา และมีความชัดเจนมากขึ้น และการลากเส้น หรือการแตกกิ่งแต่ละแขนง จะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันทั้งหมด

3.4 ลากเส้นให้มีความยาวเท่ากับความยาวของคำ

3.5 ควรเชื่อมปลายเส้นกิ่งใหม่ต่อกับเส้นกิ่งเดิมเสมอ โดยให้แต่ละเส้นแสดง ความเชื่อมโยงกัน ห้ามกิ่งต่าง ๆ ขาดจากกัน เพราะการเชื่อมต่อแก่นกลาง กับเชื่อมเส้นกิ่งทุกกิ่ง บนแผนผังความคิดย่อมทำให้สามารถเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ในสมองได้

3.6 ควรลากเส้นกิ่งที่อยู่ใกล้แก่นกลางให้มีความหนามากกว่าเส้นกิ่งอื่น ๆ ที่ห่าง ออกไป เนื่องจากเส้นกิ่งแก้วที่หนากว่าจะช่วยเน้นย้ำความสำคัญของประเด็นความคิดหลัก และ ความคิดย่อยได้เป็นอย่างดี ยกเว้นกรณีที่เราใช้แผนผังความคิดในการระดมสมอง เพื่อสำรวจ และ รวบรวมความคิดต่าง ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และพบว่าในระหว่างที่แตกความคิดลงในแผนผัง

ความคิดนั้นพบว่า มีความคิดบางประการที่ปรากฏอยู่ตรงขอบนอกสุด กลับมีความสำคัญมากกว่าความคิดที่เป็นแก่นกลางเสียอีก ในกรณีนี้ควรใช้เส้นหนาล้อมความคิดบนกึ่งนั้นไว้ เส้นที่พลัวเป็นธรรมชาติมีความโค้งจะชักจูงสายตาให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน และง่ายขึ้น

3.7 สร้างเส้นแผนผังความคิดให้มีลักษณะรวมเป็นหนึ่งเดียวกันไม่ขาดออกจากกัน

3.8 ควรวาดภาพให้มีความชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะความชัดเจนของภาพจะช่วยสะท้อนความคิดภายนอก และเสริมสร้างความคิดภายในให้มีความชัดเจนขึ้นด้วย

3.9 วางแผ่นกระดาษตามแนวอนเสมอ การวางแผ่นกระดาษในแนวอน จะช่วยให้รู้สึกมีอิสระทางความคิด และมีพื้นที่สำหรับวางแผนผังความคิดมากกว่าวางกระดาษไว้ในลักษณะแนวตั้ง อีกทั้งแผนผังความคิดในแนวอนยังสามารถอ่านได้ง่ายกว่า

3.10 เขียนตัวหนังสือให้อยู่ในแนวตั้งฉากมากที่สุด และไม่ควรเขียนกลับหัวสลับไปมา เพราะตัวหนังสือที่ตั้งฉากกับสายตาจะช่วยให้สมองเข้าถึงความคิดที่แสดงออกมาได้ง่ายกว่า

4. การสร้างแบบรูปของตนเอง (Layout) การสร้างแผนผังความคิดควรมีเอกลักษณ์ และรูปแบบเฉพาะตัวของตนเอง ยิ่งแผนผังความคิดแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวออกมามากเท่าไร สมองก็จะสามารถเข้าใจเอกลักษณ์ของงานได้มากขึ้นเท่านั้น แต่ทุกครั้งที่ลงมือเขียนแผนผังความคิดจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการสร้างแผนผังความคิดดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นด้วย

จะเห็นว่ากลวิธีการเขียนแผนผังความคิดดังที่กล่าวมาข้างต้นจะช่วยพัฒนา และขัดเกลาทักษะการคิดทุกด้านได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ต้องใช้กระบวนการทำงานของสมองทั้งซีกซ้าย และซีกขวา โดยสมองซีกซ้ายจะทำงานเกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอด ได้แก่ ตรรกะ ภาษา ความเป็นเหตุเป็นผลทางคณิตศาสตร์ การใฝ่รู้ด้านรายละเอียด ลำดับ คำสั่ง และการวิเคราะห์ ส่วนสมองซีกขวาวจะทำงานเกี่ยวข้องกับความคิดอเนกนัย ได้แก่ จังหวะ สี รูปร่าง ฟันกลางวัน จินตนาการ และการสังเคราะห์ เนื่องจากแผนผังความคิดมีทั้งข้อความ รูปภาพ สี เส้น สัญลักษณ์ และการเชื่อมโยงจึงต้องใช้กระบวนการทำงานของสมองทั้ง 2 ซีกให้มีประสิทธิภาพควบคู่กัน จนนำไปสู่การพัฒนาความคิดที่มีประสิทธิผลได้เป็นอย่างดี

5.4 ประโยชน์ของแผนผังความคิด

การสร้างแผนผังความคิด คือ การคิดแบบเป็นรัศมีที่แผ่ขยายออก โดยอาศัยตรรกะของความเชื่อมโยง (Logic of Association) และไม่ขึ้นกับตรรกะของเวลา (Logic of Time) แผนผังความคิดจะแผ่ขยายออกไปทุกทิศทุกทาง และจับกับความคิดใดความคิดหนึ่งไม่ว่าจะอยู่มุมไหนก็ได้ทั้งสิ้น เมื่อสร้างความคิดขึ้นมามากพอกับความต้องการที่จะใช้พูด หรือเขียนแล้ว จึงแปรแผนผังความคิดนั้นด้วยการถ่ายทอดทางภาษา ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาท่านต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

ไสว พักขาว (2544: 13) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิด(Mind map) ไว้ดังนี้

1. ใช้ในการวิเคราะห์ เนื้อหา หรืองานต่าง ๆ
2. ช่วยบันทึก และสามารถมองเห็นข้อมูลจากการระดมสมอง
3. ใช้ในการสรุป หรือสร้างองค์ความรู้
4. ช่วยจัดระบบความคิดทำให้จำได้ดี
5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนบทความ
6. ใช้ในการจดโน้ตหรือทำโน้ตสำหรับนำเสนอ
7. ช่วยส่งเสริมการทำงานของสมองซีกซ้าย และซีก

เช่นเดียวกับชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545: 112) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดคือ

1. ช่วยทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อนหรือเป็นประโยชน์ให้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้สมองทั้งสองข้างใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมองซีกซ้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษา ตรรกะ การเรียงลำดับ การวิเคราะห์ ซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวมจินตนาการ สีสันและมิติ

3. ช่วยในการระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ เพราะข้อมูลได้มีการบันทึกความจำไว้อย่างมีโครงสร้างเป็นระบบ

4. ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล ข่าวสาร เป็นรูปแบบโครงสร้าง และมีความสัมพันธ์กัน
5. ช่วยในการพัฒนาสมองซีกขวาเกี่ยวกับการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น

นอกจากนี้ ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550: 33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ความสำคัญของแผนผังความคิดสรุปได้ดังนี้

1. ใช้วิเคราะห์ และเชื่อมโยง
2. เป็นนักคิดที่มีคุณภาพ
3. เรียนรู้อย่างมีความหมาย (ไม่ใช่แบบนกแก้วนกขุนทอง)
4. คิดอย่างยืดหยุ่นได้
5. สื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น
6. รับผิดชอบ และเป็นฝ่ายรุกต่อการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น (ไม่ใช่รับลูกเดียว)
7. ตีความ และตีกรององค์ความรู้ที่ได้รับมาอย่างเป็นรูปธรรม
8. แสวงหาความหมาย ไล่ล่าหาโครงสร้างของโลกรอบตัว
9. ขยายความ มองออกไปนอกห้องเรียน นอกสถาบันการศึกษา
10. จัดการกับปัญหา หรือแก้สถานการณ์ได้อย่างเป็นระบบแต่แฝงไว้ซึ่งความยืดหยุ่น
11. เข้าใจและมีทักษะที่เป็นบวกต่อข้อมูล และข้อโต้แย้ง
12. ตัดสินใจอย่างผู้ที่มีรอบด้าน

13. เห็นความคิดของตนเอง และพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็นเมื่อต้องการ หรือจำเป็น

14. เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับ Buzan (ปัญญา ผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 134 – 135, 143) ได้กล่าวถึงประโยชน์แผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. ช่วยในการจำ แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือช่วยจำที่ใช้ได้ผลดียิ่ง เนื่องจากเป็นการใช้จินตนาการ และความเชื่อมโยงเพื่อสร้างออกเป็นภาพใหม่ที่จำได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยผสมผสานทักษะสมองทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อสร้างเครื่องมือช่วยจำที่มีมากกว่าหนึ่งมิติ ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เส้นมิติที่สอง หน้ากระดาษ และมิติที่สามคือมิติที่เราสร้างขึ้นมาเพื่อออกเป็นรัศมีโดยใช้ทั้งการเชื่อมโยงไขว้กันไปมาอย่างมีสีสัน ผ่านมิติของเวลา

2. ช่วยในการวิเคราะห์ การจะจดบันทึกจากการฟังบรรยาย หรืองานเขียนความสำคัญแรกสุดเหนือสิ่งอื่นใดคือต้องจับ โครงสร้างของข้อมูลที่ได้รับมาให้ได้เสียก่อน แผนผังความคิดจะช่วยให้เราจัดระเบียบความคิดเบื้องต้น และลำดับความสำคัญของข้อมูลออกมาจากข้อมูลเชิงเส้นได้อย่างโดดเด่น และง่ายดาย

3. ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การสร้างแผนผังความคิดมิได้เพียงช่วยในเรื่องของการจดจำ และวิเคราะห์ข้อมูลได้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยการผสมผสานข้อมูลที่ได้รับจากสภาพภายนอก เช่น การบรรยาย หนังสือ วารสาร และสื่อต่าง ๆ กับข้อมูลที่สร้างขึ้นจากสภาพภายใน เช่น การตัดสินใจ การวิเคราะห์ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้ได้แนวคิด หรือทางเลือกที่หลากหลาย จนนำไปสู่การตัดสินใจ

4. ช่วยในการเสวนาแลกเปลี่ยน เมื่อเราจดข้อมูลด้วยแผนผังความคิดจากการฟังบรรยาย หรืออ่านหนังสือ จากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นสร้างเป็นแผนผังความคิดพร้อมทั้งความคิดเห็นของเราที่เกิดจากการฟัง หรือการอ่านนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แผนผังความคิดจะต้องสะท้อนการพูดจาเสวนาโต้ตอบระหว่างสติปัญญาของเรา กับสติปัญญาของผู้บรรยาย หรือผู้เขียนหนังสือนั้นเอง

ในขณะที่ Wolff (จิตรลดา สิงห์คำ, ผู้แปล, 2557: 95) ได้แสดงความเห็นว่า ข้อดีของแผนผังความคิดคือ สามารถเขียนข้อมูลลงไปบนหน้ากระดาษได้มาก และสามารถอ่านรายละเอียดได้หมดในครั้งเดียว จึงทำให้ง่ายต่อการมองเห็นและเชื่อมโยงความคิด อีกทั้งแผนผังความคิดยังเป็นวิธีที่ดีเยี่ยมในการบันทึกข้อมูลที่ได้ในระหว่างการระดมสมองอีกด้วย

จากการศึกษาความเห็นของนักวิชาการท่านต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 6 สังกะระห์ประโยชน์ของแผนผังความคิด

ประโยชน์ของแผนผังความคิด	ไสว พิกขาว (2544)	ชัยฤทธิ์ ตีลา เดช (2545)	ชัยญา ผล อนันต์ และ ขวัญฤดี ผล อนันต์ (2550)	Buzan, (2551)	Wolff (2557)
ช่วยบันทึกความจำ	✓	✓	-	✓	-
ช่วยระดมสมอง	✓	-	✓	✓	✓
ช่วยจัดระบบความคิด	✓	✓	✓	✓	✓
ช่วยในการเชื่อมโยงความคิด	✓	✓	✓	✓	✓
ช่วยในการวิเคราะห์	✓	✓	✓	✓	-
ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	-
ช่วยในการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ข้อมูล แสดงความคิด	✓	-	✓	✓	-

จากตารางสังเคราะห์ประโยชน์ของแผนผังความคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์แผนผังความคิดคือ แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ ส่งเสริมกระบวนการคิดที่มีการแสดงถึงความเข้าใจในข้อเท็จจริง จินตนาการ การเชื่อมโยงของความคิด ตลอดจนการคิดวิเคราะห์ และจัดระบบความคิด เพื่อถ่ายทอดข้อเท็จจริงของเนื้อหา และแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีต่อเนื้อหา นั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการระดมสมอง เพื่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย และนำแนวคิดนั้นไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมต่าง ๆ ได้อีกด้วย จากประโยชน์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกลวิธีการเขียนแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

5.5 แผนผังความคิดกับการสอนเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์

แผนผังความคิดไม่ใช่เพียงเครื่องมือที่ใช้ในการช่วยจำเท่านั้น หากแต่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระบบความคิดได้อย่างดี เนื่องจากการเขียนแผนผังความคิด (Mind map) เกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมองหรือการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือ สมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาท คอร์ปัสคอลลอสัม (Corpus Collosum) เป็นเสมือนสะพานเชื่อม ดังนั้นการนำกลวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิลลาร์ดน์

สุนทรโรจน์, 2544: 153; ัญญา พลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 9 - 10) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำแผนผังความคิดมาใช้เป็นกลวิธีในการเชื่อมโยงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะขั้นจินตนาการที่เป็นการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ผสมผสานกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่จนก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมในการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทั้งนี้จุดประสงค์ในการเขียนแผนผังความคิดเพื่อการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการระดมสมองนั้น Buzan (ัญญา พลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 148 – 149) กล่าวว่ามิหลายประการได้แก่

1. เพื่อสำรวจตรวจสอบความไปได้ในการสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กำหนดให้
2. เพื่อลบล้างสมมติฐานความเชื่อเดิม ๆ ในสิ่งนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดพื้นที่ในการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ
3. เพื่อสร้างความคิดซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ สร้างหรือปรับเปลี่ยนสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่
4. เพื่อส่งเสริมให้ใช้ในการคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อให้เกิดกรอบความคิดใหม่อันเป็นผลจากการจัดระเบียบความคิดที่มีอยู่เดิม
6. เพื่อไขว่คว้า และพัฒนา “ประกาย” ความรู้เมื่อมันปรากฏขึ้น
7. เพื่อการวางแผนอย่างสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่าแผนผังความคิดมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ทักษะทุกส่วนที่สามารถเชื่อมต่อกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ได้ โดยเฉพาะจินตนาการการเชื่อมโยงความคิด และความยืดหยุ่นในการคิดอันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผู้ที่มีความสามารถในการคิดยืดหยุ่นจะเป็นผู้ที่คิดได้หลายแง่มุม และสามารถคิดแปลงความคิดต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (Guilford, 1967: 49) ซึ่งแผนผังความคิดมีองค์ประกอบสำคัญในการคิดยืดหยุ่น (ัญญา พลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 149) ดังนี้

1. เชื่อมโยงความคิดพิเศษที่เกิดขึ้นใหม่กับความคิดที่มีอยู่แต่เดิม
2. ใช้สีสันแตกต่างกัน
3. ใช้รูปทรงแตกต่างกัน
4. เชื่อมประสานปัจจัยที่ไม่ธรรมดา
5. สร้างความเด่นชัด และใช้มิติ
6. จัดและเชื่อมโยงความคิดเดิมเสียใหม่
7. พลิกกลับแนวคิดเดิม ๆ
8. ตอบสนองต่อสุนทรียภาพของวัตถุ
9. ตอบสนองต่อความรู้สึกเชิงชวนของวัตถุ

10. ตอบสนองต่อวัตถุซึ่งมีแรงกระตุ้นต่อสัมผัสทั้งรูป รส กลิ่น เสียง และกายสัมผัส

11. การปรับเปลี่ยนรูปทรง และรหัสต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์ในการเขียนแผนผังความคิดแล้วจะพบว่า แผนผังความคิดคือ เครื่องมือที่เป็นรูปธรรมในการถ่ายทอดความคิดที่อยู่ในตัวของผู้เรียน ให้ออกมาสู่ภายนอกด้วยความชัดเจน และสร้างสรรค์ อีกทั้งสะท้อนให้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งกระบวนการอีกด้วย ดังที่ Buzan (ธัญญา ผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 151) กล่าวว่า การใช้แผนผังความคิดอย่างถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนแผนผังความคิดสามารถสร้างการคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้เป็นจำนวนอย่างน้อยที่สุดสองเท่าของความคิดที่เกิดจากการระดมสมองทั่ว ๆ ไป ของคนกลุ่มใหญ่ในเวลาเท่า ๆ กัน โดยขั้นตอนของกระบวนการสร้างแผนผังความคิดเพื่อการสร้างสรรค์ มีกระบวนการ (Buzan, 1997: 153 – 164; ธัญญา ผลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 119 – 120, 151 – 157) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. สร้างแผนผังความคิดอย่างรวดเร็ว ระเบิดความคิดอย่างฉับพลัน (The Quick – Fire Mind Map Burst) เริ่มด้วยการวาดภาพ หรือประเด็นที่ต้องการระดมสมองไว้ตรง “แก่นแกน” เพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดในระยะเวลาที่รวดเร็ว เช่น การใช้จินตนาการในการคิดค้นวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีการบิน อาจเริ่มด้วยการวาดรูปปีกเครื่องบินที่มีลักษณะเหมือนคอนคอร์ด (Concorde) คู่หนึ่ง ไว้ตรงกลางหน้ากระดาษเปล่าแผ่นใหญ่ จากนั้นระดมความคิดจากภาพแก่นแกนนี้ด้วยการแผ่รัศมีทุกความคิดที่เกิดขึ้นในสมองจากประเด็นที่ตั้งไว้ ด้วยการปล่อยให้ความคิดและจินตนาการนั้นไหลออกมาให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในเวลาไม่เกิน 20 นาที เมื่อเกิดการระดมความคิดอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สมองปลดปล่อยความคิดออกจากแบบรูปการคิดตามปกติ และส่งเสริมให้สมองปล่อยความคิดใหม่ ๆ ออกมา ซึ่งเดิมมักจะเห็นว่าเป็นความคิดที่ไร้สาระ และความคิดที่ไร้สาระเหล่านี้จะต้องจดบันทึกเก็บเอาไว้เสมอ เพราะเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญที่จะช่วยไข หรือก้าวไปสู่มุมมองใหม่ ๆ จากความเคยชิน และข้อจำกัดเดิมที่เคยมีอยู่

2. ต้องเขียนใหม่ และปรับปรุง (First Reconstruction and Revision) เมื่อเราได้ความคิดใหม่ หรือประเด็นที่น่าสนใจแล้ว ควรหยุดพักสักเล็กน้อย เพื่อให้สมองได้ผ่อนคลาย จากนั้นจึงเริ่มรวบรวมความคิดที่เกิดขึ้นมาเข้าด้วยกัน ซึ่งในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องเขียนแผนผังความคิดขึ้นมาใหม่ อีกแผ่นหนึ่ง ในแผนผังความคิดใบใหม่ จะต้องแตกแขนง “กิ่งแก้ว” หรือกำหนดการลำดับความคิดเบื้องต้น (Basic Ordering Ideas) ไว้ก่อน ด้วยการประสานข้อมูล จำแนกประเภท สร้างลำดับชั้น หาความเชื่อมโยงใหม่ ๆ และพิจารณาความคิดที่เหมือนจะไร้สาระในตอนแรกอีกครั้งในบริบทรวมของแผนผังความคิดดังที่ได้เห็นมาแล้ว ยิ่งถ้าความคิดนั้นต่างไปจากเดิมมากเท่าไร แสดงให้เห็นว่าความคิดนั้นยังเป็นความคิดที่ดีขึ้นมากขึ้นเท่านั้น

3. บ่มเพาะความคิด (Incubation) คือ การปล่อยให้สมองบ่มเพาะความคิดเอง หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งว่า การทำแผนผังความคิดสำหรับการตัดสินใจเลือกประเด็นความคิดในข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการให้สมองอยู่ในช่วงเวลาที่ผ่อนคลาย หรือได้รับการพักผ่อน โดยปราศจากสิ่งรบกวน ก็จะช่วยให้การทำงานของสมองได้รับการประสานข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับมาเข้าด้วยกัน นอกจากนี้เมื่อสมองได้รับการพักผ่อนอย่างเต็มที่แล้ว ก็จะช่วยให้สมองสามารถเลือกหรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ก็เพราะความผ่อนคลายจะปลดปล่อยพลังเหนือสมองอันมหาศาลออกมา ร้อยละเก้าสิบของความสามารถของสมองที่ไม่ได้ใช้มีส่วนที่เรียกว่า “จิตเหนือสำนึก” (Paraconscious) รวมอยู่ด้วย ดังนั้นการเกิดจำขึ้นมาได้ว่าของบางอย่างอยู่ที่ไหน หรือเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้เฉย ๆ หรือรู้ขึ้นมาได้ว่าต้องการจะพิจารณาทางเลือกไปทางไหน ในขณะที่อยู่ในที่สงบ ผ่อนคลาย ปราศจากสิ่งรบกวน ในสถานการณ์เช่นนี้จะช่วยให้เกิดการประสานพลังต่าง ๆ ในสมอง ทำให้เกิดการประสานพลังต่าง ๆ ในสมอง และส่งผลให้ สมองสามารถเลือกหรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เทียบตรง และมีความหมายได้ดีที่สุด เนื่องจากภาวะจิตใจในขณะนั้นจะปล่อยให้กระบวนการคิดเป็นรัศมีแผ่กระจายออกไปในระดับสมองเหนือสำนึก (Parabrain) ได้ไกลที่สุด อันจะเพิ่มโอกาสความเป็นไปได้ในการค้นพบความคิดใหม่ ๆ ที่สำคัญ

4. สร้างใหม่ และปรับปรุงครั้งที่สอง (Second Reconstruction and Revision) หลังจากการบ่มเพาะความคิดแล้ว สมองจะเกิดมุมมองใหม่ต่อแผนผังความคิดแผ่นแรก และแผ่นที่สอง และหากจะเขียนแผนผังความคิดอย่างรวดเร็วอีกครั้งหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดประโยชน์และเห็นความคิดชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการสร้างแผนผังความคิดนี้จะเป็นการนำข้อมูลทั้งหมดที่เกิดขึ้นมาประสานรวมกัน เพื่อสร้างแผนผังความคิดให้ครอบคลุมประเด็นทั้งหมด

5. ขั้นสุดท้าย (The Final Stage) ในขั้นนี้จำเป็นต้องแสวงหาข้อสรุป ตัดสินใจ หรือสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริงว่าสิ่งไหนคือเป้าหมายความคิดสร้างสรรค์ที่ต้องการ ขั้นตอนนี้มักจะประกอบด้วย การต่อเชื่อมองค์ประกอบความคิดที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในแผนผังความคิด ดังนั้นในขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่นำไปสู่ความรู้ใหม่ และการค้นพบที่ไม่เคยมีมาก่อน

ดังนั้นการใช้กลวิธีการเขียนแผนผังความคิดเพื่อการคิดอย่างสร้างสรรค์ช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ (ชัญญา พลอนันต์ และนพดล จำปา, ผู้แปล, 2551: 158) ดังนี้

1. ใช้ทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ทุกอย่างได้อย่างรวดเร็ว และเป็นนิสัย
 2. ทำให้เกิดพลังความคิดเพิ่มขึ้นตลอดเวลาขณะที่แผนผังความคิดเคลื่อนตัวสู่เป้าหมาย
 3. ทำให้ผู้เขียนแผนผังความคิดได้เห็นสาระสำคัญอย่างมากมายทั้งหมดในเวลาเดียวกัน
- อันเป็นการเพิ่มความเป็นไปได้ในการสร้างความเชื่อมโยงอย่างสร้างสรรค์ และนำสิ่งเหล่านั้นมารวมประสานกัน

4. ทำให้สมองสามารถไล่ล่าหาความคิดซึ่งตามปกติจะจมอยู่ในความเลื่อนรางที่ขอบนอกของกระบวนการคิดของเขา

5. เพิ่มโอกาสที่จะได้รับความรู้ใหม่ ๆ

6. เกื้อหนุน และเสริมความแข็งแกร่งให้แก่ กระบวนการบ่มเพาะความคิด เพิ่มโอกาสเป็นไปได้ในการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

7. มีความสนุก น่าเล่น และมีอารมณ์ขัน ดังนั้นจึงพึงความเป็นไปได้ที่ผู้เขียนแผนผังความคิดจะเดินไกลออกไปจากบรรทัดฐานที่เป็นอยู่แล้วเกิดการคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ด้วยการตั้งประเด็นที่ต้องการให้ผู้เรียนระดมสมองไว้ตรงแก่นแกน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ความคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม จนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอด หรือทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ในที่สุด

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนผังความคิด

ธีรวดี ถังบุตร (2552) ได้พัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 2) เพื่อสร้างและทดลองใช้รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ จำนวน 4 คน และนิสิตปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มืออาจารย์ และแผนการสอน 2) แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ และ 3) แบบวัด Cornell Critical Thinking test Level Z

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผู้เชี่ยวชาญว่าองค์ประกอบการเรียนการสอนแบบผสมผสานประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหา ระบบบริหารจัดการ รูปแบบการสื่อสาร การประเมินผล ผู้สอน ผู้เรียน ผู้อำนวยการในการเรียน วิธีการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือและ โปรแกรมประยุกต์ ชนิดของเครื่องมือในการสื่อสาร และ โครงสร้างพื้นฐาน 2. กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แผนผังทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แผนผังทาง

ปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนการสอน 9 ชั้น การเรียนการสอนแบบผสมผสาน 2 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนการสอนในห้องเรียน และการเรียนการสอนออนไลน์ ส่วนประกอบของการเรียนการสอนออนไลน์ 8 องค์ประกอบ แผนผังทางปัญญา 4 แผนผัง ได้แก่ แผนผังมโนทัศน์ แผนผังความคิด แผนผังก้างปลา และแผนผังงาน การสร้างแผนผังทางปัญญา 5 ชั้น และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 11 ชั้น

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์ (2554) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของ Buzan ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของ Tony Buzan
2. หาประสิทธิภาพแบบฝึก การอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เปรียบเทียบทักษะการอ่าน และการเขียน อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของ Tony Buzan

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 52 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะการเขียน และการอ่าน 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน และการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 4) แบบทดสอบวัด ทักษะการอ่านและการเขียนตามแบบของ Buzan ผลการวิจัยพบว่า 1. แบบฝึกการอ่านและ การเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.29/86.37 ซึ่งสูง กว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และ 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัด การเรียนรู้เรื่องการอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของ Tony Buzan มี ทักษะการอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

Oldfather; et al. (1994) ได้ศึกษาการใช้แผนผังความคิดในการเตรียมการสอน และ การพัฒนาหลักสูตรของครูที่สอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ในระดับ มหาวิทยาลัยโดยการนำเทคนิคแผนผังความคิดมาใช้เป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรม 4 อย่าง คือ

1. อธิบายความหมายและ โครงสร้างเนื้อหา
2. แสดงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาในบทเรียน

3. แสดงรายละเอียดของการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นรูปธรรม และการปฏิบัติ 4. ใช้เพื่อแสดงความคิดของตนเองให้กับผู้อื่นได้เข้าใจ พบว่า ทำให้ช่วยในการวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากครูทุกคนที่ร่วมโครงการสามารถมองเห็นภาพรวมของหลักสูตร และความเชื่อมโยงของเนื้อหา ทำให้สามารถร่วมกันเตรียมการสอนและพัฒนาหลักสูตรได้ดีขึ้น

Naqbi (2011) ได้ศึกษาการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนในโรงเรียน UAE โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการใช้แผนผังความคิดเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการวางแผนในการเขียนของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์ที่กำหนด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์แผนผังความคิด การสังเกต และผลสะท้อนบันทึกรู้ ผลการวิจัยพบว่า ภายใต้เงื่อนไขการสอบ การใช้แผนผังความคิดสามารถช่วยให้นักเรียนในการวางแผน และจัดระเบียบความคิดของนักเรียนได้ ข้อจำกัดในงานวิจัยนี้คือ ระยะเวลาในการวิจัยที่สั้นเกินไป หากทดลองในระยะเวลา 6 เดือน และระยะเวลา 1 ปี จะช่วยให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญมากกว่านี้ งานวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของการใช้แผนผังความคิดเพื่อการวางแผน และเป็นตัวช่วยที่ให้ผลในการปฏิบัติสำหรับครูผู้สอนการเขียนในวิชาภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับที่สูงขึ้นได้

6. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ต้องการการฝึกฝน และใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นจินตนาการของผู้เขียนให้เกิดความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยผ่านความสามารถทางการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิดจินตนาการ การสร้างสรรค์ถ้อยคำ ข้อความ ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจัดเป็นทักษะที่ยาก การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีรายละเอียดต่าง ๆ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

6.1 ความคิดสร้างสรรค์กับการเขียน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่เชื่อมโยง การเขียน และความคิดสร้างสรรค์เข้าด้วยกัน สิ่งสำคัญคือการฝึกฝน และการเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ กับการเขียนได้อย่างกลมกลืน ทั้งนี้ Boostrom (1993: 75 – 83) ได้อธิบายกระบวนการการเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์กับการเขียนว่า ต้องเริ่มต้น จากการหาความคิดในการเขียนด้วยวิธีการเขียนความคิดที่มีอยู่ในหัวออกมาให้ได้มากที่สุด จากนั้นผู้เขียนควรพิจารณาว่าความคิดใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียน ก็ค่อย ๆ จิตฆ่า หรือลบแนวคิดนั้นทิ้งไป นำแนวคิดที่เหลืออยู่มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ โดยการเชื่อมโยงความคิดนั้น ผู้เขียนต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งต้องใช้ความพยายามในการระลึกถึงมาก เพราะความสัมพันธ์นั้นไม่ได้ชัดเจน คนที่จะคิดออกต้องคิดแบบมีจินตนาการ ซึ่งหลักของการเชื่อมโยงความคิดมี 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคล้ายคลึง (Analogies) คือ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแต่ละอย่าง เช่น อาชีพกับเครื่องมือ หากแต่ความคล้ายก็ไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้เสมอไป เช่น ถ้าชอล์กอยู่ในมือศิลปิน ก็จะกลายเป็นอุปกรณ์วาดรูป แต่ถ้าชอล์กอยู่ในมือครู ก็จะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด

2. การอ้างอิง และการอุปมา (Allusions and Metaphors) สังเกตว่า ทุกวันนี้เราสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยกลวิธีการใช้ภาษา ด้วยการใช้สัญลักษณ์ ในการเปรียบเทียบให้เห็นภาพต่าง ๆ การอ้างอิง หรือการอุปมาทำให้เกิดภาพ อารมณ์ หรือความรู้สึก ทำให้ผู้เขียนสามารถเชื่อมโยงได้ง่าย การใช้ภาษาในแง่มุมนี้ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในการอ้างอิง หรืออุปมาขึ้นมาได้

3. การเลือกใช้ถ้อยคำ (Ordinary Language) จะเห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการระบุความสัมพันธ์ ดังเช่น การอุปมา กับ การอ้างอิง เป็นสองวิธีที่ทำให้เกิดการเห็นภาพชัดเจน เป็นคำสวยงาม ทำให้การเขียนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ได้คิดไว้ ช่วยให้เกิดความรู้รุ่มทางภาษา

4. ทุกสิ่งรอบตัวสัมพันธ์กับตัวเรา (You and The World) ความสัมพันธ์นี้อาจเริ่มจากคนรอบข้าง เช่น ขณะที่เราเกิดมา เราก็มิได้อยู่คนเดียวในโลก เราต้องมีความสัมพันธ์กับครอบครัว ขณะเดียวกันถ้าอ่านหนังสือ เราก็จะมีความสัมพันธ์กับหนังสือเล่มนั้น หากรับประทานอาหารแล้ว รู้สึกว่ารสชาติอร่อย ก็จะคิดว่าคนอื่นก็ต้องคิดเช่นเดียวกับเรา ฉะนั้นการเห็นความสัมพันธ์ของทุกสิ่ง คือ ความสำคัญขั้นพื้นฐานขององค์ประกอบในการเขียน เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

การเชื่อมโยงระหว่างการคิด และการเขียน อยู่ที่ใจกลางของการรู้ภาษา ผู้เรียนจะรู้ว่า ถ้าเขาคิดได้ เขาก็ต้องเขียนได้ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดการคิดสื่อสารออกมาเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน (Starko, 2014: 195 - 196) การเขียนจัดเป็นการใช้ทักษะที่ต้องอาศัยการนำถ้อยคำ ความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงถึงพฤติกรรมสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วย (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2548: 4)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระเสรีภาพในการเขียน และแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งทีก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การจัดระบบความคิด และการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 4) ถือเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่มอย่างหนึ่งทีในการช่วยให้ผู้เรียนตระหนัก และเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์นั้น อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการเขียนที่ต้องใช้จินตนาการ การเร้า อารมณ์ความรู้สึกร่วมไปด้วย (สมพร มั่นตะสูตร, 2525: 10)

6.2 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนและการคิดเป็นทักษะที่สัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกัน เรามักจะสร้างสรรค์ถ้อยคำ และจินตนาการทางความคิดเพื่อใช้ในการสื่อสาร ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

บุญยงค์ เกศเทศ (2525: 297) ได้อธิบายความของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องประมวลความรู้สัจนึกคิด และประสบการณ์ที่พึงมีทั้งหมดสร้างงานที่เป็นจินตนาการออกมา ซึ่งเป็นงานที่ไม่มีขอบเขต รูปแบบ หรือข้อจำกัดที่แน่นอน งานเขียนสร้างสรรค์ของผู้ใดย่อมเป็นเอกลักษณ์ของผู้นั้น แต่อย่างไรก็ตามอาจได้แนวคิดหรือกลวิธีจากผู้อื่นบ้างก็ได้

ประภาศรี สีหอำไพ (2531: 1) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำ และความจากจินตนาการของตนเอง มิได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น มีอิสระที่จะเลือกรูปแบบการเขียนโดยไม่อยู่ในกรอบของคำประพันธ์มากนัก ผลงานเช่นนี้จึงมีความประณีต มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์ (2537: 53) ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การรู้จักเลือกนำเอาบรรดาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ มีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย (2538: 190) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเรียบเรียงความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สัจนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือเป็นกวีนิพนธ์ก็ได้ แต่จะมีเอกภาพ และความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 4) ได้กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2548: 2) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการ และประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

จากการศึกษาความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 7 สัมเคราะห์ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์	บุญยงค์ เกศเทศ (2525)	ประกาศรี สีหอำไพ (2531)	ณรงค์ฤทธิ ศักดิ์ รณรงค์ (2537)	สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรม พรรษ์ (2538)	ถวัลย์ มาศจรัส (2545)	อัจฉรา ชีวพันธ์ (2548)
ใช้จินตนาการเชื่อมโยง กับความรู้ / ความคิด / ประสบการณ์ของ ผู้เขียน	✓	-	✓	✓	-	✓
สร้างคำ และความจาก จินตนาการด้วย ลักษณะเฉพาะของ ผู้เขียน	✓	✓	-	✓	✓	-
ไม่ลอกเลียนแบบใคร	-	✓	-	-	-	-
มีเอกลักษณ์เป็นของ ตนเอง	✓	-	-	✓	✓	-
มีความแปลกใหม่ / มี คุณค่า	-	✓	✓	-	✓	-
ไม่มีรูปแบบ / ไม่อยู่ใน กรอบของคำประพันธ์	✓	✓	-	✓	-	-

จากความหมายของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การถ่ายทอดเรื่องราวจากจินตนาการ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้เขียนออกมาเป็น ลายลักษณ์อักษรด้วยลักษณะสำนวนเฉพาะตัว หรือเป็นเอกลักษณ์ของผู้เขียนอย่างมีศิลปะ และ แสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่มผลงานที่แปลกใหม่ แตกต่างจากของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่า และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่าน

6.3 ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการถ่ายทอดความคิด โดยการใช้ภาษาที่เป็นอิสระของผู้เขียนเอง หากแต่การถ่ายทอดนั้นควรมีกรอบของงานเขียนเพื่อมิให้เกิดความสับสนระหว่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับการเขียนไร้ทิศทาง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

ประกาศรี สีหอำไพ (2531: 2-3) ได้กล่าวถึง ลักษณะทั่วไปของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า

1. การเขียนแบบสร้างสรรค์มีแนวเขียนเป็นจิตพิสัย คือมีลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือผู้เขียนมีข้อสังเกตประสบการณ์ ความนึกคิดความเห็นมีจินตนาการของตนเอง แล้วจึงเขียนงานประพันธ์นั้น

2. การใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมายในท่วงทำนองที่แปลกใหม่ ตามสำนวนลีลาของผู้เขียน งานเขียนที่เกิดจากจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ส่วนแต่อยู่ในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

3. การเขียนเชิงสร้างสรรค์มิใช่ความเรียงศิลป์ในรูปร้อยแก้วเสมอไป คุณภาพของงานอยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนที่มีศิลปะในการเขียนอย่างแท้จริง จนถึงระดับกวีนิพนธ์ก็ได้ ในงานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากจะเสนอแนวคิดเค้าโครงเรื่องที่แปลกใหม่แล้ว อาจจะไม่ยึดฉันทลักษณ์ตามรูปแบบคำประพันธ์เดิม

4. ให้คุณค่าทางจิตใจ และสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์ใช้เพียงแค่จะเสนอสิ่งแปลกใหม่หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิด และจินตนาการตามด้วยวิจารณญาณทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวม

กรณีการ์ พวงเกษม (2533: 33) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. มีจินตนาการหรือความคิดคำนึง คือผู้เขียนจะต้องสร้างจินตนาการโดยการคัดเลือกความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นให้เกิดเป็นภาพในใจของผู้อ่านให้ได้จะช่วยให้ผู้อ่านได้รส และคล้อยตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน

2. สำนวนภาษาดี คือผู้เขียนจะต้องเลือกเฟ้น พลิกลีลาถ้อยคำและรูปประโยคให้น่าอ่าน มีท่วงทำนองในการเขียนดี ไม่มีลักษณะกระแทกกระเทียบเสียดสีผู้หนึ่งผู้ใด

3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วควรให้ผู้อ่านเกิดคุณธรรมขึ้นในตน มีความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

กรมวิชาการ (2536: 311) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ให้ความคิดที่แปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบ หรือไม่ได้ลอกเลียนผู้อื่นมา เป็นความคิดของตนเอง หรือคัดแปลงมาอย่างแยกคอกด้วยภูมิปัญญาของตน
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของ ภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปีติยินดี ความพิศวง ความสงบ ความอาลัย ความซาบซึ้ง อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันก็ได้
4. เป็นประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดเป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษ แนะนำให้คนรู้จักสังเกต พิจารณาสິงต่าง ๆ โดยแยกคอก ก่อให้เกิดจินตนาการ ในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจในลักษณะของบันเทิงนาการ

กองทัพ เลือบพินิจกุล (2542: 23) กล่าวถึงงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิด จินตนาการคล้ายตามผู้เขียน
2. สำนวนภาษาคี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้น ถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และ มีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และสติปัญญา ผู้อ่านอ่านแล้วมีความคิด ความรู้สึก ที่จะ จรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่

เกศินี จุฑาวิจิตร (2557: 8 -16) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยสรุปได้ ดังนี้

1. ความใหม่ แปลก แตกต่าง และต่อยอด งานเขียนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นงานที่ สร้างสรรค์อาจเป็นงานที่มีความใหม่ แปลก แตกต่าง และมีการต่อยอดอย่างโดดเด่น “เฉพาะที่ หรือ เฉพาะส่วน” (A Part) เช่น ด้านเนื้อหา หรือด้านรูปแบบ หรืออาจเป็นงานเขียนที่ใหม่ แปลก แตกต่าง และต่อยอดโดย “องค์รวม” (The Whole) ก็ได้ ถึงกระนั้นก็ตาม ความใหม่ แปลก แตกต่าง และต่อยอดนี้ ไม่ได้หมายความว่า จะต้องถึงขั้นที่เรียกว่า “ใหม่เอี่ยมถอดค้ำ” ชนิดที่ไม่เคยมี หรือไม่เคยปรากฏมาก่อน แต่อาจเกิดจากการรวมตัว และผสมผสานกันระหว่างสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น การสร้างคำใหม่ ๆ จากคำเดิมที่เคยมีการใช้กัน เป็นต้น
2. สุนทรียภาพที่ลงตัว สุนทรียภาพ คือ ความงามทางด้านศิลปะ หรือความงามในเชิง วรรณศิลป์ การเขียนเป็นศิลปะการสื่อสารแขนงหนึ่ง การเขียนที่ดี และสร้างสรรค์จึงควรเป็น การเขียนที่แสดงถึงความงดงามทางศิลปะ ทั้งนี้ความงามในเชิงวรรณศิลป์นั้น อยู่ที่ความสามารถ

ของผู้เขียนในอันที่จะใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้อย่างลึกซึ้ง ชัดเจน เห็นภาพพจน์ รวมทั้งเกิดจินตนาการกว้างไกลจับใจ และอึ้งอัมในอารมณ์

3. การผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหา กับรูปแบบ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “เนื้อหา” ผู้เขียนต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริงชนิดที่เรียกว่า “ถึงรากถึงโคน” ด้วยความรู้เพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ จะเป็นข้อจำกัดในการอธิบาย ขยายความ รวมถึงการยกตัวอย่างให้เกิดความแจ่มแจ้ง นอกจากความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาแล้ว ก็ควรจะต้องคำนึงถึงความลงตัวระหว่าง “เนื้อหา” กับ “รูปแบบ” ตามลักษณะเฉพาะของงานเขียนแต่ละประเภทด้วย

4. การแสดงอัตลักษณ์ของผู้เขียน คำว่า “อัตลักษณ์” (Identity) ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนี้ หมายถึง การใช้ภาษา ลีลา ท่วงทำนองการเขียนที่มีลักษณะเฉพาะตัว นักเขียนที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น มักเป็นที่จดจำได้ในเกือบจะทันทีที่อ่าน แม้ว่าจะไม่ปรากฏชื่อของผู้เขียน การพัฒนาอัตลักษณ์นี้ ผู้เขียนต้องแสวงหา และพัฒนาตนเอง โดยอาศัยข้อสังเกต ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ กลวิธี ลีลา ผวนกับขนบธรรมเนียม แนวปฏิบัติ หรืออันลักษณ์ ทั้งนี้ อาจมีการดัดแปลงมาจากผู้อื่น การปรับประยุกต์จากของเดิมที่มีอยู่ การผสมผสานจาก ความหลากหลาย จนกลายเป็นความลงตัว เป็นอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ด้วยลักษณะเช่นนี้ ก็จะทำให้งานเขียนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคนอื่น และเป็นที่จดจำของนักอ่าน

5. การเปิดโอกาสแห่งการตีความที่หลากหลาย ในการเขียน โดยทั่วไป มักจะมีบทสรุป หรือการสรุปที่ชัดเจน เพื่อตอกย้ำความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร แต่บางครั้งการเขียนที่เปิดโอกาสให้มีการตีความไปต่าง ๆ นานา และการไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนตายตัว และคลี่คลาย ความสงสัยทั้งหลายทิ้งปวงให้แก่ผู้อ่านนั้น ไม่ได้หมายความว่าเป็นการเขียนที่ไม่ดี เพราะในด้านหนึ่งเป็นการแสดงนัยสำคัญว่า นักเขียนไม่จำเป็นต้องหาคำตอบให้กับทุกสิ่งทุกอย่างที่นำมาเล่า ด้วยในชีวิตจริงมีคำถามมากมายที่ไม่มีคำตอบหรือไม่จำเป็นต้องตอบ ในอีกด้านหนึ่งอาจถือได้ว่าการจบเรื่องเล่าเช่นนั้นก็เป็นการสื่อความหมายแบบหนึ่งด้วยเหมือนกัน

การเขียนที่ทิ้งความสงสัย และคลุมเครือไว้ในตอบจบ และการเขียนที่เปิดโอกาสให้มีการตีความได้มากกว่าหนึ่งสำนวนเช่นนี้ จะทำให้ผู้อ่านกลุ่มหนึ่งเกิดความสะดุดใจ และครุ่นคิดมากกว่าการอ่านงานเขียนที่มีบทสรุปที่ชัดเจน และลงตัว นอกจากนี้ยังอาจจูงประกายให้ผู้อ่านเกิดการอภิปราย และถกเถียงกับตนเอง อันนำไปสู่การบ่มเพาะทางปัญญา และแนวคิดใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่เคยนึกคิดมาก่อน

6. ความสามารถในการสั้นคลอน หรือรื้อถอนอคติ ความจริงแล้วคำว่า “อคติ” (Prejudice) ไม่ใช่สิ่งที่เลวร้าย และมีความหมายในแง่ลบเสมอไป เพียงแต่ว่าถ้าบุคคลเข้าใจว่าตนเองมีอคติต่อเรื่องใด ไม่ว่าจะเป็นอคติที่ชอบธรรม (Legitimate Prejudice) หรืออคติที่ไม่ดี (Bad Prejudice) ก็จะทำให้บุคคลเข้าใจระบบความคิด และการใช้เหตุผลของตนเองมากขึ้น อันนำไปสู่

การใช้ความคิดได้อย่างอิสระ และปราศจากอคติมากขึ้น การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงควรเป็น การเขียนที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงการปะทะกันระหว่างงานเขียนกับโลกทัศน์ของตนเอง หรืออีก นัยหนึ่งก็คือ ระหว่างโลกทัศน์ของผู้เขียนกับโลกทัศน์ของผู้อ่านนั่นเอง

7. การสร้างจิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อสังคม ในที่นี้หมายถึง จิตสำนึกของความเป็น พลเมือง (Civic Consciousness) ซึ่งได้แก่ การมีจิตอาสา การเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ รวมทั้งการมี ความคิด และสำนึกทางการเมือง การเขียนที่แสดงออกหรือแฝงนัยของการสร้างจิตสำนึกของ ความเป็นพลเมือง สามารถเขียนได้ด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งสุภาพ นุ่มนวล ทำท่าย เขี่ยหยัน และ ก้าวร้าว รุนแรง งานเขียนที่น่าเสนอแนวคิด หรือมีเนื้อหาที่แสดงออกซึ่งจิตสำนึกของความเป็น พลเมืองถือว่าเป็นงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์เพราะช่วยยกระดับจิตสำนึก และความตระหนักรู้ ให้แก่ผู้อ่าน

8. การยกระดับทางปัญญา “ปัญญา” ในที่นี้ ไม่ได้หมายถึง ความรู้ หากหมายถึง ความดี ความงาม ความจริง กล่าวคือ ในขณะที่งานเขียนประเภทหนึ่งเชิญชวน โน้มน้าว พาฝันให้ผู้คนหลีก หนีความเป็นจริงของชีวิตที่อาจจะน่าเบื่อหน่าย หรือเคร่งเครียด งานเขียนประเภทหนึ่งมุ่งบ่มเพาะ การหลงใหล และยึดติดกับการบริโภคในโลกวัตถุนิยม งานเขียนประเภทหนึ่งเป็น Hate Speech ที่ มุ่งคำทอให้ร้ายฝ่ายตรงข้ามอย่าง สาหัสเสียเทเสีย แต่งานเขียนที่เรียกว่าเนื้อหาสร้างสรรค์ควรที่ จะต้องมีลักษณะตรงกันข้ามกับสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมด ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมุ่งสร้าง ความตระหนักรู้ในการเข้าถึง “ธรรม” หรือ “ธรรมชาติ”

จากการศึกษาลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 8 สังเคราะห์ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ลักษณะ การเขียนเชิง สร้างสรรค์	ประภาสรี สิห์อำไพ (2531)	กรรณิการ์ พวงเกษม (2533)	กรมวิชาการ (2536)	กองทัพ เคลือบพลีข กุล (2542)	เกตุณี จุฑา วิจิตร (2557)
มีจินตนาการ	✓	✓	-	✓	-
มีความคิด แปลกใหม่	✓	-	✓	-	✓
รู้จักเลือกใช้ ถ้อยคำ	✓	✓	✓	✓	✓
ท่วงทำนองการ เขียนเฉพาะตัว	✓	✓	-	-	✓
เร้าอารมณ์ผู้อ่าน	-	✓	✓	-	✓

ตารางที่ 8 สังเคราะห์ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์	ประภาสรีลีห์อำไพ (2531)	กรรมจารย์ พวงเกษม (2533)	กรมวิชาการ (2536)	กองทัพเคลื่อนพลนิชกุล (2542)	เกศินี จูทาวิจิตร (2557)
ให้แง่คิด	✓	✓	✓	✓	✓
เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 8 การสังเคราะห์ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว สามารถสรุปลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังต่อไปนี้

1. ความคิด คือ มีการนำเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบ หรือลอกเลียนแบบใคร ต้องเกิดจินตนาการของตนเอง โดยอาศัยการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เขียน
2. การใช้ภาษา ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม สอดคล้องกับรูปแบบ หรือประเภทของงานเขียนนั้น ๆ สื่อความหมายได้ชัดเจน และทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ หรือความรู้สึกร่วมกับผู้เขียนได้ โดยผ่านท่วงทำนองการเขียนที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน
3. เกิดคุณค่า และคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน งานเขียนที่สร้างสรรค์ควรสรรสร้างคุณค่าทางอารมณ์ หรือความคิดให้ให้กับผู้อ่าน

6.4 กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสร้างสรรค้งานเขียนให้มีคุณภาพตามความต้องการของทั้งผู้เขียน และผู้อ่าน ต้องอาศัยความเพียรพยายามในการฝึกฝน เพื่อพัฒนาความคิดให้เกิดความสร้างสรรค์ และลงมือฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอจึงจะได้งานเขียนที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายคนได้อธิบายถึงกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

Hays and Flower (1980, quoted in Lubart, 2009: 149 – 161) มีความเชื่อว่ากระบวนการเขียนสร้างสรรค์ต้องอาศัยกระบวนการเขียน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นวางแผนว่าจะเขียนอะไร (Planning What to Write) ในระหว่างวางแผนว่าจะเขียนอะไร ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของเนื้อหาที่ต้องการสื่อความนั้น โดยใช้การเทียบเคียงกับผลงานที่ปรากฏอยู่ จากนั้นวิเคราะห์ว่านักเขียนคนนั้นใช้กลยุทธ์ในการเขียนเรื่องนั้นออกมา ทั้งนี้การวางแผนด้วยการสร้าง หรือวางโครงร่างแบบย่อ ๆ จะช่วยนำไปสู่การเขียนที่เป็นขั้นตอนต่อไป รวมถึงจะช่วยให้ผู้เขียนสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ที่จะแปลงเป้าหมายออกมาให้เป็นการกระทำ ดังนั้น

ในการวางแผนนักเขียนจะต้องตัดสินใจว่าหัวข้อไหนสำคัญที่สุด หรือจะเน้นเนื้อหาใดมากที่สุด เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาในการเขียน รวมถึงรูปแบบในการเขียนนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น การกำหนดหัวข้อในการเขียนจะช่วยให้เราวางแผนแล้วเลือกกลวิธี และรูปแบบในการเขียนได้

2. ขั้นสร้าง หรือ วางโครงร่าง (Generating or Drafting Text) เมื่อได้หัวข้อการเขียนแล้ว สร้างความคิดหรือวางโครงร่างในเรื่อง หรือหัวข้อนั้น ๆ จากนั้นจึงหาจุด หรือแนวคิดในการเชื่อมโยงโดยอาจเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง หรือจากการค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือ นิตยสาร รูปภาพ หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวางโครงร่างของเรื่อง ดังนั้นการกำหนดหัวข้อ หรือการตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเขียนเพราะจะช่วยให้ผู้ไม่หลงประเด็นและมีแนวทางในการเขียนที่ชัดเจนขึ้น

3. ขั้นแก้ไข หรือปรับปรุงเนื้อหาที่จะเขียน (Editing or Revision) นำโครงร่างที่สร้างขึ้น มาสำรวจว่ามีส่วนใดขาด หรือส่วนใดที่ไม่เข้ากับหัวข้อ หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนด จากนั้นพิจารณาการลำดับความคิด ความเหมาะสมของเนื้อเรื่องอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงลงมือเขียน

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Sharples (1996: 127 – 148) ได้กล่าวว่า การเขียนเรื่องสร้างสรรค์เกิดจากความทรงจำ (Memory) ความคิด (Single Idea) หรือจินตภาพ (Mental Picture) จากนั้นกระบวนการเขียนก็จะเริ่มต้นขึ้น เมื่อผู้เขียนได้แนวคิด (Concept) สำหรับการเขียนเรื่อง พร้อมทั้งใส่รายละเอียดของเรื่องให้มีความสมบูรณ์ขึ้น และการฝึกเขียนบ่อย ๆ จะช่วยให้ผู้เขียนหา รูปแบบเฉพาะ หรืออัตลักษณ์ในการเขียนของตนได้ เมื่อได้แนวคิดของเรื่องแล้ว ผู้เขียนก็จะเกิดแรงจูงใจในการเชื่อมโยงความคิด และเหตุผลจากความคิด ความทรงจำของผู้เขียน จนสำเร็จเป็นเรื่องได้

ในขณะที่ Csikszentmihalyi (1996 quoted in Lubart, 2009: 157 – 158) ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการคิดสร้างสรรค์กับการเขียนว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ Csikszentmihalyi ได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interviews) กับนักเขียน 9 ท่าน ที่เขียนวรรณกรรมอย่างสร้างสรรค์ และจากการสังเคราะห์ความคิดเห็นของนักเขียนเหล่านั้น พบว่า ขั้นตอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีกระบวนการคล้ายคลึงกับความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่

1. ขั้นเตรียม (Preparation)
2. ขั้นการบ่มเพาะ (Incubation)
3. ขั้นเกิดประกายความคิด (Illumination)
4. ขั้นประเมินผล (Evaluation)
5. ขั้นเติมรายละเอียด (Elaboration)

นอกจากนี้ Csikszentmihayi ได้กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เหมือนกับการสร้างสรรค์งานชิ้นอื่น ๆ หากแต่การเขียนเชิงสร้างสรรค์มักเริ่มต้นจากวลี หรือการผูกคำ หรือภาพให้เชื่อมต่อกัน และค่อยเติมรายละเอียดต่าง ๆ ลงไป จากนั้นจึงค่อยปรับแก้ไข หรือขยายความคิดนั้นให้กว้างขึ้น ในงานเขียนสร้างสรรค์จะสังเกตว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นจุดเล็ก ๆ มากกว่าเปิดเผยแนวคิดหลักของเรื่องในครั้งเดียว ทว่าความคิดสร้างสรรค์จุดเล็ก ๆ เป็นจุดสำคัญที่จะช่วยเชื่อมโยงแนวคิดข้อมูลต่าง ๆ ได้ หรือช่วยปรับแก้ไขงานนั้น ๆ ให้ดีขึ้น ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล รายละเอียดของเรื่อง ทั้งบทสนทนาการบรรยาย จาก การลำดับรายละเอียดข้อความ หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงข้อมูลกับประสบการณ์การทำงานของผู้เขียน

ทั้งนี้ Goldberg (ประกาศรี สี่ห้าไฟ, ผู้แปล, 2544: 24, 81 -82) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับปัญหาขั้นตอนของการลงมือเขียนไว้ว่า เมื่อผู้เขียนเริ่มลงมือเขียนจะรู้สึกถึงความว่างเปล่า และไม่แน่ใจว่าควรจะเริ่มต้นการเขียนนั้นอย่างไร จึงอยากหาผู้สอนให้ช่วยอบรมเกี่ยวกับวิธีการเขียน หากแต่ความจริงแล้ววิธีการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด คือ ผู้เขียนต้องลงมือเขียนเอง ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย และสามารถทำได้เอง เนื่องจากไม่มีใครรู้เรื่องที่เราจะเขียนได้ดีกว่าตัวเราเอง อย่างกลัวที่จะเขียน และกังวลว่าผลงานของเราจะเหมือนของใคร เพราะการเขียนเป็นพฤติกรรมสังคม (Communal Act) ไม่มีใครมาจำกัด จับจองต้นเค้าความคิดไว้ได้ เพราะบางครั้งผู้เขียนอาจจะได้รับอิทธิพลจากนักเขียนรุ่นก่อน ๆ แต่งานเขียนของผู้เขียนย่อมเป็นเรื่องช่วงขณะที่ผู้เขียนอยู่ เห็น และเข้าใจ จนถ่ายทอดความคิดนั้นเป็นถ้อยคำซึ่งมีสำนวนภาษาเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นผู้หัดเขียนใหม่ ๆ ควรเริ่มเขียนจากข้อมูลที่มีอยู่ หรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และหมั่นเปิดกว้างทางความคิดเสมอ เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีต้องรู้ถึงแวดล้อม รู้ปฏิภพ รู้จักผู้อ่าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงจะประสบความสำเร็จเป็นนักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นอย่างดี

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกระบวนการเขียน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน เป็นการวางแผนว่าจะเขียนอะไร ด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย กลวิธี หรือรูปแบบที่ต้องการนำเสนอ 2) ขั้นสร้าง หรือวางโครงร่าง เป็นขั้นการวางโครงเรื่อง หรือขยายความคิดด้วยการจัดลำดับความสำคัญจากแนวคิดที่ผู้เขียนกำหนดข้างต้น โดยอาศัยความรู้ ความคิด ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับความรู้ หรือประสบการณ์ของตนเอง และ 3) ขั้นแก้ไข เป็นขั้นนำโครงร่าง มาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งก่อนลงมือเขียน และถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนได้ในที่สุด

6.5 หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จัดเป็นทักษะที่ยาก และซับซ้อน เพราะผู้เขียนต้องใช้ความสามารถด้านความรู้ ความคิด ประสบการณ์ในการเรียบเรียงลำดับความคิดความรู้สึก เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวอันเกิดจากการสร้างสรรค์งาน หรือแนวคิดที่แปลกใหม่ผ่านลายลักษณ์อักษร ด้วยกระบวนการคิดจินตนาการ การไตร่ตรอง เพื่อถ่ายทอดข้อมูลเหล่านั้น ให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังนั้นการสอนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็น สิ่งสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความชำนาญ และเกิดทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงการคิด (Thinking) และความคิดเห็น (Idea) ออกมาได้ ด้วยกระบวนการการใช้ภาษา ในขณะที่เดียวกันก็แสดงถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่ผู้เรียนเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการเขียนที่สามารถบูรณาการใช้ได้กับเนื้อหาใด ๆ ก็ได้ ดังนั้นการจัดแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้มีนักการศึกษาได้อธิบายแนวทางการส่งเสริมการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ดังต่อไปนี้

Smith (1973: 9 – 14) ได้เสนอหลักการสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะต้องสามารถผลิตผลงานที่มีโครงเรื่อง และรูปแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว (Unique Result)
2. การจัดการเรียนรู้ควรเน้นกระบวนการทางความคิดที่เป็นอนอกนัย (Divergent Thinking) คือ การรวมความรู้ ความคิด ความจริง ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาสร้างสิ่งใหม่ คิดคำตอบใหม่หลาย ๆ คำตอบ มิใช่เพียงคำตอบเดียว
3. การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจำเป็นต้องใช้กลวิธีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด และพัฒนาความคิดนั้นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจใช้วิธีการตั้งคำถาม หรือ สร้างสถานการณ์ขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ และควรมีช่วงเวลาให้ผู้เรียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง
4. ก่อนจะลงมือเขียนแต่ละครั้ง ผู้สอนควรจะให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมาย และสำรวจความคิดของตนเองเสียก่อน ผู้สอนมีหน้าที่เพียงช่วยเหลือ ชี้นำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเท่านั้น
5. ในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น กระบวนการในการทำงานมีความสำคัญเท่ากับผลงานของผู้เรียน โดยกระบวนการทำงานเริ่มจากขั้นได้รับปัญหา ขึ้นขบคิดปัญหา การมองปัญหานั้นได้อย่างชัดเจน จนเกิดแนวคิด และลงมือปฏิบัติ จนกระทั่งสำเร็จเป็นผลงาน และการประเมินผล
6. ควรจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่และจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เล่าเรียนมา มาใช้แก้ปัญหามาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

7. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งสถานการณ์ทางกาย เช่น ห้องเรียนสะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม อุปกรณ์ครบครัน และจัดสถานการณ์ทางจิตใจ คือ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อมั่น และมีอิสระในการคิดหรือเขียน

8. ให้อ่านเรื่อง และเขียนสร้างสรรค์หลาย ๆ แนวจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแนวทางในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น

9. ในการพิจารณาผลงานที่เกิดจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเน้น และชมเชยในเรื่องของความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่ม และความเป็นตัวของตัวเองในแต่ละคน ในขณะเดียวกัน ควรจะให้ผู้เรียนได้เสนอผลงานเพื่อให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานนั้น ถือเป็น การช่วยพัฒนาทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น

10. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์อาจจะมีทั้งผู้ที่ประสบผลสำเร็จ หรือล้มเหลว แม้ผู้เรียนบางคนจะทำไม่ได้ แต่นั่นเป็นประสบการณ์หนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจชีวิต และนำไปปรับปรุงงานของตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนยอมรับข้อผิดพลาดนั้น นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพ อย่างไรก็ตามผู้สอนจะต้องพยายามไม่ให้ผู้เรียนเกิดความล้มเหลวบ่อย เพราะจะทำให้ผู้เรียนหมดกำลังใจ

11. กระบวนการสอนจะต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนแปลงบทบาทระหว่างครูกับผู้เรียน และการจัดห้องเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

Furner (1973: 406) ได้เสนอลำดับขั้นในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ขั้นจูงใจ เป็นขั้นให้ความรู้ในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ ครูอธิบาย ให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ

2. ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดในเรื่องที่สนใจ ขั้นนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและ เพื่อให้เกิดแนวคิดเพิ่มขึ้น

3. ขั้นเขียน เป็นขั้นนี้ผู้เรียนเขียนเรื่องที่ตนเองสนใจอย่างอิสระ

4. ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน หลังจากเขียนเรื่องเสร็จแล้ว ให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรื่องกันอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดเพิ่มขึ้น

5. ขั้นติดตามผลกิจกรรมบางอย่างที่เหมาะสม เช่น เขียนเรื่องที่ต่อเนื่องกัน หรือ ต้องแก้ไขบกพร่องบางอย่าง

Bromley (1992: 326 – 383) กล่าวถึงกระบวนการในการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่าต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม (Prewriting) เป็นการสนทนา อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหรือแนวคิดที่จะเขียน ซึ่งบางครั้งอาจจะออกมาในรูปของการวาดภาพ การเขียนเค้าโครงเรื่อง

การอ่านทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้อาจจะประกอบด้วย การดึงประสบการณ์เดิมมาใช้ การวางแผน การระดมความคิด การบันทึก การวาดภาพการเขียนแผนผัง

2. ขั้นร่าง (Drafting) เป็นการนำข้อมูลจากขั้นที่ 1 มาดำเนินการต่อโดยการสร้างคำ วลี ประโยคที่จะเขียน ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนควรจะได้รับ的帮助เหลือในการเลือกใช้คำ วลี ประโยคต่าง ๆ ผู้สอนควรทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการเขียนในขั้นนี้ มิได้หมายความว่างานเขียนจะออกมาสมบูรณ์เลย แต่สามารถจะแก้ไข ปรับปรุง ในเรื่องต่าง ๆ ได้ ทั้งการสะกดคำ การวางรูปประโยค และการใช้ภาษา

3. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Revising) ขั้นตอนนี้จะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการร่าง และเมื่อการร่างสิ้นสุดแล้ว เป็นการอ่านทบทวนเพื่อปรับปรุง ต่อเติม หรือตัดบางส่วนออกเพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ที่สุด

4. ขั้นนำเสนอผลงาน (Publishing) เป็นการนำเสนอผลงานเขียนของตนเองสู่บุคคลอื่น ๆ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น อ่านให้ฟัง ทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องเรียน การตีพิมพ์ประกาศ แสดงเป็นบทละคร

Starko (2014: 212) ได้อธิบายกระบวนการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า ควรประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนเขียน (Prewriting) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเกิดผลสำเร็จต้องอาศัยขั้นเตรียมหรือขั้นก่อนเขียนเป็นสิ่งสำคัญ ทุกครั้งที่ผู้เรียนจะเขียนเรื่องควรคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1.1 ต้องเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจ หรือเคยประสบมา เนื่องจากเรื่องที่ตนเองสนใจ หรือเหตุการณ์ที่เคยประสบมาก่อนจะช่วยให้เกิดแนวคิดในการเขียนได้ง่าย

1.2 สังเกต หรือสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เมื่อได้แนวคิดที่จะเขียนแล้ว ลองสังเกต หรือประมวลผลว่าข้อมูล ประสบการณ์ ความรู้ในเรื่องที่จะเขียนมีมากเพียงพอหรือไม่ การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยให้เรากำหนดแนวคิดหลัก หรือมุมมองที่จะสื่อความได้ชัดเจนขึ้น และหากข้อมูลไม่เพียงพอผู้เรียนควรค้นคว้า หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เรื่องมีความสมบูรณ์ขึ้น

1.3 เจาะจงผู้อ่าน ต้องคำนึงว่าผู้อ่านนั้นเป็นใคร อายุเท่าไร อาชีพอะไร การกำหนดกลุ่มเป้าหมายจะช่วยให้เราเขียนเรื่องได้ครบถ้วน ตรงกับความสนใจของผู้อ่านได้ดียิ่งขึ้น

2. ขั้นใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ในการจัดระเบียบความคิด หรือจัดหัวข้อเรื่องที่จะเขียน เลือกประเด็นที่ต้องการจะถ่ายทอด และวิธีการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือเหตุการณ์ที่ต้องการจะสื่อเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

3. ขั้นแก้ไข (Particularly Revision) ในขั้นนี้ครูควรให้ผู้เรียนออกมานำเสนอ หรือ แลกเปลี่ยนกันอ่านผลงานของแต่ละคน จากนั้นให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งจะ ช่วยให้งานของผู้เรียนมีพัฒนาการมากขึ้น

นอกจากขั้นตอน หรือกระบวนการสอนเขียนสร้างสรรค์แล้ว ครูย่อมมีส่วนสำคัญใน การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการความคิด และถ่ายทอดงานเขียนสร้างสรรค์นั้นออกมา ทั้งนี้ Conklin (2011: 117) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ครูต้องรู้ว่านักเขียนชั้นยอดไม่ได้เกิดแล้วเป็นเลย ผู้เรียนจะสามารถเป็นนักเขียนที่มี ประสิทธิภาพได้ต้องเริ่มต้นด้วยการมีแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
2. ครูต้องสามารถนำเสนองานเขียนสั้น ๆ หรือการสรุปสั้น ๆ จากนักเขียนที่มีชื่อเสียง แล้วให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์ และหลังจากนั้นให้ผู้เรียนหัดเขียนตามแบบ
3. ครูต้องสามารถเขียนงานเขียนขึ้นมาให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่างานนั้นดี หรือไม่อย่างไร ครูต้องใช้ความกล้าหาญ และความเสี่ยงในฐานะครู แต่ผลที่เกิดจากการวิเคราะห์นี้จะประโยชน์ แก่ผู้เรียนอย่างมาก เพราะจะช่วยให้แก่นักเรียนกล้าที่จะเขียน เมื่อเห็นว่าครูก็สามารถเขียนได้ และ ยอมรับข้อคิดเห็นที่มีต่องานของตัวเองอีกด้วย นอกจากนี้แนวการปฏิบัตินี้จะช่วยเป็นแบบอย่างใน ด้านการเรียนรู้ทั้งกระบวนการเขียน และกระบวนการคิดวิเคราะห์ พวกเขาจะเกิดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต เช่นเดียวกับคุณครูของเขา

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดของ Hayday (1971, อ้างถึงใน อัจฉรา ชีวีพันธ์, 2535: 3 -6) ได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ครูมีบุคลิกสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องมีบุคลิกของการเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อจูงใจและเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วยลักษณะของครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นควรปฏิบัติดังนี้
 - 1.1 จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ
 - 1.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้านต่าง ๆ
 - 1.3 รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
 - 1.4 ใช้คำถามที่ทำให้เกิดคำตอบหลาย ๆ อย่าง
 - 1.5 กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น
 - 1.6 ชมเชยและให้กำลังใจ
 - 1.7 มีประชาธิปไตยในการสอน

2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ การจัดบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจให้เด็กรักการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูทำได้โดยไม่ให้บรรยากาศในการเรียนเคร่งเครียดเกินไป เพื่อเด็กจะได้ทำงานด้วยความสบายใจ เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ กิจกรรมที่ใช้ควรให้เกิดความสนุกสนานอยากที่จะเรียน

3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว การเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กนับเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญเพราะจะช่วยสร้างความสนใจของเด็กให้อยากเรียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ สิ่งใกล้ตัวเด็กที่อาจนำมาใช้ เช่น เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เขามีประสบการณ์ผ่านมา เช่น การเขียนเล่าเรื่องของตนเอง การเขียนจดหมาย ฯลฯ

4. ช่วยให้มีความคิดที่แตกฉาน ในการจัดกิจกรรมสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ ด้วยความคิดริเริ่มของตนเองสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง

5. สนุกสนานในการเขียน ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนสิ่งที่มีชีวิตชีวาโดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของเขาได้อย่างเต็มที่ จะช่วยให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจอยากเขียน

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ ผู้ที่ไม่มีพรสวรรค์ในการเขียนก็สามารถแสวงหาความสำเร็จจากการเขียนได้ถ้าผู้เรียนมีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตลอดจนการหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในการเขียนได้ สิ่งที่ยังปฏิบัติเพื่อฝึกฝนให้เกิดทักษะในการเขียนมีดังนี้

6.1 ฝึกตนให้เป็นผู้ที่รักการค้นคว้าหาความรู้ ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านหรือการฟังนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลหรือวัตถุดิบทางด้านเนื้อหาสาระ ความรู้ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางที่จะสามารถนำมาใช้อ้างอิงหรือนำมาเป็นแนวทางในการลำดับความคิดและเนื้อความในการเขียนเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6.2 ฝึกตนเองให้รู้จักใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง เมื่อได้อ่าน หรือฟังสิ่งใด ๆ มาแล้ว เพื่อทำให้เกิดความแตกฉาน สามารถหาแนวทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

6.3 ฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการที่จะเขียนสิ่งต่าง ๆ โดยมีต้องหวั่นไหวต่อสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ผู้เขียนจะต้องมีเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างพร้อมพร้อม มีการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี ที่สามารถจะใช้อ้างอิงได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนถึงการนำเสนอประสบการณ์ของตนที่มีอยู่มาใช้ประกอบการเขียน สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการเขียนยิ่งขึ้น

6.4 ฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีความตั้งใจจริงที่จะเขียนสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพราะการฝึกบ่อย ๆ จะช่วยให้การเขียนมีพัฒนาการขึ้น

6.5 ฝึกตนเองให้มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำข้อคิดชมมาใช้ปรับปรุงแก้ไขผลงานการเขียนในครั้งต่อไป

นอกจากบทบาทของผู้สอนแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และให้ความสำคัญ เนื่องจากแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองจนไปสู่วิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาท่านต่าง ๆ ได้นำเสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

Smith (1973: 160) ได้เสนอแนะการจัดสถานการณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ครูควรจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการดมกลิ่น การสัมผัส การเห็น การได้ยินให้แก่เด็กทุกคนในห้องเรียน เพื่อเป็นประสบการณ์ในด้านการฝึกประสาทสัมผัส เพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนคำ ประโยค และเรื่อง

2. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับประสบการณ์ด้วยคำพูดที่ไพเราะ
3. ฝึกให้เด็กพูดจากจินตนาการโดยใช้ภาพเป็นสื่อ
4. ช่วยเหลือเด็กให้สามารถถ่ายทอดคำพูด เป็นภาษาเขียนได้
5. ให้เด็กเขียนอย่างเสรี
6. รวบรวมผลงานของเด็กพิมพ์เป็นเล่ม

นอกจากนี้ Smith (1973: 161) ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ใช้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เขียนบันทึกประจำวัน
2. เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตตนเอง
3. เขียนจดหมายถึงเพื่อน
4. เขียนเรื่องประเภทขำขัน
5. เขียนประกาศต่าง ๆ
6. แต่งกลอนวันเกิด หรือวันสำคัญ
7. แต่งโคลงกลอน หรือเรื่องราวจากประสบการณ์และเขียนเรื่องยาว

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Castillo and Hillman (1995: 30) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ควรใช้สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเขียนบันทึก (Journal) โดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกประจำวันในห้องเรียนทุกวัน วันละ 10 นาที
2. เขียนสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ 10 ประการ (Ten Impossible Things) โดยให้ผู้เรียนเขียนถึงสิ่งที่ตนคิดว่าไม่อาจเป็นจริงได้ ซึ่งเป็นการฝึกใช้จินตนาการในการเขียน
3. เขียนเกี่ยวกับความฝัน (Dreams) โดยให้ผู้เรียนเขียนในสิ่งที่ตนอยากได้ หรืออยากเป็น
4. เขียนเกี่ยวกับความทรงจำ (Memories) โดยให้ผู้เรียนนึกถึงเหตุการณ์ในอดีตที่ทำให้รู้สึกเจ็บปวด กลัว หรือรัก แล้วเขียนบรรยายความรู้สึกนั้นออกมา
5. เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับอนาคต (Future Writing) โดยสมมติสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น เช่น ให้ผู้เรียนจินตนาการว่าตนกลับไปเป็นเวลา 100 ปี แล้วเดินขึ้นมาในโลกแห่งอนาคตแล้วเขียนบรรยายเหตุการณ์ในขณะนั้น
6. บทกวี (Poetry) โดยเริ่มต้นจากสิ่งง่าย ๆ เช่น อ่าน หรือ ฟัง แล้วบอกเขียนความรู้สึกชอบ ไม่ชอบบทกวีนั้น ๆ อย่างไร

ฉะนั้นแนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์ ผู้สอนคือผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในตนเองจนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.6 การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงานเขียนที่เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นในการประเมินผลควรให้ความละเอียด ระมัดระวังในการตรวจ โดยให้ความสำคัญกับแนวคิด จินตนาการ การลำดับเรื่องราว ตลอดจนการใช้สำนวนภาษาที่ครอบคลุมทุก ๆ ด้านของผู้เรียน

เกณฑ์การตรวจพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ซับซ้อน เพราะเป็นทักษะที่ต้องใช้กระบวนการคิดและการใช้ภาษาผ่านตัวหนังสือเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ การตรวจให้คะแนนผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นต้องมีกระบวนการ หรือขั้นตอนที่เป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้การตรวจมีความเป็นปรนัยมากที่สุดนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดในการตรวจให้คะแนนแตกต่างกันไปดังนี้

วรรณ โสมประยูร (2521: 134 - 137) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ต้องมีแนวคิด หรือแนวเรื่องที่แปลก ใหม่ ตรงจุดหมาย ชวนติดตาม แสดงถึงความรู้ดี และความคิดดีของผู้เขียน การจัดระเบียบความคิด มีเอกภาพ มีความถูกต้องสมบูรณ์ มีสัมพันธ์ภาพ รู้จักเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมมาผสมผสานกัน รู้จักเน้นลำดับความสำคัญ และลำดับความคิดเป็นหมวด ๆ ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และสามารถอ้างเหตุผลได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกัน ไม่สรุปผิด ไม่อ้างที่มาผิด หรืออ้างเหตุผลที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ มีการลำดับความ และขยายความดี รวมทั้งเนื้อหาที่ดีต้องมีความแจ่มแจ้งชัดเจน

2. การใช้ภาษา เลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง ใช้คำได้ตรงความหมาย เหมาะสมกับข้อความ กระชับ รัดกุม เข้าใจง่าย รู้จักหลีกคำ และใช้คำได้ถูกต้องตามความนิยมและระเบียบแบบแผน อีกทั้งมีการผูกประโยคอย่างมีเอกภาพ และสัมพันธ์ภาพ อีกทั้งใช้สำนวนโวหารได้เข้ากับเรื่อง และใช้ได้พอดีกัน เหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ใช้สำนวนแบบประโยคภาษาต่างประเทศ

3. การเขียนย่อหน้า ต้องมีความคิดหลักเป็นประโยคสำคัญ มีความคิดสนับสนุนเป็นประโยคขยาย มีเอกภาพในย่อหน้าเดียวกัน และมีสัมพันธ์ภาพในระหว่างย่อหน้า รู้จักใช้คำ และประโยคเน้นความสำคัญในย่อหน้า ตลอดจนเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง

4. กลไกประกอบการเขียน ประกอบด้วย ลายมือ ตัวสะกดการันต์ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

จากเกณฑ์ดังกล่าว วรรณ โสมประยูร (2521: 137) ได้ให้หลักการให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การเขียนแบบไม่มีแบบแผน ควรแบ่งให้คะแนน ดังนี้

เนื้อเรื่อง ร้อยละ 50

การใช้ภาษา ร้อยละ 40

กลไกประกอบการเขียน ร้อยละ 10

2. การเขียนที่มีแบบแผน หรือรูปแบบ ควรแบ่งให้คะแนน ดังนี้

เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40

การใช้ภาษา ร้อยละ 40

รูปแบบ ร้อยละ 10

กลไกประกอบการเขียน ร้อยละ 10

ระดับ จันทรสุคติ (2551: 64 – 67) ได้เสนอแนวทางการตรวจให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1. เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

2. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติข้อคิด หรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะ แนวทางแปลกใหม่ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

3. การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

4. อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 13 แห่ง
คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 10 - 12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 7 - 9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 4 - 6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 1- 3 แห่ง

5. ความสะอาด หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก หรือสกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557: 60 – 61) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ด้านการนำเสนอเนื้อหา (16 คะแนน) คือ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีจินตนาการ ความแปลกใหม่ น่าสนใจ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนตลอดทั้งเรื่อง โครงสร้างของงานเขียนครบตามองค์ประกอบของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเรียบเรียงเนื้อหา และจัดลำดับความคิดได้อย่างเป็นระบบตลอดทั้งเรื่อง ขยายเนื้อหาโดยใช้ความคิดแปลกใหม่ มีจินตนาการ และไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น ดัดแปลง และปรับเปลี่ยนเนื้อหา สร้างเรื่องราวที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง

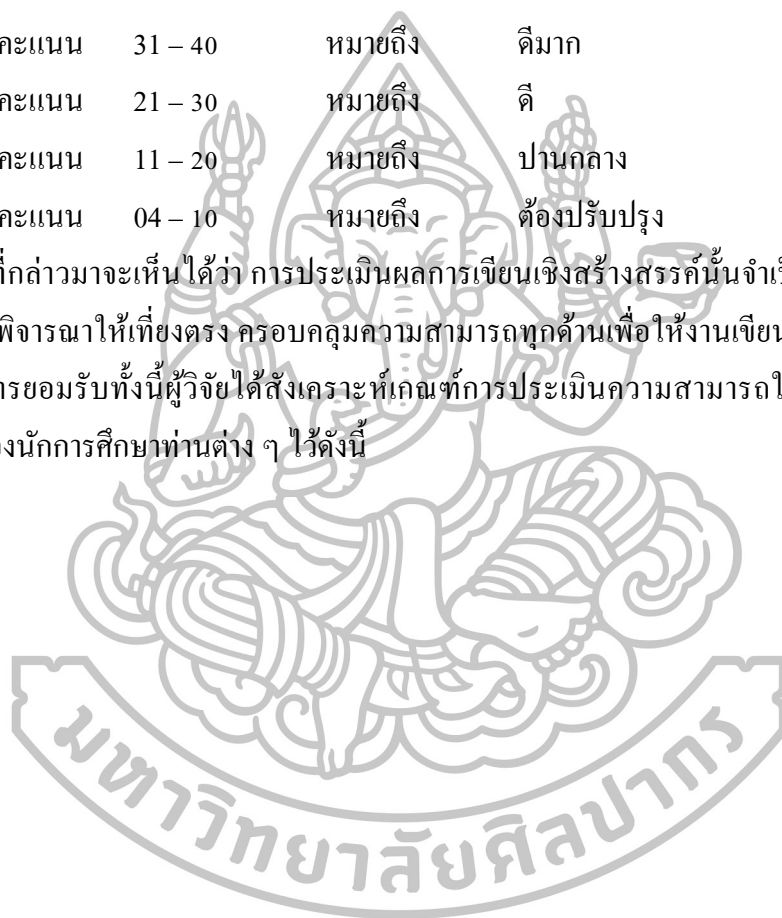
2. ด้านการใช้ภาษา (16 คะแนน) คือ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน ได้ถูกต้องตรง ความหมายทั้งหมด ใช้ภาษาที่สละสลวย เลือกใช้โวหาร เกิดจินตภาพ สร้างอารมณ์ความรู้สึก น่าสนใจ และประทับใจ ใช้รูปประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา ประโยคมีใจความสมบูรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจน เลือกใช้ระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ และใช้ภาษาระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอน และใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง

3. ด้านคุณค่าของงานเขียน (8 คะแนน) คือ ความสามารถในการนำเสนองานที่ให้คุณค่าทางอารมณ์ จิตใจ ให้ข้อคิดสอนใจ คุณค่าทางด้านความเพลิดเพลิน ให้ความรู้สึกล้อคลาย และจรรโลงใจ และคุณค่าด้านสติปัญญา เรื่องราวที่เป็นประโยชน์มีสาระ สร้างประสบการณ์ใหม่ และประเทืองปัญญา

จากการกำหนดให้ค่าคะแนนของการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถแปลความของคะแนนรวมงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นดังนี้

คะแนน	31 – 40	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	21 – 30	หมายถึง	ดี
คะแนน	11 – 20	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน	04 – 10	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้เที่ยงตรง ครอบคลุมความสามารถทุกด้านเพื่อให้งานเขียนนั้น ๆ มีคุณค่าสมควรแก่ การยอมรับทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักการศึกษาท่านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ 9 สังกะระห์เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์			ผู้วิจัย
วรรณิ โสุมประยูร (2521)	ประดับ จันทร์สุขศรี (2551)	กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557)	
1. เนื้อเรื่อง 1.1 แนวคิดของเรื่อง 1.2 การจัดระเบียบ ความคิด 1.3 การอ้างเหตุผล 1.4 การลำดับความ และการขยายความ 1.5 ความชัดเจน 2. การใช้ภาษา 2.1 ระดับภาษา 2.2 คำ 2.3 ประโยค 2.4 การใช้สำนวน โวหาร 3. การเขียนย่อหน้า 4. กลไกประกอบ การเขียน	1. เนื้อเรื่อง 1.1 เนื้อหาสาระ สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่ กำหนด 1.2 มีประเด็นที่ น่าสนใจ 1.3 มีข้อมูล สนับสนุนอย่างชัดเจน 2. ความคิดสร้างสรรค์ 2.1 การนำเสนอ น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะ 2.2 แนวทางแปลก ใหม่/ มีแนวคิดที่แปลก ใหม่ 2.3 มีคุณค่าต่อ ตนเอง และสังคม 3. การใช้ภาษา 3.1 ใช้ภาษาถูกต้อง สละสลวย	1. การนำเสนอเนื้อหา 1.1 มีจินตนาการ ความแปลกใหม่ น่าสนใจ 1.2 สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการ เขียน 1.3 เรียบเรียงเนื้อหา จัดลำดับความคิด ได้เป็น ระบบ 1.4 ไม่คัดลอกงาน เขียนของผู้อื่น 1.5 สร้างเรื่องราวที่ มีลักษณะเฉพาะของ ตนเอง 2. ด้านการใช้ภาษา 2.1 ใช้ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้องตรง ความหมาย	1. ด้านเนื้อเรื่อง 1.1 มีความรู้ เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน 1.2 เขียนได้ใจความ และขยายความได้ ต่อเนื่อง 1.3 ลำดับความไม่ วกวน 1.4 เนื้อหามี ความสัมพันธ์และ ต่อเนื่องกันตลอด 1.5 เนื้อหามีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม 2. ด้านความคิด 2.1 มีจินตนาการ/ ความคิด แปลกใหม่ ไม่ ซ้ำ/ ลอกเลียนแบบใคร 2.2 แนวคิดของ เรื่องมีความสัมพันธ์กับ ชื่อเรื่องที่กำหนด

ตารางที่ 9 สังกะระห์เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์			ผู้วิจัย
วรรณิ โสมประยูร (2521)	ระดับ จันทร์สูงศรี (2551)	กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557)	
	3.2 ใช้สำนวน โวหาร หรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม 3.3 สื่อความหมาย ชัดเจน 3.4 การลำดับความ ไม่วกวน 4. อักษรวิธี 4.1 สะกดคำใช้ อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ การใช้ภาษาไทย 5. ความสะอาด 5.1 ตัวอักษรอ่าน ง่าย สะอาด และเป็น ระเบียบ	2.2 ใช้ภาษา สละสลวย เลือกใช้โวหาร ให้เกิดจินตภาพ สร้าง อารมณ์ความรู้สึก น่าสนใจ แลประทับใจ 2.3 ใช้รูปประโยค ถูกต้องตามหลักภาษา ประโยคมีใจความ สมบูรณ์ สื่อความหมาย ได้ชัดเจน 2.4 ใช้ระดับภาษา ได้ถูกต้องเหมาะสมกับ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2.5 เขียนสะกดคำ เว้นวรรคตอน และใช้ เครื่องหมายได้ถูกต้อง 3. ด้านคุณค่าของงาน เขียน 3.1 นำเสนองานที่ให้ คุณค่าด้านอารมณ์จิตใจ 3.2 ให้ข้อคิดสอนใจ 3.3 ให้คุณค่าทางด้าน ความเพลิดเพลิน 3.4 ให้คุณค่าทาง สติปัญญา	2.3 ให้คุณค่าทาง อารมณ์ / คุณค่าด้าน สติปัญญา 3. ด้านการใช้ภาษา 3.1 ใช้ถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสม 3.2 เลือกใช้ถ้อยคำ ได้ชัดเจน เข้าใจง่าย 3.3 ใช้รูปประโยค ได้ถูกต้องตาม หลักภาษา 3.4 สะกดคำได้ ถูกต้อง 3.5 เว้นวรรคตอน และใช้เครื่องหมาย วรรคตอนได้ถูกต้อง

4.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

อธิกมาส มากจู้ย (2553) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบาท เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบาท เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การประเมินงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอน 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา และระยะที่ 2 ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างประสบการณ์และวางแผนการเขียน 2) ขั้นเชื่อมโยงตัวบท 3) ขั้นร่างงานเขียน 4) ขั้นประเมินผลงาน และ 5) ขั้นเติมเต็มงานเขียนให้สมบูรณ์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดำเนินการระหว่างและหลังการจัดการเรียนการสอน โดยประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผลจากการทดลองใช้พบว่า 2.1 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 70 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากบันทึกการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ และนักศึกษามีความสัมพันธระหว่างตัวบทและเขียนงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทบันเทิงคดีได้เป็นอย่างดี

นิพาดา ไตรรัตน์ (2556) ได้ศึกษาผลของอิเลิร์นนิ่งที่ใช้เทคนิคการระดมสมองและแผนผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของอิเลิร์นนิ่งที่ใช้เทคนิคการระดมสมองและแผนผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ETM 104 การกระจายเสียงเบื้องต้น จำนวน 32 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและแบบเก็บตัว จำนวนกลุ่มละ 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เว็บอิเลิร์นนิ่ง แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่องการเขียนบทรายการวิทยุ แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI แบบวัด

ความคิดสร้างสรรค์ แบบสอบถามความคิดเห็นต่ออีเลิร์นนิ่ง และแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้งาน และมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม ผลการวิจัย พบว่า 1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อเรียน อีเลิร์นนิ่งที่ใช้เทคนิคการระดมสมองและแผนผังความคิดจะมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิง สร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มี บุคลิกภาพแตกต่างกันเมื่อเรียนอีเลิร์นนิ่งที่ใช้เทคนิคการระดมสมองและแผนผังความคิดจะมี ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่าน และเขียนเชิง สร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธบทเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต วัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานใน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธบทเพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการอ่าน และเขียนสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธบทเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่าน และเขียนสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 3) เพื่อทดลองใช้ และหาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎี สัมพันธบทเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน และเขียนสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยการศึกษาคณะครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัด ความสามารถในการอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การวัด และประเมินการอ่าน และ เขียนเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบ คือ หลักการ เนื้อหา วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน แนวทางการวัด และประเมินผลการเรียนการสอน และเงื่อนไขในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างองค์ความรู้จากการอ่าน 2) ขั้นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวบท 3) ขั้นเติมจินตนาการ และประสบการณ์เดิมเพื่อวาง โครงเรื่อง 4) ขั้นเรียบเรียงความ และสร้าง วรรณศิลป์ 5) ขั้นกลั่นกรองงานเขียน 6) ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอน

ผลจากการทดลองใช้พบว่า 2.1) ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการอ่านเชิง สร้างสรรค์ในภาพรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมี คะแนนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.70 และมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 81 2.2) ผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความเข้าใจข้อเท็จจริง ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.75 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.25 ด้านการตีความ ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 37.33 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.66 ด้านการประเมินค่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 41.88 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.25 และด้านการอ่านอย่างสร้างสรรค์ ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 44.38 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.63 2.3) ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีคะแนนก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 40.70 และมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80.45 2.4) ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการนำเสนอเนื้อหา ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 40.98 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.63 ด้านการใช้ภาษา ก่อนเรียนคิดเป็น ร้อยละ 40.00 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 79.06 และด้านคุณค่าของงานเขียน ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 41.63 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.88

Wilson (2011) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเขียนเชิงวิพากษ์กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการมองบริบทของการกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าถึงการเขียนทั้งสองรูปแบบเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของวิชาวรรณกรรมในระดับปริญญาตรี ซึ่งงานวิจัยนี้จะเจาะจงที่จะบรรยายภาพและกระตุ้นให้ฝึกปฏิบัติของการบูรณาการการผสมผสานระหว่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเขียนเชิงวิพากษ์ด้วยทฤษฎีวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ โดยอ้างอิงถึงตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงของงานเขียนของผู้เรียนจากสถิติการสำรวจความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อวรรณกรรมของผู้เรียน ได้รับการพัฒนามาจากการวิจารณ์วรรณกรรมซึ่งพบว่าทั้งทั้งสองปัจจัยมีการตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและสัมพันธ์กัน

Lee Tan Luck (2012) ได้ศึกษาการสร้างสรรคและการเขียนวรรณกรรมในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มนักเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยงานวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยระบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ในโลกโซเซียลเน็ตเวิร์ค ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทักษะการเขียนวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มนักเขียนวรรณกรรม และพัฒนาความเป็นอยู่ หรือการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงนักเขียนวรรณกรรมสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร และหาข้อมูลได้อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถเผยแพร่ผลงานของตนไปทั่วโลกได้ วัฒนธรรมในการใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาข้อมูลของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์โดยตรง และโดยอ้อมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในโลกออนไลน์ รวมถึงเผยแพร่ผลงานในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตให้กับผู้อ่าน

การออกแบบ และระเบียบวิธีการวิจัย ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเขียน ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้าน เทคโนโลยีผ่านงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นแรงจูงใจในการดำเนินชีวิต ในประเทศมาเลเซียได้แก่ สถิติเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีของประชากร วัฒนธรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และประสบการณ์ การรับรู้ความสามารถของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีการจัด การคุณภาพ รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพ สิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการเป็นนักเขียนที่ ประสบความสำเร็จ การแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ในยุคดิจิทัลจะช่วยให้เกิด การปรับปรุงการเป็นนักเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยสนับสนุนแนวทางการเป็นนักเขียน และการแลกเปลี่ยนความรู้ช่วย ปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างเทคโนโลยีทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักเขียนเชิง สร้างสรรค์ ด้านการยกระดับความรู้ ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเผยแพร่วรรณกรรม ของพวกเขา นอกจากนี้ความสะดวกของเทคโนโลยี (ICT) ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพ การแลกเปลี่ยน ความคิด การสร้างเครือข่าย ในหมู่เพื่อนทั้งแบบรายบุคคล และสมาคมนักเขียนในประเทศของตน อีกด้วย

7. การเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่องเป็นทักษะการเขียนสื่อสารที่พบเห็น และใช้กันแพร่หลายมากที่สุด ในสังคมยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และ แม้กระทั่งในโลกออนไลน์ (On line) ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนยุคใหม่จะต้องเรียนรู้ เข้าใจ และใช้การเล่าเรื่องเพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

7.1 ความหมายของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เล่าให้ โดยผู้เล่าอาจ ถ่ายทอดเรื่องราวด้วยวิธีการพูด หรือการเขียนก็ได้ ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของ การเล่าเรื่องไว้ดังนี้

อรทัย วิมล โนธ (2539: 39) ได้กล่าวถึงความหมายการเล่าเรื่องไว้ว่า การเล่าเรื่องคือ การถ่ายทอดประสบการณ์ และความรู้สึกต่าง ๆ ถ่ายทอดความต้องการและเจตนารมณ์ของผู้เล่า เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และเกิดปฏิกิริยาในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดการตอบสนอง มีสัมฤทธิ์ผลตรงตาม จุดมุ่งหมายของผู้เล่า การเล่าเรื่องอาจใช้วิธีการพูดหรืออาจเป็นรูปแบบของการเขียนก็ได้

อานันตพร จินดา (2549: 37) การเล่าเรื่อง หมายถึง การบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือ เหตุการณ์ที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งบุคคลหนึ่งนำไปถ่ายทอดยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยภาษาพูด ภาษาเขียน หรือแม้แต่ภาษาสัญลักษณ์ ใช้เป็นสื่อในการเล่าเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ การเล่าเรื่องมีประโยชน์ต่อการช่วยให้มนุษย์สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ได้ การเล่าเรื่องจะถูกนำมาใช้ในการอธิบายโดยไม่จำกัดรูปแบบและไม่จำกัดประเภทของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นนวนิยาย หนังสือธรรมะ ปาฐกถา การพูดคุยกันในชีวิตประจำวันและการถ่ายทอดธรรมะ รูปแบบการเล่าเรื่องยังเป็นวิธีการนำเสนอที่ช่วยให้มนุษย์มีความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับโลกใบนี้ได้

Phillips (เตือนใจ เฉลิมกิจ ผู้แปล, 2545: 32) ได้ให้ความหมายของการเล่าเรื่องว่า หมายถึง เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่ถูกนำมาเล่า แล้วสามารถดึงดูดใจคนทุกชาติทุกภาษา ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างชื่นชอบและหลงใหล

จากการศึกษาความหมายของการเขียนเล่าเรื่อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 10 สังเคราะห์ความหมายการเล่าเรื่อง

ความหมายของการเล่าเรื่อง	อรทัย วิมลโนธ (2539)	อานันตพร จินดา (2549)	Phillips (1993)
การถ่ายทอดประสบการณ์/ความรู้สึกนึกคิด /เรื่องราว/ เหตุการณ์ต่างๆ	✓	✓	✓
เรื่องที่เล่าจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องสมมติก็ได้	-	✓	-
โดยเรื่องที่เล่าจะใช้กลวิธีการพูดหรือการเขียนก็ได้	✓	✓	-
เพื่อให้ผู้ฟัง / ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว และเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องที่เล่า	✓	✓	✓

จากตารางที่ 10 สามารถสรุปได้ว่า การเล่าเรื่อง หมายถึง การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องจริง หรือเรื่องสมมติก็ได้ ผ่านกลวิธีการพูด หรือการเขียนเพื่อให้ผู้รับฟัง หรือผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว และเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องที่เล่า

7.2 จุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องผู้เล่าจำเป็นจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการเล่า ดังนั้นผู้เล่าจำเป็นจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายหรือวิธีการเล่านั้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเล่า นั่นคือ อรรถชัย วัฒนโธ (2539: 40-63) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่องโดยสรุปได้ดังนี้

1. การเล่าเพื่อความบันเทิง เช่น การเล่านิทานที่ผู้เล่าแต่งเอง การเล่านิทานทั่วไปที่มีอยู่นิทานพื้นบ้าน หรือนิยายปรัมปรา ตลอดจนการเล่าเรื่องขำขัน เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังสนุกสนานรื่นเริง โดยผู้เล่ามีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน

2. การเล่าประสบการณ์ส่วนตัว อาจเป็นประสบการณ์ที่ฝังใจหรือประทับใจของผู้เล่า ผู้เล่าอาจจะแฝงคติ ข้อคิด ปรัชญา และข้อข้อใจที่ผู้เล่าต้องการให้ผู้ฟังผู้อ่าน หรือผู้ฟังรับรู้ โดยผู้เล่าสามารถแทรกอารมณ์ต่าง ๆ ของผู้เล่าได้ เช่น อารมณ์ขัน เสรี สดุกสนาน หรือ ความตื่นเต้น เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังสนใจเรื่องที่เล่า

3. การเล่าชีวประวัติของบุคคล อาจเป็นการเล่าประวัติส่วนตัวของผู้เล่า หรือเป็นประวัติชีวิตของบุคคลอื่น ๆ การเล่าลักษณะนี้ผู้เล่าจะต้องมีวิธีการลำดับเนื้อเรื่องให้ได้ใจความต่อเนื่องกัน การใช้ถ้อยคำ สรรพนาม และคำราชาศัพท์สำนวนภาษาควรใช้ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะประวัติบุคคลสำคัญ ๆ หรือพระราชประวัติของพระมหากษัตริย์ ควรใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น ๆ ในการเล่ามีอุปกรณ์ เช่น ภาพ หรือภาพยนตร์ประกอบก็จะยิ่งน่าสนใจมากขึ้น

4. การเล่าเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง และประวัติของสถานที่ต่าง ๆ การเล่าลักษณะนี้ผู้เล่าต้องมีความรอบคอบในการจดจำรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้งประวัติของสถานที่ หรือสิ่งของต่าง ๆ ควรมีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมให้ได้หลักฐานแน่นอนก่อนการนำมาเล่า อาจจะมีภาพของจริง หรือภาพยนตร์ประกอบให้น่าสนใจฟังมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เล่าควรลำดับเหตุการณ์เรื่องที่เล่าให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาจมีการแทรกข้อคิด อารมณ์ขันในขณะที่เล่าประกอบ เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังได้ติดตามไปเป็นการโน้มน้าวจิตใจให้รักษาสาธารณสมบัติของชาติให้มากขึ้น

5. การเล่าเรื่องเพื่อปลุกใจ ชักจูงใจ การเล่าเรื่องลักษณะนี้เพื่อชักจูงให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังเปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี ควรมีตัวอย่างเรื่องประกอบการเล่าให้เห็นคล้อยตาม ไปด้วย ควรใช้ถ้อยคำแสดงความหนักแน่นอาจใช้สุภาษิต คำคม การเปรียบเทียบ หรือเหตุการณ์จริงประกอบให้ชัดเจน

6. การเล่าเรื่องเพื่อให้ความรู้ และอธิบายหลักเกณฑ์หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ การเล่าลักษณะนี้ผู้เล่าควรเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่เล่า อาจใช้อุปกรณ์เล่า เช่น

ภาพยนตร์ สไลด์ หรือรูปภาพประกอบ เช่น การเล่าเรื่อง โทษของยาเสพติด การกระทำที่ผิดกฎหมาย การถนอมอาหาร ฯลฯ

7. การเล่าเรื่องเพื่อให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ เช่น การเล่านิทาน ในขณะที่เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังจะต้องใช้ความคิดสร้างจินตนาการตามผู้เล่าไปด้วย ผู้เล่าจึงควรใช้คำพูด เสียงประกอบ เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังสามารถเห็นภาพพจน์ได้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดความรู้สึกหรือเห็นภาพราวกับได้สัมผัสด้วยตนเอง

8. การเล่าเรื่องเพื่อการสั่งสอนอบรม ขอร้อง ขอบใจ ขอโทษละเว้นการกระทำ เช่น การสอนศีลธรรม จะมีการเล่าเรื่องเกี่ยวกับผลของการกระทำ บาป ผลของการประพฤติดีศีลธรรมต่างๆ การเล่าลักษณะนี้จะต้องใช้สาธกโวหาร และอุปมาโวหารเข้ามาประกอบให้เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังเห็นจริงเกิดความรู้สึกคล้อยตามเพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดี มีการเล่าตัวอย่าง เหตุการณ์ประกอบให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

9. การเล่าเพื่อแสดงความคิดเห็นและเลียดสีสังคม การเล่าแบบนี้ผู้เล่าควรมีประสบการณ์ และมีข้อมูลมาประกอบให้ถูกต้อง ผู้เล่าจะต้องหาข้อมูลที่เป็นจริงอาจต้องมีการค้นคว้าหาหลักฐานมาอ้างอิงประกอบการเล่าความคิดเห็นของตน การเล่าอาจจะแฝงความคิดตำหนิติเตียน หรืออาจจะแสดงความคิดเห็นดีด้วย อาจจะมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับบทความ หรือเรื่องที่เล่า แต่การเล่าควรมีจุดประสงค์ในทางสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งดี ๆ

10. การเล่าเรื่องเพื่อการเชิญชวนหรือชักชวนหรือชักชวนในเชิงการประชาสัมพันธ์ เช่น การเล่าเรื่องเชิญชวนผู้ฟังหรือผู้อ่าน ไปร่วมงานพิธี งานบุญ งานด้านศาสนาตามสถานที่ต่างๆ ผู้เล่ามีจุดมุ่งหมายที่จะชักชวนให้เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือไปในที่หนึ่งที่ใดตามที่ผู้เล่าต้องการ ถ้าเป็นการเชิญชวนไปในสถานที่ใดก็มักจะมีการเล่าถึงความสำคัญหรือประวัติของสถานที่นั้นๆ ประกอบให้เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังมีความซาบซึ้งเห็นคล้อยตามมากขึ้น แต่ถ้าเป็นการชักชวนให้ช่วยเหลือบุคคลใดก็มักจะมีการเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของบุคคลนั้นๆ และความจำเป็น ความลำบากของบุคคลนั้น ๆ ให้เพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังได้รับรู้ด้วย การเชิญชวนนี้อาจออกมาในรูปแบบการเขียนหรือการเล่าเรื่องก็ได้ อาจใช้ภาพยนตร์หรือภาพประกอบ หรืออาจจัดการเล่าในรูปแบบการอภิปรายแล้วมีการเชิญชวนก็ได้

7.3 ความหมายของการเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่องเป็นผลผลิตทางความคิด ความรู้ของผู้เขียนผ่านลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้สื่อความหมาย ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องราว จินตนาการของผู้เขียน ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ และอารียา หุদিনทะ, บรรณาธิการ (2555: 171) กล่าวถึง การเขียนเล่าเรื่อง คือ การนำเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน อาจเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนประสมเอง หรือเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลหนึ่ง หรือเกิดขึ้นในสังคมทั่วไป การเขียนเล่าเรื่องส่วนใหญ่เป็นการเขียนเล่าประวัติ เล่าเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ โดยอาจนำมาเขียนในรูปแบบการเขียนประเภทต่าง ๆ สิ่งสำคัญสำหรับการเขียนเล่าเรื่องคือ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามความเป็นจริง และเล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

พิณเพชร บุรณภิญโญ (2559: 42) การเขียนเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอด ความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง จากประสบการณ์ หรือจากการอ่าน หรือการฟัง หรือการดู เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล หรือสังคมทั่วไป ผู้เขียนนำมาบอกเล่าสู่ผู้อ่านผ่านกลวิธีเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยสำนวนภาษาโวหารที่น่าประทับใจ ให้ผู้อ่านได้รับสาระความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ และได้รับความเพลิดเพลินใจในขณะเดียวกันด้วย

Campbell (2009) การเขียนเล่าเรื่อง คือ เครื่องมืออันทรงพลังที่สามารถช่วยให้ผู้เขียนเกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เพราะการเขียนเล่าเรื่องเป็นพื้นฐานในการเปิดโอกาสให้ผู้เขียนเป็นผู้เล่ารายละเอียด และบทสนทนาที่สำคัญในเหตุการณ์นั้น ๆ ผ่านความคิด และจินตนาการ เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจ และสามารถจดจำเรื่องราวตลอดจนองค์ประกอบของเรื่องเล่านั้นได้ อีกทั้งยังเป็นการฝึกภาษาที่ดี เนื่องจากผู้เขียนต้องรู้จักเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม มีความสมจริง สอดคล้องกับเรื่องราวที่เล่าได้

Teimizkan (2011: 934) ได้กล่าวถึงการเขียนเล่าเรื่องว่า การเขียนเล่าเรื่องเป็นพื้นฐานของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์เรื่องราวที่มีอยู่มาเขียนเป็นเรื่องราวโดยอาศัยประสบการณ์ และจินตนาการของผู้เขียนอย่างมีชั้นเชิงทางศิลปะ

จากการศึกษาความหมายของการเขียนเล่าเรื่อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 11 สัมเคราะห์ความหมายการเขียนเล่าเรื่อง

ความหมายของ การเขียนเล่าเรื่อง	จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ อารียา หุตินทะ (2555)	พิณเพชร บูรณภิญโญ (2559)	Campbell (2009)	Teimizkan (2011)
การถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ ความรู้ ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และจินตนาการจาก ประสบการณ์ของผู้เขียน	✓	✓	✓	✓
ใช้กลวิธีการบอกเล่าด้วยวิธี การเขียน ด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำ ที่มีศิลปะ และสอดคล้องกับ เรื่องที่เล่า	-	✓	✓	✓
สามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้รับความรู้ และประสบการณ์ ต่าง ๆ ตลอดจนความเพลิดเพลิน จากเรื่องที่เล่า	-	✓	✓	-

จากตารางที่ 11 สามารถสรุปได้ว่า การเขียนเล่าเรื่อง หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ ความรู้ ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และจินตนาการจากประสบการณ์ของผู้เขียน ด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ อย่างมีศิลปะ ตลอดจนเลือกใช้ภาษาได้สอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องที่ผู้เขียนเล่า อีกทั้งสามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างเข้าใจ และเกิดความเพลิดเพลินในเรื่องที่เล่า

7.4 จุดมุ่งหมายของการเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่อง เป็นวิธีการหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ให้ผู้อื่นได้เกิดความเข้าใจ ทั้งนี้ พินเพชร บูรณภิญโญ (2559: 42) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และข้อคิดให้ผู้อื่นทราบ
3. เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์
4. เพื่อเป็นคติสอนใจ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

7.5 ลักษณะของการเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่องเป็นพื้นฐานของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ผู้เขียนสามารถนำไปพัฒนาต่อ ยอดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทอื่น ๆ ได้ ดังนั้นผู้เขียนควรเรียนรู้ลักษณะของการเขียนเล่า เรื่อง ทั้งนี้ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ (2550: 74 – 75) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเล่าเรื่องไว้ ดังนี้

1. มีเรื่อง คือ มีสาระที่จะเขียน ซึ่งควรเป็นสาระที่สร้างสรรค์ มีความแปลกใหม่ หรือมี ประโยชน์เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรก็ได้ที่ตนมีความรู้มากที่สุด รู้สึกมากที่สุด สุขที่สุด เศร้าที่สุด ซึ่ง ที่สุด และเป็นเรื่องรอบตัว เช่น ชีวิต ผู้คน สัตว์เลี้ยง จินตนาการ หรือความทรงจำ เป็นต้น

2. มีแนวคิด คือ เรื่องที่เล่าต้องมีแก่นของเรื่องที่จะนำทางว่าต้องการสอนอะไรแก่ผู้อ่าน เช่น คุณค่าความรักของแม่ ความผูกพันของเพื่อน โลกอนาคต คุณค่าของเวลา ปัญหาครอบครัวที่ ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ และความรู้สึกของผู้เรียน เป็นต้น

3. มีภาษา เรื่องเล่าต้องผ่านกระบวนการเรียบเรียงร้อยด้วยภาษาที่งดงามถูกต้องตามระเบียบ แบบแผนของภาษา

4. มีกลวิธี ผู้เล่าต้องรู้จักวิธีเล่าที่ทำให้ผู้อ่านสนใจ จะเล่าไปตามลำดับเหตุการณ์ ตามลำดับปฏิทิน ตามลำดับเนื้อหา หรือเล่าตอนจบ หรือจะเล่าแบบหักมุมก็ได้

5. มีจินตนาการ คือ อารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนที่ถูกปรุงแต่งขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับ บรรยากาศของเรื่อง เช่น ยามเช้าที่สดชื่น สายฝนพรำ ฟ้าสีเทา นกกระยางสีขาวตัดขอบฟ้า เป็น บรรยากาศของเรื่องดี ๆ ในความจริงอาจไม่ใช่บรรยากาศนี้ แต่ปรุงแต่งเพื่อให้สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง ถ้าเหตุการณ์เศร้า บรรยากาศอาจเป็นยามดึกสงัดเงียบจนได้ยินเสียงลมหายใจตัวเอง เมฆดำผืนใหญ่เคลื่อนผ่านบดบัง ดวงจันทร์ที่ละน้อยจนมืดสนิท สายลมเย็นวูบผ่านมาปะทะร่าง เสียงโหยหวนของสุนัขประสานต่อมาแต่ไกล

นอกจากนี้ พิณเพชร บูรณภิญโญ (2559: 42) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเขียนเล่าเรื่องที่ดี จำเป็นจะต้องมีการเริ่มเรื่องดี มีรายละเอียดที่น่าสนใจ ประกอบด้วยตัวละคร บุคคลหรือสิ่งที่น่าสนใจ เป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ปกติธรรมดา มีจุดสุดยอดที่ตื่นเต้นเร้าใจ อาจแทรก ความขบขัน หรือทำให้เกิดความเข้าใจใคร่ติดตาม และมีการจบเรื่องอย่างเหมาะสม

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการเขียนเล่าเรื่อง ผู้เขียนจำเป็นต้องมี

- 1) เนื้อเรื่อง หรือเรื่องที่จะเล่า โดยเรื่องเล่านั้นสามารถให้แง่คิด หรือจรรโลงใจแก่ผู้อ่านได้
- 2) การใช้ภาษาในการถ่ายทอดเรื่องราวในการเล่า ผู้เขียนจำเป็นต้องเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่า
- 3) การจัดลำดับเนื้อหาในการเล่า
- 4) การสอดแทรกอารมณ์ และ จินตนาการของผู้เขียนในเรื่องที่จะเล่า

7.6 องค์ประกอบของการเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่องที่ชวนให้ผู้อ่านติดตาม เกิดความสนใจ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ใน การเล่าเรื่อง ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

Teimizkan (2011: 934 -935) ได้กล่าวถึงองค์ของการเขียนเล่าไว้ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ประกอบด้วย เหตุการณ์หลัก เหตุการณ์รองของเรื่อง และแนวคิดหลัก (Main Idea) ของเรื่องที่จะนำมาขยายในการเขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ

2. การจัดการเรื่องเล่าอย่างเป็นระบบ (Organization) คือ การหาแรงบันดาลใจในการเขียน จากนั้นการวางกรอบแนวคิดของเรื่อง การตั้งประเด็นปัญหาของเรื่องต้องมีความชัดเจน จัดวางลำดับเวลา หรือลำดับเรื่อง บรรยายลักษณะของตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร ตลอดจนเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถสรุปเรื่องราวของเรื่องที่เล่าได้

3. ตัวละคร (Characters) การเขียนเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จำเป็นจะต้องมีมนุษย์ และตัวละครที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ๆ การคาดหวังว่าจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติโดยไม่มีผู้กระทำ หรือประสบการณ์มันเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับกฎธรรมชาติ

4. สถานที่ (Place) คือ ฉากที่เหตุการณ์ดำเนินอยู่ ถ้าไม่มีสถานที่ จะไม่สามารถกล่าวถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ แม้เรื่องเล่านั้นจะเป็นจินตนาการของผู้เขียนเอง ตัวละครจำเป็นจะต้องมีสถานที่สมจริงให้เหมาะสมกับเรื่องที่ผู้เขียนเล่า

5. เวลา (Time) ในทุกเรื่องเล่าจำเป็นจะต้องมีเวลาเป็นตัวเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ของเรื่อง Scott (2013: 64) กล่าวว่า การเขียนเล่าเรื่องเป็นวิธีการเบื้องต้นในการสื่อสารในการเชื่อมโยงความจริง กับจินตนาการเข้าด้วยกัน โดยในแต่ละเรื่องเล่าจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คำอธิบายรายละเอียด (Exposition) คือการอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งการอธิบายฉาก และการแนะนำรูปร่าง ลักษณะของตัวละคร

2. ความซับซ้อน (Complication) การสร้างเรื่องให้มีปัญหา หรือตัวละครให้มีความซับซ้อนชวนให้ผู้อ่านติดตาม

3. จุดสุดยอด (Climax) การเล่าเรื่องจำเป็นต้องใช้กลวิธีให้ผู้อ่านเกิดความสนใจต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปของเรื่องตามลำดับขั้น เพื่อทวีความเร้าใจของผู้อ่านจนถึงเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุด ซึ่งเรียกว่า จุดสุดยอดของเรื่อง

4. การแก้ปัญหา (Resolution) การคลายปมของเรื่อง ด้วยการคลี่คลายประเด็นต่าง ๆ หรือคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่เล่าทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจก่อนสรุปเรื่องเล่านั้น ๆ

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การเขียนเล่าเรื่องควรมีองค์ประกอบต่อไปนี้
 1) เนื้อหาที่จะเล่า 2) ตัวละคร 3) ฉาก หรือสถานที่ 4) เวลา 5) การถ่ายทอด หรือการอธิบาย รายละเอียดของเรื่องที่จะเล่า เพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการตามผู้เขียนได้ 6) กลวิธีการถ่ายทอดเรื่องราว ประกอบด้วย การสร้างปัญหาของเรื่อง (Complication) จุดสุดยอด (Climax) และการคลี่คลายปม (Resolution) และ 7) การจัดลำดับ หรือการวางโครงเรื่อง

7.7 ประเภทของการเขียนเล่าเรื่อง

การถ่ายทอดเรื่องเล่าในงานเขียน เป็นการถ่ายทอดถ้อยคำผ่านตัวอักษร ผู้อ่านสามารถแบ่งประเภทตามที่ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2548: 43-45) ดังนี้

1. การเล่าเรื่องจริง หมายถึง ผู้เขียนทำหน้าที่เป็นผู้เล่าประสบการณ์ความรู้ ความคิด และความรู้สึกของตนแก่ผู้อ่านอย่างมีศิลปะของการเล่าที่สำคัญอย่างยิ่งคือการเคารพต่อความจริงตามที่ เป็นจริง ตามที่รับรู้มาจริง (แม้สิ่งนั้นจะจริงหรือไม่ก็ตาม) ตามที่เข้าใจว่าจริง ตามที่เชื่อเช่นนั้นจริง ตามที่คิดเห็นจริง และตามที่รู้สึกจริง ไม่คุ้มเคาเล่าเขียนไปตามความรู้ความเข้าใจที่ตนเองยังไม่ กระจ่างชัด รวมทั้งไม่เล่าไปตามความนึกคิดที่สนุกขณะอารมณ์ เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้เรื่องขาดความน่าเชื่อถือ และอาจจะเป็นโทษแก่ผู้อ่าน

การใช้ความจริงเป็นศิลปะในการเขียนจะทำให้ผู้เล่าเรื่องเล่าได้อย่างสบายใจ ตรงกับความรู้สึกจริงของตน สามารถลำดับเรื่องได้ไม่ยุ่งยาก เรื่องที่เล่าจะเป็นธรรมชาติ และกลมกลืนกับภาวะความรู้สึกนึกคิดของผู้เล่า จะทำให้ผู้อ่านรับรู้เรื่อง และอารมณ์ของเรื่องได้ดี อีกทั้งจะช่วยให้สัมผัสได้ถึงความซื่อบริสุทธิ์ใจของผู้เขียนได้ด้วย

นอกจากที่กล่าวแล้ว สิ่งสำคัญต่อมาที่จะต้องคำนึงถึงในการหยิบเรื่องนั้น ๆ มาเล่าก็คือการรู้จักเลือกสรรความจริงที่รับรู้ แง่มุมที่น่าสนใจ และเป็นเรื่องที่เหมาะสมแก่การเล่า ซึ่งอาจพิจารณาที่ประโยชน์ทางปัญญา ข้อคิด ศิลธรรม ความถูกต้อง และความเจริญทางจิตวิญญาณของผู้อ่าน

2. การเล่าเรื่องแต่ง เป็นสิ่งที่ต้องใช้ศิลปะในการเล่าสูงกว่าการเล่าเรื่องจริง เพราะผู้เขียนจะต้องทำให้เรื่องแต่งนั้นมีความสมจริง หรือเหมือนจริง หรือดูเสมือนว่าเป็นจริงได้ นอกจากนี้ยังจะต้องทำให้เรื่องมีแง่มุมที่น่าสนใจ น่าติดตาม หรือน่าค้นหา รวมถึงต้องทำให้เรื่องนั้นอ่านสนุก สนุกคิด สนุกนึก และสนุกอารมณ์ด้วยบริบทต่าง ๆ ตามความสามารถของผู้เขียน ซึ่งมีลักษณะการเล่าดังนี้

2.1 ผู้เล่าอยู่นอกเรื่อง วิธีเล่าแบบนี้เรียกว่า “ผู้เล่าเป็นผู้รู้แจ้ง” คือ รู้ความเป็นไป ทั้งสิ้นทั้งปวงของเรื่อง ทั้งฉาก เหตุการณ์ พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตก็ตาม ซึ่งการเล่าเรื่องด้วยวิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้ในวรรณคดีมรดก

ของไทย นิยายพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง และเรื่องปรัมปราต่าง ๆ กระทั่งถึงนวนิยายและเรื่องสั้นส่วนหนึ่งในปัจจุบันก็ใช้วิธีเล่าเรื่องแบบนี้กันอยู่

2.2 ผู้เล่าอยู่ในเรื่อง วิธีนี้ “ผู้เล่าเป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง” เป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่อง ซึ่งอาจจะใช้ “สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง” เช่น ข้าพเจ้า ผม ฉัน ดิฉัน ข้า หรือแม้บางครั้งไม่ปรากฏสรรพนามของผู้เล่าก็ตาม แต่ผู้อ่านก็เหมือนได้ฟังใครคนหนึ่งพูดคุยกับตน ซึ่งการเล่าเรื่องด้วยวิธีนี้อาจมีข้อจำกัดอยู่บ้าง คือตรงที่ตัวละครผู้เล่าเรื่องจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ แก่ผู้อ่านได้เฉพาะเหตุการณ์ที่ตนรับรู้มา ประสบมา หรือคิดนึกคาดคะเนเอาเท่านั้น แต่จะไม่สามารถล่วงรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครตัวอื่นจนกว่าตัวละครตัวนั้น ๆ จะเปิดเผยผ่านพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของเขาออกมา แต่แม้ว่าจะมีข้อจำกัดการเล่าเรื่องด้วยวิธีนี้ก็มิมีข้อดี คือ ทำให้ผู้เล่าเรื่องอยู่ในบรรยากาศที่ใกล้ชิดกับผู้อ่านมากกว่าวิธีเล่าแบบผู้เล่าอยู่นอกเรื่อง สามารถนำพาความรู้สึกของผู้อ่านให้เดินร่วมเข้าไปในเรื่องได้อย่างง่าย กลมกลืนกับบรรยากาศเรื่อง และอารมณ์ได้สนิทเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องไปโดยไม่รู้ตัว แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเล่าของตัวละครตัวนั้นที่ทำหน้าที่แทนผู้เขียนด้วย

7.8 แนวทางของการเขียนเล่าเรื่อง

การเขียนเล่าเรื่องเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการถ่ายทอดให้ผู้่านเข้าใจถึงเจตนา อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการจะเล่า ด้วยการสร้างสรรค์สำนวนโวหารอย่างมคิลปะ การฝึกเขียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้ฝึกฝนเกิดประสบการณ์ และความชำนาญในการเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างน่าติดตาม และชวนสนใจ ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้กล่าวถึงแนวทางในการฝึกฝนการเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548: 39 – 40) ได้กล่าวถึงแนวทางในการฝึกเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. การฝึกเขียนจากความรู้สึกนึกคิด เป็นจุดเริ่มต้นของผู้เริ่มฝึกเขียน เพราะการเขียนเรื่องจากความรู้สึกนึกคิด เป็นการเล่าเรื่องที่เป็นธรรมชาติ และมีชีวิตอันเกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนเอง เหมาะสำหรับผู้เริ่มฝึกเขียนใหม่ ๆ เพราะผู้เขียนสามารถใช้ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดของตนเองได้ไม่ยาก และเรื่องที่เขียนจะมีความแนบเนียนกลมกลืนกับภาวะที่มีที่เป็นในตัวตนของผู้เขียน และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนเอง

2. การฝึกเขียนจากประสบการณ์ และสิ่งที่พบเห็น เป็นแนวทางที่จะทำให้เขียนได้ง่ายอีกทางหนึ่ง เพราะสิ่งที่คนเรามีประสบการณ์จริง หรือพบสัมผัสจริงจะทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้เห็น ความคิด และความรู้สึกได้ตามจริงที่ประจักษ์แก่ตนเอง จะทำให้เรื่องที่เขียนนั้นมีความสมจริง เห็นจริง และกลมกลืนกับองค์ประกอบอื่น ๆ ได้ดี ยิ่งถ้าหากผู้เขียนเปิดเผยความจริงใจได้สละสลวย ด้วยภาษาเรียบง่าย ก็จะยิ่งเพิ่มคุณค่าของเรื่องให้งดงามชวนอ่านยิ่งนัก

3. การฝึกเขียนจากจินตนาการ วิธีนี้ในขั้นของการเริ่มฝึกเขียนควรใช้อย่างเหมาะสม ประสานกันสองวิธีที่กล่าวแล้ว เพราะถ้าจะฝึกเขียนจากจินตนาการอย่างเดียวในขณะที่ผู้เขียนยังมีทักษะไม่มากพอ นั้นจะยากลำบาก เรื่องจะขาดความสมจริงได้ง่าย รวมทั้งข้อมูลด้านความรู้ ความคิดก็อาจจะไม่ประสานกันอย่างกลมกลืน การฝึกเขียนจากจินตนาการจะต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่มุ่งกระทำอย่างฟุ้งฝันไปโดยไร้แก่นประสพการณ์ และความคิดความรู้สึกที่เป็นจริง

นอกจากนี้ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ (2550: 75-76) ได้กล่าวถึงแนวทางการเขียนเล่าเรื่อง สำหรับผู้ที่เริ่มฝึกเขียนไว้ดังนี้

1. เขียนจากสิ่งที่มี เขียนจากข้างใน จากความรู้สึก หรือประสบการณ์ที่ติดตรึงอยู่ในใจ สิ่งที่อยู่มากที่สุด รู้สึกมากที่สุด คิดได้มากที่สุด สุขที่สุด เศร้าที่สุด ใจที่สุด และประทับใจที่สุด

2. เขียนโดยการระดมความคิด ไม่ยึดติดรูปแบบ คิดอะไรได้ นึกอะไรออก อะไรคือสิ่งที่อัดแน่นอยู่มากที่สุดให้เขียนออกมา โดยไม่ต้องรีรอแบบ หรือขั้นตอน ไม่จำเป็นต้องเริ่มเขียนด้วยคำนำ การที่ต้องเริ่มด้วยคำนำจะทำให้ความคิด และจินตนาการถูกกักอยู่ในมุมแคบ เมื่อคิดคำนำที่ต้องเขียนคมไม่ออก เนื้อเรื่องก็พลอยคิดไม่ออกไปด้วย ยังไม่ต้องคิดว่าภาษาจะสวยหรือไม่ ลำดับเรื่องจะสับสนหรือไม่ เขียนสิ่งที่มาให้หมดเสียก่อน แล้วค่อยปรับเรื่องอื่น ๆ ที่หลัง

3. ให้ความสำคัญในการเขียน งานเขียนที่ดีมิใช่รีบเขียนให้เสร็จ แต่ต้องมีเวลาในการขัดเกลา ถัดกรอง หลังจากที่ได้ผู้เขียนได้ระดมความคิด เขียนโดยไม่คิดกรอบแล้ว และเขียนจนสิ่งที่ค้างคาหมดจดแล้ว ให้พักงานเขียนนั้นไว้ 1 – 2 วัน แล้วกลับมาอ่านทบทวนงานเขียนของตนเองใหม่ การเขียนครั้งที่ 2 เป็นการตรวจดูลำดับเรื่อง อาจให้เพื่อน ให้ผู้รู้ อ่าน เพื่อตรวจสอบการลำดับเรื่องว่าเป็นลำดับชัดเจนหรือไม่ เป็นเหตุผลต่อเนื่องกันอย่างกลมกลืนหรือเปล่า ลำดับเรื่องแล้วเขียนใหม่อีกครั้ง จากนั้นพักงานเขียนไว้อีก 1 วัน แล้วค่อยอ่านงานเขียนอีกครั้ง ครั้งนี้ให้ปรับภาษา เพิ่มโวหาร และเพิ่มจินตนาการในการเขียนใหม่อีกครั้ง แล้วจึงพักงานไว้อีก 1 วัน ขั้นตอนที่ 4 อ่านทบทวนแล้วใส่คำนำ บทสรุป คำนำเป็นเสมือนการกวักมือเรียกผู้ชม ผู้ดู ส่วนสรุปเป็นการทิ้งท้ายให้คนอ่านรำลึกถึง ขั้นตอนสุดท้าย อ่านทบทวน ปรับแก้ให้ถูกใจ แล้วเขียนหรือพิมพ์ให้เรียบร้อย

4. ให้อารมณ์กับการเขียน ควรเป็นเวลาที่ปลอดโปร่งโล่งใจ จึงสามารถสร้างสรรค์จินตนาการได้ดียิ่งนัก

5. เรียนรู้จากสื่อใกล้ตัวที่สุด โดยเป็นนักอ่าน การอ่านงานเขียนในแนวที่ตนถนัดมาก ๆ จะเกิดแนวทางของตนเอง ความคิด ความอ่าน และจินตนาการที่กว้างไกลและแยบยล เกิดจากการอ่านงานตัวอย่างมาก ๆ

เมื่อผู้เขียนฝึกเขียนจนชำนาญแล้ว พินเพชร บูรณภิญโญ (2559: 43 - 44) ได้กล่าวถึงแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. เตรียมเนื้อเรื่อง
 - 1.1 เลือกเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ และประทับใจผู้เล่ามากที่สุด
 - 1.2 เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเริ่มตั้งแต่การนำเรื่องไปสู่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจ ที่สุด แล้วจบด้วยการสรุปเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจ ข้อเสนอแนะหรือทิ้งให้คิด
 - 1.3 พิจารณาเนื้อเรื่องที่จัดลำดับให้มีความสั้นยาวพอเหมาะกัน
 - 1.4 เลือกใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
2. การเตรียมโครงเรื่อง
 - 2.1 กำหนดโครงเรื่องที่เตรียมไว้ โดยแยกเป็นส่วนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
 - 2.2 ที่มาของเรื่อง
 - 2.3 สถานที่และเวลาที่เกิดเรื่อง
 - 2.4 ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีบทบาทสำคัญในเรื่อง
 - 2.5 เรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ
 - 2.6 ผลอันเนื่องมาจากเรื่องหรือเหตุการณ์สำคัญ
3. ลงมือเรียบเรียง ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 ตามลำดับเวลา เกิดก่อนไปสู่ปัจจุบันตามลำดับเวลา
 - 3.2 ตามลำดับหัวข้อ จากหัวข้อสำคัญมากไปหาความสำคัญน้อย
 - 3.3 โดยการอธิบาย วิเคราะห์เรื่องราวตามลำดับความสำคัญของเรื่อง
4. ใช้ประโยคนำเรื่องที่ชวนให้ผู้อ่านสนใจ เช่น
 - 4.1 เรื่องนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ แต่ก็เกิดขึ้นแล้วเมื่อวานนี้เอง
 - 4.2 กว่าที่จะเกลี้ยกล่อมให้คุณพ่อซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ได้ จะต้องใช้ความพยายามอย่างมาก
5. นำเรื่องไปสู่จุดสุดยอด ซึ่งได้แก่จุดที่น่าสนใจหรือซับซ้อนที่สุดของเรื่อง จุดสุดยอดเป็นจุดที่เรื่องหรือเหตุการณ์ทั้งหมดดำเนินไปสู่ และต่อจากจุดสุดยอดจะมีเรื่องที่ต้องกล่าวอีกเพียงเล็กน้อยก็จบเรื่อง
6. ควรหากลวิธีในการนำเสนอที่น่าสนใจ เนื้อเรื่องแม้จะเตรียมมาดี อย่างไรก็ตามหากขาดลวิธีในการจูงใจผู้อ่านให้สนใจเรื่องนั้น อาจจะกลายเป็นเรื่องที่น่าเบื่อไปเสียได้ กลวิธีในการนำเสนอที่น่าสนใจนั้นอาจทำได้หลายวิธีเช่น

6.1 นำเสนอโดยเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทินเหตุการณ์ใดเกิดก่อนกล่าวถึงก่อน เหตุการณ์ใดเกิดหลังกล่าวต่อลำดับกันไปเช่น การเล่าเรื่องประวัติบุคคล จะเริ่มตั้งแต่เกิด หรือช่วงเยาว์วัย เรื่อยมาจนกระทั่งถึงเหตุการณ์ปัจจุบันหรือถึงแก่กรรมในบั้นปลาย

6.2 นำเสนอโดยยกเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่สุดมาเป็นบทนำและอาจมีการเล่าเรื่องย้อนหลังเพื่อให้ผู้อื่นทราบเหตุการณ์ที่ผ่านมาและเล่าเรื่องต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน สลับกันไปมา การเล่าเหตุการณ์ลักษณะนี้มักจะนำไปใช้ใน นวนิยาย หรือเรื่องสั้น เช่น เรื่องข้างหลังภาพของ ศรีบูรพา

6.3 อาจตั้งเป็นประโยคคำถาม แล้วมีคำตอบเสนอเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันหรืออาจจะนำเสนอเป็นการถามตอบบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ผู้เขียนเชิงบรรยาย เป็นต้น

6.4 จบเรื่องในลักษณะที่ชวนให้ผู้อ่านรู้สึกว้าหวาดหรือปัญหาต่างๆ ได้คลี่คลายไปแล้ว และรู้ชัดแจ้งว่าอะไรเกิดขึ้นกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้อ่านควรจะรู้สึกว้าหวาดเข้าใจเรื่องทั้งหมดแจ่มแจ้งเมื่อได้อ่านเรื่องจบลง

7. ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาให้เหมาะสมแก่เรื่องและตัวละคร

8. ลีลาการเขียน

8.1 การเลือกสรรคำ ควรใช้คำธรรมดาๆ ก่อให้เกิดความรู้สึก ใช้สำนวนไทย ใช้คำกะทัดรัด ไม่ควรใช้ภาษาถิ่น หรือคำย่อ

8.2 การใช้โวหาร โวหารในการเขียนมี 5 ชนิด คือ

8.2.1 บรรยายโวหาร เป็นการอธิบายอย่างถี่ถ้วน เป็นการเล่าเรื่องหรืออธิบายเหตุการณ์ จุดประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

8.2.2 พรรณนาโวหาร เป็นโวหารที่สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ

8.2.3 เทศนาโวหาร เป็นโวหารสั่งสอน ชักจูงใจ

8.2.4 อุปมาโวหาร เป็นโวหารเปรียบเทียบ

8.2.5 สาธกโวหาร เป็นโวหารแสดงผลและการยกตัวอย่าง

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการเขียนเล่าเรื่องที่ดี ควรเริ่มต้นจาก

1) การฝึกเขียนจากความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของตนเอง และหากผู้เขียนมีข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้เขียนจำเป็นต้องฝึกค้นคว้า หาข้อมูลในการเขียนให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มจากการเรียนรู้ทางด้านกรอ่าน 2) ผู้เขียนควรระดมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนให้ได้มากที่สุดก่อน โดยไม่คำนึงรูปแบบ หรือภาษา หรือการลำดับเรื่องราว เมื่อได้ความคิด หรือเรื่องราวที่ต้องการเขียนแล้วจึงค่อยลงมือเขียน 3) ก่อนที่จะลงมือเขียนหรือเล่าเรื่องนั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องเตรียมเนื้อเรื่องหรือข้อมูลที่จะเล่าให้พร้อมก่อน หลังจากนั้นผู้เขียนควรถูกกำหนดหรือวางโครงเรื่องตามลำดับเวลา

หรือเหตุการณ์สำคัญ หลังจากนั้นจึงเริ่มลงมือเขียน โดยผู้เขียนจำเป็นต้องคำนึงถึงกลวิธีการเล่า และการเลือกใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการเล่า

7.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเล่าเรื่อง

Ellis (2003) ได้ศึกษาการเขียนเล่าเรื่อง การวางแผน และความคิดสร้างสรรค์ โดยเป็นการสำรวจความต้องการที่ต่างของงานเขียนเล่าเรื่องในแบบที่มีโครงร่าง กับแบบที่ไม่มีโครงร่าง ส่งผลต่อพฤติกรรม และทัศนคติที่ต่างกันของผู้เรียนอย่างไร รวมถึงสำรวจทัศนคติ และความเชื่อของครูในด้านวิธีการสอนการเขียนเล่าเรื่องอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ได้ ผลการวิจัยพบว่า การเขียนโครงร่าง กรอบการเขียนก่อนช่วยในการแก้ปัญหา การลำดับเรื่อง และทำให้งานเขียนนั้นง่ายขึ้น หากแต่ครูมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการสอนกันได้ และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการไม่ใช่ผลการเรียนรู้ทั่วไปสำหรับการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้

Teimizkan (2011) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ที่มีต่อทักษะการเขียนเล่าเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ศึกษาผลของกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านการเขียนเล่าเรื่องของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน ที่เรียนวิธีการสอนภาษาตุรกี ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย Gazi ระยะเวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ โดยมีการประเมินทักษะการเขียนเล่าเรื่องด้วยการทดสอบค่าที ผลการทดสอบพบว่า ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ต้องการสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้น หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนเองสู่โลกภายนอกด้วยการเขียนเล่าเรื่องเพื่อให้เกิดการยอมรับความเป็นปัจเจกบุคคล

Dunn (2013) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบกลยุทธ์การจำจากการเขียนเล่าเรื่องทั้ง 2 แบบพร้อมกับการศึกษาความถี่ในการทดลอง โดยเชื่อว่ากลยุทธ์การจำเป็นวิธีการสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการเขียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 12 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการถาม และการเล่าจากนั้นถ่ายทอดเนื้อหาที่มีเครื่องมือ Art Media เป็นตัวช่วยในการจำ ในการวางแผนการเตรียมการเขียน กลุ่มที่ 2 ใช้วิธี Think Talk Text คือ คิด พูด เขียน โดยใช้วิธีการเล่าเรื่องด้วยการออกเสียงก่อนที่จะแปลงเนื้อหาที่พูดเป็นการเขียน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม โดยผู้สอนใช้วิธีการสอนตามปกติทั่วไป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเนื้อหาในการเล่าเรื่องของกลุ่มที่เครื่องมือ Art Media และ Think Talk Text นอกจากนี้กลุ่มที่ใช้วิธี Think Talk Text มีความแตกต่างในด้านคุณภาพของการเล่าเรื่อง หากแต่กลุ่มที่ใช้เครื่องมือ Art Media สามารถเลือกใช้คำในการเขียนได้ดีกว่า

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่แสดงที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนรู้ และ 4) การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ วิจัยพบว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เป็นแนวคิดที่สามารถทำให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นรูปธรรมได้ อีกทั้งยังไม่มีผู้ใดนำแนวคิดนี้มาพัฒนารูปแบบการเรียนรู้มาก่อน ส่วนทางด้านทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg พบว่า งานวิจัยส่วนมากเป็นการพัฒนาด้านการคิด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นแนวทาง และวิธีการที่จะนำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

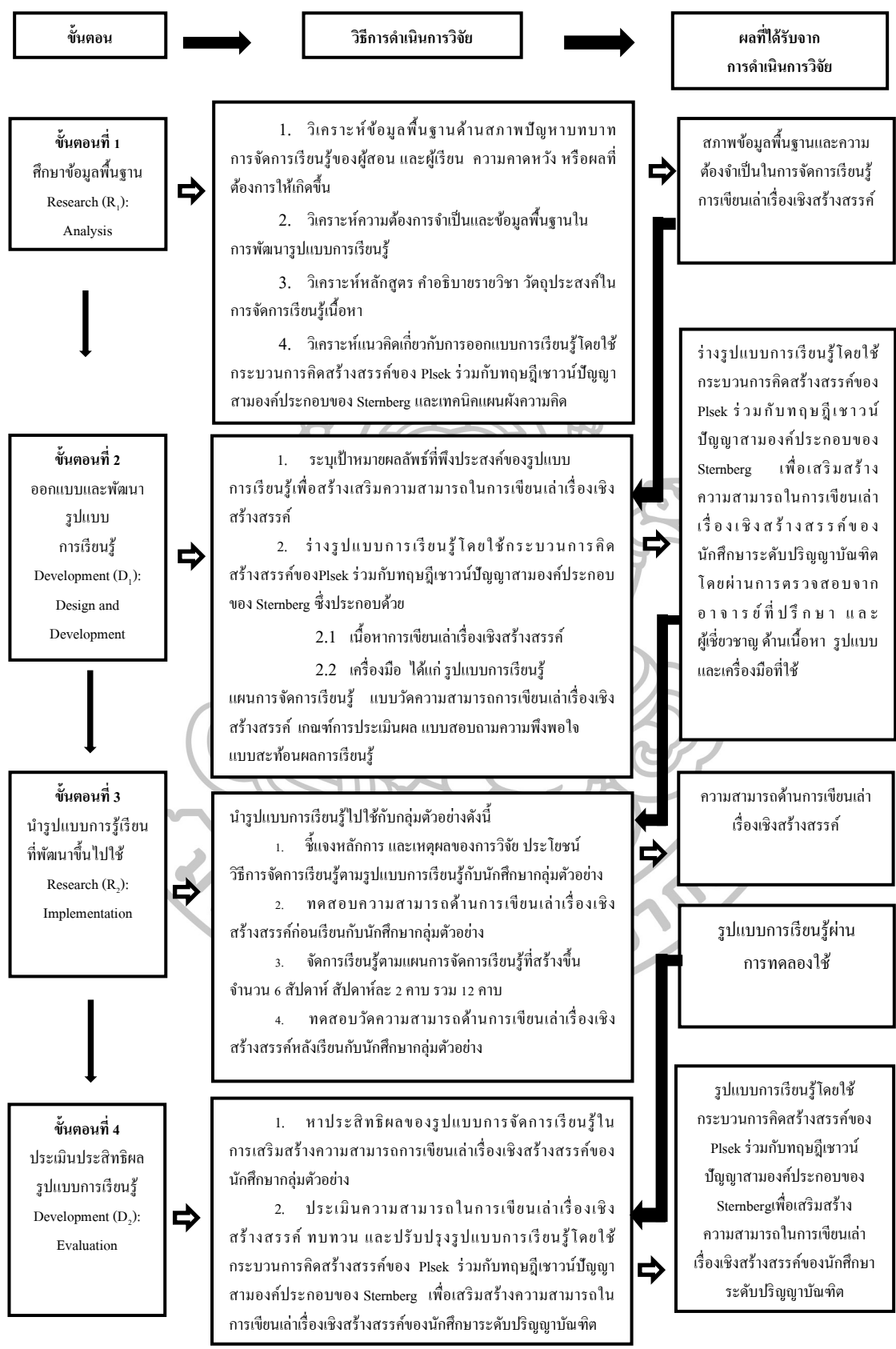

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ขั้นตอน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
 - ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้
 - ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้
- โดยมีขั้นตอนดังปรากฏในแผนภาพที่ 8 ดังนี้

แผนภาพที่ 8 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) การศึกษา ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบ
การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญา
สามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็น และข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการ
พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับทฤษฎีเชาวัน
ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิง
สร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาใน
รายวิชา จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

3. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญ และพัฒนาแนวคิดในการพัฒนา
รูปแบบการเรียนรู้

4. สรุปผลข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนด้านการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำนวน 5 คน และสอบถาม
ความคิดเห็นของนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ จำนวน 30 คน

- 1.1 ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนด้าน
การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับ
อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหาใน
การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง โดยการกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ เพื่อสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) ที่มีประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการวัด และประเมินผล

1.1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม และการใช้ภาษา

1.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของ Rovinele and Hambleton (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจน สื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

แสดงว่าเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาพผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงาน และดำเนินการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตตามสถาบันต่าง ๆ ด้วยตนเอง จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ดูภาพผนวก ก)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา 5 สถาบัน จำนวน 30 คน ที่เคยผ่านการเรียนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบคำถามปลายเปิดของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับปัญหาการเรียนรู้อาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งคัดเลือกจากนักศึกษาที่เคยผ่านการเรียนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.2.1 ศึกษาเอกสาร และตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม

1.2.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ด้วยการกำหนดประเด็นการสอบถามการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้

1.2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ และการใช้ภาษา

1.2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของ Rovinele and Hambleton (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาพผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 30 คน ให้ตอบแบบสอบถามด้วยข้อคำถามปลายเปิด (Open Form) โดยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน และสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน ที่เคยผ่านการเรียนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสารในหัวข้อเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

2.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง โดยการกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ เพื่อสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) ที่มีประเด็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในเนื้อหา ด้าน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม และการใช้ภาษา

2.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของ Rovinele and Hambleton (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจน สื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

แสดงว่าเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาพผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงาน และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ดูภาพผนวก ก)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 ที่เคยผ่านการเรียนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสารในหัวข้อเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มาแล้วจำนวน 280 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 117)

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

n	หมายถึง	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
e	หมายถึง	ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น
N	หมายถึง	ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้างแบบผสม (Mixed Form) ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.2.1 ศึกษาเอกสาร และตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ด้วยการกำหนดประเด็นการสอบถาม จากนั้นสร้างแบบสอบถามฉบับร่างที่มีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ทั้งในด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสื่อการเรียนรู้

2.2.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ และการใช้ภาษา

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค Rovinele and Hambleton อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อความให้มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.8 ถึง 1.00 ฉะนั้นค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.97 แสดงว่าเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (คุณภาพผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานนักศึกษาให้ตอบแบบสอบถามถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้างแบบผสม (Mixed Form) โดยใช้ข้อความแบบปลายปิด (Closed Form) ให้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 280 คน เลือกตอบโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ

3. ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา ตลอดจนศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญ และพัฒนาแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

3.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร

3.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎีและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค Rovinele and Hambleton (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจน

สื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบวิเคราะห์เอกสารมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาพผนวก ข)

การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านทั้งในด้านหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

แผนภาพที่ 8 สรุปขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามแบบแผนการวิจัย (Research : R₁)

ตารางที่ 12 สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นและข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	1. ศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์ 3. สอบถามความคิดเห็น	1. เอกสารหลักสูตร 2. อาจารย์ผู้สอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน 3. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากสถาบันต่าง ๆ จำนวน 30 คน และ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 280 คน	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) 3. แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างแบบผสม (Mixed Form) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ	ข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 12 สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. วิเคราะห์เอกสาร หลักการและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	1. ศึกษาเอกสาร	1. นโยบายของมหาวิทยาลัย 2. จุดมุ่งหมายของการศึกษา 3. หลักสูตรการจัดการศึกษา 4. คำอธิบายรายวิชา 5. วัตถุประสงค์รายวิชา	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร/วิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)	ข้อมูลผลการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Development- D : Design and Development) วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการออกแบบ และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีขั้นตอนดังนี้

1. ออกแบบและสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับร่างที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่อง

เชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การวัด แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในออกแบบ และการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Development- D : Design and Development) ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. เครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้

หลักการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1. การสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาทบทวนข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ทั้งในด้านผลของการจัดการศึกษา แนวคิดทฤษฎีและความต้องการรูปแบบการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้รายละเอียดในการสร้างรูปแบบ คือ ความเป็นมา และความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นถึงความสำคัญของการสร้างความคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่า โดยเริ่มจากการใช้ความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วพยายามหลบหลีกความคิดเดิมนั้นให้ได้ จากนั้นจึงใช้ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการนำความคิดที่แปลกใหม่

นั้นมาปรับแต่งคัดแปลงให้เข้ากับบริบทใหม่ที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

1.1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อความคิด

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน

ขั้นที่ 5 ขั้นพากเพียรสร้างสรรค์

1.1.4 การวัดและประเมินผล

1.1.4.1 วัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1.4.2 วัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.2 นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.3 นำรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ และการวัด และการประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้ โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.19 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 ปรับสำนวนภาษาในการเขียนอธิบายบทบาทของครูด้าน โค้ช (Coaching) การให้ข้อมูลย้อนกลับในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนมากขึ้น

1.3.2 ปรับเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้

1.3.3 ปรับแก้ไขหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3.4 เพิ่มแผนภาพแสดงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1.4 ปรับปรุง และแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เป็นเอกสารสำหรับผู้สอนเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เอกสารประกอบ การเรียนรู้ที่ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.2 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ชัดเจนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุง

2.1.3 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ประเมิน

ความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความสอดคล้อง ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และมีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคูณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ จะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า กลุ่มมือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.13 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคู่มือการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือ ควรเพิ่มการแปรผลคะแนนในเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

2.1.4 ปรับปรุงและแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการวิจัยครั้งนี้มีผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ซึ่งในแต่ละแผนจะใช้เวลา 2 คาบ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.2 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้

2.2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเริ่มก่อนความคิด 2) ขั้นเตรียมผลิตผลงาน 3) ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ 4) ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน 5) ขั้นพากเพียรสร้างสรรค์ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์

2.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ จะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.14 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้

2.2.4.1 ปรับสำนวนภาษาในส่วนของสาระสำคัญให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น

2.2.4.2 เพิ่มกิจกรรมการสอนในแต่และแผนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การคู่วิดีทัศน์ การฟังเพลง เป็นต้น

2.2.5 ปรับปรุง และแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ (Try out) จำนวน 6 แผน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้ และพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลองจริง

2.2.6 สรุปผล และนำข้อมูลทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้

3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องเขียนเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยแบบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์จำนวน 2 เรื่อง และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างและเขียนแบบทดสอบอัตนัย และเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

3.1.2 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาทั้งในด้านทฤษฎี และแนวคิดมาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

3.1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัยแบบคู่ขนาน โดยกำหนดแนวคำถามแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 3 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 3 ข้อ พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนน สำหรับทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

3.1.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์ การตรวจให้คะแนนที่ได้สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์ การตรวจให้คะแนนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการหาค่าความสอดคล้อง ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน จะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนมีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.08 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ดูภาคผนวก ข) และผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในการประเมินรายข้อ ตั้งแต่ ข้อที่ 1 – 6 พบว่ามีค่าความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.1.6 เลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 1 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 1 ข้อ โดยมีลักษณะคู่ขนานกันนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และพิจารณาข้อดี ข้อจำกัดต่าง ๆ ของแบบทดสอบ

3.1.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักศึกษาไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทำ จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจคู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนสร้างสรรค์ จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบว่าเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product moment Correlation Coefficient พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูง ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ	แบบทดสอบก่อนเรียน		แบบทดสอบหลังเรียน	
	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ผู้วิจัย	.872	.896	.908	.915

จากตารางพบว่า แบบทดสอบก่อนเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยตรวจคู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีค่าเท่ากับ .872 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยตรวจคู่กับผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ .896 และแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยคู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .908 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยตรวจคู่กับผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ .915

3.1.8 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน จากนั้นจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด

3.2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ จะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า แบบสอบถามมีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.16 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.2.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญกำหนด

3.2.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในขั้นการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

3.3 แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ (Reflective Journal) โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีลักษณะเป็นการบันทึกเชิงคุณภาพแบบพรรณนาความ โดยให้นักศึกษาเขียนสะท้อนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำข้อมูลการบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่นักศึกษابันทึกมาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อจัดทำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

3.3.2 สร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด

3.3.3 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.3.4 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบคำถามปลายเปิด โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ จะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 196)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มี ความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มี ความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้มี ความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.10 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.3.5 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญกำหนด

3.3.6 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในขั้นการนำรูปแบบการเรียนการรู้ไปใช้ทดลอง

แผนภาพที่ 9 สรุปขั้นตอนการพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ตารางที่ 14 สรุปวิธีการดำเนินวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน 1.1 ระบุผลลัพธ์ที่ พึงประสงค์ของรูปแบบ การเรียนรู้	1.1 สัมภาษณ์ เอกสาร	1.1 ข้อมูลพื้นฐาน การสร้างรูปแบบ การเรียนรู้	1.1 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1.1 ผลลัพธ์ที่พึง ประสงค์ของ รูปแบบการเรียนรู้
1.2 สัมภาษณ์รูปแบบ การเรียนรู้	1.2 สัมภาษณ์ เอกสาร	1.2 แนวคิดในการ สร้างรูปแบบการ เรียนรู้	1.2 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1.2 รูปแบบ การเรียนรู้ฉบับ ร่าง
1.3 ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของรูปแบบการเรียนรู้ (Content Validity)	1.3 ตรวจสอบ	1.3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	1.3 แบบประเมิน ความสอดคล้อง (Rating Scale)และ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1.3 รูปแบบ การเรียนรู้ ฉบับร่างที่ผ่าน การตรวจสอบ ความเที่ยงตรง
2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ ประกอบการเรียนรู้ 2.1 สร้างเครื่องมือที่ ใช้ประกอบรูปแบบการ เรียนรู้	2.1 ศึกษา เอกสารตำรา และสร้างตาม แนวทางที่ ศึกษา	2.1 แนวคิดการ สร้างเครื่องมือที่ใช้ ใช้ประกอบรูปแบบ การเรียนรู้	2.1 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	2.1 เครื่องมือที่ใช้ ในประกอบ รูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ 2.1.1 คู่มือ การใช้รูปแบบ การเรียนรู้ 2.1.2 แผน การจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 14 สรุปวิธีการดำเนินวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้
(ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ	2.2 ตรวจสอบ	2.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน	2.2 แบบประเมิน/ค่าดัชนีความสอดคล้องและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)	2.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ
3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 3.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	3.1 ศึกษาเอกสารตำรา และสร้างตามแนวทางที่ศึกษา	3.1 แนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	3.1 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 3.1.1 แบบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 3.1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ 3.1.3 แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

ตารางที่ 14 สรุปวิธีการดำเนินวิจัย ขั้นตอนที่2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้
(ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
3.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ	3.2 ตรวจสอบ	3.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน	3.2 แบบประเมิน/ค่าดัชนีความสอดคล้องและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)	3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ
3.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน	3.3 ตรวจสอบ	3.3 แบบทดสอบ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน	3.3 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจด้วยวิธี Alpha and Inter Rater	3.3 แบบทดสอบและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนรู้การสอนไปใช้ (Research – R2 : Implement)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่า เรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งลงทะเบียนใน รายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 9 สาขา มีนักศึกษาจำนวน 220 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชา ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการ สื่อสาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่รูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ

การเรียนรู้

เนื้อหา

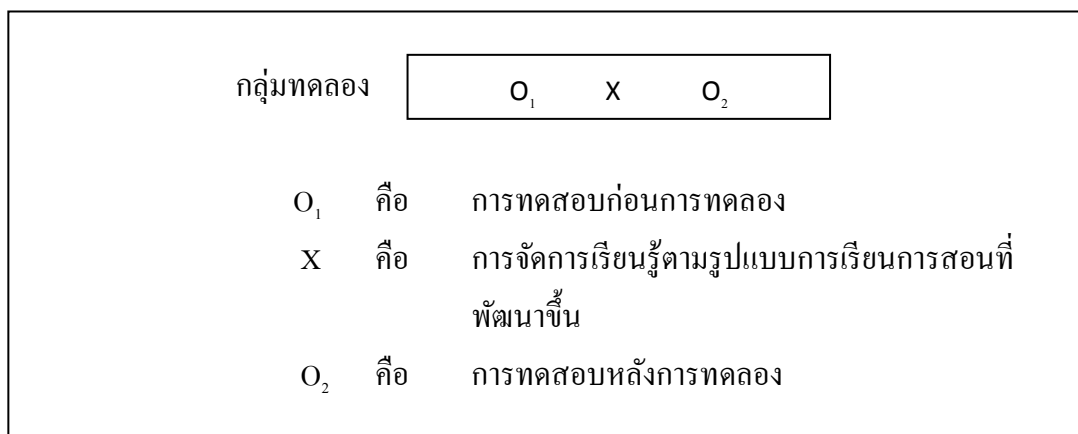
เป็นเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของรายวิชา การเขียนเพื่อการสื่อสาร

ตารางที่ 15 หน่วยการจัดการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงเรียน

ลำดับ/ หน่วย	เนื้อหา	คาบ เรียน
1	1. ปฐมนิเทศ ซึ่งเจงข้อตกลงเบื้องต้นให้ผู้เรียนรับทราบกฎเกณฑ์ กติกากาการเรียนรู 2. ทดสอบก่อนเรียน (pre-test)	2
2	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉัน รัก”	2
3	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ครูในดวงใจ”	2
4	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “สายน้ำในความทรงจำ”	2
5	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ปัญหาชีวิต”	2
6	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “เมื่อนั้น โกรธ”	2
7	กาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์ความรัก”	2
8	1. ทดสอบหลังเรียน (post-test) 2. ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 3. ทำแบบสะท้อนผลการเรียนรู	2
	รวม	16

แบบแผนการทดลอง

รูปแบบดำเนินการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการจำลองการทดลอง (Pre- Experimental Designs) ซึ่งดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ดังปรากฏในแผนภาพที่ 10 ดังนี้

แผนภาพที่ 11 แบบแผนการทดลอง

ที่มา : นิคม ดังคะพิภพ, การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และการออกแบบการวิจัยทางการศึกษา (นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543), 310.

ขั้นตอนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ขั้นดำเนินการก่อนการทดลอง

การทดสอบก่อนการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้อยู่ใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ลงมือสอนด้วยตนเอง รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งดำเนินการสอนตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยมี เครื่องมือการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบวัดความสามารถทางการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และแบบสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้อยู่

3. ขั้นตอนการหลังการทดลอง

การทดสอบหลังการทดลองเพื่อดูความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ด้วยการใ้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากการให้ผู้เรียนได้สะท้อนผลจากการเรียนรู้ลงในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยนำผลคะแนนของผู้เรียนกลุ่มทดลองตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนด เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น (Posttest) โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาจากแบบสอบถามความพึงพอใจของรูปแบบการเรียนรู้

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 16 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้	1. ทดสอบความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนการทดลอง 2. ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 3. ทดสอบความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการทดลอง	นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม	รูปแบบการเรียนรู้คู่มือการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ / วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย, ค่าร้อยละ, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ (Development – D2 : Evaluation)

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้มาพิจารณาประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
2. ตรวจสอบ ปรับปรุง/แก้ไข รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน มีวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ด้วยวิธีการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent)

1.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ศึกษาแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ตรวจสอบ ปรับปรุง/แก้ไข รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาโดยนำผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านกระบวนการของรูปแบบจากการนำไปจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัย แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และนำมาปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการดำเนินการทดลอง (Posttest) ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent)
2. วิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของนักศึกษาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและพร้อมนำไปใช้

ตารางที่ 17 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์				
1.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ก่อน และ หลังเรียน	1.1 ทดสอบ	1.1 นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน	1.1 แบบทดสอบ/ค่าเฉลี่ย,ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน,ค่าทีแบบไม่อิสระ	1.1 ผลเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์
1.2 วัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้	1.2 สัมภาษณ์	1.2 นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน	1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา/ค่าเฉลี่ย,ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.2 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
1.3 บันทึกสะท้อนการเรียนรู้	1.3 สอบถาม	1.3 นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน	1.3 แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้/การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1.3 ผลของการสะท้อนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

ตารางที่ 17 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่4 การประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. ตรวจสอบปรับปรุง / แก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา	2. ตรวจสอบปรับปรุง/แก้ไข	2. องค์กรประกอบของรูปแบบการเรียนรู้	2. การประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของกรรูปแบบการเรียนรู้	2. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และเพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D_1) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D_2) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ ดังจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่า เรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การนำเสนอผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการการศึกษาท่านต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ ในด้านองค์ประกอบในแต่ละรูปแบบนั้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ได้ ดังปรากฏในตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จากนักวิชาการการศึกษา					ผู้วิจัย
ทิตนา แชมมณี (2557)	Kemp, Morrison and Ross (1994)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2009)	
- ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือ ความเชื่อที่เป็น พื้นฐาน ของ รูปแบบการ สอนนั้น ๆ	- หลักการ ทฤษฎี และสภาพปัญหา	- แนวคิด หรือ ทฤษฎีพื้นฐาน	- หลักการตาม ทฤษฎีที่ใช้เป็น แนวคิดพื้นฐาน ในการพัฒนา รูปแบบ	- หลักการของ รูปแบบอันเกิด จากความเชื่อ ทฤษฎีที่รองรับ รูปแบบการ เรียนการสอน จนนำไปสู่ การกำหนด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอน ของรูปแบบการ เรียนการสอน	- หลักการของ รูปแบบ การเรียนรู้ อัน แสดงถึงทฤษฎี หลักการ แนวคิดสำคัญที่ ใช้เป็นพื้นฐาน ในการจัดการ เรียนรู้ในครั้ง นั้น
- การบรรยาย และอธิบาย สภาพหรือ ลักษณะของ การจัดการเรียน การสอนที่ สอดคล้องกับ หลักการที่ ยึดถือ	- วัตถุประสงค์	- วัตถุประสงค์ ในการเรียนรู้	- ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	- จุดประสงค์ คือ ความ คาดหวังที่ ต้องการให้ เกิดขึ้นจากการ ใช้รูปแบบการ เรียนการสอน	- วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ การเรียนรู้ เป็น การกำหนดผล การเรียนรู้ที่ คาดหวัง ให้ สอดคล้องกับ รูปแบบ การเรียนรู้นั้น

ตารางที่ 18 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จากนักวิชาการการศึกษา					ผู้วิจัย
ทิตานา แชมมณี (2557)	Kemp, Morrison and Ross (1994)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2009)	
<p>- การจัดระบบ คือ การจัด องค์ประกอบ และ ความสัมพันธ์ ของ องค์ประกอบ ของระบบให้ สามารถนำ ผู้เรียนไปสู่ เป้าหมายของ กระบวนการ นั้น</p> <p>- การอธิบาย หรือให้ข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการ สอน และ เทคนิคการสอน ต่าง ๆ อันจะ ช่วยให้ กระบวนการ เรียนการสอน นั้น ๆ เกิด ประสิทธิภาพ สูงสุด</p>	<p>- เนื้อหา และ กิจกรรมการเรียน การสอน</p>	<p>- กิจกรรม การเรียน การสอนที่ สนับสนุนให้ ใช้รูปแบบ การเรียน การสอนเพื่อให้ บรรลุ วัตถุประสงค์ นั้น</p>	<p>- วิธีสอนที่จะ ทำให้การเรียน การสอนบรรลุ วัตถุประสงค์</p> <p>- สิ่งแวดล้อมใน การจัด การเรียนรู้ที่จะ นำไปสู่ ผลการเรียนรู้ที่ ต้องการ</p>	<p>- เนื้อหา คือ การระบุเนื้อ และกิจกรรมที่ ใช้ในการเรียน การสอนเพื่อให้ บรรลุ วัตถุประสงค์</p> <p>- กิจกรรม และ ขั้นตอน การดำเนินการ ด้วยการระบุวิธี ปฏิบัติแต่ละ ขั้นตอนเมื่อนำ รูปแบบ การเรียนการสอนไปใช้</p>	<p>- กระบวนการ เรียนรู้ เป็น การจัดเนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ โดยมี การกำหนด ขั้นตอน และ รายละเอียด ต่าง ๆ ของ การจัดรูปแบบ การเรียน การสอนนั้น ๆ</p>

ตารางที่ 18 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จากนักวิชาการการศึกษา					ผู้วิจัย
ทิตนา แชมมณี (2557)	Kemp,Morrison and Ross (1994)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2009)	
- รูปแบบการเรียนรู้จะต้องได้รับการพิสูจน์ทดสอบสามารถทำนายผลได้และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้	- การวัด และ ประเมินผล			- การวัด และ ประเมินผล ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ การสอน	- การประเมินผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น

จากตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ อันแสดงถึงทฤษฎี หลักการ แนวคิดสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อใช้รูปแบบการเรียนรู้นั้น 3. กระบวนการเรียนรู้ เป็นการจัดเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการกำหนดขั้นตอน และรายละเอียดต่าง ๆ ของการจัดรูปแบบการเรียนรู้นั้น ๆ และ 4. การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น

2. การสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ โดยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg และแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

สาระสำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) แนวคิดนี้มีรากฐานความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม จนนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณค่า โดยอาศัยหลักการ 3 ประการ ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การหลบหลีก (Escape) และการเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิด ประกอบไปด้วยกระบวนการพัฒนา 4 กระบวนการด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) ในขั้นนี้กล่าวว่ากระบวนการคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบคอบ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ออกจากกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นจินตนาการ (Imagination) ในขั้นตอนนี้กล่าวว่า เมื่อสมองผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์แล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้นั้นไปเก็บไว้ในหน่วยความจำ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดที่เดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้ 3) ขั้นการพัฒนา (Development) ในขั้นตอนนี้จะเป็นกระบวนการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากได้ผ่านการประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุดหรือความคิดที่สามารถนำไปใช้งานได้ และ 4) ขั้นลงมือกระทำ (Action) ในขั้นตอนนี้กล่าวว่า จะเป็นการนำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติออกมาเป็นผลผลิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้นำไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การนำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาใช้เป็นฐานความคิดในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนเพื่อสร้างขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากขั้นตอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek สามารถพัฒนาความคิดที่เป็นนามธรรมมาสู่รูปธรรมด้วยการลงมือปฏิบัติได้

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek
<p>ความคิดสร้างสรรค์เป็นการนำความคิดตลอดจนการจัดการในสิ่งที่เป็นนามธรรม ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างคุณค่า Plsek (1997) โดยอาศัยหลักการต่อไปนี้</p> <p>ความสนใจ (Attention) คือ การให้ความสนใจกับบางสิ่งบางอย่าง โดยทั่วไปแล้วความคิดสร้างสรรค์มักจะเกิดจากสิ่งที่ไม่ได้ให้ความสนใจมาก่อน ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเกิดจากจุดตัดระหว่างความคิด 2 ด้าน ซึ่งเกิดจากสิ่งที่เราสนใจ และนำสิ่งที่สนใจมาพิจารณา จนเกิดเป็นความคิดใหม่ขึ้น (Plsek, 1997: 83 - 84)</p>	<p>1. เป็นการสำรวจความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจว่ามีความคิดที่กล่าวเอาไว้ก่อนหน้านี้แล้วอย่างไรบ้าง โดยเป็นการมองอย่างรอบด้านเพื่อให้สามารถมองเห็นความคิดในประเด็นเหล่านั้นให้มากที่สุด จากนั้นจึงลองคิดถึงประเด็นใหม่ที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่ได้สำรวจไว้แล้วในเบื้องต้น</p>
<p>การหลบหนี (Escape) คือ การพยายามหลบหนีรูปแบบการคิดที่เราคุ้นเคย หรือการหลีกเลี่ยงความคิดเดิม ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ อันจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ได้ในที่สุด (Plsek, 1997: 84 - 85)</p>	<p>2. เป็นการสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดอย่างรอบด้าน เมื่อได้ความคิดที่แปลกใหม่แล้ว ก็จะนำความคิดที่แปลกใหม่นั้นมาพิจารณาถึงรายละเอียดของความคิดนั้นในมิติต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น</p>

แผนภาพที่ 11 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek
<p>การเคลื่อนไหว (Movement) คือ การลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการขับเคลื่อนทางความคิดด้วยการค้นหา และเชื่อมโยงความคิด หรือประสบการณ์เดิมให้เข้ากับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อดำเนินการให้ความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นผลิตผลงานออกมาเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ผลผลิตอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องอาศัยเทคนิคการระดมความคิด ด้วยการสร้างความคิดใหม่ ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้จะต้องไม่มีคำวิจารณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น และจะต้องเป็นการต่อยอดจากความคิดของผู้อื่นให้ขยายวงกว้างออกไป เพื่อให้เกิดความคิดแปลกใหม่ จนนำไปสู่การปฏิบัติได้ในที่สุด Plsek (1997: 91)</p>	<p>3. เป็นการนำความคิดที่แปลกใหม่ซึ่งมีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว มาเชื่อมโยงกับประเด็นความคิดที่ต้องการ โดยใช้การเชื่อมโยงให้เกิดความสอดคล้องกัน อันจะนำไปสู่ความคิดที่ตกผลึกซึ่งจะมีทั้งความแปลกใหม่ และมีรายละเอียดของความคิดที่แปลกใหม่นั้นในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจนที่พร้อมจะนำไปสู่การนำไปใช้ปฏิบัติ หรือใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าให้มากที่สุด</p>

แผนภาพที่ 11 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 11 จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มีสาระสำคัญ คือ การสร้างสรรค์ความคิด และจัดการสิ่งที่เป็นนามธรรมให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณค่า ด้วยการสำรวจความคิดในสิ่งที่ตนเองสนใจ และสำรวจว่าได้มีคนกล่าวถึงความคิดนั้นไว้อย่างไรบ้าง เพื่อให้เห็นมุมมองความคิดนั้นให้ได้มากที่สุด จากนั้นจึงสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด เมื่อได้ความคิดที่แปลกนั้นแล้วก็นำความคิดนั้นมาพิจารณาถึงรายละเอียดของความคิดนั้นในมิติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยการเชื่อมโยงประเด็นความคิดรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งนำไปสู่ความคิดที่ตกผลึกอันประกอบไปด้วยความคิดที่แปลกใหม่ โดยมี

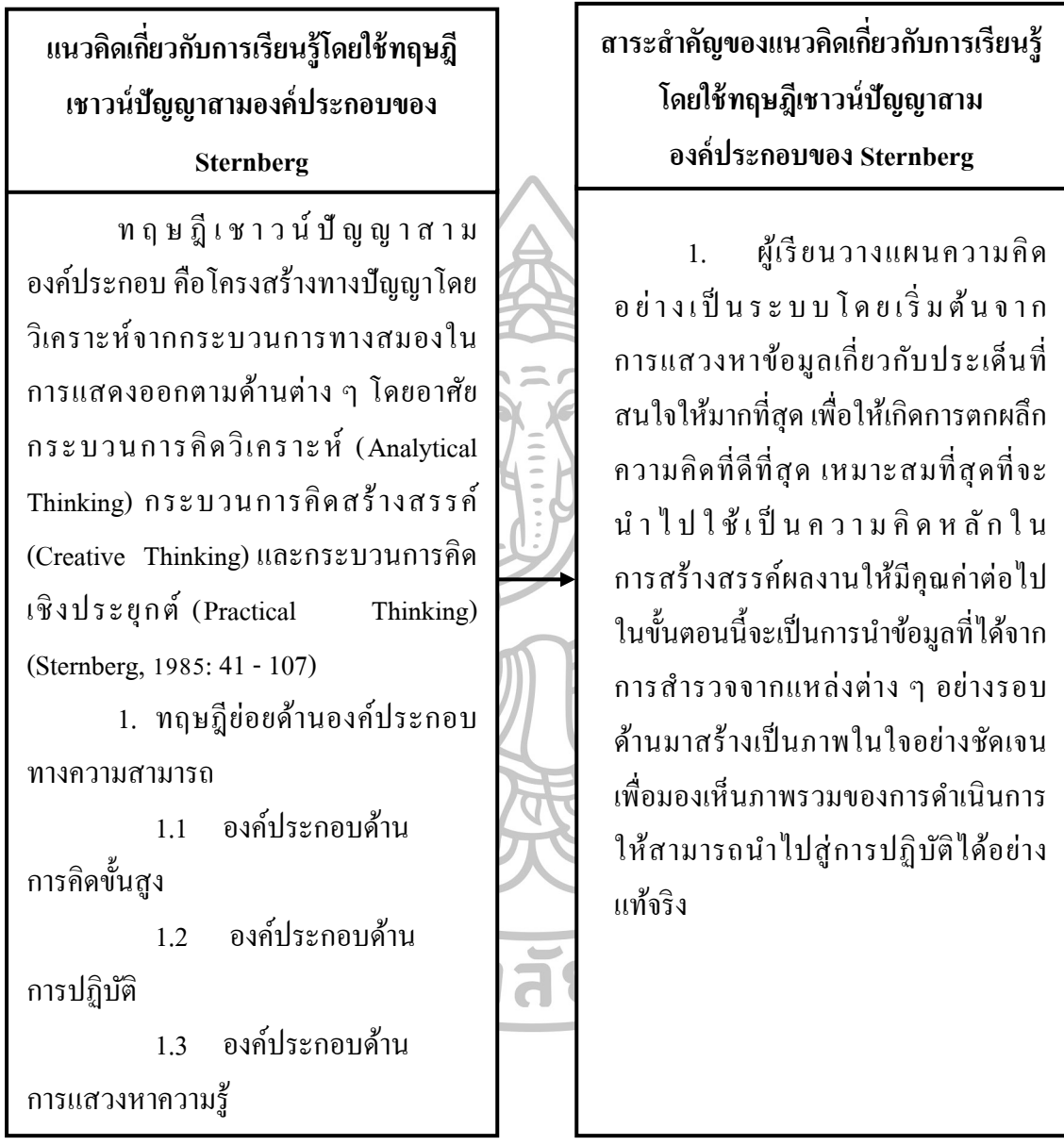
การแสดงรายละเอียดของความคิดนั้นในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน และพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ หรือใช้ประโยชน์ได้อย่างมีคุณค่า

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

สาระสำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1985) Sternberg (1985) ได้อธิบายว่า โครงสร้างทางปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ 1. ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) จะเป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior) 2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) จะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล และ 3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) จะเป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ต่างส่งผลต่อการทำงานของเชาวันปัญญาอย่างอิสระ ในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการคิด 3 ประการ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างภาพความคิดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติงานจริงต่อไป

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การนำแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบและสามารถมองเห็นขั้นตอนอย่างชัดเจนเสียก่อน โดยที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) ซึ่งเป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องรู้จักคัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือประเด็นที่ตนเองต้องการ โดยผ่านทักษะการคิดวิเคราะห์ในการคัดเลือกข้อมูล จากนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะการคิดเชิงประยุกต์และทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลที่มีอยู่เหล่านั้นมาเปรียบเทียบ และใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์นำมาผลิตเป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่และมีคุณค่าต่างไปจากของเดิมที่อยู่ จากนั้นผู้เรียนจะใช้ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงให้เข้ากับผลงานของตนด้วยการใช้ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เพื่อการเผชิญกับการดำเนินงานที่อาจเป็นเรื่องแปลกใหม่ หรืองานที่ตนเองไม่ถนัด รวมถึงการที่ผู้เรียนจะต้องมี

ความสามารถในการตรวจสอบความคิด และการสร้างสรรค์งานเขียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎี เชวอร์นัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีเชวอร์นัปัญหาสาม องค์ประกอบของ Sternberg
<p>2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์</p> <p>2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่</p> <p>2.2 ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ</p>	<p>2. ผู้เรียนนำความคิดที่เกิดจากการประมวลในเบื้องต้นมาพิจารณาในมุมมองที่แปลกใหม่โดยไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วซึ่งเกิดจากการสำรวจความคิดเดิมที่มีอยู่มาแล้ว เป็นความพยายามคิดใหม่ มองใหม่ เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ และไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนหน้าแล้ว</p>
<p>3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม</p> <p>3.1 การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.2 การเลือกสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.3 การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม</p>	<p>3. ผู้เรียนนำความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่น่าซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วซึ่งเกิดจากการสำรวจ และมองอย่างรอบด้าน จนตกผลึกเป็นความคิดที่ได้คัดสรรแล้วก็จะนำความคิดนั้นมาขยายประเด็นรายละเอียด ในมิติต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้นก็จะนำความคิดที่ผ่านการให้รายละเอียดต่าง ๆ นั้น มาเชื่อมโยงปรับแต่งให้เข้ากับประเด็นที่สนใจ เพื่อให้ประเด็นนั้นเกิดความชัดเจนแปลกใหม่ มีรายละเอียดของความคิดที่มากเพียงพอที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และมีคุณค่าต่อไป</p>

แผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชวอร์นัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 12 จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีเชอวานน์ปัญญา สามองค์ประกอบของ Sternberg มีสาระสำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถวางแผนความคิดอย่างเป็นระบบ ในการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ตนสนใจให้ได้มากที่สุด และนำข้อมูลที่แสวงหาได้มา ประมวลผล จนเกิดความคิดที่ตกผลึกด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิม จากนั้น จึงนำความคิดนั้นมาขยายประเด็นรายละเอียดในมิติต่าง ๆ มาเชื่อมโยง ปรับแต่งให้เข้ากับประเด็นที่ สนใจจนเกิด ความชัดเจนที่จะนำความคิดนั้นไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นรูปธรรม และมี คุณค่า

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan

สาระสำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด (Buzan, 2003) เป็นรูปแบบของ การจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติ ของจิตใจมนุษย์ จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง ซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพ ของสมองออกมา ทั้งนี้แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้น และความคิดที่ชัดเจนขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหรือการใช้ชีวิต

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การนำแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด มาใช้จัดรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดแผนผังความคิดมาใช้เป็นเทคนิคใน การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความคิดที่เกิดจากการตกผลึก อย่างชัดเจนแล้ว นำมาแตกประเด็นเพื่อลงรายละเอียดในแง่มุม และมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน และรอบ ด้าน เพื่อให้เกิดปริมาณความคิดที่มากเพียงพอในการนำไปเป็นฐานความคิดในการสร้างสรรค์ ผลงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และมีคุณค่าต่อการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ แผนผังความคิดของ Buzan	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan
<p>รูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออกด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้ได้แนวคิด หรือทางเลือกที่หลากหลาย จนนำไปสู่ การตัดสินใจ (Buzan, 2551: 135)</p> <p>การใช้แผนผังความคิดอย่างถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนแผนผังความคิดสามารถสร้างการคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้เป็นจำนวนอย่างน้อยที่สุดสองเท่าของความคิดที่เกิดจากการระดมสมองทั่วไปของคนกลุ่มใหญ่ในเวลาเท่า ๆ กัน (Buzan, 2551: 151)</p>	<p>ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานเขียนสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการเขียนแผนผังความคิดด้วยวิธีการแผ่ขยายความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมองเพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย เป็นความคิดที่เกิดจากการมองอย่างรอบด้านในหลายมิติทำให้เกิดความคิดที่มีรายละเอียดครบถ้วนชัดเจน และสามารถนำความคิดที่ดีที่สุดไปใช้เป็นฐานความคิดเพื่อผลิตผลงานสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมีคุณค่าต่อไป</p>

แผนภาพที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan

จากแผนภาพที่ 13 จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan มีสาระสำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการเขียนแผนผังความคิดด้วยวิธีการแผ่ขยายความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมองเพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย ด้วยการคิดที่เกิดจากการมองอย่างรอบด้านในหลายมิติ จนนำไปสู่ความคิดที่ดีที่สุด และใช้ฐานความคิดที่ดีที่สุดนั้นไปผลิตเป็นผลงานที่มีรูปธรรมและมีคุณค่าต่อไป

3. การสังเคราะห์ขั้นตอนรูปแบบการเรียนรู้

จากสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสู่รูปแบบการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

3.1 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

สู่หลักการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 14 ดังนี้

สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	หลักการ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek
<p>1. เป็นการสำรวจความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจว่ามีความคิดที่กล่าวเอาไว้ก่อนหน้านี้แล้วอย่างไรบ้าง โดยเป็นการมองอย่างรอบด้านเพื่อให้สามารถมองเห็นความคิดในประเด็นเหล่านั้นให้มากที่สุด จากนั้นจึงลองคิดถึงประเด็นใหม่ที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่ได้สำรวจไว้แล้วในเบื้องต้น</p>	<p>1. การสร้างความสนใจ ผู้เรียนสำรวจความคิดที่เคยมีผู้อื่นได้กล่าวถึงไว้ในประเด็นที่กำหนดให้อย่างรอบด้านเพื่อจะได้มีมุมมองที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว จากนั้นผู้เรียนจึงคิดถึงความคิดใหม่ ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในประเด็นที่กำหนดให้อันจะก่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ และไม่ซ้ำจากความคิดที่เคยมีการกล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้แล้ว</p>

แผนภาพที่ 14 หลักการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้

สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	หลักการ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek
<p>2. เป็นการสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดอย่างรอบด้าน เมื่อได้ความคิดที่แปลกใหม่แล้ว ก็จะนำความคิดที่แปลกใหม่นั้นมาพิจารณาถึงรายละเอียดของความคิดนั้น ในมิติต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	<p>2. การหลบลึก ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ด้วยการระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อที่จะเขียนให้ได้มากที่สุด จากนั้นคัดเลือกความคิดที่แปลกใหม่ และนำเสนอมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขยายความคิดในประเด็นต่าง ๆ ให้มีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น</p>
<p>3. เป็นการนำความคิดที่แปลกใหม่ซึ่งมีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว มาเชื่อมโยงกับประเด็นความคิดที่ต้องการ โดยใช้การเชื่อมโยงให้เกิดความสอดคล้องกัน อันจะนำไปสู่ความคิดที่ตกผลึกซึ่งจะมีทั้งความแปลกใหม่ และมีรายละเอียดของความคิดที่แปลกใหม่นั้น ในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจนที่พร้อมจะนำไปสู่การนำไปใช้ปฏิบัติ หรือใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าให้มากที่สุด</p>	<p>3. การลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนนำความคิดที่แปลกใหม่ที่ได้ตกผลึกเรียบร้อยแล้ว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในมิติต่าง ๆ มาคิดเชื่อมโยงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอว่ามีความเกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบกันได้อย่างไรบ้างในแต่ละมิติของแต่ละรายละเอียดของความคิดเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ มีมิติของรายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ต่อไป</p>

แผนภาพที่ 14 หลักการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 14 จะเห็นได้ว่าหลักการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การสร้างความสนใจ การหลบหลีก และการลงมือปฏิบัติ ด้วยการเริ่มต้นสำรวจความคิดที่เคยมีผู้อื่นกล่าวไว้แล้วในประเด็นที่กำหนดให้ เพื่อจะได้ความคิดที่แปลกใหม่ จากนั้นผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ด้วยการระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อที่จะเขียนให้ได้มากที่สุด และคัดเลือกความคิดที่แปลกใหม่ และน่าสนใจมาแตกประเด็นความคิด และขยายความคิดในประเด็นต่าง ๆ ให้มีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และนำความคิดในประเด็นต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ต่อไป

3.2 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ผู้หลักการแนวคิดทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 15 ดังนี้

สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีเชาวันปัญญาสาม องค์ประกอบของ Sternberg	หลักการแนวคิด ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบ ของ Sternberg
<p>1. ผู้เรียนวางแผนความคิดอย่างเป็นระบบโดยเริ่มต้นจากการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการตกผลึกความคิดที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดที่จะนำไปใช้เป็นความคิดหลักในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณค่าต่อไป ในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสำรวจจากแหล่งต่าง ๆ อย่างรอบด้านมาสร้างเป็นภาพในใจอย่างชัดเจนเพื่อมองเห็นภาพรวมของการดำเนินการให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง</p>	<p>1. การวางแผนความคิด ผู้เรียนจะต้องสร้างภาพความคิดให้ชัดเจนก่อน โดยผู้เรียนจะเกิดความคิด และเป็นระบบเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการเขียนผลงานของตนเองว่า จะมีเนื้อหากล่าวถึงประเด็นใดบ้าง และในแต่ละประเด็นจะมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง ตลอดจนจะมีกลวิธีหรือแนวทางในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ให้ออกมาลักษณะใด</p>

แผนภาพที่ 15 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้

<p>สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีเชอวน์ปัญญาสาม องค์ประกอบของ Sternberg</p>	<p>หลักการแนวคิด ทฤษฎีเชอวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ ของ Sternberg</p>
<p>2. ผู้เรียนนำความคิดที่เกิดจาก การประมวลในเบื้องต้นมาลงในมุมมองที่ แปลกใหม่โดยไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ แล้วซึ่งเกิดจากการสำรวจความคิดเดิมที่มี อยู่มาแล้ว เป็นความพยายามคิดใหม่ มอง ใหม่ เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ และ ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนหน้าแล้ว</p>	<p>2. การใช้ประสบการณ์ ผู้เรียน จะนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมไว้ ทั้งหมดมาปรับแต่ง และคัดเลือกให้ เหมาะสมกับประเด็นที่ตนเองสนใจด้วย การนำข้อมูลที่ได้การศึกษามาเปรียบเทียบ กับมุมมองความคิดที่สนใจว่ามีประเด็นที่ เหมือนกันอย่างไรบ้าง และมี การปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องเหมาะสมกับ ประเด็นความคิดที่สนใจและต้องการ นำเสนออย่างไรบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ชัดเจน และเพียงพอในการสร้างสรรค์งาน เขียนของตนเองได้</p>

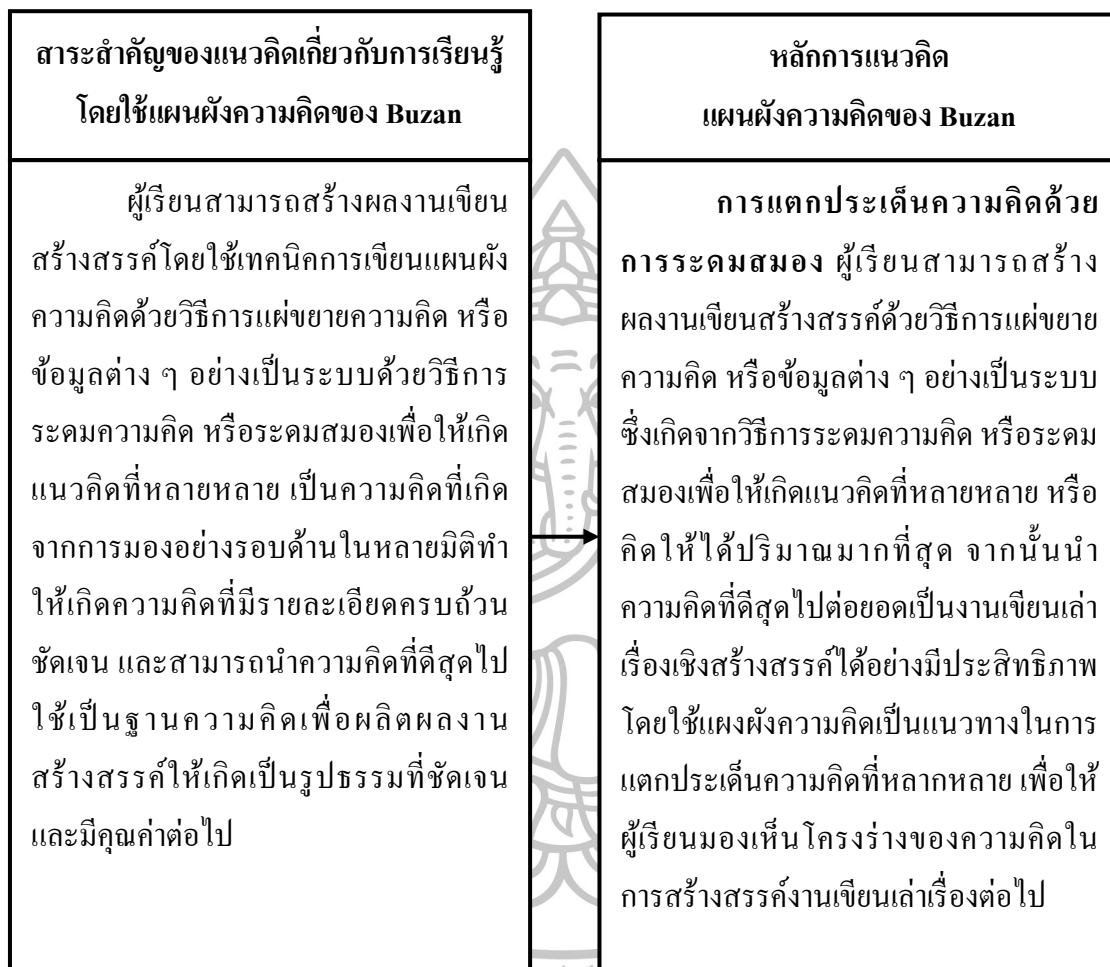
แผนภาพที่ 15 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชอวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

<p>สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสาม องค์ประกอบของ Sternberg</p>	<p>หลักการแนวคิด ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ ของ Sternberg</p>
<p>3. ผู้เรียนนำความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วซึ่งเกิดจากการสำรวจ และมองอย่างรอบด้านจนตกผลึกเป็นความคิดที่ได้คัดสรรแล้วก็จะนำความคิดนั้นมาขยายประเด็นรายละเอียดในมิติต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้นก็จะนำความคิดที่ผ่านการให้รายละเอียดต่าง ๆ นั้นมาเชื่อมโยงปรับแต่งให้เข้ากับประเด็นที่สนใจ เพื่อให้ประเด็นนั้นเกิดความชัดเจนแปลกใหม่ มีรายละเอียดของความคิดที่มากเพียงพอที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และมีคุณค่าต่อไป</p>	<p>3. การใช้บริบทสังคม ผู้เรียนจะต้องนำความคิดที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงประยุกต์มาสร้างสรรค์เป็นผลงานเขียนของตนเองได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำความคิดที่ตกผลึกแล้วนั้นมาแตกประเด็นรายละเอียดของแต่ละมิติที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับเรื่องราวความคิดใหม่ที่ต้องการนำเสนอให้มีความเหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น โดยงานเขียนนั้นจะต้องมีความแปลกใหม่ และมีคุณค่าด้วยการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์</p>

แผนภาพที่ 15 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 15 จะเห็นได้ว่า หลักการของแนวคิดทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการได้แก่ การวางแผนความคิด การใช้ประสบการณ์ และการใช้บริบทสังคม โดยเริ่มจากการวางแผน คือ ผู้เรียนจะต้องสร้างภาพความคิดของตนเองให้ชัดเจน และเป็นระบบในการเขียนผลงานของตนเองก่อน จากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมไว้ทั้งหมดมาปรับแต่ง และคัดเลือกประเด็นที่ตนเองสนใจด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกับมุมมอง หรือประสบการณ์ของตนเอง จนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานเขียนผ่านการใช้บริบทสังคม

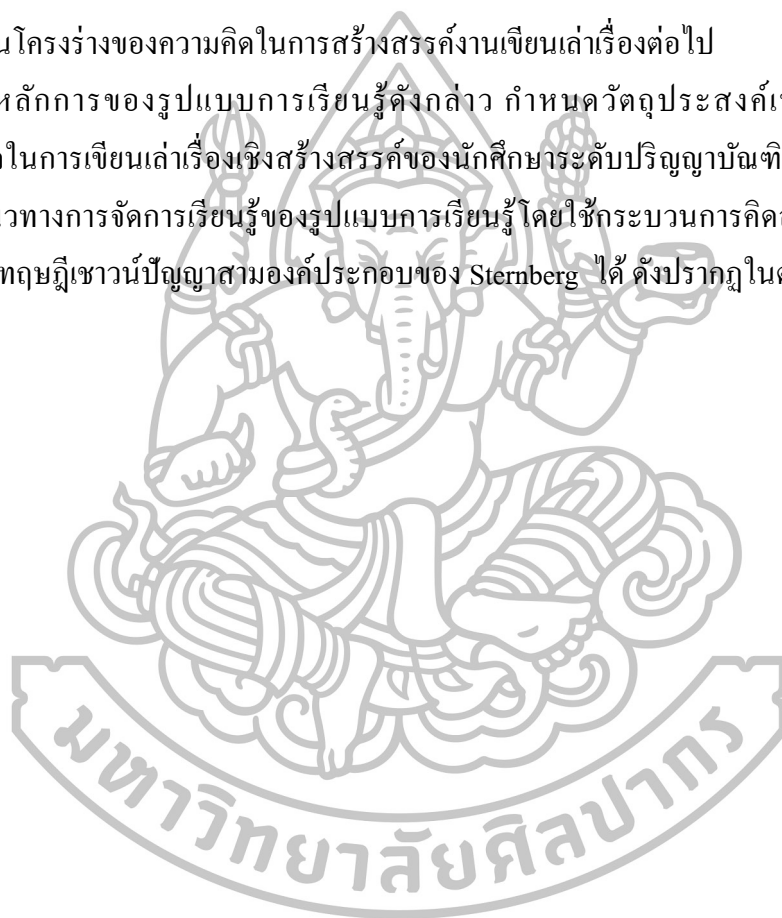
3.3 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan
สู่หลักการแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้
ดังปรากฏในแผนภาพที่ 16 ดังนี้

แผนภาพที่ 16 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan เพื่อใช้เป็นแนวทางใน
การสร้างรูปแบบการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 16 จะเห็นได้ว่า หลักการแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ คือ การจัดระบบความคิดด้วยการระดมสมอง ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานเขียนสร้างสรรค์ด้วยวิธีการแผ่ขยายความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งเกิดจากวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมองเพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย หรือคิดให้ได้ปริมาณมากที่สุด จากนั้นนำความคิดที่ดีที่สุดไปต่อยอดเป็นงานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แผนผังความคิดเป็นแนวทางในการแตกประเด็นความคิดที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็น โครงร่างของความคิดในการสร้างสร้งงานเขียนเล่าเรื่องต่อไป

จากหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยนำผลมาสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ได้ ดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชอวาร์นัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek		
<p>1. การสร้างความสนใจ ผู้เรียนสำรวจความคิดที่เคยมีผู้อื่นได้กล่าวถึงไว้ในประเด็นที่กำหนดให้อย่างรอบด้านเพื่อจะได้ไม่มีมุมมองที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว จากนั้นผู้เรียนจึงคิดถึงความคิดใหม่ ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในประเด็นที่กำหนดให้อันจะก่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ และไม่ซ้ำจากความคิดที่เคยมีการกล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้แล้ว</p>	<p>ผู้เรียนสามารถสร้างประเด็นความคิดใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากความคิดเดิมที่เคยมีอยู่ก่อนหน้านี้แล้วได้</p>	<p>ผู้เรียนลงมือสำรวจประเด็นความคิดที่ผู้สอนกำหนดให้ด้วยตนเอง โดยการใช้ใบความรู้ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้เรียนจะได้ข้อมูลที่มีการกล่าวถึงไว้แล้วเกี่ยวกับประเด็นนั้นว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้ไม่นำเสนอประเด็นความคิดที่ซ้ำซ้อนกับความคิดที่มีอยู่ก่อนหน้านี้</p>
<p>2. การหลบหลีก ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ด้วยการระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อที่จะเขียนให้ได้มากที่สุด จากนั้นคัดเลือกความคิดที่แปลกใหม่ และน่าสนใจ มาแตกประเด็นความคิด และขยายความคิดในประเด็นต่าง ๆ ให้มีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	<p>ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดที่แปลกใหม่ โดยมีการขยายรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่แตกย่อยออกไปอย่างชัดเจน</p>	<p>ผู้เรียนระดมสมองเกี่ยวกับประเด็นในการเขียนให้ได้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว จากนั้นผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง แล้วเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดในการเตรียมข้อมูลในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์</p>

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
<p>3. การเคลื่อนไหว ผู้เรียน นำความคิดที่แปลกใหม่ที่ได้ออกผลึกเรียบร้อย และมีการแตกประเด็นความคิดในมิติต่าง ๆ มาคิดเชื่อมโยงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอว่ามีความเกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบกันได้อย่างไรบ้างในแต่ละมิติของแต่ละรายละเอียดของความคิดเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ มีมิติของรายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ต่อไป</p>	<p>ผู้เรียนสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เป็นความเรียงร้อยแก้วในหัวข้อที่กำหนดได้</p>	<p>ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมตามหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่กำหนดได้</p>

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg		
1. การวางแผนความคิด ผู้เรียนจะต้องสร้างภาพความคิดให้ชัดเจนก่อนโดยผู้เรียนจะเกิดความคิดอย่างชัดเจน และเป็นระบบเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการเขียนผลงานของตนเองว่า จะมีเนื้อหากล่าวถึงประเด็นใดบ้าง และในแต่ละประเด็นจะมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง ตลอดจนจะมีกลวิธีหรือแนวทางในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ให้ออกมาลักษณะใด	ผู้เรียนสามารถวางแผนด้วยการวางโครงร่างงานเขียนก่อนลงมือปฏิบัติงานเพื่อมองเห็นร่างความคิดที่ชัดเจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้เรียนวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และเชื่อมโยงความคิดใหม่ให้เข้ากับความคิด ความรู้ และประสบการณ์เดิม
2. การใช้ประสบการณ์ ผู้เรียนจะนำข้อมูลที่ได้จาก การรวบรวมไว้ทั้งหมดมาปรับแต่ง และคัดเลือกให้เหมาะสมกับประเด็นที่ตนเองสนใจด้วยการนำข้อมูลที่ได้รับการศึกษามาเปรียบเทียบกับมุมมองความคิดที่สนใจว่ามีประเด็นที่เหมือนกันอย่างไรบ้าง และมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นความคิดที่สนใจและ	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดใหม่ด้วยการเปรียบเทียบกับประเด็นที่จะต้องนำมาเขียนให้เกิดความชัดเจน	ผู้เรียนแตกประเด็นความคิดด้วยการเชื่อมโยงความคิดที่แปลกใหม่ในมุมมองต่าง ๆ ของสิ่งนั้นให้เข้ากับหัวข้อที่จะเขียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีการแตกประเด็นรายละเอียดเพื่อจะได้มองเห็นความเหมือนกันของความคิดนั้นกับสิ่งที่เขียนให้สอดคล้องเหมาะสมในการใช้เป็นข้อมูลในการเขียนต่อไป

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
<p>ต้องการนำเสนออย่างไรบ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และเพียงพอในการสร้างสรรคงานเขียนของตนเองได้</p>		
<p>3. การใช้บริบทสังคม ผู้เรียนจะต้องนำความคิดที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงประยุกต์มาสร้างสรรคเป็นผลงานเขียนของตนเองได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำความคิดที่ตกผลึกแล้วนั้นมาแตกประเด็นรายละเอียดของแต่ละมิติที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับเรื่องราวความคิดใหม่ที่ต้องการนำเสนอให้มีความเหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น โดยงานเขียนนั้นจะต้องมีความแปลกใหม่ และมีคุณค่าด้วยการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>ผู้เรียนสามารถปรับแต่งความคิดเดิมให้เข้ากับความคิดใหม่ได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ใหม่ด้วยตนเองอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องในการคิด และการปฏิบัติงาน โดยนำประสบการณ์ของตนเองมาปรับเข้ากับประเด็นความคิดแปลกใหม่ที่แนะนำให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกันอย่างน่าสนใจ</p>

ตารางที่ 19 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
แผนผังความคิดของ Buzan		
<p>การจัดระบบความคิด</p> <p>ด้วยการระดมสมอง ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานเขียนสร้างสรรค์ด้วยวิธีการแผ่ขยายความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งเกิดจากวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย หรือคิดให้ได้ปริมาณมากที่สุด จากนั้นนำความคิดที่ดีที่สุดไปต่อยอดเป็นงานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะได้แผ่ขยายความคิดที่ผู้เรียนจะใช้เป็นแนวทางในการวางโครงร่างการเขียนว่าจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง</p>	<p>ผู้เรียนมีความสามารถแตกประเด็นความคิดให้มองเห็นประเด็นความคิดอย่างชัดเจนด้วยการใช้แผนผังความคิดเพื่อแผ่ขยายความคิดให้เกิดมุมมองที่แปลกใหม่ได้</p>	<p>ผู้เรียนจะต้องแสดงความคิดของตนเองจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้มากที่สุด ด้วยการใช้แผนผังความคิด เพื่อจะได้มองเห็น โครงร่างของความคิดที่จะใช้เป็นแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p>

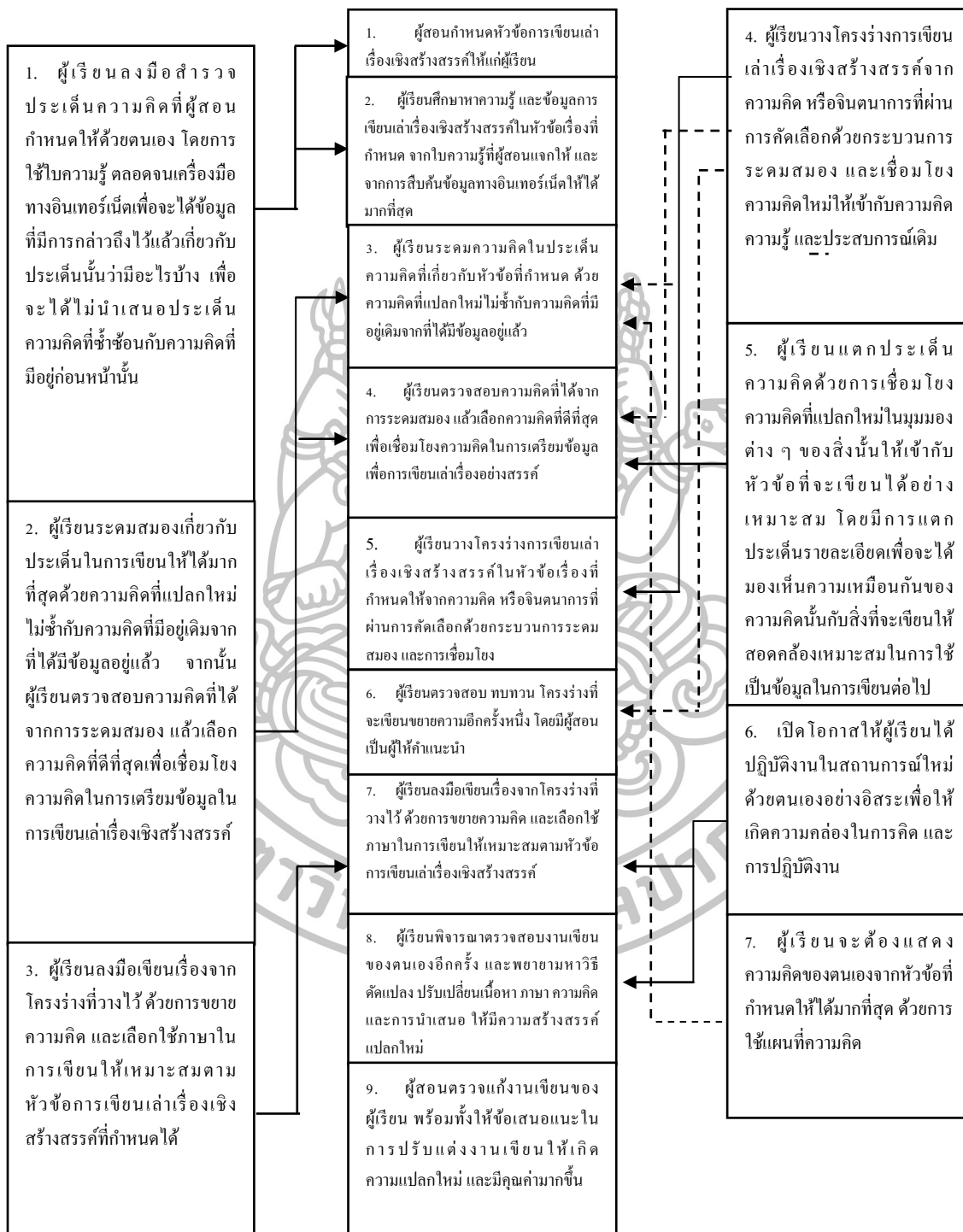
จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า กลวิธีในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การสำรวจประเด็นความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้ว ด้วยวิธีการระดมสมองให้ได้รายละเอียดและมุมมองของประเด็นความคิดที่แปลกใหม่ จากนั้นจึงวางโครงร่างความคิดที่จะเขียนโดยใช้ข้อมูลที่เตรียมไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ผู้เรียนจะใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่มาเปรียบเทียบความเหมือนกันของประเด็นความคิดนั้นให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืน จากนั้นจึงเรียบเรียงประเด็นความคิดที่ได้สกัดออกมาเรียบแล้ว โดยถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานเขียนด้วยการใช้สำนวนภาษาที่น่าสนใจ ถูกต้องเหมาะสม และชัดเจน

จากผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
สามารถนำมาสังเคราะห์สู่หลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ดังปรากฏในแผนภาพที่
17 ดังนี้

หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

แผนภาพที่ 17 ผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนรู้สู่หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 18 จะเห็นได้ว่ากลวิธีในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถสังเคราะห์เป็นหลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 9 ประการ คือ 1. ผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน 2. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ และข้อมูลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่องที่กำหนด จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตให้ได้มากที่สุด 3. ผู้เรียนระดมความคิดในประเด็นความคิดที่เกี่ยวกับหัวข้อที่กำหนด ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว 4. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง แล้วเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดในการเตรียมข้อมูลเพื่อการเขียนเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ 5. ผู้เรียนวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยง 6. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ 7. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมตามหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ 8. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้ง และพยายามหาวิธีดัดแปลงปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์แปลกใหม่ และ 9. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

จากผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้นำหลักการสำคัญของรูปแบบมาใช้เป็นแนวคิดในการดำเนินการสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ได้ 5 ขั้นตอน ดังปรากฏในแผนภาพที่ 18 ดังนี้

แผนภาพที่ 18 ผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้สู่ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จากแผนภาพที่ 18 จะเห็นได้ว่าหลักการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ได้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเริ่มก่อนความคิด 2. ขั้นผลิตผลงาน 3. ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ 4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน และ 5. ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์

จากผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทผู้สอน และบทบาทผู้เรียน ดังปรากฏในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>1. ขั้นเริ่มก่อนความคิด</p> <p>1. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ หรือประเด็นที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด ทั้งจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และการสืบค้นด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>2. ผู้เรียนวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อที่จะนำมาใช้ในงานเขียนของตนเอง</p>	<p>กระตุ้นความสนใจโดยนำเสนอตัวอย่างความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดให้ที่มีอยู่เดิมให้ผู้เรียนได้รับรู้ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมสร้างความคิดที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่ ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต</p>	<p>บันทึกความคิดเกี่ยวกับประเด็นในหัวข้อการเขียนจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด</p>

ตารางที่ 20 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>2. ขั้นเตรียมผลิตผลงาน</p> <p>1. ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว</p> <p>2. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดนั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน</p>	<p>1. สร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีข้อมูลในเบื้องต้นอยู่แล้ว</p> <p>2. กระตุ้นให้ผู้เรียนระดมสมอง ใช้ความคิดด้วยโดยใช้ผังความคิด</p>	<p>1. ระดมความคิดเรื่องที่จะเขียน ให้ได้มากที่สุดโดยใช้ผังความคิด</p> <p>2. เลือกความคิดที่ดีที่สุด เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้</p>
<p>3. ขั้นบูรณาการสัมพันธ์</p> <p>1. ผู้เรียนวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียนจากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม</p> <p>2. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ</p>	<p>ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน ด้วยการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเขียนโครงร่างในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <p>1. กระตุ้น และขยายความคิดของผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ</p> <p>2. ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน</p>	<p>นำเสนอการวางโครงเรื่อง โดยการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้าความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิมดังนี้</p> <p>1. ผู้เรียนขยายความคิดจากประเด็นต่าง ๆ ที่ตัวเองเลือก</p> <p>2. จัดวางโครงเรื่อง ลำดับความสำคัญของความคิดนั้น</p>

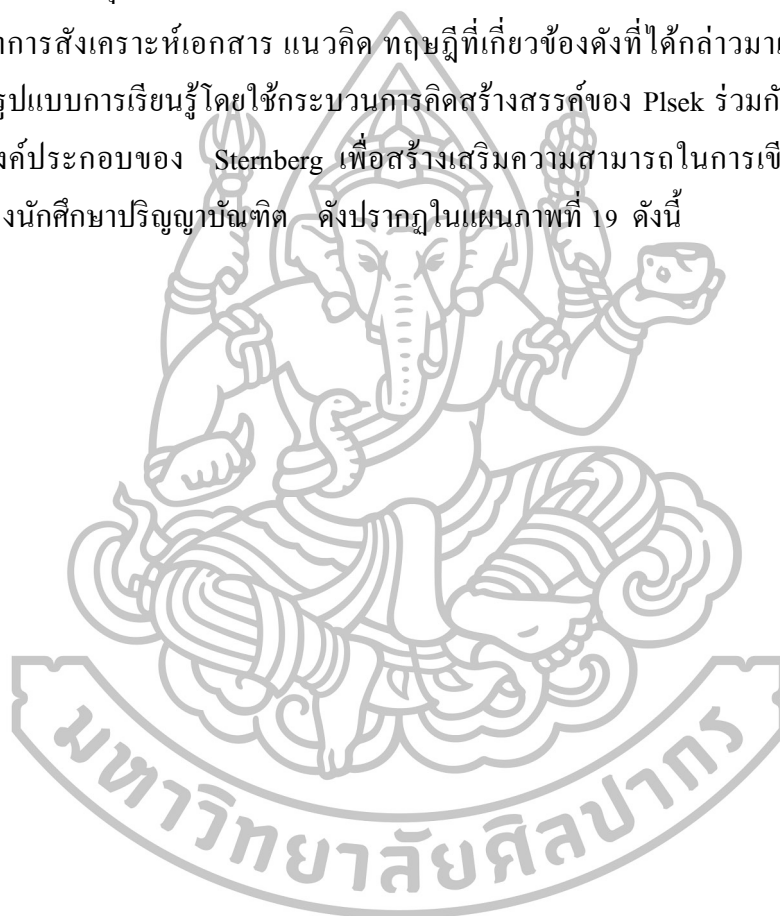
ตารางที่ 20 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

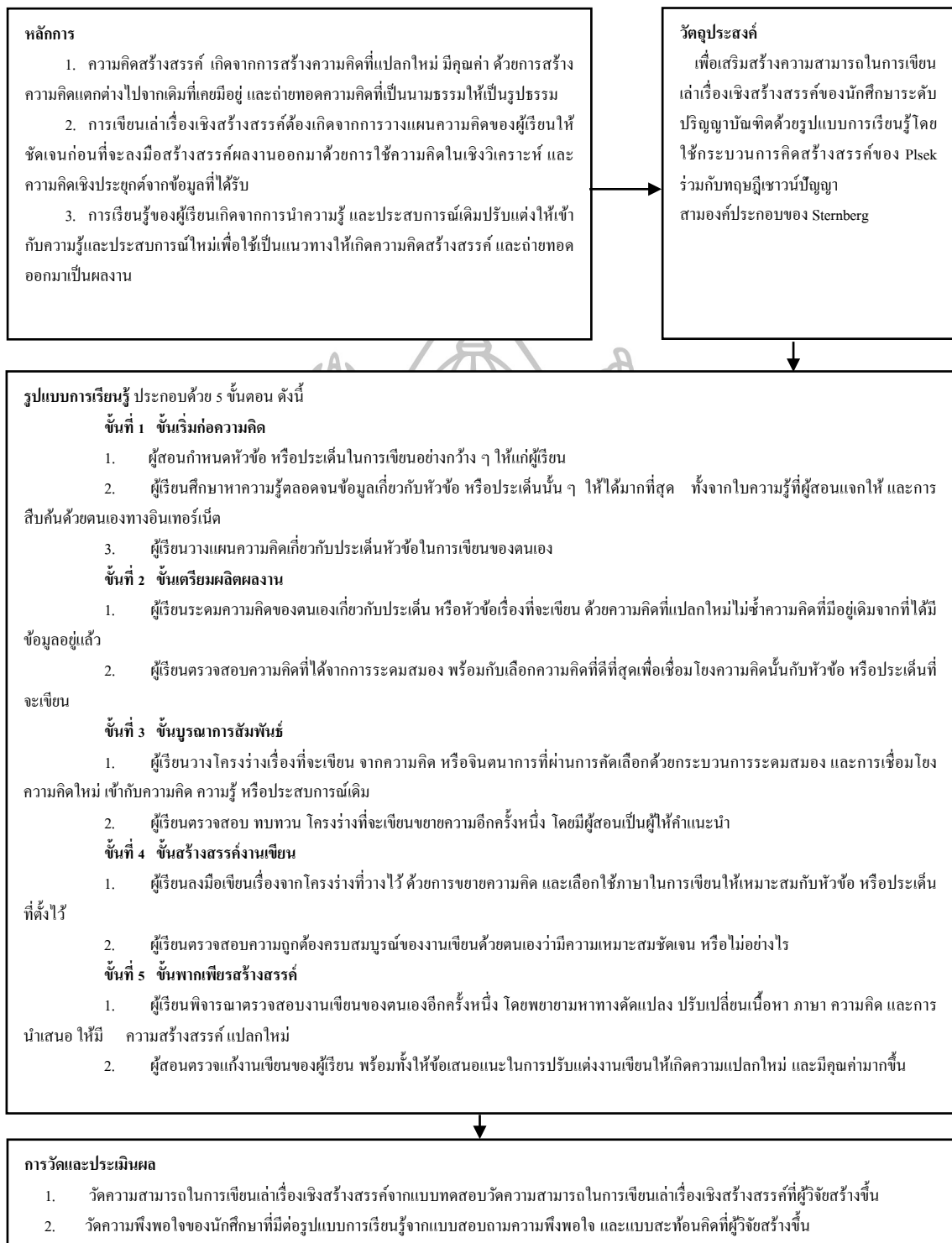
กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน</p> <p>1. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้</p> <p>2. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่ามี ความเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร</p>	<p>ชี้แจงเกณฑ์ การประเมินผล การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนทราบ</p>	<p>ลงมือเขียนเรื่อง จากโครงร่างความคิดที่กำหนดขึ้น</p>
<p>5. ขั้นพากเพียรสร้างสรรค์</p> <p>1. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามหาทางดัดแปลง ปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่</p> <p>2. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น</p>	<p>ประเมินผลงาน ผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงงานเขียนในครั้งต่อไป</p>	<p>ตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอให้มีความสร้างสรรค์ และแปลกใหม่</p>

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทผู้สอน และบทบาทผู้เรียน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเริ่มก่อความคิด ผู้สอนกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการเขียน จากนั้นผู้เรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นในการเขียนนั้น ตลอดจนการวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อในการเขียนของตนเองโดยความคิดนั้นต้องเป็นความคิดที่ต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่แล้ว 2. ขั้นเตรียมผลิตผลงาน ผู้เรียนระดมความคิดในประเด็นหรือหัวข้อเรื่องที่กำหนดด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมพร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อนำความคิดนั้นมาเชื่อมโยงกับประเด็นหรือหัวข้อที่จะเขียน 3. ขั้นบูรณาการ

สัมพันธ์ ผู้เรียนวางโครงร่างด้วยการเชื่อมโยงความคิดใหม่ให้เข้ากับความคิด ความรู้ และ ประสบการณ์เดิม โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำตลอดจนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนใน การตรวจสอบโครงร่างนั้น ๆ 4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล จากนั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติฝึกเขียนงานตามโครงร่างที่วางไว้ 5. ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์ ผู้สอน ตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิด ความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

ผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น สามารถสรุปรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเชวาน์ ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิง สร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ดังปรากฏในแผนภาพที่ 19 ดังนี้

แผนภาพที่ 19 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

4. ผลของกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเซวาร์นปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ ดังนั้นเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนที่พัฒนาดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 สัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ จำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน

1.1.2 สอบถามความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจาก 5 สถาบัน จำนวน 30 คนที่เคยผ่านการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

1.1.3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 ที่เคยผ่านการเรียนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสารในหัวข้อเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว จำนวน 280 คน

1.1.4 วิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นความคิดเห็นในหัวข้อ ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้จากการสัมภาษณ์ สรุปผลได้ ดังนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน “การเขียนเชิง สร้างสรรค์” สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในมุมมองของอาจารย์ผู้สอนการเขียนเชิง สร้างสรรค์ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์สอนในรายวิชานี้ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน พบว่า

1.2.1.1 นักศึกษาส่วนมากมักจะยึดติดกับตัวอย่างของงานเขียนที่ผู้สอน นำมาใช้เป็นเอกสารประกอบการสอนให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง จากนั้นนักศึกษาก็จะคัดแปลง หรือคัดลอกงานเขียนตามตัวอย่าง นั้น ๆ ออกมาเป็นผลงานการเขียนของตนเองจนขาดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ หรือขาดจินตนาการของความคิดที่แปลกใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานการเขียนที่ ดี และขาดความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

1.2.1.2 นักศึกษาส่วนมากยังคงยึดติดและกังวลอยู่กับรูปแบบ และ กฎเกณฑ์ในการเขียนมากเกินไป จึงไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระที่มีความแปลกใหม่ได้

1.2.1.3 นักศึกษาส่วนมากยังไม่สามารถเชื่อมโยงความคิดในงานเขียน หรือขาดการเรียบเรียง การลำดับความคิดในการนำเสนอข้อมูลให้มีความต่อเนื่อง หรือน่าสนใจได้

1.2.1.4 นักศึกษาส่วนมากไม่เห็นความสำคัญของการเขียนเชิง สร้างสรรค์ อีกทั้งคิดว่าเป็นเนื้อหาที่ยาก จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย

1.2.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยายไม่สามารถทำให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ อีกทั้งกระบวนการที่จะทำให้นักศึกษาเกิด ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นยังไม่ชัดเจน จึงทำให้นักศึกษายังไม่สามารถผลิตผล งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ออกมาได้ดีหรือมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แม้ว่าผู้สอนจะพยายามมองหา วิธีการสอนที่จะทำให้นักศึกษาสามารถสร้างสรรค์งานเขียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน “การเขียนเชิงสร้างสรรค์” สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างน้อย 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 คน พบว่า

1.2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอน จำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มากที่สุด และควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น เนื้อหาที่จำเป็นจะต้องฝึกให้ผู้เรียนคิดให้แตกต่าง หรือสร้างสรรค์ไปจากของเดิม และถ่ายทอด

ความคิดนั้นให้เป็นรูปธรรม ดังนั้นเมื่อผู้เรียนสามารถเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ ก็จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้สอนต้องระลึกไว้เสมอไว้การเขียนเป็นเนื้อหาที่เน้นทักษะ ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝน เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และหากผู้เรียนได้ฝึกอย่างต่อเนื่องแล้วก็จะทำให้สามารถเขียนคล่อง และคิดคล่อง

1.2.2.2 การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีการจัดกิจกรรมให้

หลากหลายเพื่อผู้เรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้ โดยต้องเริ่มต้นจากการคิดง่าย ๆ เช่น ใช้วิธีการนำเสนอแบบแผนของข้อมูลลูกโซ่ (Chain of Source) คือ เมื่อผู้เรียนเห็นสีแดงแล้วผู้เรียนจะนึกถึงอะไร ซึ่งผู้เรียนจะคิดออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เห็นสีแดงแล้วคิดถึงไฟไหม้ คิดถึงรถดับเพลิง คิดถึงความรัก จากนั้นจึงให้ผู้เรียนขยายความคิดนั้น จะเห็นได้ว่าการฝึกเบื้องต้นผู้สอนยังไม่ควรให้ผู้เรียนฝึกเขียนในสิ่งที่ยาก หรือเขียนในสิ่งที่เป็รูปแบบมากเกินไป เพราะผู้เรียนยังไม่มี ความชำนาญพอ แต่ควรให้ผู้เรียนฝึกเขียนแสดงความคิดจากนั้นจึงค่อย ๆ ขยายความคิดนั้นให้เป็นคำ จากคำก็เป็นประโยค จากประโยคก็จะกลายเป็นย่อหน้า ในที่สุดหากผู้เรียนเขียนได้หนึ่งย่อหน้า ก็แสดงว่าผู้เรียนเกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

1.2.2.3 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องเริ่มจากการจัดกิจกรรมที่ใกล้เคียง

กับประสบการณ์ของผู้เรียน คือ การสร้างสิ่งที่เราเห็นรอบ ๆ ตัว และจากการสังสมการอ่าน จะสังเกตว่า ผู้ที่เคยทำวิจัยมาก่อน จะเขียนนวนิยายได้ดี เพราะมีข้อมูลที่เพียงพอต่อการเขียน และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาถ่ายทอดงานเขียนของตนได้เป็นอย่างดี งานเขียนจึงเปรียบเสมือนการเป็นแม่ครัว กล่าวคือ ผู้เขียนจะต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อมก่อนลงมือเขียน เสมือนแม่ครัวจะทำอาหารก็ต้องมีการวัตถุดิบให้พร้อมเสียก่อน ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องสำรวจว่าตนมีข้อมูลอะไรบ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเขียน และเมื่อมีข้อมูลเพียงพอแล้วต่อการเขียน ขั้นตอนต่อไปผู้เขียนควรคำนึงว่าจะเขียนอย่างไร ซึ่งเปรียบเสมือนแม่ครัวจะทำอาหารอย่างไรให้มีรสชาติที่อร่อย จะต้องใส่วัตถุดิบอะไรก่อน อะไรหลัง และขอให้พึงระลึกไว้เสมอว่า การทำอาหารเพียงครั้งเดียวนั้นคงไม่ได้อร่อยเสมอไป งานเขียนของเราก็เช่นกัน คงไม่มีใครได้รางวัลจากงานเขียนชิ้นแรกทุกครั้งไป จะเห็นได้ว่าการปรุงตัวอักษรกับการปรุงอาหารมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ต้องปรุงจนชำนาญจึงจะอร่อย และต้องมีลูกเล่นใน การปรุง หรือมีเทคนิคในการปรุง ถ้าหากผู้ปรุงรักสบายใส่ผงชูรสไปในงานเขียนให้อร่อย นั่นก็หมายความว่าผู้ปรุงได้ไปยืมแนวคิด หรืองานเขียนของอื่นมาใส่ก็จะทำให้งานเขียนนั้นขาดรสชาติ ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องหาเทคนิค หรือลักษณะเฉพาะของตนเองให้เจอ ก็จะทำให้อาหารงานนั้นอร่อยด้วยฝีมือของผู้เขียนเอง งานเขียนจึงเป็งานที่ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ เนื่องจากการฝึกจะช่วยผู้เขียนสามารถปรุงรสสร้างเสน่ห์งานเขียนของตนเองให้มีแบบฉบับเฉพาะตัวได้

1.2.2.4 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องให้ผู้เรียนเริ่มจากงานเขียนที่ยาก หรืองานเขียนที่เต็มรูปแบบอย่างนวนิยาย หรือเรื่องสั้น หากแต่ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนเริ่มจากการเขียนง่าย ๆ ก่อน สำหรับผู้เรียนที่ฝึกฝนใหม่ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการฝึกเขียนย่อหน้าให้ผู้เรียนเล่าเรื่อง หรือเล่าประสบการณ์ หรือเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิด ข้อมูล หรือประสบการณ์ของผู้เรียนผ่านมุมมองความคิด ทักษะต่าง ๆ ดังนั้นผู้สอนต้องหาวิธีที่สามารถไปกระตุ้นผู้เรียนซึ่งตัวกระตุ้นนี้เปรียบเสมือนกุญแจที่ไปเปิดลิ้นชักหัวใจของผู้เรียนออกมานั้นผู้เรียนก็จะเกิดความคิดหลังไหลออกมาเป็นตัวหนังสือ แต่ก็เขียนภาษาออกมาดีหรือไม่ดีนั้นก็ขึ้นอยู่กับที่การฝึก สิ่งเหล่านี้ผู้สอนสามารถขัดเกลาหรือให้คำแนะนำได้สิ่งสำคัญที่สุดคือ ผู้สอนจะต้องคิดว่าจะสอนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดความสุข และเข้าใจง่าย เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่เด็กมักจะเบื่ออยู่แล้ว ฉะนั้นผู้สอนต้องเข้าถึงตัวผู้เรียน ต้องคอยเอาใจใส่ เพื่อให้เขาเกิดความอยากที่จะเรียนรู้ การให้กำลังใจก็เป็นสิ่งสำคัญถ้าผู้เรียนทำได้เราก็ต้องรู้จักชม ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจและอยากที่จะพัฒนางานเขียนนั้นต่อ แต่ในขณะเดียวกันผู้สอนก็ต้องชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องในงานเขียนของผู้เรียนด้วย จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จและสามารถเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

1.3 ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต จากการสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา 5 สถาบัน จำนวน 30 คนที่เคยผ่านการเรียนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว พบว่า

1.3.1 นักศึกษาส่วนมากคิดว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นวิชาที่ไม่สำคัญ และเป็นวิชาที่ยาก ต้องฝึกปฏิบัติตลอดเวลา จนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายเนื่องจากไม่สามารถผลิตงานเขียนนั้นออกมาได้

1.3.2 นักศึกษาส่วนมากมักมีความกังวลใจในการเขียน ไม่สามารถผลิตงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าตนควรจะเขียนอย่างไรเพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ หรือสร้างสรรค์ได้

1.3.3 นักศึกษาส่วนมากขาดแรงบันดาลใจในการเขียน ไม่แน่ใจว่าตนเองควรจะเขียนเรื่องอะไร หรือหาแหล่งข้อมูลการเขียนนั้นจากไหน จึงจะเกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่าในงานเขียนนั้น

1.3.4 ผู้สอนส่วนมากมักจะใช้วิธีการอธิบายถึงรูปแบบของงานเขียนลักษณะต่าง ๆ เป็นหลัก จากนั้นจึงนำเสนอตัวอย่างของงานเขียนประเภทนั้น ๆ ให้นักศึกษา และให้นักศึกษาผลิตผลงานประเภทนั้นเลย โดยขาดกระบวนการ หรือวิธีการที่จะทำให้ นักศึกษาผลิต หรือสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้

1.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน ที่เคยผ่านการเรียนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสารในหัวข้อเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากการตอบแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน ที่เคยผ่านการเรียนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสารในหัวข้อเรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มาแล้ว พบว่า

ตารางที่ 21 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นปี		
- ระดับชั้นปีที่ 5	50	17.86
- ระดับชั้นปีที่ 4	96	34.28
- ระดับชั้นปีที่ 3	134	47.86
รวม	280	100
ระดับคะแนนรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร		
- A	64	22.86
- B+	88	31.43
- B	94	33.57
- C+	28	10.00
- C	6	2.14
รวม	280	100

ตารางที่ 22 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน

ลักษณะการเรียนรู้	จำนวน (280 คน)	ร้อยละ
1. การจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์แบบใด ที่นักศึกษาต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1.1 การจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม	91	17.95
1.2 การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง	210	41.42
1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด	156	30.77
1.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรอบมโนทัศน์	49	9.66
1.5 อื่น ๆ โปรดระบุ การจัดการเรียนรู้โดยการยกตัวอย่าง งานเขียน	1	0.20
2. นักศึกษาคิดว่าวิธีการใดที่จะทำให้ตัวนักศึกษาสามารถเขียน เล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้		
2.1 ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จนสามารถเขียนได้	47	16.79
2.2 ผู้สอนให้นักศึกษาศึกษาจากตัวอย่างงานเขียนเล่าเรื่องเชิง สร้างสรรค์จนสามารถนำไปเขียนได้	53	18.93
2.3 ผู้สอนเชื่อมโยงความรู้ หรือประสบการณ์เดิม ของนักศึกษาเข้ากับความรู้ใหม่จนเกิดการพัฒนา ต่อยอดในงานเขียนได้	180	64.28
3. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์แบบใด		
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง	50	17.86
3.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการปฏิบัติ	179	63.93
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสังเคราะห์	51	18.21

ตารางที่ 22 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน (ต่อ)

ลักษณะการเรียนรู้	จำนวน (280 คน)	ร้อยละ
4. กระบวนการใดในการจัดกิจกรรมการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเน้น หรือ พัฒนาเพื่อนำไปสู่กระบวนการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
4.1 กระบวนการเขียน	127	24.80
4.2 กระบวนการเชื่อมโยงความคิด	187	36.52
4.3 กระบวนการพัฒนาความคิดที่แปลกใหม่	198	38.68
5. วิธีการเรียนรู้แบบใดที่นักศึกษาคิดว่าจะสามารถทำให้นักศึกษาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
5.1 ฝึกฝนด้วยตนเอง	202	72.14
5.2 ฝึกฝนแบบเป็นคู่	44	15.72
5.3 ฝึกฝนแบบเป็นกลุ่ม	34	12.14
6. เมื่อนักศึกษาต้องเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เนื้อหาประเภทใดที่นักศึกษาสงใจหรืออยากเขียน		
6.1 เรื่องเกี่ยวกับข่าว เหตุการณ์บ้านเมือง	28	10.00
6.2 เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักศึกษา	195	69.64
6.3 เรื่องบันเทิง หรือสารคดีต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้อ่าน หรือดู	57	20.36
7. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนประเมินผลงานของนักศึกษาในลักษณะใด		
7.1 ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง	30	10.71
7.2 ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง	196	70.00
7.3 ให้เพื่อนนักศึกษา หรือผู้อื่นมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของนักศึกษา	54	19.29

ตารางที่ 22 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน (ต่อ)

ลักษณะการเรียนรู้	จำนวน (280 คน)	ร้อยละ
8. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือ ข้อเสนอแนะในงานเขียนของนักศึกษาด้วยวิธีการใด		
8.1 เสนอแนะเป็นรายบุคคล	117	41.79
8.2 เสนอแนะหน้าชั้นเรียนเป็นภาพรวม	163	58.21
9. การวัด และประเมินผลแบบใดที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัด การเรียนรู้ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์		
9.1 การทดสอบ	154	55.00
9.2 การมอบหมายงาน	124	44.29
9.3 อื่น ๆ โปรดระบุ	2	0.71
- ให้ทำงานโดยมีเวลาให้ทำนอกเวลา เพราะจะได้คิดเขียน ออกมาได้ดี		
- การสังเกตจากผลงาน		
10. เกณฑ์ประเภทใดที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ในการให้ คะแนน หรือประเมินผลงาน		
10.1 ให้คะแนนโดยดูผลงานในภาพรวม	39	13.93
10.2 มีเกณฑ์การให้คะแนนผลงานชัดเจน	189	67.50
10.3 ให้คะแนนตามองค์ประกอบที่กำหนด	52	18.57

ตารางที่ 22 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน (ต่อ)

ลักษณะการเรียนรู้	จำนวน (280 คน)	ร้อยละ
11. สื่อประเภทใดที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้		
11.1 ใบความรู้	75	26.79
11.2 อินเทอร์เน็ต	139	49.64
11.3 PowerPoint	64	22.86
11.4 อื่น ๆ โปรดระบุ	2	0.71
- สื่อมัลติมีเดีย เช่น คลิปวิดีโอสั้น ๆ		
- ตัวอย่างงานเขียน		
12. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดทำสื่อประเภทใดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 การลำดับความคิดในการเขียน	139	20.93
12.2 การเชื่อมโยงความคิดในการเขียน	187	28.16
12.3 ต้นแบบงานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์	136	20.48
12.4 วิธีการคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่	202	30.43

จากตารางที่ 22 พบว่าจำนวน และร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 3 – 5 จำนวน 280 คน เป็นดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่นักศึกษาต้องการจำนวนมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 41.42

วิธีการสอนที่นักศึกษาคิดว่าจะสามารถช่วยให้ตนเองสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้คือ ผู้สอนต้องเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมของนักศึกษาเข้ากับความรู้ใหม่จนเกิดการพัฒนาต่อยอดในงานเขียนได้ จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 64.28

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการปฏิบัติ จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92

ในการจัดกิจกรรมการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์กระบวนการที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเน้นหรือพัฒนาเพื่อนำไปสู่กระบวนการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จำนวนมากที่สุด คือ กระบวนการพัฒนาความคิดที่แปลกใหม่ จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 38.68

วิธีการฝึกฝนที่นักศึกษาคิดว่าจะสามารถทำให้นักศึกษาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำนวนมากที่สุด คือ การฝึกฝนด้วยตนเอง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 72.14

เนื้อหาในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่นักศึกษาสนใจ หรืออยากเขียนจำนวนมากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 69.64

วิธีการวัด และประเมินผล นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนประเมินผลงานของนักศึกษาจำนวนมากที่สุด คือ ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00

วิธีที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนให้ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือข้อเสนอแนะในงานเขียนจำนวนมากที่สุดคือ การเสนอแนะหน้าชั้นเรียนเป็นภาพรวม จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 58.21

การวัด และประเมินผลแบบใดที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จำนวนมากที่สุด คือ การทดสอบ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00

เกณฑ์ที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ในการให้คะแนน หรือประเมินผลงานจำนวนมากที่สุด คือ มีเกณฑ์การให้คะแนนผลงานชัดเจน จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50

สื่อที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้จำนวนมากที่สุด คือ สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 49.64

สื่อที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จำนวนมากที่สุด คือ สื่อที่ทำให้เกิดวิธีการคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาในภาพรวมสามารถสรุปให้เห็นถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ว่า

ด้านผู้เรียนพบว่า นักศึกษาส่วนมากไม่เห็นความสำคัญของเนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะเป็นเนื้อหาที่ยาก และต้องฝึกปฏิบัติตลอดเวลาจนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายเนื่องจากไม่สามารถผลิตงานเขียนนั้นออกมาได้ ตลอดจนนักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหา หรือเกิดความกังวลใจ เนื่องจากขาดแรงบันดาลใจในการเขียน ไม่แน่ใจว่าตนเองจะเขียนเรื่องอะไร หรือหาแหล่งข้อมูล

การเขียนจากไหน และจะผลิตผลงานอย่างไรให้เกิดความแปลกใหม่ หรือสร้างสรรค์ได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยายไม่สามารถทำให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้งานเขียนของนักศึกษายังยึดติดกับตัวอย่างงานเขียนที่ผู้สอนนำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง จนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการความคิดที่แปลกใหม่ ตลอดจนขาดความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อีกทั้งยังคงยึดติดกับรูปแบบ และกฎเกณฑ์ในการเขียนมากจนเกินไป ตลอดจนไม่สามารถเชื่อมโยงความคิด หรือลำดับความคิดในการนำเสนอได้

จากการเก็บข้อมูลด้านปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์พบว่า ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ อธิกมาส มากจ้อย (2553: 3) ที่กล่าวถึงปัญหา และอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเกิดจากผู้สอน และจากตัวผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนมีความเห็นว่าการเขียนเป็นเรื่องที่ยาก ไม่รู้ว่าจะเขียนอะไร เขียนอย่างไร เขียนแล้วไม่ประสบความสำเร็จ จึงเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย

นอกจากนี้ตัวครูหรือผู้สอนเองไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเขียนได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557: 6 – 7) ที่พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจาก ผู้เรียนส่วนใหญ่เขียนไม่ได้เพราะขาดพื้นฐานความรู้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ และขาดแรงจูงใจในการริเริ่มเขียนเรื่องราวที่แปลกใหม่ อีกทั้งผู้สอนเองก็ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ปัญหาทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจาก 1. ตัวผู้เรียน คือ ผู้เรียนขาดแนวความคิดที่จะเขียน ไม่แน่ใจว่าตนเองจะเขียนเรื่องอะไร หรือหาแหล่งข้อมูลการเขียนจากไหน และจะผลิตผลงานอย่างไรให้เกิดความแปลกใหม่ หรือสร้างสรรค์ได้ และ 2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขาดวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน ในภาพรวมสามารถสรุปให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนต้องจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เร้า ความสนใจ และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด และควรเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติมากกว่า การให้ผู้เรียนศึกษาทฤษฎีที่เป็นภาควิชาการ

ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้สอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจากงานเขียนประเภทพื้นฐานก่อน เช่น การเขียนเล่าเรื่อง หรือการเขียนเล่าประสบการณ์ที่ใกล้ตัวกับผู้เรียน งานเขียนประเภทนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิด และประสบการณ์ของผู้เรียนด้วยความแปลกใหม่ได้ง่าย

เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และคุ้นเคยกับผู้เรียนอยู่แล้วซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนขจัดความรู้สึกหรือทัศนคติในด้านลบว่าการเขียนสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่ยาก และน่าเบื่อ เนื่องจากผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้

จากการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ในเรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการปฏิบัติ โดยมีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการระดมสมอง การเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมของนักศึกษาเข้ากับความรู้ใหม่จนเกิดการพัฒนาต่อยอดในงานเขียน และเนื้อหาในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่นักศึกษาสนใจ หรืออยากเขียนจำนวนมากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักศึกษา โดยวิธีการวัดและประเมินผลงานที่ผู้เรียนต้องการได้แก่ ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง โดยมีการเสนอแนะหน้าชั้นเรียนเป็นภาพรวม และผู้สอนควรมีเกณฑ์การให้คะแนนผลงานที่ชัดเจน

ในด้านสื่อที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้จำนวนมากที่สุด คือ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อที่ทำให้ผู้เรียนเกิดวิธีการคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดการเรียนรู้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตดังกล่าวพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประทีป เหมือนนิล (2533: 22) ที่กล่าวโดยสรุปว่า การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นควรเริ่มต้นจากการเขียนในสิ่งที่ผู้เรียนรู้ดีที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีประสบการณ์ชีวิตน้อย ประสบการณ์การอ่านน้อย จึงไม่สามารถมีข้อมูลมาเขียนได้ ถ้าผู้สอนเริ่มต้นจากสิ่งที่ใกล้ตัวซึ่งเขาู้ดีที่สุด ก็จะทำให้เขามีมุมมองที่กว้างขวาง และเห็นแนวทางในการจัดลำดับความคิดได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับ Goldberg (2544: 81 - 82) ที่กล่าวว่าผู้หัดเขียนใหม่ ๆ ควรเริ่มเขียนจากข้อมูลที่มีอยู่ หรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และหมั่นเปิดกว้างทางความคิดเสมอ เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีต้องรู้สิ่งแวดล้อม รู้จักผู้อ่าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงจะประสบความสำเร็จเป็นนักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการปฏิบัติด้วยการเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมของนักศึกษาเข้ากับความรู้ใหม่จนเกิดการพัฒนาต่อยอดในงานเขียน และแนวทางในการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการเขียนคือ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เหมาะสมกับวัย และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยหัวข้อหรือประเด็นในการเขียนนั้นต้องเป็นเรื่องที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการศึกษา และเป็นเรื่องที่สามารถใช้การสร้างสรรค์ให้แปลกใหม่ และน่าสนใจได้

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ในขั้นการพัฒนา (Development: D₁) ผู้วิจัยได้ออกแบบออกแบบ และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการสร้างเสริมความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จำนวน 7 คน และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การวัด แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

จากการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยสามารถแสดงรายละเอียดและแผนภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตดังแผนภาพ 20 ได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้

1. ความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากการสร้างความคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่า ด้วยการสร้างความคิดแตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่ และถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม

2. การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ต้องเกิดจากการวางแผนความคิดของผู้เรียนให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือสร้างสรรค์ผลงานออกมาด้วยการใช้ความคิดในเชิงวิเคราะห์ และความคิดเชิงประยุกต์จากข้อมูลที่ได้รับ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการนำความรู้ และประสบการณ์เดิม ปรับแต่งให้เข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

3. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อความคิด

1. ผู้สอนกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนอย่างกว้าง ๆ ให้แก่ ผู้เรียน

2. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ หรือประเด็น นั้น ๆ ให้ได้มากที่สุด ทั้งจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และการสืบค้นด้วยตนเองทาง อินเทอร์เน็ต

3. ผู้เรียนวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อในการเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน

1. ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะ เขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว

2. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือก ความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดนั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน

ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์

1. ผู้เรียนวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียน จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม
2. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน

1. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้
2. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเอง ว่ามีความเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 5 ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์

1. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามหาทางดัดแปลง ปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่
2. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

4. เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้

การนำรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียน เล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตไปใช้จะต้องคำนึงถึงส่วนที่เป็นเงื่อนไข ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนตาม รูปแบบมีความเป็นไปได้สำหรับการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

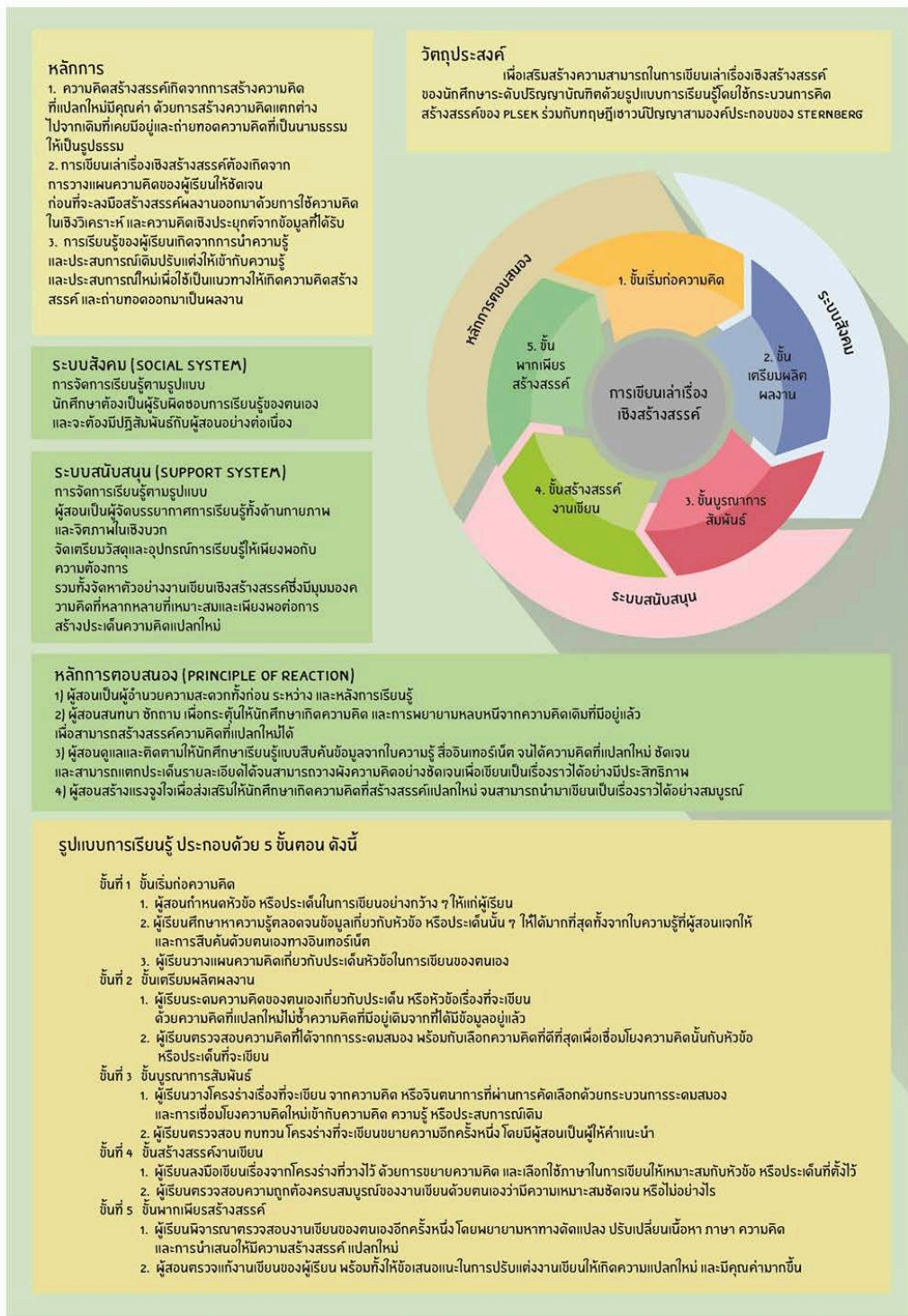
4.1 ระบบสังคม (Social System) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ นักศึกษา ต้องเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

4.2 ระบบสนับสนุน (Support System) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ผู้สอน เป็นผู้จัดบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตภาพในเชิงบวก จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ การเรียนรู้ให้เพียงพอับความต้องการ รวมทั้งจัดหาตัวอย่างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีมุมมอง ความคิดที่หลากหลายที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการสร้างประเด็นความคิดแปลกใหม่

4.3 หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction) การนำรูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตไปใช้ต้องคำนึงถึงการตอบสนองต่อนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบ ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเรียนรู้
- 2) ผู้สอนสนทนา ซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิด และการพยายามหลบหนีจากความคิดเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อสามารถสร้างสรรค์ความคิดที่แปลกใหม่ได้
- 3) ผู้สอนดูแล และติดตามให้นักศึกษาเรียนรู้แบบสืบค้นข้อมูลจากใบความรู้ สื่ออินเทอร์เน็ต จนได้ความคิดที่แปลกใหม่ ชัดเจน และสามารถแตกประเด็นรายละเอียดได้จนสามารถวางผังความคิดอย่างชัดเจนเพื่อเขียนเป็นเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ผู้สอนสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความคิดที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ จนสามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องราวได้อย่างสมบูรณ์

แผนภาพที่ 20 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.19 ดังปรากฏในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5	6	7			
1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้นี้ได้แสดงให้เห็นถึงแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม	4	4	5	5	5	5	3	4.43	0.79	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนรู้	4	4	5	5	5	5	4	4.57	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้มีความชัดเจน และแสดงความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
4. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	4	4	5	5	5	4	3	4.29	0.76	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4	5	4	5	5	4	4	4.43	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 23 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5	6	7			
6. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบแสดงถึงภาพรวม และจุดเน้นการนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างชัดเจน	4	4	4	5	5	4	3	4.14	0.69	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
7. ชั้นเริ่มก่อนความคิด มีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสามารถหาข้อมูลเรื่องที่จะเขียนว่ามีผู้กล่าวถึงเรื่องนั้นๆ ไว้ในประเด็นใดบ้าง	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
8. ชั้นเตรียมผลิตผลงาน มีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสามารถหลีกเลี่ยงความคิดเดิม และสร้างสรรค์ความคิดใหม่ที่มีอยู่ได้	4	4	4	5	5	5	5	4.57	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
9. ชั้นบูรณาการสัมพันธ์ มีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียนด้วย การเชื่อมโยงความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ ความคิด และประสบการณ์ใหม่ได้	4	4	5	5	5	4	5	4.57	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
10. ชั้นสร้างสรรค์งานเขียน มีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างเป็นระบบตามโครงเรื่องที่วางไว้ พร้อมทั้งเรียบเรียงเนื้อหาด้วยการใช้ถ้อยคำที่สละสลวย และเหมาะสม	4	3	5	5	5	5	5	4.57	0.79	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 23 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5	6	7			
11. ชั้นพาทเพียรสร้างสรรค์ มีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขข้อบกพร่องของงานเขียนจนได้งานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์	4	5	4	5	5	5	5	4.71	0.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
12. รูปแบบการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนที่ผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติได้	4	3	5	5	5	5	4	4.43	0.79	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
13. รูปแบบการเรียนรู้มีขั้นตอนการสอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
14. รูปแบบการเรียนรู้อธิบายขั้นตอนการสอนได้อย่างเป็นลำดับขั้น และใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	4	4	5	5	5	4	5	4.57	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
15. รูปแบบการเรียนรู้ช่วยกำหนดกรอบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเหมาะสม	4	4	4	5	5	4	4	4.29	0.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
16. รูปแบบการเรียนรู้มีแนวทางการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	4	3	5	5	5	4	4.29	0.76	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 23 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่							\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5	6	7			
17. รูปแบบการเรียนรู้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้	4	4	5	5	5	5	4	4.57	0.53	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
รวม								4.51	0.19	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

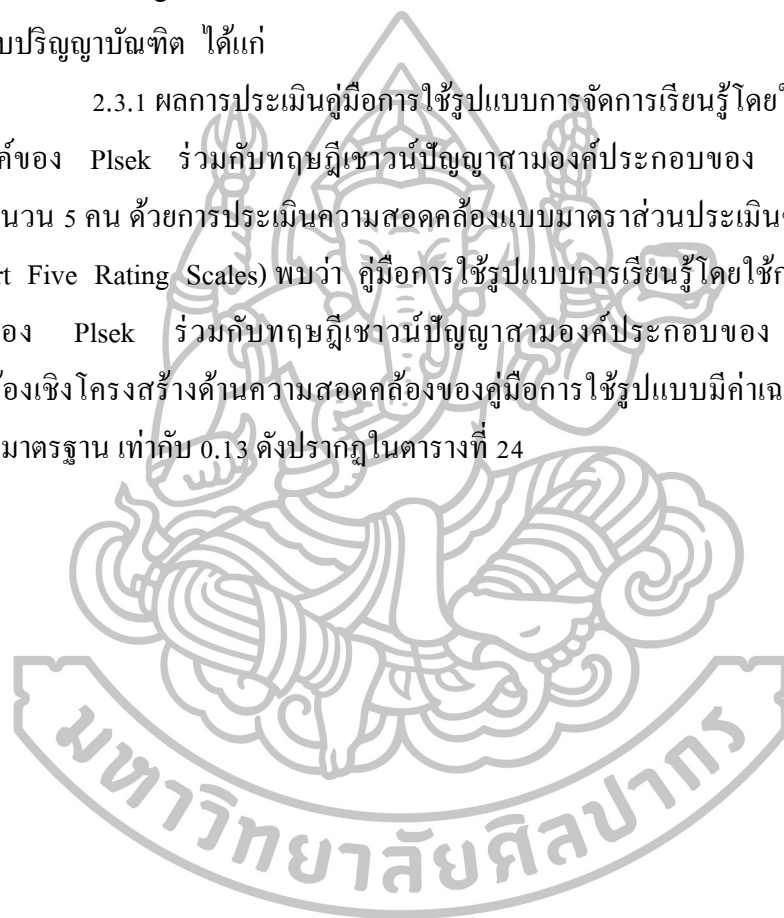
จากตารางที่ 23 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้

1. ปรับสำนวนภาษาในการเขียนอธิบายบทบาทของครูด้านโค้ช (Coaching) การให้ข้อมูลย้อนกลับในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนมากขึ้น
2. ปรับเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้
3. ปรับแก้ไขหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
4. เพิ่มแผนภาพแสดงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่

2.3.1 ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.13 ดังปรากฏในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของกลุ่มการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเซวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. กลุ่มนี้อาจมีมุมมองที่ครอบคลุมครบถ้วนที่ครูผู้สอนควรทราบก่อนนำไปใช้	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
2. กลุ่มนี้อาจมีอธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3. กลุ่มนี้อาจมีใช้สำนวนภาษาในการอธิบายขององค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างเข้าใจ และชัดเจน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. กลุ่มนี้อาจมีสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ได้ อย่างชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
5. กลุ่มนี้อาจมีกล่าวถึงความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสม และชัดเจน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. กลุ่มนี้อาจมีกล่าวถึงความเป็นมาของการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมเหตุสมผล และมีความน่าเชื่อถือ	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 24 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของกลุ่มการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเซวานน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
7. กลุ่มฉบับนี้ได้กล่าวถึงการนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้เป็นฐานคิดที่สำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	5	5	4	4	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
8. กลุ่มฉบับนี้ได้นำแนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้มาเป็นฐานสำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้ถูกต้องตามหลักการ แนวคิด ของทฤษฎีนั้น ๆ อย่างครบถ้วนชัดเจน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
9. กลุ่มฉบับนี้ได้แสดงสาระสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนและครบถ้วนเพียงพอที่จะนำไปใช้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
10. กลุ่มฉบับนี้ได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
11. กลุ่มฉบับนี้มีการแสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม	5	4	3	5	5	4.40	0.89	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 24 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของกลุ่มการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
12. กลุ่มฉบับนี้มีมีการแสดงเกณฑ์การประเมินการเขียนสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
รวม						4.52	0.13	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 24 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของกลุ่มการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า องค์กรประกอบของกลุ่มการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกลุ่มการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือ ควรเพิ่มการแปรผลคะแนนในเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่กลุ่มการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2.3.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการตอบประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.14 ดังปรากฏในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวานน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในเขียนการเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
2. ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
3. แผนการจัดการเรียนรู้มีการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
4. จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ครอบคลุม และเพียงพอต่อการสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน ได้	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
5. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนและทำให้มองเห็นเป้าหมายในการเรียนรู้	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
6. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวานน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในเขียนการเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5			
7. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความถูกต้อง ชัดเจนตามหลักการ	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
8. จุดประสงค์การเรียนรู้ผู้เรียนสามารถ วัดและประเมินได้จริง	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
9. จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม และ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ จริง	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
10. เนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละ แผนมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
12. เนื้อหาที่มีความหลากหลาย และ สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
13. เนื้อหาเอื้อต่อการเชื่อมโยงความรู้ หรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อให้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
14. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในเขียนการเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5			
15. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถตอบสนอง ได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
16. กิจกรรมการเรียนรู้เอื้อต่อการมีส่วน ร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียน	5	5	4	4	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
17. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	5	5	4	4	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
18. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม กับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
19. การวัดและประเมินผลสอดคล้องตรง ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.40	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มาก
20. การวัดและประเมินผลมีแนวทางการ ปฏิบัติที่ชัดเจน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
21. การวัดและประเมินผลมีการกำหนด เกณฑ์ที่ชัดเจน และเหมาะสม	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
คิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในเขียนการเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5			
22. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
23. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
24. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
25. สื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเขียน เล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
รวม						4.58	0.14	มีความ สอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด

จากตารางที่ 25 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญา
สามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า องค์ประกอบของแผนการจัด
การเรียนรู้มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50
และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้
ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้

1. ปรับสำนวนภาษาในส่วนของสาระสำคัญให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น
2. เพิ่มกิจกรรมการสอนในแต่และแผนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การดูวีดิทัศน์ การฟังเพลง เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ ได้แก่

2.4.1 ผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย แบบวัดการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการตอบประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย แบบวัดการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนมีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.08 ดังปรากฏในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. แบบทดสอบมีคำชี้แจงรายละเอียดการเขียนได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
2. แบบทดสอบมีการกำหนดระยะเวลาในการทำอย่างเหมาะสม	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3. แบบทดสอบมีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัย และประสบการณ์ของผู้เรียน	5	4	4	4	5	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. แบบทดสอบมีการใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
5. แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
6. แบบทดสอบสามารถวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
7. แบบทดสอบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่	5	5	4	4	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 26 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
8. แบบทดสอบมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลได้อย่างชัดเจน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
9. แบบทดสอบมีการแบ่งสัดส่วนคะแนนในแต่ละส่วนอย่างเหมาะสม	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
10. แบบทดสอบมีการแจ้งสัดส่วนคะแนนของการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ทราบอย่างชัดเจน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
รวม						4.56	0.08	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 26 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย แบบวัดการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า องค์กรประกอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวมและรายข้อ

นอกจากนี้ผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ในการประเมินรายข้อ ตั้งแต่ ข้อที่ 1 – 6 พบว่ามีค่าความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 ดังปรากฏในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การแสดงผลการพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

แบบทดสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5			
แบบทดสอบก่อนเรียน								
1. ประสพการณ์การท่องเทีวที่แสน ประทับใจ	5	5	5	5	5	5	0	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด
2. ผลสำเร็จแห่งความพยายาม	5	5	5	5	5	5	0	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด
3. เส้นทางชีวิตของฉัน	5	5	5	5	5	5	0	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด
แบบทดสอบหลังเรียน								
4. ความประทับใจในการเรียนรู้ ของฉัน	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด
5. ชีวิตที่มีความสุขของฉัน	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด
6. เมืองไทยในสายตาของฉัน	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก
รวม						4.80	0.31	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก ที่สุด

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย แบบวัดการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่อง เชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ

2.4.2 ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยการตอบประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่าแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.16 ดังปรากฏในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนในแต่ละประเด็นมีความเหมาะสม ครบถ้วน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. ข้อคำถามในแต่ละประเด็นในแบบสอบถามมีรายละเอียดครอบคลุม ครบถ้วน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 28 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตมีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
4. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจสามารถช่วยสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการใช้รูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
6. การใช้ภาษาในแบบสอบถามความพึงพอใจมีความชัดเจน เพียงพอ	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
รวม						4.53	0.16	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 28 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า องค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ

2.4.3 ผลการประเมินแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการตอบประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 ดังปรากฏในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละประเด็นมีความเหมาะสม ครบถ้วน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
2. ข้อคำถามในแต่ละประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้มีรายละเอียดครอบคลุมครบถ้วน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
4. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถช่วยสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 29 การแสดงผลพิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
	1	2	3	4	5			
5. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการใช้รูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
6. การใช้ภาษาในสะท้อนผลการเรียนรู้มีความชัดเจนเพียงพอ	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.53	0.10	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 29 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า องค์กรประกอบของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวม และรายข้อ

3. ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้

การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ไปทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม โดยกำหนดเกณฑ์กล่าวคือ เป็นนักศึกษาที่ผ่านการศึกษารายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมาแล้ว

3.2 กำหนดแบบแผนการวิจัยในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบการจำลองการทดลอง (Pre- Experimental Designs) ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) โดยใช้สถิติ t-test (นิคม ตั้งคะพิภพ, 2543: 310)

3.3 นำรูปแบบการเรียนรู้ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ และรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ในรายวิชา 465 258 การเขียนเพื่อการสื่อสาร (Writing for Communication) โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ตามตารางเรียนของนักศึกษา ในระหว่างเดือนกันยายน - เดือนพฤศจิกายน 2559

4. ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้

การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ดำเนินการโดยพิจารณาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของผลสำเร็จของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปปฏิบัติจริง จากผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า ส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และมีความพึงพอใจการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์เพื่อบรรลุผลของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนาการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

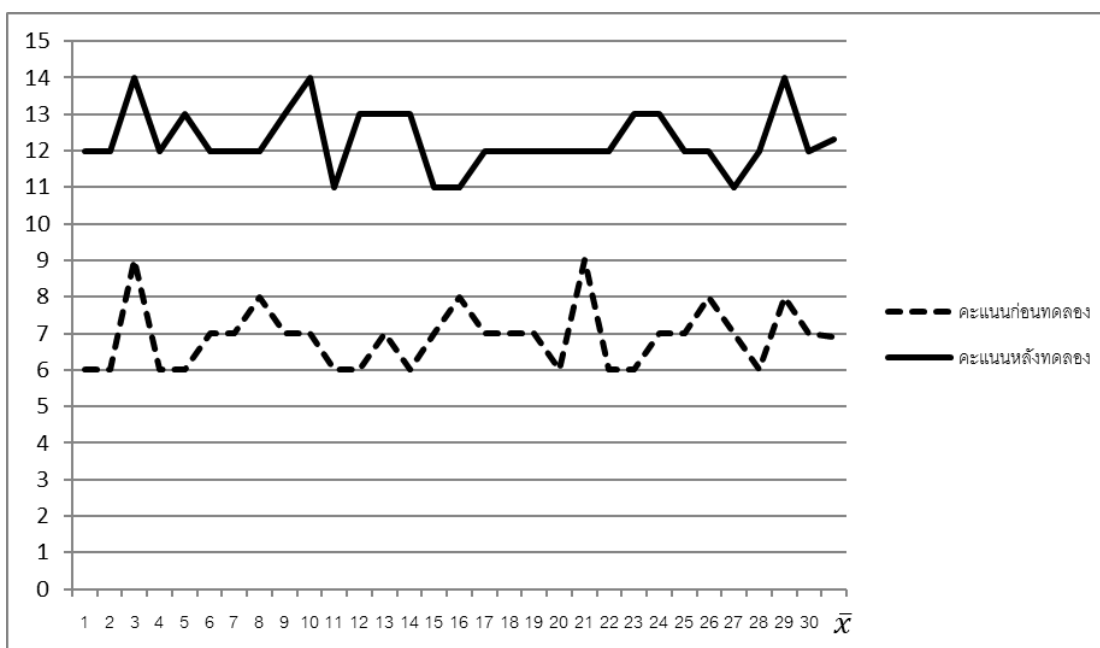
จากการทดลองสามารถเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ก่อน และหลังการทดลองพบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังปรากฏในตารางที่ 30 ดังนี้

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

(n = 30)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	df	p
ก่อนการทดลอง	15	6.90	.89	26.115	29	.000
หลังการทดลอง	15	12.30	.84			

จากตารางที่ 30 พบว่า คะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .885 คะแนนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .837 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถแสดงผลเป็นแผนภาพแสดงคะแนนเปรียบเทียบก่อน และหลังการทดลองการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ดังปรากฏในแผนภาพที่ 21 ดังนี้

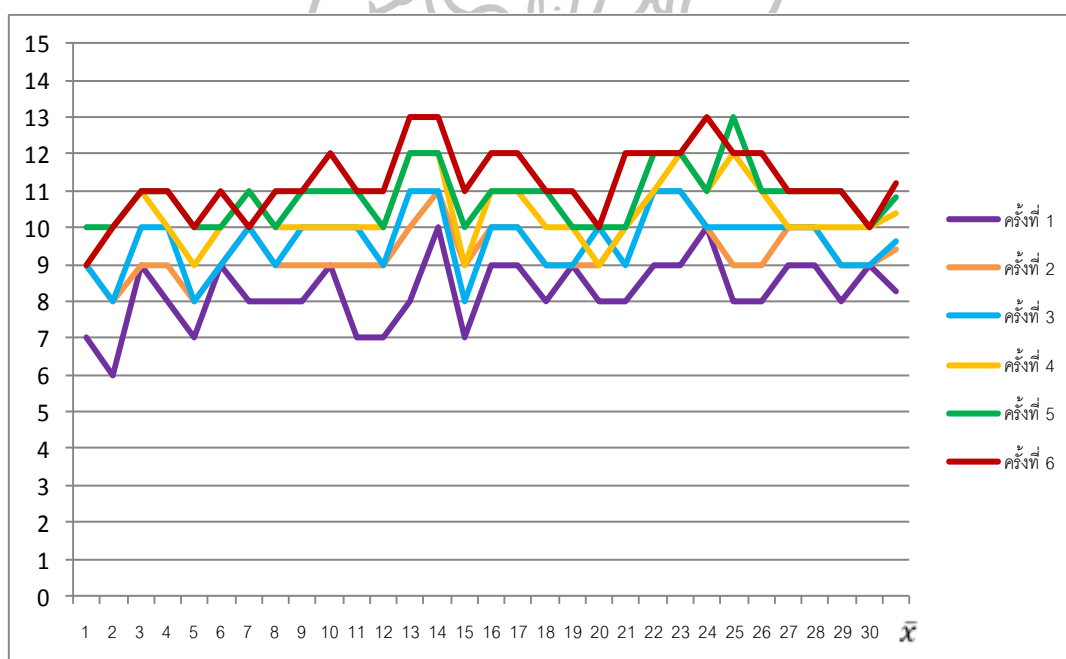
แผนภาพที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล

จากแผนภาพที่ 21 พบว่า คะแนนก่อนและหลังการทดลองการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา คือ คะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 และคะแนนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.30

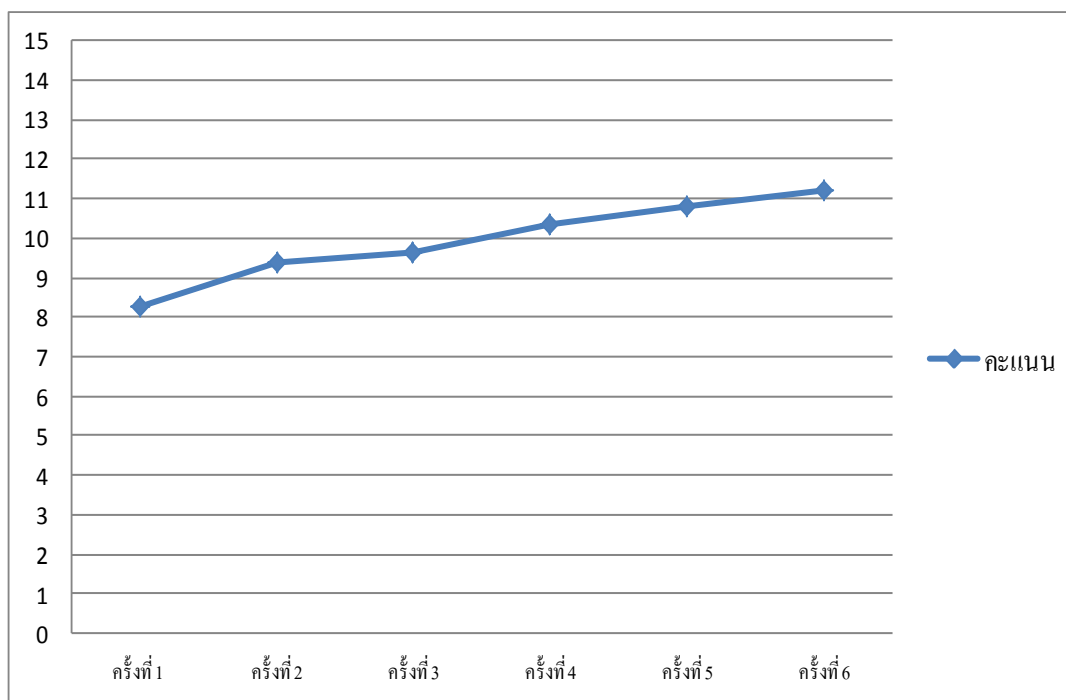
ทั้งนี้สามารถแสดงผลคะแนนพัฒนาการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาจากการฝึกปฏิบัติการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ระหว่างการทดลองได้ ดังปรากฏในตารางที่ 31 ดังนี้ ตารางที่ 31 คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างการทดลอง จากการวัด 6 ครั้ง

การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ครั้งที่	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ครั้งที่ 1 “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”	15	8.27	.17
ครั้งที่ 2 “ครูในดวงใจ”	15	9.40	.14
ครั้งที่ 3 “สายน้ำในความทรงจำ”	15	9.63	.16
ครั้งที่ 4 “ปัญหาชีวิต”	15	10.37	.16
ครั้งที่ 5 “เมื่อฉัน โกรธ”	15	10.83	.15
ครั้งที่ 6 “ประสบการณ์ความรัก”	15	11.23	.18

จากตารางที่ 31 คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง จำนวน 30 คน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ในการวัดแต่ละครั้ง ได้ผลคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้ ครั้งที่ 1 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.27 ครั้งที่ 2 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ครูในดวงใจ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.40 ครั้งที่ 3 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “สายน้ำในความทรงจำ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.63 ครั้งที่ 4 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ปัญหาชีวิต” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.37 ครั้งที่ 5 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “เมื่อฉันโกรธ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.83 ครั้งที่ 6 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ประสบการณ์ความรัก” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้นตามลำดับ โดยสามารถแสดงผลเป็นแผนภาพแสดงคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง ดังนี้

แผนภาพที่ 22 คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง

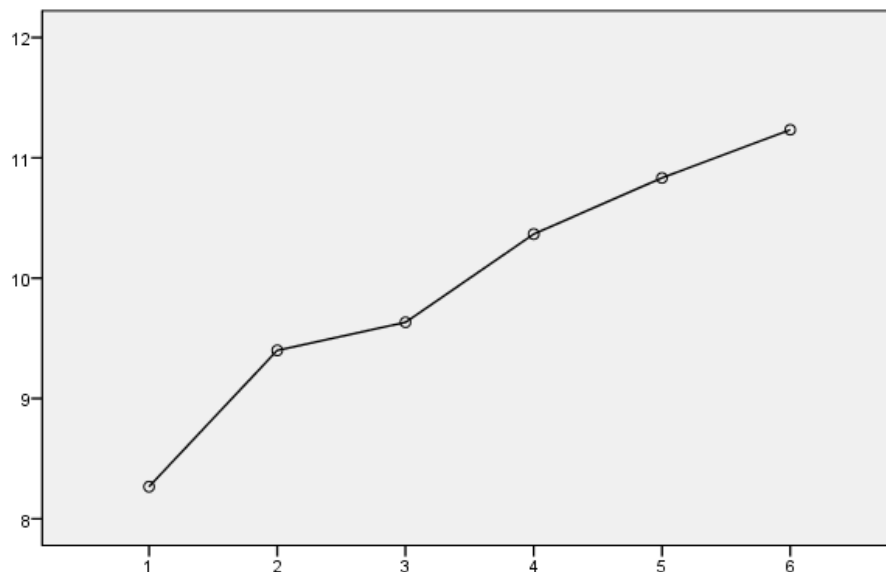
แผนภาพที่ 23 คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงเวลา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) ดังปรากฏในตารางที่ 32 ดังนี้

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง
(N = 30)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบ
ช่วงเวลาในการประเมิน	175.111	3.576	48.974	124.196	.000	- ครั้งที่ 6 > ครั้งที่ 5, 4, 3, 2 และ 1 (.05) - ครั้งที่ 5 > ครั้งที่ 4, 3, 2 และ 1 (.05) - ครั้งที่ 4 > ครั้งที่ 3, 2 และ 1 (.05)
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และช่วงเวลา	40.889	103.692	.394			- ครั้งที่ 3 > ครั้งที่ 2 และ 1 (.05) - ครั้งที่ 2 > ครั้งที่ 1 (.05)

จากตารางที่ 32 พบว่า ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละช่วงเวลาของการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต้องทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อไป อย่างน้อยหนึ่งช่วงเวลา ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ซึ่งผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงเวลา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละช่วง 5 ช่วง ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการวัดซ้ำ 6 ครั้ง มีแนวโน้มภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากการวัดครั้งที่ 6 รองลงมา ได้แก่ การวัดครั้งที่ 5 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 1 ตามลำดับ ดังแผนภาพที่ 26

แผนภาพที่ 24 พัฒนาการความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.1 จากผลการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้หลังจากได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองครบ 6 ครั้ง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน สามารถสรุปผลการประเมินความพึงพอใจได้ ดังปรากฏในตารางที่ 33 ดังนี้

ตารางที่ 33 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าระดับ
ด้านเนื้อหาสาระ			
1. เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษา	4.57	0.57	มากที่สุด
2. เนื้อหาสาระในการเรียนรู้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.50	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้	4.67	0.48	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่มีความหลากหลาย และเอื้อต่อประสบการณ์เดิมของนักศึกษาได้	4.63	0.49	มากที่สุด
5. แบบฝึกหัดการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มีจำนวนเพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.47	0.51	มาก
รวมด้านเนื้อหาสาระ	4.59	0.08	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
6. ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้	4.57	0.50	มากที่สุด
7. ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดลำดับขั้นตอนที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จริง	4.80	0.48	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ท้าทายความสามารถ และเร้าความสนใจของนักศึกษา	4.53	0.51	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้คิด และสร้างสรรค์ความแปลกใหม่	4.60	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 33 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าระดับ
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบเอื้อต่อการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้	4.70	0.47	มากที่สุด
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.64	0.11	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้			
11. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.51	มากที่สุด
12. สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน และเหมาะสมกับการศึกษาด้วยตัวเอง	4.40	0.50	มาก
13. สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้น และสร้างความสนใจของนักศึกษาได้	4.40	0.56	มาก
14. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ การคิดสร้างสรรค์ได้	4.63	0.49	มากที่สุด
15. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาเกิดแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้	4.60	0.50	มากที่สุด
รวมด้านสื่อการเรียนรู้	4.51	0.12	มากที่สุด
รวม	4.58	0.11	มากที่สุด

ตารางที่ 33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.11) ส่วนด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.08) และด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.12) นั้นมีความพึงพอใจอยู่ในลำดับรองลงมาตามลำดับ

ดังจะเห็นได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละด้านในข้อคำถามที่มีค่าระดับมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48) 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดลำดับขั้นตอนที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.48) และ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.49)

2.2 จากผลการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาจำนวน 30 คนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 นักศึกษาคิดว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จริง หรือไม่ อย่างไร

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นช่วยให้ตนเองเกิดความคิดที่แปลกใหม่ และหลากหลาย ด้วยการระดมสมอง อันช่วยให้หลบหลีกความคิดเดิมที่เคยมีอยู่จากนั้นนำความคิดใหม่ที่ได้ เชื่อมโยงเข้ากับหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยพัฒนาตนเองให้เกิดความคิดที่เป็นระบบมากขึ้นในการทำงาน และสามารถวางแผนความคิดให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือเขียนอันเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“รูปแบบการเรียนรู้นี้ทำให้สามารถคิดคำตอบได้หลากหลาย ช่วยให้เราเกิดความคิดสร้างสรรค์นำสิ่งต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ฝึกความคิดเป็นขั้นตอน ทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพ สุดท้ายยังสรุปความคิดที่เป็นนามธรรมให้ออกมาเป็นรูปธรรมด้วยการเขียนเล่าเรื่องเรื่อง ตลอดจนครูผู้สอนยังคอยช่วยชี้แนะแนวทางในการเขียนให้กับนักศึกษา จึงทำให้งานเขียนแต่ละครั้งออกมามีประสิทธิภาพ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 1

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้นี้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่การระดมความคิดเพื่อให้เกิดความแตกต่างจากความคิดเดิมที่มีอยู่ จากนั้นอาจารย์จึงให้เลือกความคิดที่ดีที่สุดมาขยายประเด็นความคิดนั้น พร้อมทั้งมีการจัดลำดับความคิดด้วยการวางโครงเรื่อง และทำให้สามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 15

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบดังกล่าว มีประโยชน์อย่างมากต่อการเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากการเรียนรู้รูปแบบนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถแตกประเด็นทางความคิด และสามารถที่จะตีความหัวข้อเรื่องได้หลายแนวคิด ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำแนวคิดที่ได้ไปเรียงลำดับความคิดก่อนที่จะเขียนเล่าเรื่อง ทำให้การเขียนเล่าเรื่องนั้นได้ผลงานที่ดี และผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 19

ประเด็นที่ 2 นักศึกษาคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นลำดับขั้นตอนที่มีความชัดเจน และง่ายต่อการเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้มากน้อยเพียงใด

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า ลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้จากใบงานที่ให้ตนฝึกปฏิบัติมีความชัดเจน และเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ตนถ่ายทอดความคิดมุมมองต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ หรือแตกต่างไปจากของเดิมได้ อีกทั้งยังช่วยให้ตนสามารถวางแผนโครงร่างงานเขียนในการเรียบเรียงเรื่องราว และการเลือกใช้ถ้อยคำ หรือศิลปะในการเขียนได้ตรงกับแนวคิดของตนเองมากที่สุด จะเห็นได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ทำให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และการวางแผนก่อนลงมือทำงานจริง ช่วยให้เกิดความคิดที่หลากหลาย มีความรอบคอบในการคิด และได้พัฒนาทักษะของตนเองมากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 2

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้เขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น เพราะการทำใบงานในกิจกรรมชุดนี้ เป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เสมือนการร่างไว้ก่อนเขียนจริง ทำให้เขียนได้ง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 10

“มีขั้นตอนที่เป็นลำดับ จากขั้นแรกเริ่มในการเขียนไปสู่ขั้นสุดท้ายของการเขียน โดยเริ่มจากการระดมความคิดการเลือกหัวข้อที่ตนถนัด การตีความ จนนำไปสู่การเรียบเรียง และเขียนออกมาในรูปแบบของการเขียนเล่าเรื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถเริ่มต้นการเขียนได้อย่างถูกต้อง และเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้เขียนมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 17

“รูปแบบการเรียนรู้เป็นขั้นตอน และทำให้ง่ายต่อการเขียนมากขึ้น เพราะมีการเรียงลำดับความคิดจากหัวข้อไปสู่เนื้อหาในการเขียน โดยเลือกประเด็นที่สนใจจากการระดมความคิดของตนเองในช่วงต้น และวิเคราะห์รายละเอียดของความคิดเหล่านั้น เพื่อเลือกความคิดที่ตนถนัด และคิดว่าสามารถเขียนได้ก็ออกมา จึงทำให้ง่ายต่อการเขียน และทำให้การเขียนมีความสอดคล้องกันมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 22

ประเด็นที่ 3 นักศึกษาคิดว่า การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ครอบคลุมตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ สามารถทำให้นักศึกษาเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้นหรือไม่อย่างไร

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ครอบคลุมมาให้ตามรูปแบบการเรียนรู้ ช่วยให้นักศึกษาเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากใบงานมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน แม้ในช่วงแรกนักศึกษาจะรู้สึกว่ายาก และต้องทำงานหลายชิ้น หากแต่เมื่อนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ ก็จะเห็นว่าใบงานช่วยให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้เป็นระบบ ตลอดจนสามารถเขียนงานได้เร็วขึ้น เพราะเกิดความเชื่อมั่น และมั่นใจว่า

กิจกรรมนี้สามารถนำไปสู่การพัฒนางานของตนได้ดีขึ้น จะเห็นได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ครูมอบหมายให้ตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ สามารถทำให้นักศึกษาเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้น โดยใบงานที่ 1 ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ใบงานที่ 2 เป็นการเชื่อมโยงความคิดด้วยการคัดเลือกประเด็นที่คิดที่ดีที่สุดจากใบงานที่ 1 มาเชื่อมโยงให้น่าสนใจและเหมาะสมกับเรื่องที่อาจารย์กำหนด ใบงานที่ 3 เป็นการขยายประเด็นความคิดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดลำดับว่าควรกล่าวถึงประเด็นนั้นในส่วนของเรื่องทำให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์มากขึ้น และสุดท้ายใบงานที่ 4 เป็นส่วนที่เราได้นำความรู้ตั้งแต่ใบงานที่ 1 – 3 มาถ่ายทอดสานต่อให้เกิดเป็นเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่งหากได้ทำตามลำดับตั้งแต่ใบงานที่ 1 - 3 นั้น การเขียนในใบงานที่ 4 ก็มีใช้เรื่องยากแต่อย่างไร”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 9

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ครูมอบหมายให้มีการเรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ จนนำไปสู่การเขียนผลงาน ซึ่งใบงานแต่ละใบมีการจัดวางวิธีต่าง ๆ ในการเขียนอย่างเป็นลำดับ ช่วยให้อ่านผลงานได้ง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 23

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เป็นไปได้ง่ายขึ้น เพราะนักศึกษจะสามารถฝึกการลำดับความคิดในการเขียนได้จากใบงานที่อาจารย์มอบหมาย ทำให้มีทักษะที่ดีขึ้นตามมา”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 24

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ครูมอบหมายตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ สามารถทำให้นักศึกษาเขียนผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้น เพราะขั้นตอนต่าง ๆ ตามใบงานที่ 1 - 4 ได้เรียงลำดับวิธีเขียนเล่าเรื่องไว้แล้ว นับตั้งแต่การระดมความคิด การขยายความคิด การจัดลำดับความคิด จนกระทั่งนำมาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 25

ประเด็นที่ 4 นักศึกษาคิดว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เขียนได้มากขึ้น

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เขียนได้มากขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้น ตลอดจนช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน หรือพัฒนางานเขียนของตนให้ดียิ่งขึ้น ไปอีก จะเห็นได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ค่อนข้างมาก เพราะเมื่อเราทราบหลักการเขียนอย่างเป็นระบบแล้ว ทำให้สามารถเขียนออกมาในได้ง่ายขึ้น ก็จะทำให้เกิดแรงบันดาลใจอยากเขียนยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 11

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ช่วยให้คิดค้นสนใจในด้านการเขียนมากขึ้น เกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะสร้างสรรค์งานเขียนต่อไป เพราะการเรียนรู้ด้วยรูปแบบนี้ ทำให้คิดค้นทราบว่ากรเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ยากอย่างที่คิด ใคร ๆ ก็สามารถเขียนได้หากได้รับการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอน”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 16

“ช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น เนื่องจากอาจารย์ทำให้รู้สึกว่าการเขียนเป็นเรื่องที่ง่าย คำชี้แนะของอาจารย์ช่วยให้เรากล้าคิดต่างและทำให้ทราบว่าควรเขียนอย่างไรจึงจะสร้างสรรค์ผลงานให้ดูน่าอ่านมากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 17

“การเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ก่อนข้างมาก เห็นได้จากใบงานแรกที่เป็นการสร้างความคิดในประเด็นต่าง ๆ ที่จะเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการคิดนั้นถือเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ต่อไป”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 20

ประเด็นที่ 5 นักศึกษาคิดว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไรบ้าง

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมได้อย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เนื่องจากเป็นการท้าทายความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านการคิด และการฝึกปฏิบัติ ในแต่ละขั้นตอนของการฝึกฝน โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานเขียนของตนเองครั้งต่อไป ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานเขียนของตนได้ดีขึ้น และมีความสุขในการเรียนรู้ จะเห็นได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะมิได้เรียนแต่ในตำราเรียน แต่ได้ฝึกปฏิบัติ และที่สำคัญ มีอาจารย์ประจำวิชาที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองสบาย ๆ และอบอุ่นมากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 14

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยมีอาจารย์ผู้สอนคอยให้คำปรึกษา และแนะนำเพื่อปรับปรุง แก้ไข ผลงานด้วยความตั้งใจจริง ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นภาพรวมที่อบอุ่นดีมาก และทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 15

“ช่วยทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ ตามจินตนาการของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันโดยไม่ปิดกั้นความคิดนั้น แต่ผู้สอนจะคอยช่วยเสนอแนะ ปรับปรุง รวมทั้งจุดประกายความคิดเพิ่มเติม ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 21

“ทำให้สนุกสนานในการคิด และการเขียน เนื่องจากอาจารย์คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนชี้แนะในเรื่องการเขียน การใช้ภาษาได้ดีมาก มีการสอนที่ไม่น่าเบื่อ อาจารย์รับฟังความคิดเห็นของผม จึงทำให้บรรยากาศในภาพรวมมีความน่าเรียนมากครับ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 28

จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญา สามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ด้วยนักศึกษาเกิดความมั่นใจในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้นี้ ช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมไปสู่รูปธรรมได้อย่างชัดเจน โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการฝึกคิดด้วยวิธีการระดมสมองเพื่อให้นักศึกษาเกิดความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดเดิมที่มีข้อมูลอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด จากนั้นให้นักศึกษาเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน ด้วยการนำความคิดใหม่เชื่อมโยงกับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิมในหัวข้อ หรือประเด็นนั้นๆ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการวางแผนความคิด และการปรับแต่งความคิดนั้นด้วยการจัดวางโครงร่างในการเขียน อันช่วยให้นักศึกษาสามารถมองเห็นภาพร่างโดยรวมของงานเขียนของตนเองทั้งหมดก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ หรือเขียนจริง และเมื่อนักศึกษาลงมือปฏิบัติก็สามารถสร้างผลงานเขียนของตนเองได้ง่าย เนื่องจากได้มีการจัดระเบียบความคิด และสาระประโยชน์ของเรื่องให้น่าสนใจไว้แล้วส่วนหนึ่ง จึงช่วยให้นักศึกษาเขียนงานสร้างสรรค์ได้ และมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การวิจัยในครั้งนี้ได้สร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักคือ หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg และ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ 1) ความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแบบแผนในการทดลองแบบการจำลองการทดลอง (Pre- Experimental Designs) ซึ่งดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 16 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การวัด แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อนความคิด ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ขั้นที่ 5 ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์ และ 4) การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด และผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัด

การเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้พบว่า มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ และ 3) ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบ และเป็นลำดับขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎีที่นักการศึกษา และนักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอไว้ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ได้แก่ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek และทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา นำมาผสมผสานกับเทคนิคแผนผังความคิด ของ Buzan ที่มีพื้นฐาน

มาจากรูปแบบวิธีการเรียนรู้ทางการศึกษาทำให้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) มีรากฐานความเชื่อที่ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำให้เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปฏิบัติได้ หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ จึงจะมีคุณค่า โดยอาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) ความสนใจ (Attention) คือ การนำสิ่งที่ตนเองสนใจมาพิจารณาในมุมมองต่าง ๆ เพื่อให้มองเห็นรายละเอียดอย่างชัดเจน 2) การหลบหลีก (Escape) คือ การพยายามหลบหลีกความคิดเดิมที่เราคุ้นเคย และเป็นความคิดที่มีผู้อื่นคิดไว้แล้วเพื่อก่อให้เกิดความคิดใหม่ และ 3) การเคลื่อนไหว (Movement) คือ การลงมือปฏิบัติ ด้วยการนำความคิดใหม่มาเชื่อมโยงให้เข้ากับ ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม จนก่อเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ ซึ่งหลักการพื้นฐาน 3 ประการดังกล่าวจัดเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ Plsek ได้เสนอกระบวนการในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยกล่าวว่า กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นจะประกอบด้วย 4 กระบวนการด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) ในขั้นนี้กล่าวว่ากระบวนการความคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบคอบ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ออกจากกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นจินตนาการ (Imagination) ในขั้นตอนนี้กล่าวว่า เมื่อส่องผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์แล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้ไปเก็บไว้ในหน่วยความจำ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดที่เดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้ 3) ขั้นการพัฒนา (Development) ในขั้นตอนนี้จะเป็นกระบวนการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากได้ผ่านการประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุด หรือความคิดที่สามารถนำไปใช้งานได้ และ 4) ขั้นลงมือกระทำ (Action) ในขั้นตอนนี้กล่าวว่าจะเป็นการนำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติออกมาเป็นผลผลิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้นำไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์

ในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการสร้างความสนใจ ผู้เรียนสำรวจความคิดที่เคยมีผู้อื่นได้กล่าวถึงไว้ในประเด็นที่กำหนดให้อย่างรอบด้านเพื่อจะได้มีมุมมองที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว จากนั้นผู้เรียนจึงคิดถึงความคิดใหม่ ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในประเด็นที่กำหนดให้อันจะก่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ และไม่ซ้ำจากความคิดที่เคยมีการกล่าวถึงไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว

ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียน ศึกษาหาความรู้ และข้อมูลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่องที่คุณวิจัยกำหนด เพื่อกระตุ้น และเร้าความสนใจของผู้เรียนให้วางแผนความคิดเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่คุณวิจัยกำหนดให้ได้มากที่สุด และความคิดนั้นควรเป็นความคิดที่ต่างไปจากความคิดที่เคยมีอยู่แล้ว เมื่อผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ ด้วยการหลบลึงความคิดเดิม ด้วยวิธีระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อที่จะเขียนให้ได้มากที่สุด ผู้เรียนก็จะคัดเลือกความคิดที่แปลกใหม่ และนำเสนอมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเชื่อมโยงความคิดและขยายความคิดในประเด็นต่าง ๆ ให้มีรายละเอียดในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อที่คุณวิจัยกำหนด

จากนั้นผู้เรียนนำความคิดที่แปลกใหม่ที่ได้ดกผลึกเรียบร้อย และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในมิติต่าง ๆ มาคิดเชื่อมโยงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอว่ามีความเกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบกันได้อย่างไรบ้างในแต่ละมิติของแต่ละรายละเอียดของความคิดเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ มีมิติของรายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องสร้างสรรค์ต่อไป โดยผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek 4 ประการคือ 1) ขั้นเตรียม คือ การให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลที่มีอยู่เดิม ด้วยการตั้งคำถามว่า มีใครกล่าวถึงหัวข้อหรือประเด็นที่จะเขียนไว้ในมุมมองใดบ้าง 2) ขั้นจินตนาการ คือ การให้ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ที่ต่างไปจากความคิดเดิมที่มีอยู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบ และขยายความคิดนั้น 3) ขั้นการพัฒนา คือ การคัดเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อนำมาพัฒนาต่อออกในงานเขียนของตนเอง 4) ขั้นลงมือกระทำ คือ ผู้เรียนนำความคิดนั้นมาเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้เรียนจึงเกิดความคิดแปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดเดิมที่เคยมีอยู่ก่อนแล้ว และเป็นประเด็นความคิดที่มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นอย่างชัดเจนว่าจะกล่าวถึงอะไร โดยมีรายละเอียดของความคิดที่เปรียบเทียบระหว่างประเด็นความคิดที่นำเสนอไว้กับหัวข้อเรื่องที่จะเขียนเล่าเรื่อง จึงพบว่า ผู้เรียนจึงเกิดความคิดที่แปลกใหม่อย่างแท้จริง และเกิดความชัดเจนในข้อมูลที่จะนำมาเขียนว่า จะต้องมียละเอียดอย่างไรบ้าง จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีความคิดในการเขียนที่ชัดเจนนั่นเอง

1.2 ทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1985) ได้อธิบายว่า โครงสร้างทางปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

1) ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) จะเป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information – Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior)

2) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) จะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล

3) ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) จะเป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ต่างส่งผลต่อการทำงานของเชาวันปัญญาอย่างอิสระ ในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการคิด 3 ประการ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างภาพความคิดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติงานจริงต่อไป

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางปัญญาได้นั้นเกิดจาก ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) ใช้องค์ประกอบกระบวนการคิดขั้นสูง (Metacomponents) ทำหน้าที่กระตุ้นกระบวนการทำงานขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Components) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Components) ในการประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ ในเบื้องต้น (Information – Processing Components) และเกิดการรายงานผลป้อนกลับ (Feedback) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior) และการทำงานร่วมกับทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) จนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ (Abilities to Deal with Novelty) และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Ability to Automate Processing) ด้วยการนำประสบการณ์ของตนปรับตัวให้เข้ากับทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม (Shaping) และ การเลือกสิ่งแวดล้อม (Selection) เพื่อก่อให้เกิดความคิดที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชอวานน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg มาเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์วางแผนการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติจริง และในขณะเดียวกันผู้เรียนก็จะต้องมีความสามารถด้านการคิดเชิงประยุกต์ในการเลือกปรับแต่งข้อมูลที่ได้เรียนรู้ใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างเหมาะสม และใช้ความคิดสร้างสรรค์ถ่ายทอดออกเป็นงานเขียนเล่าเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ความสามารถการคิดวิเคราะห์ในการตรวจสอบพิจารณาผลงานของตนเองว่ามีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ในด้านใดบ้าง โดยพิจารณาการตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านความคิด และด้านการนำเสนอในการเลือกปรับแต่งข้อมูลในงานเขียนนั้นให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้เรียนจึงนำข้อความรู้ต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ผสมผสานกับข้อมูล หรือความรู้ใหม่ นำมาสร้างผลงานเขียน โดยใช้ความสามารถทางด้านภาษาเป็นตัวถ่ายทอดความคิดนั้นให้ประสานเชื่อมโยงกันจนถ่ายทอดออกเป็นงานเขียนเล่าเรื่องได้ ทั้งนี้พบว่า เมื่อผู้เรียนรู้จักการวางแผนก่อนการลงมือปฏิบัติตามโครงร่างความคิดที่ผู้เรียนได้จัดทำไว้ก่อนแล้ว จะทำให้สามารถเขียนงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 แผนผังความคิดของ Buzan (2003) เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของจิตใฝ่มนุษย์ จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา ทั้งนี้ Buzan (2551: 134 – 135) ได้กล่าวว่า แผนผังความคิดช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การสร้างแผนผังความคิดมิได้เพียงช่วยในเรื่องของการจดจำ และวิเคราะห์ข้อมูลได้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยการผสมผสานข้อมูลที่ได้รับจากสภาพภายนอก เช่น การบรรยาย หนังสือวารสาร และสื่อต่าง ๆ กับข้อมูลที่สร้างขึ้นจากสภาพภายใน เช่น การตัดสินใจ การวิเคราะห์ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้ได้แนวคิด หรือทางเลือกที่หลากหลาย จนนำไปสู่การตัดสินใจ

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคแผนผังความคิดของ Buzan มาเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ การแตกประเด็นความคิดด้วยการระดมสมอง ผู้เรียนจะแสดงความคิดของตนเองจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้มากที่สุด ด้วยการใช้แผนที่ความคิด โดยการผสมผสานข้อมูลที่ได้รับจากสภาพภายนอกจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต กับข้อมูลที่สร้างภายในที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นจินตนาการ ความคิดที่แปลกใหม่ และทำให้ผู้เรียนมองเห็นโครงร่างของความคิดที่จะใช้เป็นแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้นการให้ผู้เรียนระดมสมองโดยใช้แผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนคิดถึงเรื่องที่จะเขียนได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาที่จำกัด และเกิดความคิดแปลกใหม่ที่หลากหลาย ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดเดิมที่เคยมีอยู่ก่อนแล้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด หรือมุมมองใหม่ ๆ ในการเขียนเล่าเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า

2.1 เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ได้มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่างที่ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พิจารณาตรวจสอบเพื่อประเมินความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า 1) รูปแบบได้แสดงให้เห็นแนวคิด และทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้อย่างชัดเจน 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ ตลอดจนเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน จนสามารถนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้ 1. ปรับสำนวนภาษาในการเขียนอธิบายบทบาทของครูค้ำ ค้ำ (Coaching) การให้ข้อมูลย้อนกลับในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนมากขึ้น 2. ปรับเกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ 3. ปรับแก้ไขหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น 4. เพิ่มแผนภาพแสดงรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวาน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้นี้ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ(System Approach) และมีการจัดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ตามแนวคิด

และทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนเล่าเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยแท้จริง

2.2 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎี

เขาวนัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีขั้นตอนที่ชัดเจน และเป็นระบบ โดยที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการของวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อนความคิด ขั้นที่ 2 เตรียมผลิตผลงาน ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน และขั้นที่ 5 ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์ และ 4) การวัด และประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ จากนั้นกำหนดเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ได้แก่ ระบบสังคม ระบบสนับสนุน และหลักการตอบสนอง จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สาระองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่าหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิดของทศนา แจมมณี (2557: 221 – 222)

ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นจะต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อที่จะนำผู้เรียนสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ ทั้งนี้ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ อันมีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ทฤษฎีเขาวนัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg และเทคนิคแผนผังความคิดของ Buzan เป็นกรอบแนวคิดหลักในการสังเคราะห์สาระต่าง ๆ ขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนรู้

นอกจากนี้ผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการสังเคราะห์ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเป็นประเด็นร่วมในการการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ด้วย เพื่อให้รูปแบบ การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตอันเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนาได้อย่างแท้จริง ผลคือ ผู้วิจัยสามารถสกัดเป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเริ่มก่อนความคิด** เป็นขั้นที่กำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องที่จะเขียน โดยผู้สอนได้กำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนที่สอดคล้องกับวัย และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นความสนใจโดยนำเสนอตัวอย่างความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดให้ที่มีอยู่เดิมให้ผู้เรียนได้รับรู้ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนเตรียมสร้างความคิดที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่ด้วยการศึกษาจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และให้ผู้เรียนบันทึกความคิดเกี่ยวกับประเด็นในหัวข้อการเขียนจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดคลังความรู้ความคิดจากการศึกษาใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้เรียนทราบข้อมูลว่ามีใครกล่าวถึงประเด็นหรือหัวข้อที่ตนจะเขียนไว้ในประเด็นใดบ้างเพื่อให้ผู้เรียนหลบหลีกความคิดเดิมที่มีอยู่ก่อนตลอดจนนำข้อมูลที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนางานเขียนของตนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2522: 2) และไพโรจน์ บุญประกอบ (2539: 12 – 13) ที่กล่าวว่า การสังสมความรู้ และความคิด เปรียบเสมือนต้นทุนที่จะเขียนได้สะดวก เนื่องข้อมูล หรือวัตถุดิบนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการเขียนของตนได้ตลอดเวลา และสามารถนำมาใช้ได้ทุกเมื่อที่ต้องการ

2. **ขั้นเตรียมผลิตผลงาน** เป็นขั้นที่ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิม หรือจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้วโดยใช้เทคนิคการระดมสมอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นแนวทางตลอดจนการขยายความคิดที่จะนำเสนอให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้สอนทำหน้าที่สร้างบรรยากาศ และแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกในการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนให้เข้ากับประเด็นความคิดหรือหัวข้อที่จะเขียน ตลอดจนคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่โดยให้ผู้เรียนระดมความคิดเรื่องที่จะเขียน ให้ได้มากที่สุดโดยใช้ผังความคิดเป็นเครื่องมือในการแผ่ขยายความคิดที่แปลกใหม่

จากนั้นให้ผู้เรียนเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความคิดที่แปลกใหม่ และไม่ซ้ำเดิมโดยวิธีการเปรียบเทียบสิ่งที่คุ้นเคยให้มีความแปลกใหม่ และสื่อความหมายของคำกับสิ่งที่ผู้เรียนจะเปรียบเทียบในขณะนั้นอย่างอิสระเสรี ทำให้ผู้เรียนได้มุมมองแนวคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ Hedge ได้กล่าวว่า (2546: 62) ได้กล่าวว่า เทคนิคระดมสมองมีประโยชน์มากในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะช่วยทำให้เกิดกระแสความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยปราศจากแบบแผนใด ๆ

3. ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ โดยนำความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม เกี่ยวกับประเด็นหัวข้อที่จะเขียนที่มีอยู่เดิมแล้ว มาเชื่อมโยงกับความคิดใหม่ที่เกิดจากการดัดแปลง ปรับแต่งความคิด หรือประสบการณ์เดิมให้มีความแปลกใหม่ออกไป แต่ยังคงเป็นความคิดที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยนำความคิดที่แปลกใหม่นั้นมาจัดทำเป็นโครงร่างในการเขียนอย่างชัดเจน ผู้สอนทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนด้วยการให้คำแนะนำกระตุ้น และขยายความคิดของผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอการวางโครงเรื่องด้วยการขยายความคิดจากประเด็นต่าง ๆ ที่ตัวเองเลือกได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งสามารถจัดลำดับความสำคัญของความคิดได้ ด้วยการจัดวางโครงเรื่องตามใบงานที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพร่างโดยรวมในงานเขียนของตนทั้งหมดว่ามีองค์ประกอบทั้งหมดของเนื้อหา มีลักษณะเป็นอย่างไร ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ด้วยการนำความคิดที่กระจัดกระจายมาจัดวางให้ต่อเนื่อง และมีการกำหนดประเด็นความคิดในเรื่องที่จะกล่าวถึง จากนั้นจึงค่อยขยายประเด็นความคิดนั้น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับประทีป เหมือนนิล (2533: 23) ที่กล่าวว่า โครงเรื่องเปรียบเสมือนเข็มทิศสายแทงที่สำคัญ แต่ได้รับความใส่ใจจากนักเขียนหน้าใหม่ ๆ น้อยมาก เพราะอาจรู้สึกว่าเป็นความยุ่งยากเกินจำเป็น หรือแท้ที่จริงก็แยกไม่ออกด้วยซ้ำว่าเนื้อเรื่อง (Story) กับโครงเรื่อง (Plot) นั้นต่างกันอย่างไร ทำให้การเขียนเกิดความวุ่น หลงทิศทาง ขาดเอกภาพ สัมพันธภาพ และสารัตถภาพอยู่เสมอ เช่นเดียวกับแนวคิด ประดับ จันทร์สุขศรี (2551: 34) ซึ่งกล่าวว่า การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่องจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดแต่ละเรื่องของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักฝึกฝน และวางโครงเรื่องในงานเขียนในแต่ละครั้ง จึงเป็นการช่วยจัดระเบียบความคิด และสารประโยชน์ของเรื่องให้น่าสนใจ โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่องให้มีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนงานอย่างอิสระตามโครงร่างความคิดที่ได้จัดทำไว้แล้วเป็นอย่างดี ในขั้นนี้ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้ จากนั้นจึงตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่ามีความเหมาะสมชัดเจนหรือไม่อย่างไร ผู้สอนทำหน้าที่ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนทราบก่อนจะลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างความคิดที่กำหนดขึ้น จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝน และเรียบเรียงความคิดตลอดจนการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2557: 164 – 165) ซึ่งได้สรุปว่า การเรียนรู้ทักษะที่ดีต้องเกิดจากการลงมือทำ ผู้สอนควรมอบ

เกณฑ์ประเมินผลงานพร้อมกับการมอบหมายงานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ และเปิดโอกาสในการให้ผู้เรียนตรวจสอบและประเมินผลงานของตนเองจากเกณฑ์ที่ครูมอบให้

5. ชั้นพากเพียรสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจสอบ พิจารณางานของตนเองว่ามีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในด้านใดบ้าง โดยตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านความคิด และด้านการนำเสนอ ผู้สอนจะประเมินผลงานผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงงานเขียนในครั้งต่อไป

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้เมื่อผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปพัฒนางานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของตนเองในครั้งต่อไป ผู้เรียนนำข้อดี และข้อบกพร่องในงานเขียนของตนไปพัฒนางานเขียนชิ้นต่อไปได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ด้านการนำเสนอ และการใช้ภาษาได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่น Fleming (1991: 25) กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานของผู้เรียน เพราะทุกข้อแนะนำของครูผู้สอนมีผลต่อการพัฒนางานของเด็ก ดังนั้นการให้คำชี้แนะที่เหมาะสมมีเหตุมีผลจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นข้อบกพร่อง หรือจุดเด่นในการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถช่วยเสริมสร้างความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จริง ดังจะเห็นได้จากคะแนนระหว่างการทดลองทั้ง 6 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งจะมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ครั้งที่ 1 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.27 ครั้งที่ 2 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ครูในดวงใจ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.40 ครั้งที่ 3 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “สายน้ำในความทรงจำ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.63 ครั้งที่ 4 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ปัญหาชีวิต” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.37 ครั้งที่ 5 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “เมื่อนั้น โกรธ” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.83 ครั้งที่ 6 จากการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “ประสบการณ์ความรัก” ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23

จากผลคะแนนแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่มีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามลำดับ และผลของการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองสามารถอภิปรายได้ว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปฏิบัติได้ด้วยวิธีการให้ผู้เรียนลงมือสำรวจประเด็นความคิดที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยมีหัวข้อที่ใกล้ตัว และตรงกับประสบการณ์ของผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้

ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้เรียนจะได้ข้อมูลที่มีการกล่าวถึงไว้แล้วเกี่ยวกับประเด็นนั้นว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้ไม่นำเสนอประเด็นความคิดที่ซ้ำซ้อนกับความคิดที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น จากนั้นผู้เรียนระดมสมองเพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้วเกี่ยวกับประเด็นในการเขียนให้ได้มากที่สุด ประการสุดท้ายผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง แล้วเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดในการเตรียมข้อมูลในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ จนนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ

2) รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการวางแผน และเชื่อมโยงความคิดในการสร้างสรรค์งานเขียนได้อย่างชัดเจน โดยผู้เรียนวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และเชื่อมโยงความคิดใหม่ให้เข้ากับความคิด ความรู้ และประสบการณ์เดิม จากนั้นผู้เรียนแตกประเด็นความคิดด้วยการเชื่อมโยงความคิดที่แปลกใหม่ในมุมมองต่าง ๆ ของสิ่งนั้นให้เข้ากับหัวข้อที่จะเขียนได้อย่างเหมาะสม มีการขยายประเด็นรายละเอียดเพื่อจะได้มองเห็นความเหมือนกันของความคิดนั้นกับสิ่งที่เขียนให้สอดคล้องเหมาะสมในการใช้เป็นข้อมูลในการเขียนต่อไป ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ใหม่ด้วยตนเองอย่างอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องในการคิด และการปฏิบัติงาน โดยนำประสบการณ์ของตนมาปรับเข้ากับประเด็นความคิดแปลกใหม่ที่จะนำเสนอให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกันอย่างน่าสนใจ

จากกระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า เมื่อผู้เรียนได้วางแผนร่างความคิดที่ชัดเจนสามารถนำความคิดที่ถ่ายทอดนั้นมาจัดทำโครงร่างตามใบงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วลงมือเขียนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเห็นองค์ประกอบทั้งหมดในการสร้างสรรค์ผลงานเขียนของตน ตั้งแต่การผลิตหรือคิดค้นส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของงานเขียน ความสัมพันธ์ในการเชื่อมโยงความคิดทั้งใจความหลัก และใจความรอง จนทำให้ผู้เรียนเกิดเอกภาพ สัมพันธภาพ และสารัตถภาพในการสร้างสรรค์งานเขียนของตนได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงใจ ไทยอุบล (2550: 20) ที่กล่าวว่า ไม่ว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องใดก็ตาม สิ่งแรกก็คือ เรื่องของความคิดซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ก่อนลงมือเขียนเรื่องใดจำเป็นต้องคิดเรื่องนั้นให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิดได้จึงเลือกใช้ถ้อยคำตามความหมายที่ต้องการ

ดังที่ ปรีชา ช่างขวัญยืน (2517: 104) ได้กล่าวถึงขั้นตอนก่อนจะลงมือเขียนโดยสรุปได้ว่า ผู้เขียนจะลงมือเขียนได้นั้นจำเป็นต้องคิดให้เข้าจุด คือ คิดให้อยู่ในวงจำกัด และคิดถึงจุดประสงค์ที่สำคัญเพียงจุดเดียว จากนั้นจึงจัดระเบียบความคิดเพื่อไม่ให้เกิดการเขียนนั้นวกวนสับสน และแสดงความคิดเห็นอย่างแจ่มแจ้ง คือการเขียนที่เสนอความคิดได้อย่างชัดเจน โดยผู้อ่านสามารถสื่อได้ตรงกับความคิดของผู้เขียน ซึ่งจากการฝึกปฏิบัติครั้งนี้ พบว่า เมื่อผู้เรียนได้วางแผนร่าง

ความคิดที่ด้วยการวางโครงร่างงานเขียนให้เป็นรูปธรรมแล้ว สามารถทำให้ผู้เรียนเขียนเรื่องได้ง่ายขึ้น และผู้เรียนคิดว่า การเขียนเรื่องนั้นไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป

3) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่อบอุ่น เป็นกันเองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ด้วยการสนับสนุนเสริมสร้างความที่แปลกใหม่ และแตกต่างไปจากของเดิมด้วยการให้อิสระในการคิด และคอยประสานเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยการให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้ (Feed – up) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจการเรียนรู้ (Inspiration) และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนนำไปสู่การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ดังที่ Fleming (1991: 14) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ต้องอาศัยการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และเป็นกันเองของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 31) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล และมีความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวัวปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ด้วยการให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้ (Feed – up) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ย้อนกลับ (Feedback) ผ่านการสื่อสารเชิงบวก (Positive Communication) ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Krauss (1996: 195) ที่กล่าวว่า การแนะนำ ชี้แนะ โดยการพูดคุยสนทนากับผู้เรียน เพื่อให้แนวทางแก้ไขปรับปรุง การเรียนรู้งานนั้นจะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบให้มีความสอดคล้องกันทั้งด้านหลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล ตลอดจนนำผลสำรวจปัญหา และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและมีแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเป็นกรอบพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้รูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้สามารถพัฒนานำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg จากการตอบแบบวัดความพึงพอใจ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดลำดับขั้นตอนที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้จริง 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบเอื้อต่อการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้ และ 3) กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้คิด และสร้างสรรค์

ความแปลกใหม่ ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้มากขึ้น เพราะกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมุมมองความคิดได้หลากหลายมากขึ้น ถ่ายทอดความคิดจากนามธรรมเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ตลอดจนฝึกให้ผู้เรียนจัดลำดับความคิด และเชื่อมโยงความคิดในประเด็นต่าง ๆ ด้านการวางโครงเรื่อง จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเขียนเป็นงานที่ไม่ยาก และเกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน จนสามารถพัฒนางานของตนเองได้ดีขึ้น ดังที่สิวกานท์ ปทุมสูติ (2548: 71, 88 – 89) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกคิดด้วยกระบวนการคิดไม่ซ้ำแบบนี้จะช่วยกระตุ้นการเคลื่อนที่ความคิดแก่ผู้เรียนตลอดเวลา เพราะจะคิดซ้ำหรือย่ำอยู่กับที่ไม่ได้ แต่ทั้งนี้โจทย์เริ่มต้นที่นำมาเพื่อฝึกคิดไม่ควรยากจนเกินไป การฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์นี้ควรมีการบูรณาการกับการฝึกเขียน เพราะจะทำให้ความคิดสร้างสรรค์ก่อเกิดเป็นรูปธรรมของความคิด ยิ่งฝึกคิดฝึกเขียนบ่อย ๆ ก็

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวันปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg สามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์อันประกอบด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมจาก อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความคิดเป็นระบบให้แก่ผู้เรียนด้วยการวางแผน โครงร่างความคิดให้ชัดเจนก่อน ด้วยการเชื่อมโยงความคิดใหม่ให้เข้ากับความคิด ความรู้ และประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับงานเขียนหรือประเด็นที่ต้องการนำเสนอ จากนั้นจึงจัดลำดับความรู้ความคิดด้วยการกำหนดประเด็นความคิดของเรื่องว่าความคิดใดเป็นความคิดหลัก และความคิดใดเป็นความคิดย่อย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวช่วยให้เกิดเอกภาพ สัมพันธภาพ และสารัตถภาพในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ดังที่ Sternberg (1998) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนสามารถสร้างภาพความคิดของตนให้ชัดเจน (Meta -

Components) เพื่อวางแผนการทำงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ (Performance Components) จะช่วยให้ผู้เรียนนำข้อมูลความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้วยการปรับแต่งความคิดนั้นให้เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม (Shaping) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านเนื้อหาสาระ พบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับรองลงมา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้ 2) เนื้อหาที่มีความหลากหลาย และเอื้อต่อประสบการณ์เดิมของนักศึกษาได้ 3) เนื้อหาสาระในการเรียนรู้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื้อหาที่ผู้วิจัยใช้นั้นเป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นเรื่อง que ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง จึงทำให้มีข้อมูล หรือเรื่องราวที่สามารถใช้ในการสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อังกร ชิวพันธุ์ (2548: 6) ได้กล่าวว่า การเขียนนั้น ควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก นับเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์ของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ เช่นเดียวกับ ชมัยภร แสงกระจ่าง (สัมภาษณ์, 2559) ได้กล่าวว่า การสอนเขียนเรื่องที่ตรงกับประสบการณ์ของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนเรื่องได้ เพราะเขามีข้อมูลหรือวัตถุดิบอยู่ในตัวแล้ว ผู้สอนมีหน้าที่เติมเต็มและแก้ไขข้อบกพร่องในงานเขียนของผู้เรียน ก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองออกมาได้ดีขึ้น

3.3 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่าผลการประเมินอยู่ในลำดับถัดมา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้ 2) สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาเกิดแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ 3) สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยสามารถเลือกใช้สื่อได้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้พัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม (2559: 105) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องมีการวางแผน เนื่องจากสื่อการเรียนรู้คือเครื่องมือในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องดำเนินการใช้สื่อการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างมีระบบ หากผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และดำเนินการใช้สื่อตามแผนที่วางไว้แล้ว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลอง

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชอว์นัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้มากกว่าให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลจากใบงาน ดังนั้นหากผู้สอนกำหนดหัวข้อที่ชัดเจน และให้ผู้เรียนเรียนรู้ศึกษาจากทางอินเทอร์เน็ตก็จะช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น
2. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีมีผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คือ ผู้สอนต้องให้ความเป็นกันเอง และแสดงถึงความเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงด้วยการให้ความช่วยเหลือ ข้อแนะนำต่าง ๆ ด้วยการสื่อสารทางวาจา สีหน้า ท่าทางที่ยิ้มแย้ม และอบอุ่น ช่วยให้ผู้เรียนเอาใจใส่ในการเรียนรู้ และพร้อมที่จะแก้ไขจุดบกพร่อง หรือพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. การแจ้งเกณฑ์การประเมินผลงานให้กับผู้เรียนทราบก่อนลงมือปฏิบัติงาน มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประเมินผลงานของตนเองก่อน ทำให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบว่า งานเขียนของตนเองมีข้อผิดพลาดอะไรบ้าง ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงพัฒนางานเขียนของตนได้ดีขึ้น
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากผู้สอน ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นข้อดี และข้อบกพร่องของตนเองในการพัฒนางานเขียนของตนในครั้งต่อไป ดังนั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จึงเปรียบเสมือนเข็มทิศในการเดินทางและพัฒนาทักษะผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้สามารถเสริมสร้างความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนที่สนใจนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ผู้สอนจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นก่อน และนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั่นคือ ผู้สอนจะต้องอธิบายจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการศึกษาดูรูปแบบการเรียนรู้นี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่า ที่จะได้รับการฝึกปฏิบัติในการเรียนรู้ครั้งนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ และเอาใจใส่ (Attention) ต่อการศึกษาในรูปแบบนี้

1.2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ครูผู้สอนควรมีการเตรียมสื่อทางด้านอินเทอร์เน็ต หรือ Wifi ให้พร้อมก่อน นอกจากนี้ควรศึกษา และทำความเข้าใจสื่อจากต้นแบบ ให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้

1.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดคือการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยบรรยากาศผ่อนคลาย อบอุ่น เป็นกันเอง และให้อิสระในการคิดกับผู้เรียน จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายได้

1.4 เมื่อผู้เรียนเขียนงานส่งแล้ว ผู้สอนควรให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้คำแนะนำพร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำงานทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อบกพร่อง มาปรับปรุงในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งจัดเป็นการช่วยให้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าจะศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบอื่น เช่น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบการเขียนความเรียง การเขียนบทความ การเขียนร้อยกรอง เป็นต้น

2.2 การนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับการเขียนในรายวิชาอื่น เช่น รายวิชาภาษาอังกฤษ ศิลปะ เป็นต้น

2.3 การนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับ ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับการเขียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

2.4 ควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และเก็บข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series) โดยเพิ่มการวัดความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นเว้นระยะหลังจากทดลองไปประมาณ 2 – 4 สัปดาห์ เพื่อทราบถึงพัฒนาการของความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อติดตามความคงอยู่ของผลจากการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล โพธิ์เย็น. (2547). “รูปแบบการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิดทฤษฎี ไตรอาร์จิกและวิธีการแบบสแกฟโฟลด์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2557). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธภาพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม.
- กรมวิชาการ. (2535). **ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผล.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2536). **การพูด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). **การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.** กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). **การสอนการเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- กองทัพ เลือบพณิชกุล. (2542). **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2559). **สถิติจำนวนนักศึกษาลงทะเบียน.** เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก http://reg6.su.ac.th/registrar/stat_enroll.asp?avs933801652=1
- กาญจนา คุณารักษ์. (2545). **การออกแบบการเรียนการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). **เทคโนโลยีการศึกษา และนวัตกรรม.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). **การคิดเชิงสร้างสรรค์.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.

- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2557). การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์: Idea ดี ๆ ไม่มีวันหมด (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). การคิดเชิงสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชตมีเดีย.
- เจนฉัตร มิ่งศิริธรรม. การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จริญญาพร สวณภานุสรณ์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม.
- จูไรรัตน์ ถักษณะศิริ และอารีญา หุตินทะ, บรรณาธิการ. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนะ เวชกุล. (2524). การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมัยกร แสงกระจ่าง. (2559). ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2557. สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน.
- ชัยฤทธิ์ สีลาเดช. (2545). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- โชคชัย บัณฑิต. (2559). นักเขียนรางวัลซีไรต์ ประจำปี 2544. สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน.
- ฐาปนี สีเจลิยว. (2553). “การนำเสนอรูปแบบการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักการการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ทางวิศวกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎิบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณรงค์ฤทธิ์ สักคารณรงค์. (2537). “การเขียนสร้างสรรค์.” *วิทยาสาร* 9, 2 : 21.
- ณัฐกาญจน์ นวคนวล. (2552). “การเขียนสร้างสรรค์.” ใน *เอกสารคำสอนรายวิชา ศศภท 100 ศิลปะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*, 207 – 224. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชนกพร พัวพัฒนกุล บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2550). *ทักษะการเขียนภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เด่นดาว ชลวิทย์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม.
- เดือนใจ เณลิมกิจ, ผู้แปล. (2545). *กิจกรรมภาษาอังกฤษกับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน.
- ทศนา แจมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธราเทพ แสงทับทิม. (2557). *เพิ่มพลังการจด และจำของสมอง MAGIC MIND MAP*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พราว.
- ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550). *Mind Map กับการศึกษา และการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว ' 94.
- ธัญญา ผลอนันต์ และนภคด จำปา, ผู้แปล. (2551). *คัมภีร์ MIND MAP*. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว ' 94.
- ธีรวดี ถึงคบบุตร. (2552). “การพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับ นักศึกษาปริญญาบัณฑิต.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- นริศรา หาทอม. (2554). “การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการบริหารสมองเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกลไกและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

- นิคม ตั้งกะพิภพ. (2543). **การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และ การออกแบบการวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิพาดา ไตรรัตน์. (2556). “ผลของอีเลิร์นนิ่งที่ใช้เทคนิคการระดมสมองและแผนผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรนภา วรวงษ์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม.
- บรรจง อมรชีวิน. (2556). **Thinking School ตอนให้คิด**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- บันลือ พฤษะวัน. (2533). **พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2525). **เขียนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- บุญย์เสนอ ตริวิเศษ. (2550). **การเขียนสร้างสรรค์**. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เบญญาภา คงมาลัย. (2556). “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชุมพร สุวรรณตรา. (2528). **การเขียนแบบสร้างสรรค์**. ขอนแก่น: ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประดับ จันทร์สุขศรี. (2551). **คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความและสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2 – ช่วงชั้นที่ 4**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประทีป เหมือนนิล. (2533). **การสัมมนาทางวิชาการเรื่องแนวทางการสอนเขียนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ประภาวัลย์ แพรวานิชย์. (2543). “การพัฒนารูปแบบการสอน โดยใช้แผนผังทางปัญญา เพื่อ
เพิ่มพูนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาพยาบาล.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎี บัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2531). การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ประภาศรี สีหอำไพ, ผู้แปล. (2544). เขียนเจาะใจ. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ. (2536). ภาษาไทย 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2517). พื้นฐานการใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรธาดา สุวัธนวิษ. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม.
- พรรณี เกษกมล. (2558). สร้างความคิดให้เฉียบคมด้วยการคิดอย่างเฉียบแหลม. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณเพชร บุรณภิญโญ. (2559). “การเขียนเล่าเรื่อง.” เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 465258.
(อัดสำเนา). ภาควิชาหลักสูตร และวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
_____. (2559). อาจารย์พิเศษสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. (2557). เติบโตเต็มตามศักยภาพ ผู้ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. (2539). การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น – นวนิยาย. กรุงเทพมหานคร:
ดอกหญ้า.
- ฟองจันทร์ สุขขัย และคณะ. (2550). ศิลปะการเขียนอย่างมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและ
พัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). รายงานวิจัยเรื่องความสามารถในการคิด และเขียนเชิงสร้างสรรค์
ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วรรณิ โสมประยูร. (2521). การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรวรรณ ศรียากษ์. (2555). การเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). ความคิด และความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรีย์ เหล่มตระกูล. (2549). “การพัฒนาโปรแกรมสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสามศรสำหรับครูประจำการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณยศึกษบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). เอกสารประกอบพัฒนาการเรียนการสอน. ภาควิชาหลักสูตร และการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วูล์ฟ, เจอร์เกน. (2557). เคล็ดลับใช้สมอง ผลิตความคิดแบบไม่มีวันหมด. แปลจาก Creativity Now !. แปลโดย จิตรลดา สิงห์คำ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ศรีสุรางค์ ทีนะกุล. (2542). การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). การเขียนสร้างสรรค์ ไม่ยากอะไรเลย. สุพรรณบุรี: ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม.
- ศิริพงษ์ เพ็ญศิริ. (2550). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ด้วยกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณยศึกษบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2537). เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สังัด อุดทรานันท์. (2532). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สร้อยญา เชื้อทอง. (2553). “การพัฒนารูปแบบห้องเรียนเสมือนโดยใช้การเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณยศึกษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิา พินิจภูวดล. (2526). การเขียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สุคนธ์ ภูริเวทย์. (2554). การออกแบบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจริต เพียรชอบ. (2559). ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2538). วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2522). การเขียน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). การเรียนการสอน : การออกแบบ นวัตกรรมและเทคโนโลยี.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุปราณี จิราณรงค์. (2547). การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยการสอนตามแนวคิดของสตีเฟ่นเบอร์เกอร์.
กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว พักขาว. (2544). หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: เอ็มพันธ์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ
และผสมผสานวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย วิมลโนธ. (2539). “การเล่าเรื่อง.” ใน ภาษาไทย 2. พิมพ์ครั้งที่ 4. อรรถัย วิมลโนธ และ
อัจฉิมา เกิดผล บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อชิกมาศ มากจ้อย. (2553). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบาท เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อกินกัท จิตรกร. (2555). “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนร่วมกันแบบผสมผสานที่ใช้เทคนิค
การฝึกคิดแนวข้างต่างกัน กับนักศึกษาที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ต่างกันที่ส่งผล
ต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการโฆษณา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2548). **กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันตพร จินดา. (2549). “กลยุทธ์ด้านสาระและการเล่าเรื่องในงานเขียนอิงธรรมชาติของดั่งตฤณ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มณี. (2545). **ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: แวนแก้ว.
- _____. (2557). **ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี รังสีนันท์. (2532). **ความคิดสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- อุดม หอมคำ. (2546). “ผลของระดับความคิดสร้างสรรค์และรูปแบบการฝึกการคิดนอกกรอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบเล็งแนวคิดรอบงำและแบบสร้างแนวคิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยี และการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์. (2554). **ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน และการเขียนอย่างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของ Tony Buzan ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2555). **ทักษะความคิด : พัฒนาอย่างไร**. กรุงเทพมหานคร: อินทร์ณ.
- โอบัส แก้วจำปา. (2556). **เทคนิคการเขียน**. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนสโตร์.
- เฮ็ดจ์, ทริเซีย. (2546). **กิจกรรมการสอนเขียน**. แปลจาก Writing. แปลโดย สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ์. กรุงเทพมหานคร: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

ภาษาต่างประเทศ

- Anderson, T. P. (1997). "Using Models of Instruction." In **Instructional Development Paradigms**, 521 - 522 Edited by C. R. Dills and A. J. Romiszowski. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Applegates, M. (1949). **Helping Children Write**. Seranton: Penn International Textbook Company.
- Arends, R.I. (1997). **Classroom instruction and management**. Boston: McGraw Hill.
- Bedell, Christopher. (2015). **15 Unfortunate Problems Every Creative Writing Major Attempts To Get Over**. Accessed March 3. Available from <http://thoughtcatalog.com/christopher-bedell/2015/04/15-unfortunate-problems-every-creative-writing-major-attempts-to-get-over/>
- Boostrom, Robert. (1993). **Developing Creative & Critical Thinking : An Integrated Approach**. Loncolnwood, Ill.: National Textbook.
- Boulter, Amanda. (2004). "Assessing the Criteria: An Argument for Creative Writing Theory." **New Writing** 1, 2: 134 – 140.
- Brody, Nathan. (2003). "Construct validation of the Sternberg Triarchic Abilities Test Comment and Reanalysis." **Intelligence** 31, 4: 319-329.
- Buzan, Tony and Barry Buzan. (1997). **The Mind Map Book: Radiant Thinking**. London: BBC Books.
- _____. (2016). **The Definition of Mind Mapping**. Accessed February, 18. Available from <http://www.mind-mapping.co.uk/mind-mapping-information-and-advice/how-to-make-a-mind-map/the-definition-of-mind-mapping/>
- Campbell, Terry. A. (2009). **Storytelling and Story Writing**. Accessed April 30, 2016. Available from http://www.edu.gov.on.ca/eng/literacynumeracy/inspire/research/WW_Storytelling.pdf
- Castillo, Rigoberto and Hillman, Grady. (1995). "Ten Ideas for Creative Writing in the ESL Classroom." **English Teaching** 33, 4 (October): 30.
- Conklin, Wendy. (2011). **Higher-Order Thinking Skills to Develop 21st Century Learners**. Higher-Order Thinking Skills Series. California: Shell Education.

- Cooper, C.R. and Odell, Lee. (1977). **Evaluating writing : Describing, Measuring, Judging.** Illinois: National Council of Teacher of English.
- Dawson, Paul (1965) **English for the Rejected: Training Literacy in the Lower Streams of the Secondary School.** Cambridge: Cambridge University Press.
- De Bono, Ewart. (1993). **Serious Creativity: Using the Power of Lateral Thinking to Create New Ideas.** New York: The McQuaig Group Inc.
- Dick, Walter, Lou Carey and James O. Carey. (2009). **The Systematic Design of Instruction.** 7th ed. New York: Scott Foreman.
- Dunn, Michel (2013). "Comparing Two Story – Writing Mnemonic Strategies: A Randomized Control Trial Study." **International Journal of Special Education** 28,3: 20 -31.
- Ellis, Susan. (2003). "Story-writing, planning and creativity." **Reading: Literacy and Language** 37,1 (April): 27 -31.
- Evans, James R. (1990). **Creative Thinking In the Decision and Management Sciences.** Cincinnati Ohio: South-Western.
- Fan Ray Kuo. (2014). "A creative thinking approach to enhancing the web-based problem solving performance of university students." **Computers & Education** 72 (May): 220 – 230.
- Fatmawati, Baiq (2016). **The analysis of student's creative thinking ability using mind map in Biotechnology course.** Accessed November 13, 2016 Available from <http://journal.unnes.ac.id/nju/index.php/jpii/article/view/5825>
- Feldhusen, J. F., and Treffinger, D. J. (1980). **Creative thinking and problem solving in gifted education.** Dubuque: Kendall Hunt.
- Fleming, Gerald. (1991). **Keys to creative writing : activities to unlock imagination in the classroom.** Boston: Allyn and Bacon
- Forgeard, Marie J.C, Kaufman, Scott Barry and Kaufman, James C. (2013). "The Psychology of Creative Writing." In **A Companion to Creative Writing.** 320 – 333. Edited by Harper, Graeme. *Massachusetts:* Wiley-Blackwell.
- Furner, Beatrice A. "Creative writing through Creative Dramatics." **Elementary English.** 50, 3 (March): 405 – 416.

- Gallagher, Jame J., and Gallagher, Shelagh A. (1994). **Teaching the Gifted Child**. London: Allyn and Bacon.
- Gordon, William J.J. (1961). **Synectics : The Development of Creative Capacity**. New York: Harper and Row.
- Gough, D. (1991). **Thinking about Thinking**. Alexandria, VA: National Association of Elementary School Principals.
- Guilford, J.P. (1967). **The nature of Human Intelligence**. New York: Mcgraw-Hill Book Co.
- _____. (1971). **The Analysis of Intelligence**. New York: Mcham. Hill Book Company.
- Hutchinson, Eliot Dole. (1949). *How to think creatively*. Abingdon: Cokesbury Press.
- Jacobs, H.L., et al. (1981). **Testing ESL Composition: A Practical Approach**. New York: Newbury House.
- Joyce, Bruce R., Marsha Weil and Emily Calhoun. (2009). **Models of Teaching**. 8th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Kemp, J. E.; Morrison, G. R. & Ross, S. M. (1994). **Designing Effective Instruction**. New York: Mcmillan College.
- Krauss, Dixon L. (1996). **Vygotsky in the Classroom: Mediated Literacy Instruction and Assessment**. New York: Longman.
- Kruse, Kevin. (2014). **Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model**. Accessed November 3. Available from https://www.e-learningguru.com/articles/art_21.htm.
- Kumar, K.L. (2014). **Impact of new technology on teaching and learning in technology Education**. Accessed November 3. Available from <https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/3175/1/Impact%20of%20new%20technology%20on%20teaching%20and%20learning%20in%20technology%20education.pdf>
- Lau, Joe Y. F.(2011). **An Introduction to Critical thinking and Creativity : Think More, Think Better**. Hoboken N.J.: Wiley.
- Lee Tan Luck. (2012). "A Creative and Literary Writing Digital LMS in Supporting Writers' Group Learning and Knowledge Sharing among Creative Writers." **Promedia Social and Behavioral Sciences** 3, 67 (November): 238 – 249.

- Lubart, Todd. (2009). "In Search of the Writer's Creative Process." In **The Psychology of Creative Writing**, 149 – 165. Edited by Kaufman, Scott Barry and Kaufman, James C. New York: Cambridge University Press.
- McNeil, Sara. (2014.) **Instructional Design**. Assessed December 8. Available from http://www.edutechwiki.unige.ch/en/Instructional_design/
- Mednick, S. A. (1962). "The associative basis of the creative process." **Psychological Review** 3, 69 (May): 220–232.
- Murad, El. J. (2004). "The definition and measurement of creativity: what do we know?." **Journal of Advertising research** 44, 2 (June): 188-201.
- Naqbi, Shamma Al. (2011)) "The use of mind mapping to develop writing skills in UAE schools", **Education, Business and Society** 4, 2: 120 – 133.
- Niu Weihua (2003). "Individual and Environmental Influences on Chinese Student Creativity." **Psychology in the Schools** 40, 3 (January): 103 - 114.
- Oldfather, P., and others. (1994). "Drawing the Circle: Collaborative Mind Mapping as A Process For Developing A Constructivist Teacher Preparation Program." **Teacher Education Quarterly** 21: 15 – 26.
- Olson, Robert W. (1980). **The Art of Creative Thinking**. New York: Harper & Row.
- Plsek, Paul E. (1996). **Models for the Creative Process**. Accessed October 11, 2015. Available <http://www.directedcreativity.com/pages/WPModels.html>
- _____. (1997). **Creativity, innovation, and quality**. Milwaukee, Wis.: ASQC Quality Press.
- _____. (1998). "Incorporating the tools of creativity into quality management." **Quality Progress** 31, 11 (Mar): 21-28.
- _____. (2015). **Paul Plsek : Biography**. Accessed May 26, Available <http://www.directedcreativity.com/pages/WhosPEP.html>
- Rogers, C.R. (1954). "Towards a Theory of Creativity." **ETC: A Review of General Semantics** 11,4: 249 - 260.
- _____. (1970). **Towards a Theory of Creativity in P.E. Vernon, ed. Creativity**. Hasmonds Worth: Penguin Book.

- Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Scott, Jeremy. (2013). **Creative writing and stylistics : creative and critical approaches**. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Sharples, M. (1996). **An account of writing as creative design**. Accessed October 18, 2015. Available from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.37.6909&rep=rep1&type=pdf>.
- _____. (1999). **How we write : Writing as creative design**. London: Routledge.
- Smith, J.A. (1973). **Creative teaching of the language art in the elementary school**. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Sperry, R. W. (1981). "Mind-brain interaction: Mentalism, yes; dualism, no." **Möbius: A Journal for Continuing Education Professionals in Health Sciences** 1, 4: 46 - 65.
- Starko, Alane Jordan. (2014). **Creativity in the Classroom: schools of curious delight**. 5th ed. New York: Routledge.
- Sternberg, Robert J. (1985). **Beyond IQ: A triarchic theory of human intelligence**. New York: Cambridge University Press.
- _____. (1994). "Diversifying instruction and assessment." **The Educational Forum** 59: 48 - 52.
- _____. (1995). "Investing in creativity: many happy returns." **Educational Leadership** 53, 4: 80 -84.
- _____. (1997). "What does it mean to be Smart?." **Education Leadership** 3: 20 - 24.
- _____. (1998). "Principle of teaching for successful intelligence." **Educational Psychologist** 33, 2-3: 65 - 72.
- _____. (1999a). "A Triarchic Approach to the Understanding and Assessment of Intelligence in Multicultural Populations." **Journal of School Psychology** 37, 2: 145-159
- _____. (1999b). **Cognitive Psychology**. The United States of America: Harcourt Brace College Publishers.
- _____. (2009). "Foreword." In **The Psychology of Creative Writing**, xv- xvii. Edited by Kaufman, Scott Barry and Kaufman, James C. New York: Cambridge University Press.

- Sternberg, Robert J. (2012). "The Assessment of Creativity: An Investment-Based Approach." **Creativity Research Journal** 24, 1 (February): 3 – 12.
- Sternberg, Torff and Grigorenko. (1998). "Teaching Trachically Improves School Achievement." **Education Psychology** 90, 3: 374 – 384.
- Sternberg, R.J., and Spear-Swearling,L. (1996). **Teaching for thinking**. Washington D.C.: American Psychological Association.
- Taylor, C.W. (1964). **Creativity : Progress and Potential**. New York: McGraw – Hill.
- Taylor, I. A. (1959). **Creativity**. New York: Hastings House Thurstone, L. L.
- Temizkan, Mehmet. (2011). "The Effect of Creative Writing Activities on the Story Writing Skill." **Educational Sciences: Theory and Practice** 11, 2: 933 – 939.
- Tidyman, W.F. (1974). **Creative Writing**. New York: Mcgraw-Hill Book.
- Torrance, E. P. (1962). **Guiding Creative Talent**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall Inc.
- Truman, Sylvia. (2011). **A Generative Framework for Creative Learning: A Tool for Planning Creative-collaborative Tasks in The Classroom**. Accessed January 2, 2016. Available from www.regents.ac.uk/media/.../1101_generative_framework_truman.pdf
- Valettee, Rebecca M. (1977). **Modern Language Testing**. 2nd ed. NewYokr: Hacourt, Brace and World Inc.
- Wallach, M.A., and Kogan, N. (1965). **Models of Thinking in Young Children**. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Wang, Amber Yayin. (2012). "Exploring the relationship of creative thinking to reading and writing." **Thinking Skills and Creativity** 7,1 (September): 38 – 47.
- Ward, Thomas B. (2001). "Creative Cognition, Conceptual Combination and The Creative Writing of Stephen R. Donaldson." **American Psychologist** 56, 4 (April): 350 – 354.
- Weir, C.J. (1993). **Understanding and Developing Language Test**. London: Prentic Hall.
- Williams, F.E. (1972). **A Total Creativity Program for Individualizing the Learning Process**. New Jersey: Educational Technology Publication.
- Wilson, Peter. (2011). "Creative Writhing and Critical Response in the University Literature Class." **Innovations in Education and Teaching International** 48, 4 (November): 439-446.

White, R., and Arndt, V. (1991). **Process Writing**. Longman UK.

Woolfolk, Anita. E. (1995). **Education Psychology**. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Wycoff, Joyce. (1991). **Mind mapping Your Personal Guide to Exploring Creativity and Problem – Solving**. New York: Berkley Books.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลด้านสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. อาจารย์ ดร.เด่นดาว ชลวิทย์
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. อาจารย์ ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. อาจารย์พิณเพชร บุรณภิญโญ
อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. อาจารย์เนตรนภา วรวงษ์
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
5. อาจารย์จริญญาพร สวายนานุสรณ์
สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลด้านความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้
ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต เพียรชอบ
ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์ ดร.พรธาดา สุวัธนวนิช
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ชัชมิตร แสงกระจ่าง
ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2557
5. อาจารย์โชคชัย บัณฑิต
นักเขียนรางวัลซีไรต์ ประจำปี 2544

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินเครื่องมือวิจัย

การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิด
สร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต เพียรชอบ
ข้าราชการบำนาญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รศ.ดร. สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ
ภาควิชาหลักสูตรการสอน และการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. รศ.วัลลภา วิทยาภิรักษ์
ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. รศ.จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ
สาขาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล
ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประธานคณะกรรมการคัดเลือก และคณะกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ปี 2559
6. ผศ.ดร.มารุต พัฒนาผล
สาขาการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม
สาขาหลักสูตร และการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินเครื่องมือวิจัย
 ด้านการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้
 กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
 เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. ผศ.ดร. ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์
 หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.มณฑนา วัฒนถนอม
 ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาหลักสูตร และวิธีสอน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 กรรมการวิชาการ ราชบัณฑิตยสถาน
4. อาจารย์ ดร.ยูวีร์ ผลพันธ์ิน
 อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร. ภัทรพร ยุทธภรณ์พินิจ
 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินเครื่องมือวิจัย
 การพัฒนา (Development: D₁) การพัฒนาเครื่องมือที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
 โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Piasek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบ
 ของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์
 ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. รศ. ผกาศรี เข็นบุตร
 ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูลย์
 สาขาวิชาวิทยาการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ (ภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน
 อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. อาจารย์ ดร. ภทรพร ยุทธากรณ์พินิจ
 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก
5. อาจารย์ ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง
 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาคผนวก ข

ข้อมูลแสดงความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทาลัยศิลปากร

ตารางที่ 34 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับอาจารย์ผู้สอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับ
สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ต่อข้อมูลที่ได้รับ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ประเด็นในการสัมภาษณ์มีรายละเอียดครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาในการสอนรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจความต้องการจำเป็นของผู้สอนในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ประเด็นในการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. การใช้ภาษาในข้อคำถามมีความชัดเจนเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8. ในแต่ละประเด็นของข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุมครบทุกด้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รวม						1	สอดคล้อง

ตารางที่ 35 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับ
ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความ เหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็น ประโยชน์ต่อข้อมูลที่ได้รับ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจ ความต้องการจำเป็นของผู้สอนใน รายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์จะเป็น ประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวคิดใน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มี ความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็น ประโยชน์ต่อข้อมูลที่ได้รับ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รวม						1	สอดคล้อง

ตารางที่ 36 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น
แบบคำถามปลายเปิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหา
ในการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ประเด็นในการสอบถามความคิดเห็นมี ความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ประเด็นในการสอบถามความคิดเห็น ช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาการจัดการ เรียนรู้ในรายวิชาการเขียนเชิง สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสอบถามความคิดเห็น ช่วยให้เข้าใจความต้องการจำเป็นของ การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการเขียน เชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสอบถามความคิดเห็นจะ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวคิด ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การ เขียนเชิงสร้างสรรค์ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. การใช้ภาษาในข้อคำถามมีความชัดเจน เพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. ในแต่ละประเด็นของข้อคำถามมี รายละเอียดครอบคลุมครบทุกด้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รวม						1	สอดคล้อง

ตารางที่ 37 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น
แบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น
ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความ ต้องการจำเป็น มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ประเด็นในการสำรวจความต้องการ จำเป็นมีความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ประเด็นในการสำรวจความต้องการ จำเป็นช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ผู้เรียน ต้องการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสำรวจความต้องการ จำเป็นช่วยให้เข้าใจความต้องการจำเป็น ของการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องการ เขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสำรวจความต้องการ จำเป็นจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไป เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ การเรียนรู้การเขียนเล่าเรื่องเชิง สร้างสรรค์ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. การใช้ภาษาในข้อความมีความชัดเจน เพียงพอ	+1	+1	+1	0	+1	0.8	สอดคล้อง
7. ในแต่ละประเด็นของข้อความมี รายละเอียดครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รวม						0.97	สอดคล้อง

ตารางที่ 38 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร
ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. แบบวิเคราะห์เอกสารสามารถบอก รายละเอียดของการศึกษาเอกสารใน ประเด็นต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. แบบวิเคราะห์เอกสารสามารถบอก แหล่งที่มาของการศึกษาค้นคว้าได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. แบบวิเคราะห์เอกสารสามารถบอกปีที่ พิมพ์ของเอกสาร หรือบอกวัน เดือน ปี ที่เข้าถึงข้อมูลนั้นได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. แบบวิเคราะห์เอกสารสามารถบอก รายละเอียดของประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. แบบวิเคราะห์เอกสารสามารถสรุป ประเด็นสำคัญของเอกสารนั้น ๆ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
รวม						1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค
ข้อมูลแสดงผลการทดลอง

ตารางที่ 39 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ก่อน และหลัง
การทดลอง

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง	พัฒนาการที่เพิ่มขึ้น
1	6	12	+6
2	6	12	+6
3	9	14	+5
4	6	12	+6
5	6	13	+7
6	7	12	+5
7	7	12	+5
8	8	12	+4
9	7	13	+6
10	7	14	+7
11	6	11	+5
12	6	13	+7
13	7	13	+6
14	6	13	+7
15	7	11	+4
16	8	11	+3
17	7	12	+5
18	7	12	+5
19	7	12	+5
20	6	12	+6
21	9	12	+3
22	6	12	+6
23	6	13	+7
24	7	13	+6
25	7	12	+5
26	8	12	+4
27	7	11	+4
28	6	12	+6
29	8	14	+6
30	7	12	+5
รวม	207	369	+162
\bar{X}	6.90	12.30	5.40

ตารางที่ 40 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ระหว่างการทดลอง
จำนวน 6 ครั้ง

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6
1	7	9	9	9	10	9
2	6	8	8	10	10	10
3	9	9	10	11	11	11
4	8	9	10	10	11	11
5	7	8	8	9	10	10
6	9	9	9	10	10	11
7	8	10	10	11	11	10
8	8	9	9	10	10	11
9	8	9	10	10	11	11
10	9	9	10	10	11	12
11	7	9	10	10	11	11
12	7	9	9	10	10	11
13	8	10	11	12	12	13
14	10	11	11	12	12	13
15	7	9	8	9	10	11
16	9	10	10	11	11	12
17	9	10	10	11	11	12
18	8	9	9	10	11	11
19	9	9	9	10	10	11
20	8	9	10	9	10	10
21	8	10	9	10	10	12
22	9	11	11	11	12	12
23	9	11	11	12	12	12
24	10	10	10	11	11	13
25	8	9	10	12	13	12
26	8	9	10	11	11	12
27	9	10	10	10	11	11
28	9	10	10	10	11	11
29	8	9	9	10	11	11
30	9	9	9	10	10	10
รวม	248	282	289	311	325	337
\bar{X}	8.27	9.40	9.63	10.37	10.83	11.23

ตารางที่ 41 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่คะแนนพัฒนาการเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงเวลา

ช่วงเวลา		Mean Difference (I-J)	Std. Error	p
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	-1.133*	.133	.000
	ครั้งที่ 3	-1.367*	.148	.000
	ครั้งที่ 4	-2.100*	.168	.000
	ครั้งที่ 5	-2.567*	.177	.000
	ครั้งที่ 6	-2.967*	.162	.000
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	1.133*	.133	.000
	ครั้งที่ 3	-.233*	.104	.032
	ครั้งที่ 4	-.967*	.131	.000
	ครั้งที่ 5	-1.433*	.133	.000
	ครั้งที่ 6	-1.833*	.145	.000
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 1	1.367*	.148	.000
	ครั้งที่ 2	-.233*	.104	.032
	ครั้งที่ 4	-.733*	.117	.000
	ครั้งที่ 5	-1.200*	.101	.000
	ครั้งที่ 6	-1.600*	.149	.000
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 1	2.100*	.168	.000
	ครั้งที่ 2	.967*	.131	.000
	ครั้งที่ 3	.733*	.117	.000
	ครั้งที่ 5	-.467*	.093	.000
	ครั้งที่ 6	-.867*	.124	.000
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 1	2.567*	.177	.000
	ครั้งที่ 2	1.433*	.133	.000
	ครั้งที่ 3	1.200*	.101	.000
	ครั้งที่ 4	.467*	.093	.000
	ครั้งที่ 6	-.400*	.141	.008
ระหว่าง การทดลอง ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 1	2.967*	.162	.000
	ครั้งที่ 2	1.833*	.145	.000
	ครั้งที่ 3	1.600*	.149	.000
	ครั้งที่ 4	.867*	.124	.000
	ครั้งที่ 5	.400*	.141	.008

ภาคผนวก ง
คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ PIssek ร่วมกับ ทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ฉบับนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยเป็นคู่มือสำหรับผู้สอน ที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ ดังนั้นผู้สอนสามารถศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ชัดเจนก่อนที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้นี้ไปปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้
2. ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้
3. ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้
4. สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้
5. เกณฑ์การประเมินการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์
6. เอกสารประกอบการเรียนรู้

1. คำชี้แจงในการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบ ของ Sternberg มีข้อควรปฏิบัติก่อนดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้

1. ศึกษารายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ศึกษาคำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้ประกอบกับการศึกษาส่วนอื่น ๆ ในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

1.2 ศึกษาความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีอันเป็นที่มาของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นภาพรวม ตลอดจนมองเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปแบบการเรียนรู้

1.3 ศึกษาลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 6 แผน โดยมีลักษณะดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบไปด้วย หัวข้อเรื่องการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ระยะเวลา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2) แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้เหมาะสม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อนความคิด ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน และขั้นที่ 5 ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์

2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วน และเมื่อได้ศึกษาส่วนต่าง ๆ ในคู่มือการใช้รูปแบบครบแล้วควรดำเนินการก่อนการสอน ดังนี้

2.1 ศึกษา รูปแบบการเรียนรู้อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เกิดความแม่นยำชัดเจน

2.2 ศึกษา และจัดเตรียมสื่อการสอนที่เสนอไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ประกอบด้วย ใบความรู้หัวข้อต่าง ๆ และ ใบงานที่ 1 - 4 ได้แก่ ใบงานที่ 1 การระดมสมองโดยใช้ผังความคิด ใบงานที่ 2 การแตกประเด็นความคิด ใบงานที่ 3 การวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ และใบงานที่ 4 การเขียน

เล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้สอนควรจัดเตรียมเครื่องฉายภาพแผ่นทึบ (Overhead Projector) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำเสนอหลักการ และแสดงตัวอย่างงานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในชั้นเรียน

2.3 ศึกษา และจัดเตรียมเครื่องมือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนจากองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้การวัดและประเมินผลตามหลักการการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ ผู้สอนควรให้อิสระผู้เรียนในการสร้างสรรค์งานเขียนตามหัวข้อที่กำหนด ในแต่ละแผนการเรียนรู้ พร้อมทั้งชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบตามขั้นตอนกิจกรรมที่กำหนด หากผู้สอนประสงค์จะสอนเนื้อหาตามตัวอย่างนี้ ก็สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถ และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ได้ โดยศึกษาตามคำแนะนำที่ให้ไว้

3. แนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้

เมื่อได้ศึกษาและจัดเตรียมเอกสารและสื่ออุปกรณ์สิ่งจำเป็นต่าง ๆ ไว้พร้อมแล้ว ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่เตรียมไว้ โดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบทบาทครูผู้สอนไว้ดังนี้

3.1 ผู้สอนเป็นผู้เตรียมความพร้อม และเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน หรือช่วยเหลือเพียงเท่านั้น ควรให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนคอยแนะนำ และปรับแต่งความคิดของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมที่ทำ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของตนเองออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผู้สอนจะต้องชี้ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเชื่อมโยงความคิด ความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนผสานเข้ากับความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำเดิมได้ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นผ่านการวางโครงร่างความคิดจนสามารถสร้างสรรค์เป็นงานเขียนของตนเองได้อย่างมีศิลปะ และมีคุณค่าก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านได้

3.3 ผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และในขณะเดียวกัน ผู้สอนควรคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือผู้เรียนด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองให้กับผู้เรียนที่กำลังประสบปัญหาการสร้างสรรค์งานเขียนของตน และไม่สามารถจะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

3.4 ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ แม่นยำในด้านขั้นตอน และกลวิธีการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในสภาพการณ์ต่าง ๆ กันได้อย่างเหมาะสม

3.5 ผู้สอนควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดความเป็นกันเองให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนกล้าพูดคุย สอบถามและขอรับความช่วยเหลือจากผู้สอนได้ตลอดเวลาของการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน

2. ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในบรรดาทักษะต่าง ๆ ทางภาษาไทยนั้น การเขียนจัดเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสารเพราะการเขียนจะเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ เนื่องจากจะมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร ดังนั้นถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ ความคิดในการเขียนแล้วการถ่ายทอดในการสื่อสารก็บกพร่องด้วยคุณค่าตามไปด้วย ดังนั้นการเขียนจึงจัดเป็นทักษะที่ยาก และซับซ้อนมากที่สุด เนื่องจากในการเขียนแต่ละครั้งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนการสรุปความคิดก่อนที่จะลงมือเขียน รวมถึงการเลือกใช้ถ้อยคำ และการนำถ้อยคำ ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงเพื่อลำดับความคิดให้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงต้องประกอบด้วยกระบวนการ 2 ขั้นตอนที่สำคัญด้วยกัน ได้แก่ ขั้นตอนการคิด และขั้นตอนการเขียน ซึ่งทั้งสองขั้นตอนนี้จะไม่สามารถแยกจากกันได้ (สิทธิ พิณภูวคณ, 2526: 1)

นอกจากนี้การเขียนยังเป็นทักษะที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการสื่อสาร เพราะจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามแบบแผน แต่ในขณะเดียวกันก็จะต้องอาศัยความสามารถในการใช้หลักสุนทรียศาสตร์ เพื่อปรุงแต่งให้เกิดความงดงามทางวรรณศิลป์ หรือศิลปะการใช้ถ้อยคำให้สละสลวย ดังที่ ชนะ เวชกุล (2524: 5) ได้กล่าวว่า การเขียนเป็นวิชาที่เป็นศาสตร์ และศิลป์ เพราะศาสตร์จะหมายถึงวิชาที่มีหลักการ มีทฤษฎี ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ จึงจะเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนศิลป์นั้นจะหมายถึง ความงดงามในการใช้ภาษาอันจะทำให้ภาษานั้นเกิดรส และการที่ผู้เขียนจะสามารถใช้ศิลป์ในการสร้างผลงานการเขียนออกมาให้เกิดความงดงาม และสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้แก่ผู้อ่านได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะต้องมีความคิดที่แปลกใหม่ สามารถคิดแปลง ปรับเปลี่ยนจากประเด็น หรือมุมมองเดิม ๆ ที่เคยมีอยู่แล้วให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่า ทั้งด้านกลวิธีการนำเสนอ รูปแบบ ตลอดจนการเลือกใช้ถ้อยคำ กล่าวคือ ผู้เขียนจำเป็นจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนนั่นเอง

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จัดเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะต้องแสดงปัญญา และจะต้องแสดงออกอย่างฉลาด และการที่ผู้เขียนจะแสดงปัญญาได้นั้นก็ต้องทำตัวเป็นพหูสูตอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันผู้เขียนจะแสดงความฉลาดได้โดยการใช้ศิลปะในการถ่ายทอดปัญญาออกมาได้ตรงกับที่คิดอย่างชัดเจนจนคนอ่านสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง และเกิดความรู้สึกนิยมยกย่องนับถือ (ชนะ เวชกุล, 2524: 1) ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการถ่ายทอดความคิด และเรื่องราว โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ จินตนาการของผู้เขียน ด้วยสำนวนภาษาที่สละสลวย มีเอกลักษณ์เป็น

ของตนเอง ก่อให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 6; ณรงค์ฤทธิ์ ศักดา
 ณรงค์, 2537: 53; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545: 4; ประภาศรี สีหอำไพ, 2531: 1; อัจฉรา ชิวพันธ์, 2548:
 2; ประภาศรี สีหอำไพ, ผู้แปล, 2544: 24)

ในขณะที่เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้อง มีลักษณะสำคัญ 3 ประการด้วยกัน
 (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2533: 33; กรมวิชาการ, 2536: 311; กองเทพ เคลือบพณิชกุล, 2542: 23;
 เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557: 8 -16; ประภาศรี สีหอำไพ, 2531: 2-3) กล่าวคือ (1) ความคิดใน
 การนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่ หรือ เกิดจากการนำเสนอต่อขอเนื้อหาเดิม หรือที่มีอยู่เขียนต่อกัน
 ไปแบบความเรียง แต่นำมาผสมผสานกับความคิดใหม่ด้วยจินตนาการผ่านความคิด ความรู้สึก และ
 ประสบการณ์ของผู้เขียน (2) การใช้ภาษา ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม สอดคล้อง
 กับรูปแบบ หรือประเภทของงานเขียนนั้น ๆ สื่อความหมายได้ชัดเจน และทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ
 หรือความรู้สึกร่วมกับผู้เขียนได้ โดยผ่านทางทำนองการเขียนที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน
 (3) เกิดคุณค่า และคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน งานเขียนที่สร้างสรรค์ควรสร้างสรรค์คุณค่าทางอารมณ์
 หรือความคิดให้ให้กับผู้อ่าน

ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นความจำเป็นแก่ชีวิต และเป็นส่วน
 หนึ่งของกลไกในการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน (บันลือ พุกกะวัน, 2533: 9) เนื่องจากการเขียน
 เชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยทั้งทักษะในการเรียนรู้ และความกล้าที่จะทำให้เกิดความแตกต่างใน
 การแสดงออกในการถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาได้อย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อสังคมใน
 ภาพรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ไพฑูรย์ สิลลารัตน์ (2557: 40 - 41) ที่กล่าวไว้ว่า
 การศึกษาไทยในยุคปัจจุบันควรเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ ตระหนักในความสำคัญ
 ของการเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างประกายความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นนวัตกรรม
 ใหม่ โดยมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องตามทุกอย่างจากประเทศที่เจริญแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิด
 ได้ต้องอาศัยคนในสังคมที่มีความกล้าที่จะคิดสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ การคิดสิ่งใหม่อย่าง
 สร้างสรรค์ได้นั้นต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในศาสตร์นั้น ๆ ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนจึง
 จำเป็นจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้น โดยจำเป็น
 จะต้องสอดแทรกอยู่ในการสอนในทุกเนื้อหาวิชาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่ง
 ในการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยนั้น ความคิดสร้างสรรค์ของคนเราจะสามารถฝึกฝน และพัฒนา
 ให้เกิดขึ้นได้โดยผ่านการเรียนรู้ในหัวข้อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในเนื้อหาบทเรียน
 ที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะการเขียนของผู้เรียนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จัดเป็นทักษะที่มีความยาก และง่ายอยู่ในตัว (Sharples, 1999: 3)
 เพราะต้องเชื่อมโยงความคิด และถ่ายทอดความคิดนั้นให้ชัดเจนด้วยสำนวนการใช้ภาษาของตนเอง
 แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับณัฐกาญจน์ นาคนวล (2552: 208) ที่กล่าวว่า การคิดเป็นจุดเริ่มต้นของ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะการคิดจำเป็นสำหรับการพัฒนาทักษะการเขียน เมื่อผู้เขียนมีข้อมูลอยู่ในคลังมากเพียงพอ ก็จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาคิดต่อยอด และสามารถจัดลำดับเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เป็นระบบระเบียบได้ เช่นเดียวกับที่ Sharples (1999: 3) ได้กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำได้อย่างรวดเร็ว ลงบนกระดาษ โดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ผู้เขียนจะต้องก้าวข้ามผ่านโลกชีวิตประจำวันเพื่อให้งานเขียนมีความแตกต่างไปจากเดิมด้วยการผลิตผลงานที่มีคุณค่า และมีพลัง ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงมิได้เป็นเรื่องของการใช้ความคิดเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยวิธีการต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความคิดจนนำไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม ในขณะที่ Appletgated (1949: 3 – 6) ได้เสนอแนะว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เนื่องจาก การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือทางสังคมที่จำเป็น และช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดอย่างอิสระทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้สอนสามารถค้นพบความสามารถ และกระตุ้นพรสวรรค์ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้

แม้ว่าหลักสูตรในรายวิชาภาษาไทยที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาจะบรรจุรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่พบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดจาก ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีความเห็นว่าเป็นวิชาที่ยาก (Sternberg, 2009: XV) ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงทางความคิด และการลำดับความคิดที่ดี ไม่รู้ว่าจะเขียนอะไร เขียนอย่างไร เขียนแล้วไม่ประสบความสำเร็จทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย และถูกบังคับให้อยู่ในกรอบของรูปแบบคำประพันธ์ที่ตนเองไม่ถนัด (Bedell, 2015) ในขณะที่ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนในลักษณะต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเขียนที่เสริมสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์นั้นยังขาดเครื่องชี้นำ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียน (บันลือ พฤกษ์วัน, 2533: 3) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สอนขาดวิธีการอธิบาย และวิธีการที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน (Sharples, 1999: 4 - 5) ตลอดจนผู้สอนส่วนมากยังคงเลือกใช้วิธีสอนที่เน้นการบรรยาย และการท่องจำเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนขาดการแสดงออกทางความคิด และขาดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือนำองค์ความรู้ตลอดจนวิทยาการต่าง ๆ ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นเหตุให้สังคมไทยนิยมการเลียนแบบ หรือการคล้อยตามเป็นส่วนมาก (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546: 183)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ (กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง, จริญญาพร สวณภานุสรณ์, เต๋นดาว ชลวิทย์, เนตรนภา วรวงษ์ และพิณเพชร บุรณภิญโญ, สัมภาษณ์, 2559) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนยังไม่เห็นความสำคัญของรายวิชานี้ มักคิดว่าเป็นวิชาที่ยาก และน่าเบื่อ เนื่องจากต้องมีการฝึกปฏิบัติทุกชั่วโมง ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ และจินตนาการในการเขียนเรื่องราวที่แปลกใหม่ โดยยังคงยึดติดกับโครงเรื่องเดิม หรือจะต้องมีผลงานต้นแบบจึงเป็นผลให้เกิดการคัดลอกงานเขียนของผู้อื่นเป็นส่วนมาก ส่วนในด้านการใช้ภาษาพบว่า ผู้เรียนยังคงยึดติดกับรูปแบบ และกฎเกณฑ์ทางภาษามากเกินไป ทำให้ไม่สามารถใช้คำที่มีความหลากหลายได้ และยังไม่สามารถเชื่อมโยงความคิด หรือลำดับความคิดได้ และประเด็นสำคัญที่สุดเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนยังเน้นแต่วิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว ขาดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ ดังนั้นผู้เรียนจึงไม่สามารถผลิตผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ พบว่า ผู้เรียนเองไม่สามารถเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำให้ตนเกิดความคิดสร้างสรรค์จนนำไปสู่การเขียนได้ และไม่แน่ใจว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะจัดเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับผู้เรียน ในลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง กล่าวคือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการปฏิบัติ และเขียนสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกันจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นจำเป็นต้องมีรูปแบบ และกระบวนการขั้นตอนในการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และชัดเจน ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek และทฤษฎี เซอว์นัปัญหาสามองค์ประกอบของ Sternberg สามารถนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) เป็นแนวความคิดที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง และสามารถทำความคิดสร้างสรรค์นั้นให้เป็นรูปธรรมจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ หรือพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้ โดยอาศัยกระบวนการทางจิตของมนุษย์ ซึ่งเริ่มจากกระบวนการรับรู้ และเข้าใจความหมายภายใต้โครงสร้างความรู้ หรือประสบการณ์เดิม จากนั้นสมองก็จะเกิดกระบวนการแปรผล เพื่อนำไปสู่การจดจำโดยนำความรู้ หรือประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ และจัดเก็บข้อมูลใหม่ที่ได้นั้นไว้ใช้ในการตัดสินใจ โดยกระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นต้องอาศัยหลักพื้นฐาน 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ ความสนใจ (Attention) กล่าวคือ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้เมื่อนุษย์ให้ความสนใจ หรือมุ่งเน้นบางสิ่งบางอย่าง โดยทั่วไปมักเป็นสิ่งที่ถูกมองข้าม หรือไม่เคยคำนึงถึง หากได้ทบทวนก็จะมองเห็นประเด็นสำคัญ หรือจุดที่มองข้ามไป เมื่อพิจารณาอีกครั้งดังนั้น หรือสนใจในประเด็นหนึ่ง ๆ ภาพในจิตก็จะก่อเกิดขึ้นในสมอง จากนั้นจึงพยายามขยาย และจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของประเด็นที่สนใจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักประการที่สองก็คือ การหลบหลีก (Escape) กล่าวคือจะต้องหลบหลีกจากรูปแบบความคิดเดิมที่มีอยู่ในขณะนั้น หรือหลีกหนีจากกฎเกณฑ์ของกรอบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากแต่ ความสนใจ (Attention) หรือการหลบหลีก (Escape) นั้นก็ยังไม่เพียงพอต่อความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากตามธรรมชาติของกระบวนการทางจิตคนเรามักจะปฏิเสธความคิดใหม่ ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ จึงจำเป็นจะต้องมีการหลักประการที่สาม นั่นก็คือ การเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งจะเป็นกระบวนการขับเคลื่อนความคิดด้วยการค้นหา และเชื่อมโยงความคิดจากความรู้ หรือประสบการณ์เดิม ให้เข้ากับความรู้ หรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อจัดการ หรือดำเนินการให้ความคิดนั้นผลิตผลงานออกมาให้เป็นนวัตกรรม หรือเกิดผลผลิตจากการคิดสร้างสรรค์ในครั้งนั้น ๆ ได้ในที่สุด

นอกจากนี้ Plsek (1997: 71 - 72) ยังได้นำเสนอวงจรของกระบวนการที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่เปรียบเสมือนนาฬิกา โดยเริ่มจากตำแหน่ง 9.00 น. ซึ่งคล้ายกับชีวิตประจำวันของเราทั่วไป โดยกระบวนการเริ่มต้นของการคิดสร้างสรรค์จะต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) พร้อมกับการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดที่ทำให้ประสบความสำเร็จ หรือสิ่งใดที่ทำให้เกิดความล้มเหลว ซึ่งกระบวนการทางจิต จะสร้างแหล่งเก็บมโนทัศน์ต่าง ๆ ไว้ในความจำของคนเรา จากนั้นเราจะสร้างความคิดใหม่ให้ตรงกับความต้องการของเราโดยการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่เก็บในแหล่งเก็บข้างต้น เช่น ความคล้ายคลึงกัน การขยายจากมโนทัศน์ที่กำหนดการใช้คำสุ่ม การระดมความคิดแบบดั้งเดิม เป็นต้น จากนั้นก็จะเกิดจากรวบรวมความคิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของความคิดนั้นให้ชัดเจนมากขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจประเมินความคิดที่ดีที่สุดที่สามารถนำมาใช้งานได้ แต่ก็มีใช้ทุกความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ได้ทั้งหมด แต่จะเป็นความคิดที่มีคุณค่า หรือก่อให้เกิดประโยชน์เท่านั้นจึงจะจัดได้ว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek จึงประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) ซึ่งกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบด้าน โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นจินตนาการ (Imagination) เมื่อสมองผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้กักเก็บไว้ในหน่วยความจำ ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดเดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้ 3) ขั้นการพัฒนา (Development) จะเป็นกระบวนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากนั้นประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุด หรือความคิดที่ใช้งานได้แล้ว และ 4) ขั้นลงมือกระทำ (Action) จะเป็นการนำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง

จะเห็นได้ว่ากระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างจินตนาการ และการวิเคราะห์ อีกทั้งยังเปิดกว้างทางความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จนสามารถนำความคิด หรือจินตนาการนั้นไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนเพื่อสร้างขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ หากแต่กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek เพียงแนวคิดเดียวนั้นยังไม่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสามารถในการคิดของพวกเราเพื่อก่อให้เกิดผลผลิต หรือนวัตกรรมที่แปลกใหม่ออกมาได้มากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เป็นแนวทางร่วมกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยอีกแนวคิดหนึ่ง

ทฤษฎีเขาวนัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1997) ประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 3 ส่วน คือ ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) ซึ่งเป็นความสามารถทางเขาวนัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) ซึ่งอธิบายถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ซึ่งอธิบายถึงความสามารถในทางเขาวนัญญา

ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของบุคคล โดยทฤษฎีดังกล่าวนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุมซึ่งนับว่าเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญในการเข้าใจลักษณะการปฏิบัติทางสมอง (Intelligent Function) ของมนุษย์ ในการประมวลผลข้อมูล (Information Processing Perspective) (กมล โพธิ์เย็น, 2547: 6) ทั้งนี้ Sternberg (1997) ได้ให้ความสำคัญการปฏิบัติทางสมอง โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกคิดในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาเป็นพื้นฐานทฤษฎีเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้เป็นระบบ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคแผนผังความคิด (Mind map) ที่เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออกมาช่วยในขั้นตอนของการคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการระดมสมอง โดยใช้จินตนาการเชื่อมโยงกับความคิด เพื่อให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดจากนามธรรมเป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นไปได้ และแตกต่างจากเดิมจากสิ่งที่เป็นอยู่ภายในระยะเวลาอันสั้น ดังที่ Buzan (2551: 134 – 135, 143) กล่าวว่า การสร้างแผนผังความคิดมิได้เพียงช่วยในเรื่องของการจดจำ และวิเคราะห์ข้อมูลได้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยการผสมผสานข้อมูลที่ได้รับจากสภาพภายนอก เช่น การบรรยาย หนังสือ วารสาร และสื่อต่าง ๆ กับข้อมูลที่สร้างขึ้นจากสภาพภายใน เช่น การตัดสินใจ การวิเคราะห์ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการระดมความคิด หรือระดมสมอง เพื่อให้ได้แนวคิด หรือทางเลือกที่หลากหลาย จนนำไปสู่การตัดสินใจ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาเริ่มต้นฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการเขียนเล่าเรื่อง เนื่องจากการเริ่มต้นการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ได้ผลที่สุดวิธีหนึ่งคือ การเริ่มต้นจากการฝึกเล่าเรื่อง ด้วยการเขียนเล่าเรื่องแบบอิสระ โดยเลือกจากสิ่งใกล้ตัวผู้เรียน หรือสิ่งที่คุณเรียนมีความรัก ความผูกพัน หรือมีความเกี่ยวข้องกับใจอะไรบางอย่างจะทำให้ผู้เรียนฝึกเขียนและพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี (สิวกานท์ ปทุมสูติ, 2548: 37 - 40) โดยผู้วิจัยเชื่อว่า แนวคิด และทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนี้จะสามารถใช้เป็นหลักการในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ และนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

3. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาเป็นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 3 ประการด้วยกัน ดังนี้

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) แนวคิดนี้เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำให้เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปใช้ได้จึงจะมีคุณค่า โดยอาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การหลบหนี (Escape) และการเคลื่อนไหว (Movement) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการพัฒนา 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) กระบวนการคิดสร้างสรรค์ต้องเริ่มต้นจากการสังเกต (Observation) อย่างรอบรอบ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) ขั้นจินตนาการ (Imagination) เมื่อมองผ่านกระบวนการสังเกตและการคิดวิเคราะห์แล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้กักเก็บไว้ในหน่วยความจำ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดที่เดิมที่มีอยู่ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ (Analogies) การขยายความคิด (Branching out from a given concept) หรือวิธีการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) ที่สามารถนำไปพัฒนาได้ 3) ขั้นการพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในความคิดนั้น (Enhancement) หลังจากนั้นประเมิน (Evaluation) เพื่อค้นหาความคิดที่ดีที่สุด หรือความคิดที่ใช้งานได้และ 4) ขั้นลงมือกระทำ (Action) นำความคิดที่ผ่านการคัดเลือก หรือการประเมินแล้วไปทดลองปฏิบัติด้วยการลงมือเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (Implementation) เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้นำไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์

3.2 ทฤษฎีเขาวนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1985) ได้อธิบายว่า โครงสร้างทางปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น (Information - Processing Components) ของสมองในการวิเคราะห์กลไก (Mechanism) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางปัญญา (Intelligence Behavior) 2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของบุคคล และองค์ประกอบในการประมวลผลข้อมูล 3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นกิจกรรมทางสมอง (Mental Activity) ที่บุคคลแสดงการกระทำโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ต่างส่งผลต่อการทำงานของเขาวนปัญญาอย่างอิสระ ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และช่วยในการเสริมสร้างความสามารถในการคิด 3 ประการ คือ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดเป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างภาพความคิดให้กับผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติงาน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นทฤษฎีสำคัญในการสร้างแผนผังโครงสร้างความคิดของผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนก่อนที่จะลงมือสร้างสรรค์ผลงานเขียน

3.3 แผนผังความคิดของ Buzan (2003) เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา ทั้งนี้แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และความคิดที่ชัดเจนขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหรือการใช้ชีวิต โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเทคนิคในการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง เกิดประกายความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

4. ตารางสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แบบแผนในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอาศัยกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek (1997) ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg (1985) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีขั้นตอนในการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มก่อความคิด เป็นขั้นตอนในการศึกษาหาข้อมูลในเรื่องที่จะเขียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4. ผู้สอนกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนอย่างกว้าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน
5. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ หรือประเด็นนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุด ทั้งจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และการสืบค้นด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต
6. ผู้เรียนวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อในการเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน เป็นขั้นตอนของการระดมสมอง โดยใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นแนวทางตลอดจนการขยายความคิดที่จะนำเสนอขึ้นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3. ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว
4. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดนั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน

ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสร้างความคิดใหม่ โดยนำความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม เกี่ยวกับประเด็นหัวข้อที่จะเขียนที่มีอยู่เดิมแล้ว มาเชื่อมโยงกับ ความคิดใหม่ที่เกิดจากการตัดแปลง ปรับแต่งความคิด หรือประสบการณ์เดิมให้มีความแปลกใหม่ ออกไป แต่ยังคงเป็นความคิดที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยนำความคิดที่แปลกใหม่นั้นมาจัดทำเป็นโครงร่างในการเขียนอย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3. ผู้เรียนวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียน จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วย กระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม

4. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนงานอย่างอิสระ ตามโครงร่างความคิดที่ได้จัดทำไว้แล้วเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษา ในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้

4. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่ามีความเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 5 ขั้นพาดพิงสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจสอบ พิจารณางานของตนเอง ว่ามีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในด้านใดบ้าง โดยพิจารณาการตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านความคิด และด้านการนำเสนอ โดยผู้สอนจะช่วยเสนอแนะแนวทางในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามหาทางตัดแปลง ปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่

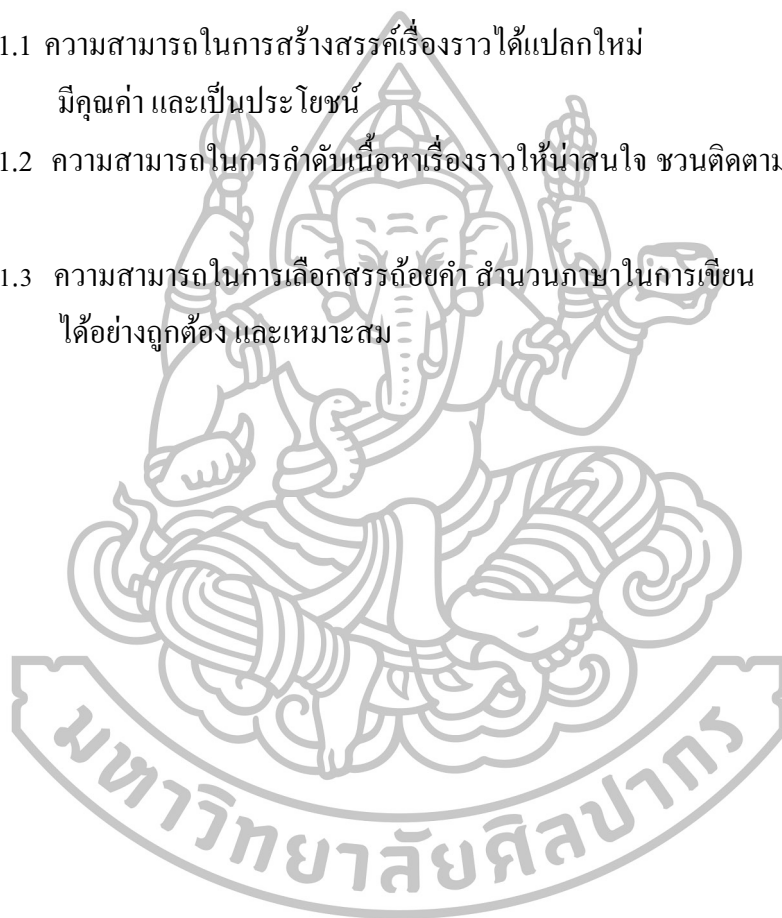
4. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปแล้วนั้น ผู้สอนควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามที่ได้นำเสนอไว้ทุกประการ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การวัด และประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ด้านความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในครั้งนี้มีผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์อันเกิดจากการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลจากนักวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหา ความคิด และการใช้ภาษา โดยกำหนดประเด็นละ 5 คะแนน รวมทั้งสิ้น 15 คะแนน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความสามารถในการสร้างสรรค์เรื่องราวได้แปลกใหม่
มีคุณค่า และเป็นประโยชน์	5 คะแนน
1.2 ความสามารถในการลำดับเนื้อหาเรื่องราวให้น่าสนใจ ชวนติดตาม	5 คะแนน
1.3 ความสามารถในการเลือกสรรถ้อยคำ สำนวนภาษาในการเขียน
ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	5 คะแนน

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

องค์ประกอบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ด้าน เนื้อหา สาระ	มีการนำเสนอ ความคิดหลัก ที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับ ความคิดเดิมที่ เคยมีอยู่ โดย สามารถขยาย ประเด็นย่อยที่ สัมพันธ์ และ สนับสนุน ประเด็นหลัก ได้อย่าง เหมาะสม ชัดเจนทั้ง 4 ประเด็น	มีการ นำเสนอ ความคิด หลักที่ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับ ความคิดเดิม ที่เคยมีอยู่ โดยสามารถ ขยาย ประเด็นย่อย ที่สัมพันธ์ และ สนับสนุน ประเด็น หลักได้ อย่าง เหมาะสม ชัดเจนทั้ง 3 ประเด็น	มีการนำเสนอ ความคิดหลัก ที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับ ความคิดเดิมที่ เคยมีอยู่ โดย สามารถขยาย ประเด็นย่อยที่ สัมพันธ์ และ สนับสนุน ประเด็นหลัก ได้อย่าง เหมาะสม ชัดเจนทั้ง 2 ประเด็น	มีการ นำเสนอ ความคิด หลักที่ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับ ความคิดเดิม ที่เคยมีอยู่ หากแต่ไม่ สามารถ ขยาย ประเด็นย่อย ที่สัมพันธ์ และ สนับสนุน ความคิด หลักได้ อย่าง เหมาะสม ชัดเจนน้อย กว่า 2 ประเด็น	มีการนำเสนอ ความคิดหลัก ที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับ ความคิดเดิมที่ เคยมีอยู่ หากแต่ไม่ สามารถขยาย ประเด็นย่อยที่ สัมพันธ์ และ สนับสนุน ความคิดหลัก ได้น้อยกว่า 2 ประเด็น และ ความคิดนั้น สับสนไม่ ชัดเจน

องค์ประกอบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
2. ด้านการนำเสนอและ การเรียบเรียงเนื้อหาที่เขียน	มีการนำเสนอและเรียบเรียงสาระที่เขียนในแต่ละย่อหน้าอย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะของย่อหน้าที่ดี คือมีเอกภาพสัมพันธภาพ และ สारิตถภาพทุกย่อหน้า	มีการนำเสนอและเรียบเรียงสาระที่เขียนในแต่ละย่อหน้าอย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะของย่อหน้าที่ดี คือมีเอกภาพสัมพันธภาพ และ สारิตถภาพ หากแต่มีข้อบกพร่องในบางประเด็น 1 ประเด็น	มีการนำเสนอและเรียบเรียงสาระที่เขียนในแต่ละย่อหน้าอย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะของย่อหน้าที่ดี คือมีเอกภาพสัมพันธภาพ และ สारิตถภาพ หากแต่มีข้อบกพร่องในบางประเด็น 2 ประเด็น	มีการนำเสนอและเรียบเรียงสาระที่เขียนในแต่ละย่อหน้าอย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะของย่อหน้าที่ดี คือมีเอกภาพสัมพันธภาพ และ สारิตถภาพ หากแต่มีข้อบกพร่องในบางประเด็น 3 ประเด็น	มีการนำเสนอและเรียบเรียงสาระที่เขียนในแต่ละย่อหน้าอย่างสมบูรณ์ และมีลักษณะของย่อหน้าที่ดี คือมีเอกภาพสัมพันธภาพ และ สारิตถภาพ หากแต่มีข้อบกพร่องในบางประเด็น 4 ประเด็น

องค์ประกอบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้ภาษา	มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถสะกดได้ ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถใช้คำเชื่อมและถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย ตลอดจนสามารถเขียนรูปประโยคได้ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาดได้ไม่เกิน 1 – 3 แห่ง	มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถสะกดได้ ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถใช้คำเชื่อมและถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย ตลอดจนสามารถเขียนรูปประโยคได้ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาดได้ไม่เกิน 4 – 6 แห่ง	มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถสะกดได้ ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถใช้คำเชื่อมและถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย ตลอดจนสามารถเขียนรูปประโยคได้ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาดได้ไม่เกิน 7 – 9 แห่ง	มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถสะกดได้ ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถใช้คำเชื่อมและถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย ตลอดจนสามารถเขียนรูปประโยคได้ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาดได้ไม่เกิน 10 – 12 แห่ง	มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถสะกดได้ ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน สามารถใช้คำเชื่อมและถ้อยคำได้ ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย ตลอดจนสามารถเขียนรูปประโยคได้ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาดได้ไม่เกิน 13 – 15 แห่ง

เกณฑ์การพิจารณาผลการประเมิน และการแปลความหมายของคะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนน 13 – 15	มีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในระดับดีมาก
คะแนน 9 -12	มีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในระดับดี
คะแนน 5 – 8	มีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในระดับพอใช้
คะแนน 1 – 4	มีความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในระดับควรปรับปรุง

6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

การใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg ในครั้งนี้มีเครื่องมือทั้งหมด 5 ชิ้น ได้แก่

1. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ประเภทัดนัยก่อนเรียน และหลังเรียน
3. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์จำนวน 6 แผน ประกอบด้วย ใบความรู้ และใบงาน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต
5. แบบสะท้อนผลการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ทั้งนี้เครื่องมือทุกชิ้นได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือตามหลักการทางการศึกษา โดยมีพื้นฐานจากการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น ตามหลักการทางวิจัยอย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยการจัดการเรียนรู้

ลำดับ/ หน่วย	เนื้อหา	คาบ เรียน
1	1. ปฐมนิเทศ ซึ่งแจ้งข้อตกลงเบื้องต้นให้ผู้เรียนรับทราบกฎเกณฑ์ กติกา การเรียนรู้ 2. ทดสอบก่อนเรียน (pre-test)	2
2	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”	2
3	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ครูในดวงใจ”	2
4	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “สายน้ำในความทรงจำ”	2
5	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ปัญหาชีวิต”	2
6	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “เมื่อนั้น โกรธ”	2
7	การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์ความรัก”	2
8	1. ทดสอบหลังเรียน (post-test) 2. ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 3. ทำแบบสะท้อนผลการเรียนรู้	2
	รวม	16

กรอบของแผนการจัดการเรียนรู้

กรอบของแผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จำนวน 6 แผน ในแต่ละแผนประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเริ่มก่อความคิด ระยะเวลา 15 นาที

1. ผู้สอนกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการเขียนอย่างกว้าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ หรือประเด็นนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุดทั้งจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และการสืบค้นด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต
3. ผู้เรียนวางแผนความคิดเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อในการเขียนของตนเองที่ต่างไปจากความคิดที่เคยมีอยู่แล้ว

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
กระตุ้นความสนใจโดยนำเสนอตัวอย่างความคิดที่มีอยู่ให้ผู้เรียนได้รับรู้จากนั้นจึงให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดโดยให้ผู้เรียนสร้างความคิดที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่ด้วยการพิจารณาจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต	บันทึกความคิดเกี่ยวกับประเด็นในหัวข้อการเขียนจากใบความรู้ และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด

2. ขั้นเตรียมผลิตผลงาน ระยะเวลา 15 นาที

1. ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีข้อมูลอยู่แล้ว
2. ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดนั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. สร้างบรรยากาศ และแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิมที่มีข้อมูลในเบื้องต้นอยู่แล้ว 2. กระตุ้นให้ผู้เรียนระดมสมองใช้ความคิดด้วยโดยใช้ฟังความคิด	1. ระดมความคิดเรื่องที่จะเขียน โดยใช้ฟังความคิดให้ได้มากที่สุด 2. เลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้

3. ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ ระยะเวลา 15 นาที

1. ผู้เรียนวางโครงร่างเรื่องที่จะเขียน จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม
2. ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน ด้วยการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเขียนโครงร่างในประเด็นดังต่อไปนี้ 1. กระตุ้น และขยายความคิดของผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ 2. ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน	นำเสนอการวางโครงเรื่อง โดยการเชื่อมโยงความคิดใหม่เข้ากับความคิด ความรู้ หรือประสบการณ์เดิมดังนี้ 1. ผู้เรียนขยายความคิดจากประเด็นต่าง ๆ ที่ตัวเองเลือก 2. จัดวางโครงเรื่อง ลำดับความสำคัญของความคิดนั้น

4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียน ระยะเวลา 45 นาที

1. ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมกับหัวข้อ หรือประเด็นที่ตั้งไว้
2. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่ามีความเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนทราบ	ลงมือเขียนเรื่องจากโครงร่างความคิดที่กำหนดขึ้น

5. ขั้นพาทิเยรสร้างสรรค์ ระยะเวลา 10 นาที

1. ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามหาทางดัดแปลง ปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่
2. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ประเมินผลงานผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงงานเขียนในครั้งต่อไป	ตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอให้มีความสร้างสรรค์ และแปลกใหม่

หมายเหตุ สามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1

การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”
รายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร

เวลา 2 คาบ

สาขาวิชาภาษาไทย

1. สาระสำคัญ

การเขียนเล่าเรื่องเป็นการเขียนเพื่อถ่ายทอดสาระเรื่องราว ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนให้ผู้อ่านได้รับรู้ผ่านการเรียบเรียงตลอดจนการเลือกสรรถ้อยคำด้วยสำนวนภาษาที่ถูกต้อง สละสลวยตามหลักการใช้ภาษาไทยที่ดี ในขณะเดียวกันการทำให้งานเขียนเล่าเรื่องของตนน่าสนใจชวนให้ติดตามได้นั้นจำเป็นที่จะต้องเขียนเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ กล่าวคือผู้เขียนต้องถ่ายทอดเรื่องราว จินตนาการ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้เขียนผสมผสานกับความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำเดิม ด้วยการเชื่อมโยงให้เกิดความกลมกลืน ประกอบกับสำนวนภาษาที่มีศิลปะลักษณะเฉพาะ หรือมีเอกลักษณ์ของตนเอง รวมถึงเน้นความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ มีคุณค่า และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้สามารถมองเห็นแนวทางในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ได้ในที่สุด

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผู้เรียนได้เรียนบทเรียนเรื่องนี้แล้วผู้เรียนสามารถ

1. จัดทำผังความคิดในประเด็นเกี่ยวกับ “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ได้อย่างหลากหลาย และแปลกใหม่จากความคิดเดิมที่มีอยู่
2. วางโครงร่างของการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์หัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน
3. เขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เป็นความเรียงร้อยแก้วในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างครบถ้วนเหมาะสม

3. เนื้อหา

การเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นเริ่มก่อนความคิดระยะเวลา 15 นาที

1) ผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ให้แก่ผู้เรียน

2) ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ และข้อมูลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อ” หรือ “แม่” จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ และจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตให้ได้มากที่สุด

3) ผู้สอนกระตุ้น หรือเร้าความสนใจของผู้เรียนให้วางแผนความคิดเกี่ยวกับคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ให้มากที่สุด โดยความคิดนั้นต้องเป็นความคิดที่ต่างไปจากเดิมที่เคยมีอยู่แล้ว

2. ขั้นเตรียมผลิตผลงานระยะเวลา 15 นาที

1) ผู้เรียนระดมความคิดในประเด็นความคิดที่เกี่ยวกับคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้วลงในใบงานที่ 1

2) ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง แล้วเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคิดในการเตรียมข้อมูลเพื่อการเขียนเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”

3. ขั้นบูรณาการสัมพันธ์ระยะเวลา 25 นาที

1) ผู้เรียนวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” จากความคิด หรือจินตนาการที่ผ่านการคัดเลือกด้วยกระบวนการระดมสมอง และการเชื่อมโยงความคิดใหม่ให้เข้ากับความคิด ความรู้ และประสบการณ์เดิมลงในใบงานที่ 2 และ 3

2) ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน โครงร่างที่จะเขียนขยายความอีกครั้ง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำตลอดจนให้ความช่วยเหลือผู้เรียน

4. ขั้นสร้างสรรค์งานเขียนระยะเวลา 30 นาที

1) ผู้สอนบอกเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนทราบ

2) ผู้เรียนลงมือเขียนเรื่องจาก โครงร่างที่วางไว้ ด้วยการขยายความคิด และเลือกใช้ภาษาในการเขียนให้เหมาะสมตามหัวข้อการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก” ลงในใบงานที่ 3

3) ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องครบสมบูรณ์ของงานเขียนด้วยตนเองว่าเหมาะสมชัดเจน หรือไม่อย่างไร

5. ขึ้นปากเพียรสร้างสรรค์ระยะเวลา 15 นาที

1) ผู้เรียนพิจารณาตรวจสอบงานเขียนของตนเองอีกครั้ง และพยายามหาวิธีตัดแปลงปรับเปลี่ยนเนื้อหา ภาษา ความคิด และการนำเสนอ ให้มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่

2) ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งงานเขียนให้เกิดความแปลกใหม่ และมีคุณค่ามากขึ้น

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้เรื่อง “พ่อ” หรือ “แม่”
2. อินเทอร์เน็ต
3. ใบงานที่ 1, 2, 3 และ 4
4. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

6. การวัดและการประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”
2. ตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

ใบความรู้เกี่ยวกับ “พ่อ” หรือ “แม่”

เมื่อก้าวถึง “พ่อ”
หรือ “แม่” เราจะ
นึกถึงอะไรบ้าง

พ่อแม่เปรียบเสมือนเทียนไขของลูก พ่อแม่บางคนต้องลุกจุดไฟเผาตนเองแต่เช้ามืด เพื่อออกไปทำงานหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว และเก็บบางส่วนไว้เพื่ออนาคตของลูก พ่อแม่บางคน ทำงานหารุ่ง หาร่มค่า อามเหงื่อต่างน้ำสุดแสนจะเหนื่อยยาก ต้องทนลำบากทุกอย่างเพื่อลูก พ่อแม่จึงเปรียบดั่งเทียนไข เมื่อเริ่มจุดไฟแล้วเทียนเล่มนั้นก็จะค่อย ๆ ละลายลงไปทุกวินาที เทียนแต่ละเล่มยังคงสว่างไสวอยู่มาก เปรียบดั่งพ่อแม่ที่อยู่ในวัยกลางคนแล้ว ทว่าเทียนบางเล่มเมื่อถูกลมพัดแสงก็ริบหรี่ลง เปรียบดั่งพ่อแม่ที่กำลังเจ็บไข้ได้ป่วยหรือมีปัญหาในการทำงาน แต่ก็พยายามต่อสู้เต็มที่เพื่อลูก แต่โชคร้ายเทียนบางเล่มได้ถูกพายุพัดดับลงเสียแล้ว นั่นหมายถึงชีวิตของท่านทั้งสองได้จากเราไปแล้วดังนั้นเราผู้เป็นลูกจึงควรมีความสำนึกในพระคุณอันยิ่งใหญ่นี้ด้วยการตอบแทนพระคุณท่านทั้งสองให้ดีที่สุด

ดัดแปลงจาก : บัณฑิต จามรภูมิ (2559)

<http://www.bandhit.com/bandhit/far.htm>

พ่อเปรียบเสมือนน้ำเปล่า เพราะว่า น้ำเปล่า คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ถึงจะไม่มีรสชาติแต่มนุษย์เราจะขาดน้ำเปล่าไม่ได้ และน้ำเปล่าก็ยังเป็นส่วนผสมหลักในการทำเครื่องดื่มชนิดต่างๆ เพื่อให้ได้รสชาติตามที่ถูกปากและต้องการ ก็เปรียบเหมือนกับพ่อเพราะนอกจากพ่อจะให้ชีวิตแล้ว พ่อยังให้ความรักอีกด้วย ความรักของพ่อมีส่วนเติมเต็ม ในชีวิตพ่อของแต่ละคนก็อาจมีวิธีการเลี้ยง การแสดงออกที่แตกต่างกันไปก็เหมือนกับน้ำที่สามารถผสมได้หลากหลายรสชาติต่างกันไป แต่ไม่ว่าจะอย่างไรมนุษย์ทุกคนก็ต้องการน้ำเพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ และเจริญเติบโต

คัดแปลงจาก: <http://www.dek-d.com/board/view/1206337/>

พ่อของฉันคือพระขรรค์พระขรรค์มีด้านทั้งสองด้านที่มีความคม พ่อฉันก็เป็นเช่นนั้น ท่านสอนฉันให้มองภาพสิ่งต่าง ๆ สองด้าน คือให้รู้จักมองโลกในแง่ดีและในแง่ร้ายสอนให้ฉันเลือกที่จะเชื่อและไม่เชื่อ พ่อบอกว่าโลกนี้มีคนจำนวนมากทั้งดีและชั่วไม่มีใครเป็นผู้กำหนดว่าให้คนนั้นเป็นคนดี หรือเป็นคนชั่วก็คือ คนที่เป็นผู้กระทำนั้นเป็นคนเลือกเองพ่อยังสอนอีกว่าถ้าหนูเห็นว่าพ่อทำสิ่งใดไม่ถูกหนูละมุนว่ามันผิดก็อยู่ที่ตัวหนูนั่นจะสมควรทำตามหรือไม่อยู่ที่ตัวหนูเลือกเองไม่ใช่พ่อเป็นผู้สั่งให้ทำตามทุกอย่าง

คัดแปลงจาก: <http://www.dek-d.com/board/view/1206337/>

แม่คือวีรสตรี

แม่ของฉันเป็น "วีรสตรี" ที่เก่งที่สุดที่ฉันเคยรู้จักมาเริ่มจากที่แม่ต้องมีฉันอยู่ในท้องตั้งเก้าเดือน ต้องเสี่ยงชีวิตอย่างมากในวันที่ฉันคลอด แม่เป็นได้ทุกอย่าง เป็นทั้งเพื่อนที่คอยเล่นกับฉันและฟังฉันพูดได้ทุกอย่าง เป็นทั้งแม่ครัวคนเก่งที่คอยทำกับข้าวให้ฉันกินทุกวัน เป็นคุณครูที่คอยสอนการบ้านให้เป็นพยาบาลที่เก่งที่สุดตอนที่ฉันไม่สบาย และแม่ก็ต้องทำงานเพื่อหาเงินมาให้ฉันใช้จ่ายทุกวันแม่ต้องเหนื่อยเพื่อฉัน แต่แม่ก็ไม่เคยบ่น ไม่เคยเรียกร้องอะไรจากฉันเลยแม่จึงเป็น "วีรสตรี" คนเก่งของฉัน และฉันก็รัก "วีรสตรี" คนนี้ของฉันที่สุด

คัดแปลงจาก: http://ffk3955.blogspot.com/2012/07/blog-post_6505.html

มหาวิทยาลัยศิลปากร

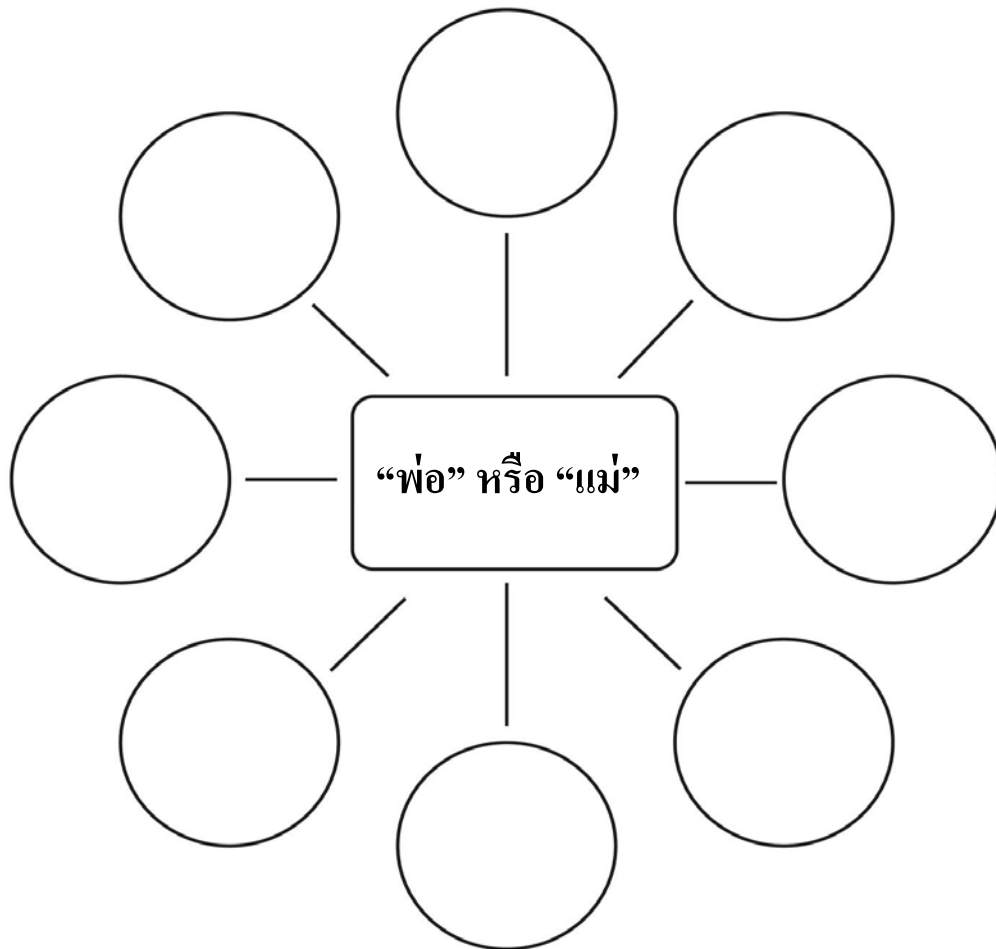
แม่ คือ เกษตรกรที่ยิ่งใหญ่ที่ลงแรงหว่านเมล็ดพันธุ์ เฝ้าพรวนดินรดน้ำ ไล่ปูย ปราบศัตรูพืช คอยพุ่มพัก อย่างทะนุถนอมตั้งแต่เมล็ดพันธุ์เล็ก ๆ และ อดทนรอคอยเพื่อให้เมล็ดพันธุ์ที่แม่ตั้งใจปลูกเติบโต แข็งแรง และเกิดผลที่ออก งาม พร้อมทั้งพึ่งพาตนเองได้ และสามารถเพาะเมล็ดพันธุ์ที่ติดต่อไปได้ โดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน เพราะลูกคือเมล็ดพันธุ์ที่แม่สร้างขึ้นด้วยเลือดเนื้อและชีวิตของแม่

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล

แล้วคุณคิดว่ายังมีคำพูด หรือ
ข้อความที่กล่าวถึง “พ่อ”
หรือ “แม่” ไว้เป็นอย่างอื่นอีก
หรือไม่

ใบงานที่ 1 การระดมสมอง โดยใช้ผังความคิดเกี่ยวกับคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่”
เมื่อก้าวถึงคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ท่านจะนึกถึงอะไร ที่มีความแตกต่างไปจากสิ่งที่เคยมีผู้กล่าว
เอาไว้แล้วจงระดมความคิดเกี่ยวกับคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ที่ท่านนึกถึงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

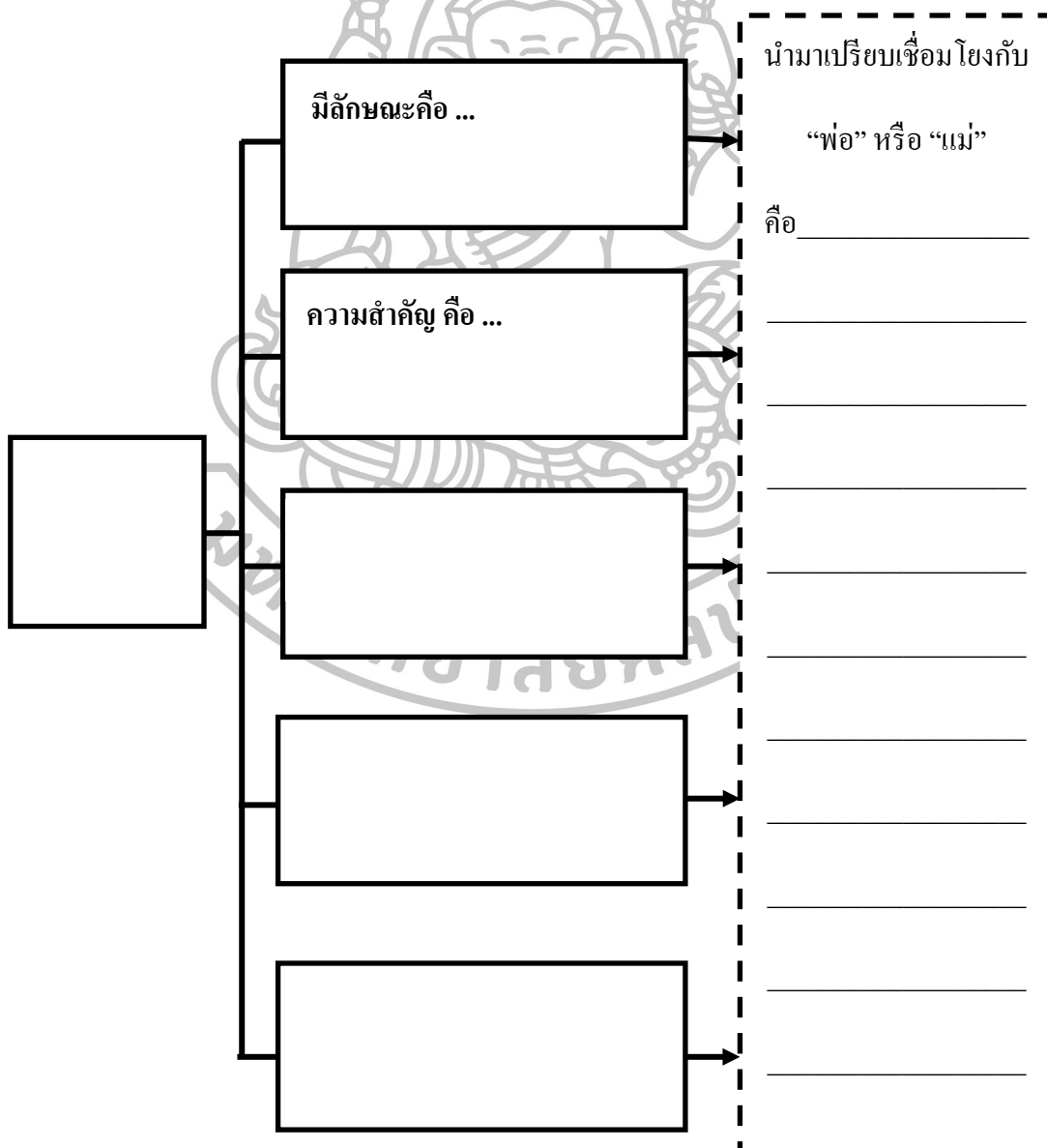

ใบงานที่ 2 การสร้างความชัดเจนทางความคิด

จากการระดมความคิดเกี่ยวกับคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ของท่านตามใบงานที่ 1 ขอให้ท่านเลือกความคิดที่ท่านเห็นว่าเป็นความคิดที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดของคำว่า “พ่อ” หรือ “แม่” โดยให้ดำเนินการขยายความคิดนั้นให้เกิดความชัดเจนตามใบงานต่อไปนี้

รายละเอียดของประเด็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับ

ใบงานที่ 3 การวางโครงร่างการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”

1. ประเด็นที่ 1

1.1 _____

1.2 _____

1.3 _____

1.4 _____

2. ประเด็นที่ 2

2.1 _____

2.2 _____

2.3 _____

2.4 _____

3. ประเด็นที่ 3

3.1 _____

3.2 _____

3.3 _____

3.4 _____

4. ประเด็นที่ 4

4.1 _____

4.2 _____

4.3 _____

4.4 _____

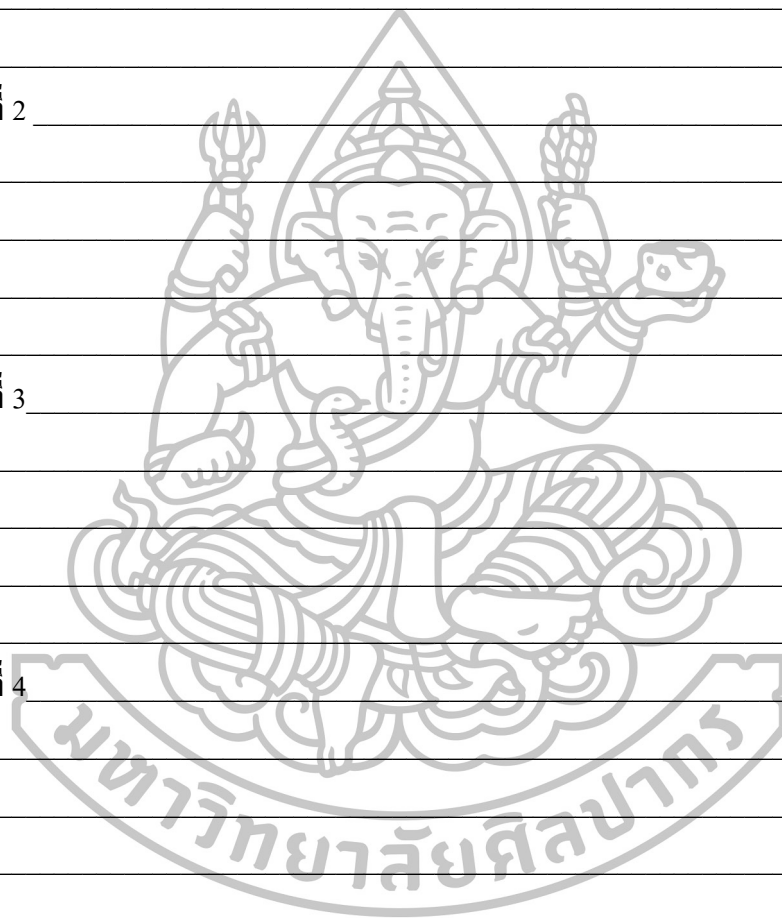
5. ประเด็นที่ 5

5.1 _____

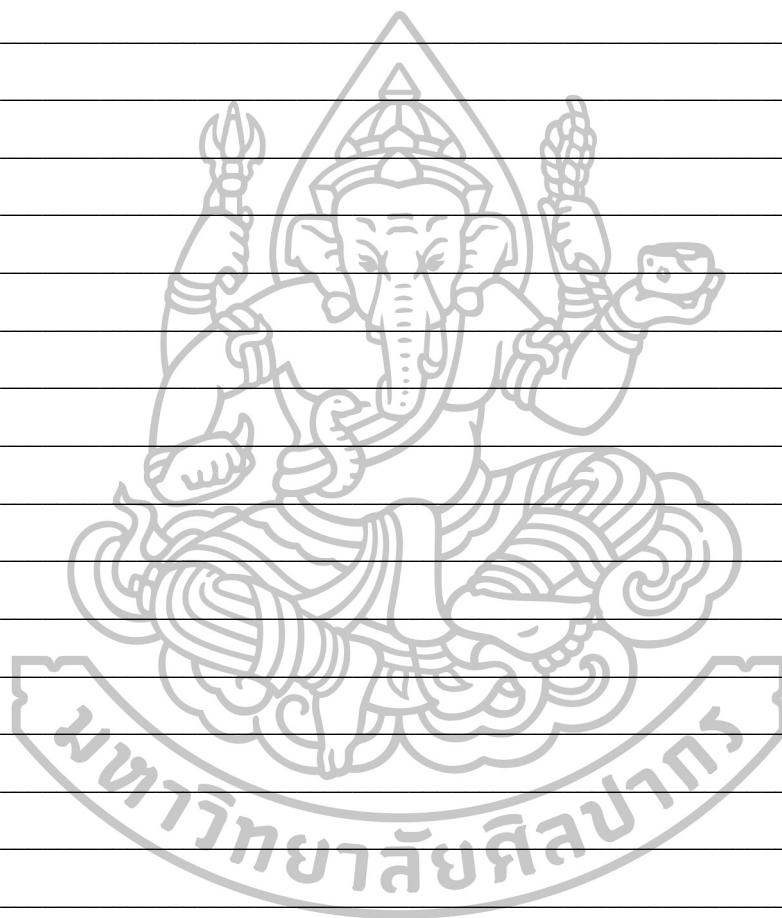
5.2 _____

5.3 _____

5.4 _____

ใบงานที่ 4 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเขียนเล่าเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”
ให้ท่านเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ความเรียงร้อยแก้วในหัวข้อเรื่อง “พ่อที่ฉันรัก” หรือ “แม่ที่ฉันรัก”

จงเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เป็นความเรียงร้อยแก้วในหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แสนประทับใจ”

เปลี่ยนตัวรอดตายหรือปลิวไปไหนซัก
 ผลไม้ตระกูลองุ่นที่อร่อยที่สุดในเมือง คือ องุ่นพันธุ์ไร้เมล็ดที่ปลูกในสวน
 หากกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยที่สุดในเมือง คือ อุทยานแห่งชาติเขาสก
 ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ตารางกิโลเมตร
 ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์
 มีเขาหินปูนที่สวยงาม หากแต่ยังมีน้ำตกที่สวยงามอีกหลายแห่ง โดยเฉพาะน้ำตก
 หาดทรายขาวที่สวยงามมาก น้ำตกไหลลงสู่แอ่งน้ำใสสะอาด เหมาะแก่การพักผ่อน
 ที่สวยงามมาก มีร้านอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่สนใจมาพักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาสก
 ที่มีชื่อว่า “เพชรบุรี”
 “เขาสก” เป็นอุทยานแห่งชาติเขาสก มีพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์
 คำขวัญประจำจังหวัดเพชรบุรีนี้ เป็นสิ่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวทุกคนที่ไปเยือนเพชรบุรี
 ต้องไปสัมผัสสักครั้งหนึ่ง ในวิถีชีวิต ช่างกล่าว “เพชรบุรีนั้นเมืองในสองข้างไร่”
 คำตอบคือ เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม
 ที่เห็นได้ก็ยกย่องอย่างสูง มีเขาหินปูนที่สวยงาม น้ำตกที่สวยงาม น้ำพุร้อนที่สวยงาม
 มีผลไม้หลากหลายที่เก็บสดๆ จากสวน ผลไม้ในเขาสกที่ถือได้ว่าเป็น “อัญมณีเขาสก”
 ซึ่งที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่นำเสนอความงามในเขาสกได้เป็นอย่างดี
 ทุกคนที่ได้ไปเยือน
 มีคำกล่าว “เพชรบุรีเป็นเมืองคนดี” แต่หากที่เขาสกได้สัมผัสจากทุกคนต่างก็รู้สึก
 ยินดีที่จะไปชมความงามของเขาสก และทุกคนต่างก็น่าจะประทับใจที่ได้ไปเยือนเพชรบุรี
 คุณลองเข้าไปสัมผัสกับวิถีชีวิตคนเพชรบุรี คือ ไปศึกษาการทำงาน ไปเดินเที่ยวตลาดเช้า
 ไปทำบุญตามวัดต่างๆ ที่มีมากมาย คุณอาจจะหลงรักเมืองเพชรบุรีแห่งนี้
 สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยที่สุดในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก แต่ส่วนใหญ่มัก
 “เพชรบุรี” คือดินแดนหนึ่งที่ไปเยือนครั้งหนึ่งสักครั้งหนึ่ง ความสวยงามของเพชรบุรี
 ที่กล่าวมาในข้างต้น ที่ใครได้สัมผัสแล้วคงหลงใหลเช่นกัน ซึ่งถ้าใครยังไม่รู้ที่ท่องเที่ยวที่
 ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก ลองเข้าไปสัมผัสกับ “ดินแดนสวรรค์เขาสก”

จงเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์เป็นความเรียงร้อยแก้วในหัวข้อเรื่อง "เมืองไทยในสายตาของฉัน"

เคยต้องเกิดใหม่กว่าทะเลสาบที่ด้วยจากนั้นได้เจอน้องอยู่กับขนาดที่กว้างใหญ่
 หรืออยู่ในสถานที่ที่ที่ออกมาแล้ว แต่ทะเลสาบที่ส่งจากฉัน คือทะเลสาบที่สีน้ำใส แวดล้อม
 ด้วยพรรณไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เมื่อได้ของเราก็เหมือนกับทะเลสาบที่ส่งจากน้องที่ส่งออกมา
 คงจะรอโล่งใจคนที่ที่ดูจากนี้ดูน้ำที่ใส และมีความที่มาจากธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์
 ทว่าสิ่งส่งจากทะเลสาบนั้นมันจะวิ่งลื่นออกไปในลักษณะที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินไทย
 ราวกับมีการไหลที่ส่งจากความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบที่ใสในลักษณะที่ให้ความเป็นทะเลสาบที่ส่งจาก
 ทะเลสาบที่มีความส่งจาก สีน้ำใสมองแล้วส่งมาทางสิ่งแวดล้อมที่งดงามที่งดงามที่
 ฟ้าโปร่งไปแล้ว คงไม่ต่างอะไรกับเมืองไทยในอดีต ที่นอกจากจะไม่มองที่อุดมด้วยทรัพยากร
 ธรรมชาติแล้ว ผู้คนบนแผ่นดินยังร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่งดงามที่งดงามที่
 ที่ทรงคุณค่า และส่งต่อกันวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นที่ชื่นชมของต่างประเทศ
 เช่นวัฒนธรรม การทำไร่ทำนา วัฒนธรรมการทำนา หรือการทำนา การทำนา การทำนา การทำนา
 ในสังคม ตัวอย่างวัฒนธรรมที่กล่าวมาทั้งหมด ล้วนแต่เป็นวัฒนธรรมที่ได้อิทธิพลมาจาก
 ว่ามันคือคุณค่าของความเป็นตัวของคนไทย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจของชาวต่างชาติคนไทย
 ที่นับถือปัจจุบันนี้ เรื่องนี้ที่สนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมเหล่านี้ กลับไปสู่วิถีชีวิตที่
 เห็นของภาพในความของจำที่เอาภาคภูมิใจ

ในวันนี้การไหลที่การวัฒนธรรม ได้นำมาแนวคิดและวิถีการดำเนินชีวิต
 ของชาติต่างๆ ปล่อยให้เขาไปเปลี่ยนแปลงสังคมไทย จากที่เคยเหมือนน้ำที่ใส
 กลับมีน้ำที่ใสสะอาด เพราะคนในชาติได้รักที่ส่งวัฒนธรรมที่เอาใจมาแทน
 วัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา เช่น การทำไร่ทำนา การทำนา การทำนา การทำนา
 เข้ามามีส่วนกับการแข่งขันตัวอักษรแบบไทย ทำให้อ่านเข้าใจจากแปล ซึ่งรวมไปถึง
 การรับแนวคิดเสรีนิยม แบบตะวันตกมาใช้ในสังคมไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม
 ในสังคมไทยของเรามีชีวิตที่เสรีนิยมในการแข่งขันคือชีวิตที่เสรีนิยม เมื่อแนวคิดเสรีนิยม
 เข้ามามีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมว่าคนส่งของดี ตลอดเวลาที่ผ่านไป
 พรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้รับวัฒนธรรมที่มาจากต่างชาติของต่างชาติ ไม่ว่าจะเห็น

การวิจารณ์ การแสดงต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเป้าของทางวัฒนธรรม
เมื่อเราสองพี่น้องกลับมาดูสื่อสังคมไทยทุกวันนี้แล้ว "เรากำลังทำลายตัวตนของเรา"
จริงหรือไม่

จริงอยู่สื่อมวลชนอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยกับกาลเวลา แต่สิ่งหนึ่ง
ที่คนไทยเราควรระวังคือมัน นั่นคือการรักษาบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของชาติเอาไว้
ส่วนกันการประยุกต์ใช้นั้นหากันรูปแบบการสื่อสังคมที่เปลี่ยนไป ขณะเดียวกัน
ก็ต้องนึกถึงความเหมาะสม เช่น สื่อที่จรรยาบรรณวัฒนธรรมในขณะมองว่าถูกตัดใจ
เพื่อรักษาความเป็นไทยเอาไว้ให้จงถาวร ดังพระราชนิพนธ์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอฯ
หรือ ประพันธ์กรมราชบัณฑิตที่กล่าวว่า "ถ้าหากคนสนใจในวัฒนธรรม
รักษาความดีเอาไว้ ไม่ต้อไปตามในสิ่งที่เราเห็นว่าไม่น่าดี เสรี ไม่น่าดี อยุณา
เราต้องรักษาแนวทางการความคิดที่เรามีอยู่ แม้จะเป็นสิ่งที่ตกทอดมาแต่โบราณกาล
สู่ลูกหลานของเรา แต่เป็นระเบียบหรือวิธีการที่ดี จ.ไม่ล้ำสมัย"

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าประเทศไทยของเราแต่เดิม เสนอคุณค่าลัทธิ
ที่มีคุณธรรมงามแต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป การนำเสนอทางวัฒนธรรมต่างชาติ
ได้ทำให้สังคมเราเปลี่ยนไปดั่งเดิม ซึ่งในฐานะที่เราเป็นส่วนของสื่อสังคมนั้น
หากเราช่วยกันรักษาวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมไว้ได้ เรายืนยันว่าสิ่งนี้
ก็... ซึ่งควรควมจงดรามองว่าที่ใครเป็นมาแต่คนใจดีต้องก้าวไปบน...

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวกิ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล
 ที่อยู่ 720/119 ซ.จันทน์ 45 ถ.จันทน์ สาทร กรุงเทพฯ 10120
 ที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ. 2544 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
 กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2548 – 2558 อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

